

**PREKEN VAN PREDIKANTEN VAN DE
GEREFORMEEDE GEMEENTEN**

**Verschenen in de prekenserie
Den Schat des Woords**

DE BANIER, UTRECHT

DEEL 2

Door

Ds. CHR. VAN DAM

Ds. G. ZWERUS

Ds. A. VERHAGEN

Ds. L. RIJKSEN

DS. C. HEGEMAN

Ds. A. HOOGERLAND

Ds. M. HEERSCHAP

Ds. A. BAC

DS. J. M. KLEPPE

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG**

2015

INHOUD

Ds. CHR. VAN DAM

1. EEN KRACHTIG GODSVERTROUWEN

Wie is er onder vlieden, die de Heere vreest, die naar de stem Zijns Knechts hoort? Als hij in de duisternissen wandelt, en geen licht heeft, dat hij betrouwe op de Naam des Heeren en steune op zijn God. Jesaja 50: 10

2. DE VERWACHTING VAN GODS VOLK

En niet alleen dit, maar ook wijnelven, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelve, zeg ik, zuchten in onszelven, verwachtede de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams. Romeinen 8: 23

3. De praktijk der Godzaligheid

Jaagt de vrede na met allen, en de heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zien zal; toeziende, dat niet iemand verachtere van de genade Gods; dat niet enige wortel der bitterheid, opwaarts spruitende, beroerte make en door dezelve velen verntreinigd worden. Hebreëen 12: 14-15

4. DE KOMST VAN CHRISTUS. Adventspreek

Ziet, Ik zend Mijn engel, die voor Mijn aangezicht de weg bereiden zal; en snellijk zal tot zijn tempel komen die Heere, Die gijlieden zoekt, te weten de Engel des verbonds, aan welke gij lust hebt; ziet, Hij komt, zegt de Heere der heirscharen. Maleáchi 3: 1

5. DE VALLEI VOL DOODSBEENDEREN

En Hij zeide tot mij: Mensenkind, zullen deze beenderen levend worden? En ik zeide: Heere, Heere, Gij weet het. Ezechiël 37: 3

6. GEWOGEN EN TE LICHT BEVONDEN

Tekel: gij zijt in weegschalen gewogen en gij zijt te licht bevonden. Daniël 5: 24-25

7. HOE DE MENS IS. Oudejaarsavondpreek

Maar wij allen zijn als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleet; en wij allen vallen af als een blad, en onze misdaden voeren ons henen weg als een wind. Jesaja 64: 6

Ds. A. VERHAGEN

8. Paulus' innerlijk geloofsvertrouwen

Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus. Filippenzen 1: 6

Ds. G. ZWERUS

9. HET LEVEN VAN DAVID

Mijn ogen zijn gedurig op de Heere. Psalm 25: 15a

Ds. L. RIJKSEN

10. Een voortreffelijke keus op de grensscheiding tussen David en Saul

En de Geest toog Amasaï aan, de overste der hoofdlieden, en hij zei: Wij zijn uwe, o David, en met u zijn wij, gij zoon van Isai. Vrede, vrede zij u, en vrede uw helpers, want uw God helpt u. Toen nam hen David aan en stelde hen tot hoofden der benden. I Kronieken 12: 18

11. EEN HEMELS GETUIGENIS VAN DE OPGESTANE LEVENSVORST

Maar de engel, antwoordende, zei tot de vrouwen: Vreest gijlieden niet; want ik weet, dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was. Hij is hier niet; want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats, waar de Heere gelegen heeft. En gaat haastelijk heen, enz. Mattheüs 28: 5-7

Ds. C. HEGEMAN

12. De eeuwige Gods-soevereiniteit

En Hij zei tot mij: Mensenkind, zullen deze beenderen levend worden? En ik zei: Heere Heere, Gij weet het. Toen zei Hij tot mij: Profeteer over deze beenderen en zegt tot dezelve: Gij dorre beenderen, hoort des Heeren Woord. Ezechiël 37: 3-4

Ds. A. HOOGERLAND

13. HISKIA'S WONDERLIJKE ZIELSBELEVING

Ziet, in vrede is mij de bitterheid bitter geweest, maar Gij hebt mijn ziel lieflijk omhelsd, dat zij in de groeve der vertering niet kwame. Want Gij hebt al mijn zonden achter Uw rug geworpen. Jesaja 38: 17

14. DE WEDERKERENDE DISCIPELEN NAAR JERUZALEM

En zij aanbaden Hem, en keerden weder naar Jeruzalem met grote blijdschap. En zij waren allen tijd in de tempel lovende en dankende God. Amen. Lukas 24: 52, 53

Ds. M. HEERSCHAP

15. EEN DIERBARE STAAT VAN VREDE

Want Hij is onze vrede, Die deze beiden één gemaakt heeft, en de middelmuur des afscheidsels gebroken hebbende. Efése 2: 14

16. Een opwekking die de geestelijke wasdom beoogt in Christus

Maar wast op in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid, beide nu en in de dag der eeuwigheid. Amen. 2 Petrus 3: 18

17. EEN VERMANING TOT ERKENNING VAN DE WEGEN GODS

Biddagpreek

Dat Ik ook met hen in tegenheid gewandeld en hen in het land hunner vijanden gebracht zal hebben. Zo dan hun onbesneden hart gebogen wordt, en zij dan aan de straf hunner ongerechtigheid een welgevallen hebben, dan zal Ik gedenken aan Mijn verbond met Jakob, en ook aan Mijn verbond met Izak, en ook aan Mijn verbond met Abraham zal Ik gedenken; en aan het land zal Ik gedenken. Leviticus 26: 41 en 42

Ds. A. BAC

18. DE BELIJDENIS VAN PAULUS IN DE LEVENDE CHRISTUS!

Ik ben met Christus gekruist, en ik leef maar niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons van God, Die mij liefgehad heeft, en Zichzelven voor mij overgegeven heeft. Galaten 2: 20

DS. J. M. KLEPPE

19. HET VERHOORDE SMEEKGEBED VAN JAÏRUS

En Hij vatte de hand des kinds en zei tot haar: Talitha kumi! hetwelk is, zijnde overgezet: Gij dochtertje, Ik zeg u, sta op. Markus 5: 41

1. EEN KRACHTIG GODSVERTROUWEN

Predicatie over Jes. 50:10.

Ds. CHR. VAN DAM - Werkendam

Psalm 25: 8

Lezen: Jesaja 50

Psalm 62: 1, 5

Psalm 119:35

Psalm 27:7

***Wie is er onder vlieden, die de Heere vreest, die naar de stem Zijns Knechts hoort?
Als hij in de duisternissen wandelt, en geen licht heeft, dat hij betrouwe op de Naam
des Heeren en steune op zijn God. Jesaja 50: 10:***

Geliefden!

Christus is als Sions betalende Borg aan het kruis, gekomen in die ontzettende Godsverlating, die Hem deed roepen: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?*

En waarom? Was Hij dan niet de geliefde Zoon, in welken de Vader een welbehagen had? Zeker, dat had de Vader Zelf getuigd bij de doop in de Jordaan en op de berg der verheerlijking. Maar niettemin moest Hij die verlating doordragen, omdat het menselijk geslacht God verlaten heeft in de zondeval om nimmer te kunnen en willen wederkeren. Daarom moest de Middelaar indalen in de verlating Gods, om die snode afval en Godsverlating voor de uitverkorenen te verzoenen, opdat zij weder tot God zouden genomen en nimmermeer van Hem verlaten worden. De geslagen breuk moest geheeld, de afstand weggenomen tussen God en de uitverkorenen, naar het Welbehagen des Vaders, dat door de hand van de Middelaar gelukkig moest voortgaan, naar de overeenkomst in de Vrederaad.

O, wonder van Wijsheid en Genade Gods. Plaatsbekledend daalt de Borg in de peilloze diepte van de drievoudige dood, om de zijn uit de wrede kaken, van de dood eens vrij te maken. En dat volkomen.

Was de weg van de Borg dus door de dood tot het leven, ook de weg van Zijn volk loopt door de dood naar het leven. Want indien wij dan gemeenschap hebben aan Zijn lijden, we zullen het ook hebben aan Zijn heerlijkheid en indien wij dan met Christus gestorven zijn, zo geloven wij, dat wij ook met Hem zullen leven, Rom. 6: 8.

Zo ook komt Gods volk wel eens in grote verlatingen Gods in navolging van Hem, al is het dan niet als betaling voor de zonde. Het behaagt de Heere Zijn volk een weinig te doen proeven uit de lijdensbeker van Christus, opdat zij zouden weten, wat hun zonden Hem gekost hebben, en opdat ze zouden weten, uit welk een grote nood en dood Hij hen verlost heeft. Verlatingen Gods zijn voor dat volk vreselijk, hoewel er altijd nog inmengsels zijn van genade en barmhartigheid Gods. Ware dat niet zoo, zij zouden gewis bezwijken. Temeer daar zij het doen Gods niet begrijpen en de veroordeling van zichzelf en de waarneming van de zonde en zondige natuur het ergste doen vrezen.

Toch is er groot onderscheid in de verlating Gods in de ziel. Indien zij voortkomt uit

het heilig ongenoegen Gods over de zonde, dan ligt de oorzaak dus bij het volk zelf en duurt het soms geruime tijd, voordat het licht weer doorbreekt.

Denk eens aan David, hoelang hij er onder zuchtte, na de zonde met Bathséba. Maar het kan ook zijn, dat er bij Gods volk geen bijzondere oorzaken liggen, en dat de Heere hen wat te leren heeft in de verlating en duisternis, want wandelend in het licht wordt wel meer het hart gestreeld door vertroosting, maar in de duisternis en verlating wordt meer geleerd.

Zo wij nader hopen te bezien bij de overdenking van de bovenvermelde tekstwoorden, waarbij wij dan ons de volgende drie vragen stellen:

1. Van wie dat krachtig Godsvertrouwen wordt gevraagd.
2. Wanneer dat krachtig Godsvertrouwen moet beoefend.
3. Waarin de oefening van dat Godsvertrouwen bestaat.

1. Van wie dat krachtig Godsvertrouwen wordt gevraagd.

Wie is er onder ulieden, die de Heere vreest, die naar de stem Zijns Knechts hoort? Deze vraag geeft reeds het antwoord. Maar door Wien wordt die vraag gesteld en in welk verband? Wat heeft het in, de Heere te vrezen? En waarom wordt daar bijgevoegd, die naar de stem Zijns Knechts hoort?

A. Door Wie de vraag gesteld wordt, wordt verklaard in vers 4, namelijk Christus, de Knecht des Vaders, welke hier, gelijk dikwijls reeds in de voorafgaande hoofdstukken sprekende wordt ingevoerd, naar profetische spreekwijze. Christus in Zijn profetische bediening, toegerust met een tong der geleerden om met de moede een woord ter rechter tijd te spreken. Christus, die in de volheid des tijds ten diepste zal vernederd worden, vers 6, die niet te schande worden zal, maar zal gerechtvaardigd worden van de Vader in Zijn opstanding, en daarin Zijn volk verwerven zal de vergeving der zonden, en het recht ten eeuwigen leven, de verlossing van de zonde.

Van die geestelijke verlossing aan het Sion Gods te schenken zal de verlossing der Joodse Kerk uit Babel de afbeelding zijn. Immers, dit teksthoofdstuk, gelijk k ook het vorige vanaf hoofdstuk 40, spreken van de Kerk, zoals zij in Babel zullende komen, wederom daaruit verlost zal worden. Tegen de diepe moedeloosheid, die haar teisteren zal, 49: 14, stelt de Heere de dierbaarste beloften van haar herstelling, door middel van Kores, de Perziaan, die in dit opzicht ook een knecht des Heeren wordt genoemd. Niet alleen geldt deze vraag echter Gods volk in Babel, ook ons. Want het Woord Gods geldt voor alle tijden.

Ook tot ons komt de vraag: *wie is er onder ulieden die de Heere vreest, die naar de stem Zijns Knechts hoort?* Gelijk niet allen, die in Babel waren, de Heere vreesden, zo is het ook nu. Ja, het merendeel mist de vreze Gods, niet alleen in de Joodse kerk, ook in de Nieuw Testamentische Evangeliekerk. Blevon velen van de gevankelijk weggevoerden in Babel, die nimmer wederkeerden, omdat zij alle betrekking op Israëls God en op Zijn dienst verloren hadden, zo blijven ook velen in dezen tijd in het Babel der zonde hangen, die zelfs alle band met de waren dienst Gods verbroken hebben. En van degenen, die terugkeerden, was blijkens de uitkomst na de terugkeer het getal dergenen, die de Heere vreesden zeer klein, gelijk ook heden in de kerk zeer vele genadeloze mensen zijn. Wat toch wil het zeggen den. Heere te vrezen, in waarheid en oprechtheid.

B. Dit is niet maar alleen vreze te hebben voor Hem, die zo vreselijk is in Majesteit, dat zelfs de heilige Engelen het aangezicht voor Hem bedekken. Die grotelijks

geducht is in de raad Zijner heiligen en vreselijk boven allen, die rondom Hem zijn. Voor Wien de duivelen sidderen en voor Wien de volken beven. De vreze, die alleen reeds uit kracht van de ingeschapen Godskennis in elk mensenhart leeft en die niemand geheel verdrijven kan, wat de mond ook moge zeggen, die wordt hier niet bedoeld. Van de goddelozen zegt God: *Ik zal lachen in uw verderf en spotten als uw vreze komt.* Wie zou U niet vrezen, Gij koning der heidenen? En wie kent de sterkte uw toorns en uw verbolgenheid, naardat gij te vrezen zijt?

Voorwaar, laat alle zondaars voor Hem vrezen, want onze God is een verterend vuur. Deze algemene vreze is maar zeer natuurlijk en redelijk, zonder enige waarde voor de eeuwigheid, al toomt zij bij velen de doorbreking der gruwelijke zonde in. Daar is zelfs slaafse vreze, die veel meer naderbij komt en evenwel gans ongenoegzaam is. Bij degenen die onder het Woord leven en enige uiterlijke kennis der Waarheid hebben, met indrukken van dood en eeuwigheid is het hart met slaafse vrees vervuld. Angst voor de hel en voor het oordeel, algemene overtuiging van de zonde maakt het de mens soms zeer bang. En evenwel is er geen verootmoediging en vernedering, ook geen waar breken met de zonde. Het is vrees voor de straf, niet voor de zonde op zichzelf als God ontierend zondekwaad. Het laat het hart onvernieuwd en de doodstaat wordt er gans niet door opgeheven. Het zijn algemene werkingen des Geestes, dus niet zaligmakende. En het ergste is, dat velen daarvan hun grond maken voor de eeuwigheid, menende, dat zij veranderd zijn van hart, terwijl zij alleen maar veranderd zijn van koers. Bkering van kroeg naar kerk zal echter te kort zijn voor de eeuwigheid.

O, dat ieder zich eerlijk onderzoeke voor Gods aangezicht. Anderzijds is het een teken des tijds, dat zelfs deze slaafse vreze nog gemist wordt bij zeer velen, zelfs op de sterfbedden. De verharding trekt door, het woord doet geen kracht meer, onbewogen zit men neer onder de prediking des Woords. Vreselijk zal het ontwaken zijn bij de dood, die velen rustig aandoen. *Wee hen, als Ik van hen zal geweken zijn.*

Hoe bevoorrecht zijn zij dan, die met kinderlijke vreze Gods bedeed zijn! Want van nature missen wij allen deze. Daar is niemand die naar God vraagt uit en van zichzelf. Die vreze Gods is geen vrucht van onze akker. Het is van God gewerkt, een gewrocht van de Heilige Geest, gewerkt in de wedergeboorte. Onder het Oude Testament werd onder de vreze des Heeren alles begrepen, wat tot de praktische godsvrucht behoort. Het is die diepe eerbied en ontzag voor God, niet alleen als Schepper en Formeerder, maar ook als de God, van Wien wij de adem, het leven en alle dingen ontvangen, van Wien wij ten diepste afhankelijk zijn. Die vreze om Hem, die heilig is, door de zonde te vertoornen. Tegen Wie wij gezondigd hebben en die met de zonde geen gemeenschap hebben kan. Die de zonde haat en straft, ja straffen moet naar Zijn Wezen. Die betrekking op God, door bekendmaking Zijner deugden zelfs al zou Hij ons van voor Zijn aangezicht verwerpen. Die verootmoediging en verbreking des harten, waardoor men beschaamd voor Hem de gogen neerslaat, gelijk bij de tollenaar in de tempel. Het is die waarneming, dat wij voor Hem niets kunnen brengen als schuld en schande, dat onze gerechtigheden een wegwerpelijk kleed zijn, met dat zoeken naar verzoening en vergeving der zonde in een eerlijke weg, buiten ons in de geopenbaarde Middelaar. De Heere te vrezen, is die afbreking en verlating der zonde, en die hartelijke lust tot nieuw leven en gehoorzaamheid, omdat de liefde Gods is uitgestort in de ziel. Het is die kleinachting van alles buiten God en Christus, dat hartelijk zuchten naar vrede met God.

En hoe meer zich de genade openbaart door de belofte, hoe kinderlijker en Evangelischer die Godsvrees wordt. Zij is niet alleen in de eerstbeginnende, maar ook, ja ook juist in die ziel, die door genade kennis van Christus krijgt. Die Godsvrees is in

de tekst aangeduid als vreze des HEEREN, d.i. vreze van de God des Verbonds, van God in Christus, waaruit juist blijkt, dat zij evangelisch is en toeneemt, naarmate men. Christus kent en omhelst door het geloof.

C. En waarom wordt daar nu bijgevoegd, *die naar de stem Zijns Knechts hoort?*

Die de Heere vrezen, hebben toch gehoord de stem van de Zone Gods? Inderdaad, want die ze gehoord hebben, zullen leven en de kinderlijke vreze is vrucht van dat nieuwe leven. Evenwel is er onderscheid in het horen Zijner stem in de levendmaking en staatsverwisseling en het horen Zijner stem in de stand van het genadeleven. Men kan de vreze Gods bezitten en toch Zijn stem niet horen in hetgeen Hij bijzonder te zeggen heeft. Daar kan zijn een verachtering in de vreze des Heeren, een achteloosheid der ziel, waardoor men Zijn stem niet opmerkt of hoort. God spreekt eens of tweemaal tot de mens en men let daar niet op.

Hoeveel malen in het leven van Gods volk spreekt Christus zonder gehoord te worden tot schade der ziel. Het is genade bij genade, als zij eens weder horen mogen, hoewel het schuld voor God is, dat zij geestelijk zo hardhorend zijn. Christus roept luide genoeg, als bij Gods volk maar meer opmerken was. Het horen naar de stem van Christus zal dan daarin bestaan, dat stil zitten aan Zijn voeten, gelijk Maria te Bethanië deed, toen zij de woorden des levens uit Zijn mond opving, in tegenstelling met de ijverig werkende Martha. Het geeft te kennen, dat alle andere stemmen niet tot ons hart doordringen, en Hij alleen onze belangstelling heeft. Dat bij ons behoefte is om van Hem te horen de dierbare onderwijzing des Geestes de dierbare beloften des Evangelies.

Dat wij Zijn stem kennen als de schapen van Zijn kudde, dat onze oren voor Hem open zijn. Dat wij Zijn stem onderscheiden van de stem der verleiding, en dat we bereid zijn, Zijn bevelen te ontvangen en te gehoorzamen. Dat Zijn stem te horen onze blijdschap is, dat Zijn stem ons zoet is. Elk die de Heere vreest, hoort wel eens die stem, want Hij spreekt gewis tot elk die voor Hem leeft. Hoe jammer, dat wij die stem zo vaak misverstaan, of aan. Zijn woorden een verkeerde uitleg geven en daardoor op een dwaalspoor geraken.

Daarom is nodig een oplettend, nauwkeurig horen en voortdurende behoefte, dat Hij ons Zijn woorden verklare door Zijn Geest. Dierbare beloften deed Hij aan Israël horen, ja doet Hij horen aan allen die Hem vrezen. Indien er slechts een horend oor en een ontvankelijk hart zij, om Zijn sprake te verstaan. Israël zou uit Babel wederkomen was de belofte. Zo brengt Hij de belofte in de ziel ten tijde, dat er behoefte is en niet eerder. De kerk wordt verlost maar op Gods tijd en niet op onze tijd. Zij heeft geduld te oefenen, te wachten op de vervulling der belofte. Zij moet door geloof leren leven. *Als Hij vertoeft, verbeidt Hem, Hij zal gewisselijk komen en niet achterblijven.* Tegen de dageraad der verlossing is het vaak op zijn donkerst. In de duisternis zijn de gedachten van God in Zijn leiding vaak zo hard en daarom, als hij in duisternissen wandelt en geen licht heeft, dat hij betrouwe op de Naam des Heeren en steune op zijn God. Zien we dan in de tweede plaats, wanneer dat krachtig Godsvertrouwen moet geoefend worden.

1. Wanneer dat krachtig Godsvertrouwen moet beoefend.

Als hij in de duisternissen wandelt en geen licht heeft. Hier doen zich de vragen op, hoe kinderen des lichts kunnen wandelen in de duisternis? Welke aard hebben de duisternissen van Gods volk? Waarin onderscheiden zij zich van de duisternis in de genadelozen mens? Welke oorzaken kunnen er zijn, dat Gods volk in de duisternis wandelt? enz.

A. Het licht is voor de rechtvaardige gezaaid en vrolijkheid voor de oprechte van hart (Psalm 97: 11). Zij zijn toch verlost van hun oorspronkelijke duisternis en blindheid van nature, die zij hadden als alle anderen. In het licht zien zij het licht. In dat licht zagen zij hun ellendestaat, werden zij werkzaam aan de troon der genade, totdat het licht der genade in hun hart is opgegaan. Over hen is de Zon der Gerechtigheid opgegaan zodat zij in de duisternis niet gebleven zijn. En toch, hier wordt gezegd van degenen die de Heere vrezen, dat zij in de duisternis wandelen en zelfs zo erg, dat zij geen licht zien.

En inderdaad, de dagen der duisternis zijn vele terwijl de kinderen der duisternis wanen, dat zij in het licht wandelen. We zeggen, ze menen dat, want het is slechts kunstlicht, natuurlicht, maar geen genadelicht. Hoe ver de algemene verlichting des verstands ook moge gaan, men mist die bovennatuurlijke verlichting die onmisbaar is. De natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn, want zij zijn hem dwaasheid en hij kan ze niet verstaan. De kinderen des lichts weten wat licht is en dat ze, in hun eertijds duisternis waren. Maar het licht kennende en begerende, bevinden zij zich evenwel veeltijds in duisternis. De beste Bijbelheiligen hebben over hun geestelijke duisternissen geklaagd. Gods volk kan zich niet helpen met redelicht, gelijk de natuurlijke mens, hij heeft licht nodig van boven. Maar van welke aard die duisternissen zijn, is nodig na te speuren, want dat is niet altijd hetzelfde.

B. De heilige Schrift spreekt op verschillende wijze over duisternis. Daar is een duisternis in de natuur (Gen. 1: 2). En duisternis was op de afgrond en in Exodus 10 wordt gesproken van dikke duisternis in het ganse Egypteland, drie dagen. Daar is ook een geestelijke duisternis (Pred. 2: 14) "maar de zot wandelt in de duisternis." De zonden worden genoemd werken der duisternis (Rom. 13: 22) en een wandelen in de duisternis (1 Joh. 1: 6). Daar is ook een buitenste duisternis, waar weinig zal zijn en knersing der tanden. Van nature liggen wij allen in de duisternis, onder de macht van de vorst der duisternis (Eféze 5: 8). Want gij waart eertijds duisternis, maar nu zijt gij licht in de Heere. Zij zijn getrokken uit de duisternis, tot Gods dierbaar en wonderbaar licht. O, dat we zagen, hoe gevaarlijk de natuurlijke blindheid is, het wandelen in de duisternis.

Onbekeerde mensen, u bent in groot gevaar in de duisternis om te komen voor eeuwig. Vraag toch om ontdekkend licht, indien uw eeuwige belangen u ter harte gaan. Gij wandelt met vermaak in de duisternis, niet beseffend wat geestelijk licht is. Gij zijt in de duisternis geboren. U ziet in die duisternis niets van God, noch van uzelf en noch van uw eeuwig ongeluk. Dat blijkt immers uit uw duistere bevatting inzake uw zielsbelang, uw zorgeloosheid te midden van uw gevaar en het veelvuldig doen van de werken der duisternis. Wees eens beducht voor die eeuwige duisternis, waar nimmer een straaltje licht van gunst en genade Gods zal doordringen.

C. De duisternis waarin de kinderen des lichts wandelen is echter van een andere natuur. Ook zij kan een dikke duisternis zijn, zo dik, dat ook zij niet weten waar zij heen gaan. Dat al hun bevattingen duister zijn. Niets meer kunnen zij dan bezien van hetgeen in hunne harten gelegd is. Niets zien zij van de genade, niets van de liefde Gods tot hen, zij zien enkel donkerheid. Zij klagen: *ga ik voorwaarts, ik zie Hem niet, ga ik achterwaarts, ik merk Hem niet*. En dat terwijl ze voorheen wandelden in het licht der levenden. Bovendien worden ze soms aan de duisternis gewoon, zodat ze er niet eens smart over dragen en vergeten de tijden, dat het zo anders was. Daar moeten toch wel bijzondere oorzaken liggen?

Maar laat ons eens nagaan de oorzaken van de duisternis, in welke Gods volk komen

kan.

a. Daar zijn duistere voorzienigheden, tegenslagen, rampen, welke Gods volk kunnen doen vallen in duisternissen. Als zij niet weten, wat de Heere gaat doen en menen, dat alles uit de hand van een rechterlijk God komt, zodat zij uitroepen: *doe mij weten, waarom Gij met mij twist*. Ziekten in het lichaam kunnen de ziel neerdrukken. God maakt Zijn volk soms arm naar de wereld, of Hij ontnemt hen wat hun het liefste' was op aarde. Als zij er dan niet mee verenigd zijn, dan komt duisternis in de ziel. Harde gedachten. van God verergeren nog de duisternis, terwijl mensen slechts nietige vertroosters zijn.

b. Ook kunnen juist aan de andere zijde de rijke zegeningen in het natuurlijk leven duisternis verwekken in de ziel. Voorheen minder ruimte hebbend, had men God nodig, nu is men niet meer zo afhankelijk en vergeet de Heere. O, die ruimte in deze wereld is meest zo schadelijk. Men wil christen blijven, maar och, wat is het ellendig gesteld. Het hart is zo aards, zo zelfgenoegzaam, zo ver van God af. Men praat over het hart heen en doet alsof die weelde niet hindert en toch weet men inwendig beter. Ook dit is een zeer gevaarlijke duisternis, waar de weg vol klemmen en voetangels ligt. Sommigen hebben jaren lang het licht des Geestes moeten missen door gebondenheid aan het aardse goed. Maar gelijk bij de kerk in Babel de duisternis een gevolg was van de zonde, zo zijn de oorzaken der duisternis daar allereerst te zoeken.

c. De Heere had gezegd door Jeremia: *Geef eer de Heere uw God, eer Hij het duister maakt*. De duisternis is gekomen als gevolg der zonden als een oordeel. Losse, zondige wandel in Gods volk zozeer te berispen, brengt hun ziel in de duisternis. O, die veebergingen van Gods, aangezicht, zij zijn zo erg, vooral als men zo duister wordt, dat men het niet bemerkt. Duisternis over de staat voor de eeuwigheid. Geen licht hebbende in Gods Woord, geen licht over de verlossing die in Christus Jezus is. Geen gemeenschap met God en ook zelden met Gods volk. Dan nog de slapte in het volbrengen der evangelische plichten, dat slap hangen van de handen. Dat toegeven aan de zonde, in eigen hart, ook in het gezin, of in de gemeente. Alles achteruitgaand, totdat God het moede wordt en meest op harde wijze zijn afgeweken kind door kastijdingen doet ontwaken. Hier liggen de oorzaken dus bij de mens zelf en heeft hij het zichzelf geheel alleen te wijten.

d. Het kan echter ook zijn, dat men in het oordeel betrokken wordt, aangeduid in Gods Woord als duisternis, gelijk bij Israël in Babel, zonder dat persoonlijke zonden de oorzaak zijn, bijv. Daniël en zijn vrienden moeten mee naar Babel onder het oordeel, en toch betrof het niet hun zonden, maar de zonde des volks. Dat is wel erg, maar niet zo erg, dan dat het om eigen zonde is. De Godzaligen hebben in dien tijd ondervonden, dat God te midden der oordelen een genadig God was, denk eens aan de jongelingen in de vurige oven en aan Daniël in de leeuwenkuil. Zo ook in onze tekst: *Wie is er onder ulieden, die de Heere vreest, en naar de stem Zijns Knechts hoort, als hij in duisternissen*, dat is, onder de oordelen Gods om de zonden van geheel Juda, wandelt, dat hij betrouwe op de naam des Heeren en steune op Zijn God. Hier geen duisternissen door eigen personele schuld, maar duisternissen met behoud van de Godsvreze. En hoe hebben zij zich nu onder de oordelen te gedragen, hoe moeten zij daarmee werkzaam zijn, in de tijd, dat zij in Babel moeten wachten op afwending van het oordeel? Dat zullen wij nagaan in onze derde gedachte.

3. Waarin de oefening van dit Godsvertrouwen bestaat.

A. Het wordt in de tekst genoemd een betrouwen op de Naam des Heeren waarin op te merken valt, dat Heere hier staat met hoofdletters, dat dus hier de Jehovah-naam

bedoeld wordt. Jehovah is de naam, waarmee de Heere zich bijzonder openbaarde aan Mozes bij het brandende braambos, toen het scheen, dat Gods beloften aan Abraham gedaan hun vervulling nimmer zouden verkrijgen, toen het scheen, dat God niet meer dacht aan Zijn Verbond, en toen het scheen, alsof Egypte het graf zou worden voor Israëls zaad. Toen heeft de Heere zich geopenbaard, als de Ik zal zijn, de Onveranderlijke Verbondsgod, die trouwe houdt tot in der eeuwigheid, die nooit vergeet, het door Hem gesproken woord, die zeker vervult, hetgeen Hij belooft. En al was de Naam Jehovah reeds lang tevoren geopenbaard, bijv. in Gen. 2: 4 en in Gen. 4 26. *Toen begon men de naam des Heeren aan te roepen*, eerst aan Mozes wordt de volle betekenis van dien naam verklaard.

Deze Naam sluit in het verleden, het tegenwoordige en het toekomstige; Die is, en die was, en die zijn zal. Of gelijk in Openb. 1: 4: *Die is en die was, en die komen zál*.

Deze Naam ziet op het Wezen Gods, en wel als Verbondsgod. Hier wordt dus gesproken in de tekst van het betrouwen op die grote God, waarvan staat in. Jozua 7: 9: Wat zult Gij uw groten Naam doen? Een groot en heerlijk God, wiens Naam heerlijk is op de ganse aarde Psalm 8: 2, die zich een eeuwige naam gemaakt heeft, die Zijn naam zal heiligen, als een vreselijke Naam (Psalm 111:9).

Die ook wel reeds als de Adonai, d.i. de Schepper Zijn heerlijkheid openbaart en het betrouwen van. Zijn schepsel eist en waardig is, dewijl Hij alle dingen draagt door het woord Zijner kracht en door Zijn voorzienigheid in stand doet blijven, maar Die zoveel te meer het betrouwen van Zijn volk waardig is als God des Verbonds, als God in Christus, zoals Hij Zich openbaart door Woord en Geest in hunne harten. Immers, degenen, die de Heere vrezen met kinderlijke vreeze en naar de stem Zijns Knechts Heeren, zijn niet alleen uit hunne sterkten en gerechtigheden door de werking der Wet uitgedreven, niet alleen neergeworpen in het stof aan Zijn voeten, maar werden ook weer opgericht door de kracht des, evangelies, opkomende door het geloof in Christus tot God, als de getrouwe Verbondsgod. Dit betrouwen op die Naam is een eigenschap des geloofs en wordt in elke oefening gevonden. Als het geloof werkzaam is en het genadelicht inschijnt in het hart is het vanzelfsheid. Als Zijn gunst gevoeld, Zijn genade beleefd, Zijn liefde ervaren wordt, dan is er ook een zich toevertrouwen aan de Heere naar ziel en lichaam, voor tijd en eeuwigheid.

Moeilijker wordt het, als men in duisternissen wandelt en geen licht heeft. Dat vereist een zeer sterk geloof, hetwelk aan de kerk in Babel wordt aangeprezen en evenzeer aan Gods volk in dezen tijd. Zeer schaars zijn zij, die hierin oefeningen hebben, ja het is in onze donkere dagen een weinig gekende zaak. De oorzaken zijn vele. Zij liggen niet in God, noch in Zijn Evangelie, maar in de mens zelve. Laat ons trachten ze te onderkennen.

B. Het zien op zichzelf in hetgeen het hart oplevert, de verre afstand van God, de biddeloosheid, de aardsgezindheid, de tekenen van Gods ongenoegen daarom, doet moedeloos zijn en belemmert het geloofsgezicht op Christus, zonder hetwelk geen betrouwen mogelijk is. Het geweld van Satan, wereld en zonde vervult met vreeze, welke veelal slaafs is, in plaats van kinderlijk en die slaafse vrees belemmert het gelovig toevlucht nemen tot Christus, ondanks de nodiging van het evangelie. Het meer begeren van eigen zaligheid dan de gemeenschap met. God in een weg van Recht, doet het gelovig begeren, hoogachten en liefhebben van Christus geweld aan. Men stelt prijs op Christus meer ten behoeve van zichzelf dan met het oog op de ere Gods. De beloften Gods in het evangelie worden niet genoegzaam in haar volle kracht omhelsd, terwijl het betrouwen op de naam des Heeren daarvan juist afhangt. Het

zelfvertrouwen in Gods volk, hoe ijdel ook, verhindert het geloofsbetrouwen zozeer, dat het zelfs een grote bijzonderheid is, als men er wat van hebben mag. Het redeneren over de Heere met het verstand, zonder dat het hart er bij is, doet veel schade. Wij willen wat zijn, voor God en mensen, tot grote schade voor onze ziel. Het steunen op het verstand en eigen kracht niet minder. De losheid in de wandel en het niet acht geven op het hart, waaruit de uitgangen des levens zijn, het zijn alle oorzaken bij de mens, dat het betrouwen op de naam des Heeren en het steunen op zijn God zelfs zeldzaamheden geworden zijn. En dat is erg genoeg.

Het kan anders, de Heere spreekt in onze tekst tot opwekking, maar ook tot vermaning, tot beschaming. Hoe gelukkig zou Gods volk zijn, als meer dat begerig toevlucht nemen tot Christus met verzaking van alles buiten Hem werd beoefend. Dat dadelijk vluchten tot God in Christus tot behoudenis der ziel zou strekken tot meerdere ere Gods en sterken in de strijd tegen satan, wereld en zonde. Het prijsgeven van alle leunsels en steunsels in het schepsel zou ons leren te steunen op onze God. Zelfs in de duisternis moet Gods volk dit beoefenen, niet alleen als het licht is. Dan geen drijven meer op het gevoel, maar stil betrouwen op een God, die Zich verborgen houdt. In de duisternis moet geleerd, in het licht geproefd van de honing van vrije genade. Het licht is aangenaam, de duisternis is leerzaam. Het liefhebben van een zwijgend God met geen ander houvast als Zijn eigen Woord is rijke genade, die geduldig leert wachten op de Heere in tegenspoed en kruis. Dit doet vaststaan onder de aanvallen des Satans met "er is geschreven."

Nee, dat is geen ijdel betrouwen op het Woord, gelijk helaas in onze dagen zoveel gevonden wordt, maar het geloofsbetrouwen van Gods volk. Niet een bloot aannemen van de waarheid zonder meer, maar oefening in het leven des waren geloofs, alleen te verkrijgen door gedurig gebed om de hulp van de Heilige Geest, die in alle waarheid leidt.

Een betrouwen, dat nimmer beschamen zal, ook niet in de bangste nood. Hoe donker ook de toekomst moge wezen voor de Kerk des Heeren, en wat de toekomst ook, in haar schoot voor ons verbergen moge, het is 's Heeren belofte, dat Hij met haar zijn zal tot aan het einde der dagen. De poorten der hel zullen Zijn gemeente niet overweldigen. Hij is een eeuwig Koning en zal altijd onderdanen hebben. Zijn Woord houdt stand in eeuwigheid en zal geen duimbreed wijken. Christus leeft en bidt voor Zijn Kerk bij de Vader, en die voorbede rust op Zijn verdienste, waardoor zij onafwijsbaar is. Hij zal haar ook weten te beschermen.

Al behaagt het soms Zijn wijsheid haar door lijden en druk te reinigen en te zuiveren, toch zijn alle vijanden in Zijn macht en zal Hij haar nooit begeven of verlaten.

In de historie der Kerk is altijd Zijn macht en regering gebleken zoowel onder het Oude Testament als onder het Nieuwe. Als de kerk in Egypte zucht, leidt Hij haar door Mozes uit het diensthuis. Als de kerk in Babel versmacht weet Hij een Kores te verwekken, om Zijn volk te doen wederkeren. En als de Romeinse keizers zich met alle machtsmiddelen op haar werpen, triomfeert Christus in de ineenslorting van het heidendom.

Al de rollende eeuwen door heeft God Zich als de onveranderlijk getrouwe Verbondsgod getoond die met alles Zijn Raad volvoert, tot zaligheid Zijns volks. Dat Gods volk het nooit vergete, integendeel moed scheppe, want er is hulp besteld bij een Held, die verlossen kan en zal. Hoezeer het geweld van Zijn vijanden ons doet beven, ziende op eigen kleinheid en zwakheid, hoezeer alles wijst op naderende oordelen, voor Gods volk staat het nimmer hopeloos, indien er slechts maar betrouwen zijn mag

op de naam des Heeren. *Vrees niet, o Sion, laat uw handen niet slap worden, want de Heere uw God is in het midden van u* (Zef. 3:16). Indien maar vernederende genade en geloofsvertrouwen bij ons was, we konden zelfs in dezen tijd ons in God veilig gevoelen en alles met kalm gemoed afwachten wat God doen zal. Indien maar meer de grond der hoop kwam te liggen buiten ons in Christus en meer gelet werd op Zijn vermogen en kracht dan op de kracht der wereldmacht en der zonde, we zouden steunen op onze God. Niet alleen ten aanzien van Kerk en Staat in het algemeen, maar ook ten opzichte van elke gelovige bijzonder.

Hoe menigmaal hebt G'ons Uw gunst betoogd. Uit hoeveel noden reeds redde ons Zijn machtige hand? Daarom, ook nu, in deze duistere tijden geldt het: Wie is er onder ulieden die de Heere vreest, die naar . de stem Zijns Knechts hoort? Als hij in de duisternissen wandelt en geen licht heeft, dat hij betrouwe op de naam des Heeren en steune op zijn God. Het is niet alleen een vriendelijke bemoediging, het is een rechtmatige verwachting aan de zijde Gods, een bevel Gods. Hij is het waardig, dat Zijn volk zich Hem toebetrouwt. Gebrek in deze is schuld voor God, belediging van Zijn lieve deugden, wantrouwen en ongeloof, dat verootmoedigen moet en aan Gods volk de plicht der liefde oplegt, om in Zijn kracht te strijden tegen inzinking en moedeloosheid.

TOEPASSING.

Wie is er onder ulieden, die de Heere vreest?

Deze vraag doet de Heere onzentwege. Bij Hem is het wel bekend, wie. Hem vreezen. Maar wij moeten het weten! Kunnen we dit weten? Waaraan kunnen we het weten? Het kan immers zo ver gaan met een mens? We kunnen het weten, indien we het slechts weten willen. Velen willen het zelfs niet onderzoeken, stellen er geen belang in. En niet alleen de openbare werelddienaar, wiens vermaak is in de zonde. Die God niet vreest en geen mens ontziet, die voor het oordeel des doods niet vreest en vanwege de uitgieting der zonde openbaar is als een vijand van God, van wie, God zegt: Ik zal lachen in hun verderf en spotten als hun vreze komt. Deze zullen gaan in de eeuwige duisternis, waar wening zal zijn en knersing der tanden. Maar ook helaas velen, die beter weten en in de waarheid opgevoed zijn, willen niet eerlijk onderzoeken welke hun staat is voor de eeuwigheid. Vanwaar anders die zorgeloosheid onder de middelen der genade? Men wil het woord wel horen, maar niet zichzelf er aan toetsen. Men werkt er over heen, denkt er liefst maar niet over. Waarom?

Omdat men voelt, dat bij eerlijk zelfonderzoek men overal buiten staat. Omdat men de wereld of de eigenwaarde niet wil prijsgeven. Daarom uitstellen maar van jaar tot jaar. Vaak met belijdenis der waarheid vijandig ten opzichte van de praktijk der Godsvreze.

O, ellendige staat voor de eeuwigheid. O, die natuurlijke blindheid en duisternis. Anderen hebben slaafse vrees, zijn soms onder benauwde overtuigingen van de Wet, zonder evenwel te buigen voor God. Zelfs al toomt de consciëntie de zonde in, het is alles wettisch werk zonder ware liefde tot God en Zijn dienst.

Zijn de overtuigingen over dan gaat men weder voort op de zelfgekozen wegen van het vlees.

Weer anderen zijn ernstig begerig om te weten of hun werk waarheid is, onderzoeken vaak zichzelf, zonder licht te hebben over zichzelf. Dikke duisternis ligt zwaar op hun ziel. Onrustig gaan ze daarheen. Dezen hebben nodig ontdekkend licht. Men vreest het verloren gaan en beseft niet genoeg het verloren zijn! Vandaar dat er van betrouwen op de Heere te midden van de duisternis niets wordt verstaan. Men kent Christus niet

of niet voldoende om zich op Hem te verlaten.

Toch leeft er een verlangen het te mogen bezitten. Ook blijft de vrucht niet uit, als het een begin uit God is. De vrucht des Geestes is liefde. Daar is geen rust buiten God. Daar is werk aan de genadetroon. Daar is vreze voor de zonde en strijd er tegen. Men wil voor de Heere leven omdat Hij het eeuwig waardig is. Laat zulken aanhouden tijdig en ontijdig bij de Heere om licht des Heiligen Geestes, zich voegen bij het getrouwe volk Gods, dat niet in de bloemhoven jaagt, maar aantoonde de noodzakelijkheid in Christus geborgen te zijn. Zalig worden is een grote zaak. Het is een nauwelijks zalig worden aan 's mensen zijde. Beter duizendmaal gevreesd dan eens bedrogen. De oprechten gaat het licht op in de duisternis op Gods tijd.

Daarbij geve de Heere aandacht in het hart voor *de stem Zijns Knechts*, d.i. Christus, gelijk Maria stil aan Zijn voeten zat, om de woorden des levens uit Zijn mond op te vangen, Hij spreekt als machthebbende en niet als de schriftgeleerden. Daar wordt vaak te veel geluisterd naar mensenstemmen, ja zelfs vaak ook naar de stem des satans, waardoor alle troost geroofd en alle vertrouwen benomen wordt. De Heere geve Zijn zoekend volk de stem des Zoons Gods te horen en die ze gehoord hebben zullen leven.

En het volk des Heeren, dat meer van Christus kennen mag en naar Zijn stem hoort, moge met vele duisternissen worstelen en vaak het licht missen, ze worden evenwel vermaand te betrouwen op de Naam des Heeren en te steunen op hun God. Wel is dit een moeilijke zaak en veel oefening is nodig, om daartoe te geraken, evenwel de Heere zegt het en dan moet het ook mogelijk zijn. Indien er gezetheid des harten was, om welbehaaglijk voor Hem te leven, er zou bij Hem hulp te krijgen zijn in deze moeilijke zaak. Indien niet het gevoel, maar het geloof in hun kracht door Gods volk begeerd werd en minder gehoord werd naar vreemde stemmen en meer naar Christus, het zou een stap naderbij zijn. Indien in de duisternis bij ontbreken van licht wat minder met ons kunstlicht werd gewerkt en men meer wachtte naar Geesteslicht, hoe zou het genadelicht te spoediger de duisternissen opklaren. Onze mening, onze beschouwing, onze handhaving van onszelf en wat dies meer zij, zal moeten wegvallen. Want in de duisternis dezer tijden gaat Gods volk zo vaak de Heere voorrekenen hoe het moet. Maar God laat Zich niet de weg voorschrijven van Zijn volk. *Hij zal de blinden leiden in de weg dien zij niet geweten hebben en op paden die zij niet gekend hebben.*

Gelukkig, die leren mag, dat we niets zijn en niets kunnen worden voor God en die er dat grote goed bij krijgt, dat men ook niets wezen wil, als een arm, blind schepsel, dat van genade leven moet en mag. Dan zullen de duisternissen niet meer de staat doen wankelen, dan zal altijd die grond des roemens overblijven, ik weet, in Wien ik geloofd heb. En al is het, dat ik Zijn liefde op dit ogenblik niet zo gevoel, ik weet evenwel, dat Hij mij liefheeft. Hij heeft mij gekocht met Zijn dierbaar bloed. Als ik wandel te midden van duisterheden, ik vertrouw hierop, dat Hij van mij afweet, mij gadeslaat en mij voor zijpaden en gevaren bewaren wil. Zie, dat is geloof!

En dit is toch te bereiken voor al Gods volk. De rivier Gods is vol waters. In Christus is geen tekort en ook geen schraalte. Die drinkt van het water, wat Ik hem geven zal, zal nimmermeer dorsten, ja, het zal in hem worden, een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven, zo spreekt Christus tot de Samaritaanse vrouw. Welk een grote weldaad, zo toegerust met het schild des geloofs, de goeden strijd te mogen strijden, om eindelijk te triomferen in Christus.

Laat dan, volk, de toekomst donker zijn, ja in de Kerk des Heeren ook veel gebrek aan

licht, laat ook ons hart duisternis kennen, de Heere is een Zon en Schild. Hij zal genade en ere geven, degenen, die in oprechtheid wandelen. Hij zal het in Hem gestelde betrouwen Zijns volks nooit beschamen. Nooit Zijn werk loslaten, wat Hij begon. Het zal niet altijd donker zijn. De zon der Gerechtigheid zal wederom opgaan. Het zal geschieden ten tijde des avonds, dat het licht zal wezen.

En als straks de ogen des lichaams zich sluiten en gij gaat naar het lichaam in het duister graf, dan slaat u uw zielsogen op in de woonplaats van het eeuwig licht, waar nooit meer duisternis zijn zal, want aldaar zal geen nacht zijn.

Dan zal blijken, dat al die duistere wegen, die men doorgewandeld heeft, tot zaligheid gediend hebben, tot vorming van de geestelijken mens. O, diepe wijsheid Gods in het zaligen van zondaren. Alle dingen medewerkende ten goede, zal van dat volk bevestigd worden: *Let op de vrome en zie naar de oprechte, het einde van dien man zal vrede zijn. Amen.*

2. DE VERWACHTING VAN GODS VOLK

Predicatie over Romeinen 8: 23

Ds. CHR. VAN DAM.

Psalm 42:3

Lezen: Romeinen 8

Psalm 119: 65, 67

Psalm 145:6

Psalm 68: 17

Geliefden,

Het zijn ernstige woorden, die we lezen in Spr. 10:28 "De verwachting der goddelozen zal vergaan." Verwachting is iets, waarmee ons aller hart vervuld is. Zonder verwachting, zonder hoop kan de mens niet leven. Het wil zeggen, dat men hoopt iets te zullen verkrijgen wat men nog niet heeft. De arme hoopt op betere tijden, de kranke op herstelling, de gevangene op bevrijding. Die verwachting kan gegrond zijn, of ook ijdel, ongegrond en vals, hetzij dat men iets onbereikbaars verwacht, hetzij men verkeerd werkt om het verwachte te verkrijgen, hetzij men haar opbouwt uit losse, oppervlakkige begeerlijkheid. Hoe hoger zulk een ijdele verwachting gespannen is, hoe groter teleurstelling zij baart. En waar de allerhoogste verwachting, die een mens kan hebben, de zaligheid zijner ziel is, moet het de allergrootste, aller-vreselijkste teleurstelling baren, zo men in deze verwachting zich vergist. Evenwel is het te vrezen, dat door duizenden deze verwachting gebouwd wordt op zeer losse zandgronden. Niet alleen door openbare goddelozen, en openlijke vijanden der waarheid, die ondanks hun zond n nog verwachting durven koesteren, dat ze uiteindelijk nog wel zullen zalig worden, hoe onredelijk zij hierin ook zijn, maar ook door vele belijders der waarheid, wier staat los van God, wier hart ver van God is, wordt op valse grond op de zaligheid gehoopt. De dwaze inbeelding dat God hen zal genadig zijn aan het einde van hun leven, gevoegd bij .hun blinde eigengerechtigheid, doet hen verwachting hebben.

Die verwachting zal vergaan, hetzij in het leven, bij de dood, of ook na de dood, als God eens ieders werk zal brengen in het gericht. Meestal werkt men wel over de consciëntie heen en houdt de mens zijn valse hoop vast, zelfs onder een ontdekkende prediking, maar eens komt de tijd, dat de Heere de dorsvloer gaat doorzuiveren, en al die losse, ijdele verwachting als kaf zal wegstuiven.

Reeds in dit leven laat God hun verwachting en hoop vaak reeds ondergaan en komt menigeen als zelfbedrieger beschaamd te staan, vooral als Gods volk eerlijk handelt. Maar al houdt men vast, hetgeen bij velen het geval is, ja al zou men voor een levendgemaakte ziel doorgaan, eens gaat de verwachting ten onder, gelijk een lamp zonder olie uitgaat en een plant zonder water sterft. Hoe vreselijk dan, om voor de eeuwigheid zich te bedriegen en met een ingebeelde hemel naar de hel te gaan. Alle verwachting, die wordt opgebouwd uit iets in de mens zal teleurstellen. Deugden en plichten, kennis en gaven, tranen en gebeden, wat het ook zij, buiten de geloofsvereniging met Christus is alles te kort en te smal om de hemel er op te verwachten. Algemeen werk, wettisch werk, overtuigingen in de consciëntie, het kan er allemaal zijn, zonder dat de mens ooit rechtverloren zondaar wordt voor God.

En zolang men daar niet gebracht is, door de ontdekkende werking van de Heilige Geest, kan er van een gegronde verwachting geen sprake zijn. Het stuk der ellende moet immers bevindelijk gekend, om de mens uit alle toevluchten der leugen en uit te drijven en van de valse grond af te stoten.

Hoe wordt helaas in onze dagen daarover heen geglipt en over een rijk evangelie-aanbod gesproken, zonder dat het plaatsmakend werk der ontdekking uit de Wet wordt gekend. Alsof er ooit één zalig geworden is, zonder zaligmakende overtuiging van de schuld en smet der zonde. Voor velen is dan ook zalig worden blijkbaar een heel gewone zaak geworden allerminst een eeuwig wonder van vrije genade. Hoe zal men dan in de hemel kunnen komen? Men zou het er zelfs niet kunnen uithouden, al kwam men er.

Want daar zal het zijn een eeuwigdurende bewondering van die onpeilbare goddelijke liefde in Christus, bewezen aan in zichzelf verloren zondaren. Daar zal men hier in de tijd wat van moeten leren, gelijk we nader zullen overwegen. Er is nog een volk op aarde met een andere, een betere verwachting, die niet vergaan zal. Op grond waarvan zij de zaligheid verwachten en wat hun verwachting inhoudt, zien wij, onder biddend opzien tot de Heere, in de woorden van onze tekst, die uw gewijde aandacht opgetekend vindt in Romeinen 8: 23.

En niet alleen dit, maar ook wijnelven, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelve, zeg ik, zuchten in onszelven, verwachtende de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams.

Deze woorden spreken ons van: *De verwachting van Gods Volk*. En wij letten op:

1. *De gronden van die verwachting.*
2. *De eigenschappen dier verwachting.*
3. *Het voorwerp dier verwachting.*
1. *De gronden van die verwachting.*

De brief die voor ons ligt is door de Apostel Paulus geschreven vanuit Corinthe aan de gemeente te Rome, ontstaan door de arbeid der uitlandse Romeinen, die op het Pinksterfeest te Jeruzalem de Heilige Geest ontvangen hadden. Overal waar Paulus op zijn zendingsreizen kwam, werd gesproken over die gemeente, waar haar geloof verkondigd werd in de hele wereld. Paulus dankt God daarvoor, en bidt om verdere volmaking.

Ook schrijft hij dezen brief naar de bekenden stelregel, ellende, verlossing en dankbaarheid. Verlossing uit de ellende is niet mogelijk door de natuur of de natuurlijke Godskennis. Al spreekt God heel duidelijk zichtbaar van Zijn grootheid en macht in de ganse schepping, de natuur wijst de oorsprong der ellende niet aan, noch ook het enige middel om uit de ellende verlost te worden. Daarom hebben we nodig de openbaring Gods in meer bijzondere zin door middel van Zijn Woord. Maar ook dat Woord op zichzelf kan de ziel niet verlossen, evenmin als de Wet. Dit toont de Apostel in de drie eerste hoofdstukken aan, wijzend op het heiden- en Jodendom. Verlossing is alleen te bekomen door het geloof in Christus, zonder de werken der wet, ter bewijze waarvan hij op Abraham wijst. Dit geloof rechtvaardigt, geeft vrede met God, vloeit uit de fontein der verkiezing en heeft tot grond de voldoening van Christus. Dit geloof is en genade, die het hart reinigt van de zonde, maar heeft in deze bedeling nog te worstelen met veel gebrek, zwakte en inzinking. Maar bij de dood wordt de oude mens der zonde afgelegd en in de zalige morgen der opstanding zal het

verder lichaam onverderfelijk worden opgewekt. Daar ziet het geloof naar uit, zoals we straks zullen zien bij onze derde hoofdgedachte.

Allereerst komt het er op aan, of die verwachting van Gods volk gegrond is, en waarop die gebouwd is. Er zijn zoveel mensen met ijdele verwachting, zo we gezien hebben. De Schrift spreekt overvloedig en duidelijk over de toekomstige heerlijkheid van Gods volk. Hierin ligt dus een vaste grond om algen en voor de kinderen Gods dit alles te verwachten.

Maar er is meer nodig. We hebben nodig persoonlijk geloof. Het gaat er om, of wij zelf zalig worden, daarom is er behalve de grondslag in Gods Woord nodig, een grondslag in de ziel van elke ware begenadigde. En die is er ook werkelijk, want zij hebben *de eerstelingen des Geestes*. Wat hebben wij daaronder te verstaan?

Er waren onder het Oude Testament verschillende eerstelingen, bijvoorbeeld particuliere en nationale.

Die *particuliere* eerstelingen waren voor de priesters, mits zij rein waren, en deze konden zijn onbewerkt koren of vruchten, of ook bewerkt, zoals olie, most, meel, deeg, enz. Ook de eerste wol der schapen bewerkt of onbewerkt. De priester plaatste het gebrachte voor het altaar, de offeraar dankte God voor al Zijn weldaden, zeggende:

"Ik verklaar heden voor de Heere uw God, dat ik gekomen ben in het land, hetwelk de Heere onze vaders gezworen heeft ons te zullen geven. Mijn vader was een bedorven Syriër en hij toog af naar Egypte en verkeerde aldaar als vreemdeling met weinig volks, maar hij werd groot. Maar de Egyptenaren deden ons kwaad en verdrukten ons en leidden ons een harden dienst op. Toen riepen wij tot de Heere en de Heere voerde ons uit Egypte door een sterke hand en door een uitgestrekte arm en heeft ons gebracht tot deze plaats, een land, vloeiende van melk en honing. Zie, ik heb gebracht de eerstelingen van de vrucht dezes lands, dat Gij, HEERE, mij gegeven hebt."

Het was dus een eerbiedige betuiging, dat God een Waarmaker van Zijn Woord is. Een erkenning van hun geringe afkomst, en van de zware verdrukking in Egypte, met de wonderlijke verlossing daaruit door de hand Gods. Een ootmoedige dankerkentenis dat zij gebracht waren in zulk een uitermate goed land, en een hartelijke, blijmoedige offerande aan de Heere tot onderhouding van de eredienst, inzonderheid door de priesters.

Er waren echter behalve deze particuliere eerstelingen ook *nationale* eerstelingen. De eerste dag na het Pascha bracht men de Heere de eerstelingen der garven, een handvol van het nog staande koren, wijzend op Christus, de Eerstgeborene uit de doden, de Eersteling dergenen, die ontslapen zijn. Hij werd in de aarde begraven als een tarwegraan, maar Hij schoot op uit de aarde, de eerste dag na de sabbat van het Pascha.

Ook waren er de eerstelingen der broden op het Pinksterfeest, waarover gesproken wordt in de profeet Maleáchi 1: 11: "Zij zullen een rein spijsoffer toebrengen" en in hoofdstuk 3: 4: "Dat zal de Heere zoet wezen, als in oude dagen."

Deze twee broden beduiden volgens de uitleggers, de Joden en Jodengenoten, die op de Pinksterdag in groten getale bekeerd geworden zijn. En Jakobus 1: 18 zegt, *opdat wij zouden zijn als eerstelingen Zijner schepselen*.

Vervolgens waren er de eerstelingen van geheel Kanaän op het Loofhuttenfeest, in welke alle overige vruchten vervat waren en door welke men gezegend en geheiligd

werd naar Rom. 11: 16: "Indien de eersteling heilig is, zo is het gehele deeg heilig."

Nu wordt in onze tekst gesproken van *eerstelingen des Geestes*. Welke is nu de betekenis van deze woorden? Deze eerstelingen Geestes zijn gaven des Geestes, vruchten des Geestes genoemd in Gal. 5: 22: *liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid*. Zo zijn ook eerstelingen des Geestes, de inwendige roeping, wedergeboorte, geloof, rechtvaardigmaking en heiligmaking, eerstelingen ten aanzien van het kleine deel van de volle oogst. Het is alles hier in de sterfelijkheid zozeer ten dele en gebrekvol, dat al die weldaden, hoe groot ook op zichzelf, niet meer zijn dan eerstelingen van de vollen oogst. Het zijn echter eerstelingen des Geestes, dat wil zeggen, geen vruchten van eigen akker, of vruchten verkregen door eigen arbeid en vermogen, omdat Gods volk uit- en van zichzelf alleen maar de dood vruchten draagt en de vruchtdragende bediening van de Heilige Geest ten zeerste nodig heeft. *Uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid*, dat wordt bij bevinding geleerd.

Hoe lang men ook zoekt naar vrucht, hoezeer men werkt om vrucht voort te brengen, op Gods tijd wordt Zijn volk er aan ontdekt, dat het gans onmogelijk is, vruchten van geloof en bekering voort te brengen in zichzelf. Ontdekkend licht is nodig, om als een uitgewerkte, onvruchtbare zondaar voor God te wanhopen aan zichzelf en al het eigene. En niet eer wordt het noodzakelijk en dierbaar om in Christus gevonden te worden en niet eer worden de vruchten des Geestes kennelijk geopenbaard. We moeten met al het onze de dood in, alvorens we met de apostel kunnen zeggen, *dat wij de eerstelingen des Geestes hebben*.

Maar voor zover we dan ook met licht van boven mogen weten, dat wij ze hebben, hebben we te bedenken, dat met de vruchten niet lichtvaardig mag omgesprongen worden. Hoe menigmaal doen we in onze dwaasheid alsof het onze vruchten zijn, als we er ons op verheffen, er mee pr en, er mee ronddragen, er roem op dragen, alsof het vruchten zijn van onze eigen arbeid. Anderzijds worden de vruchten, omdat ze klein of weinig zijn, zo vaak weinig geacht. Zelfs werpt Gods volk ze soms weg, uit moedeloosheid en in zware bestrijding, menende dat het maar kunstvruchten zijn. Daar is licht nodig om te onderscheiden, wat geestesvruchten zijn en wat namaak is.

Evenwel is er bij voortgaande oefening des geloofs een blijmoedige, ootmoedige erkenning: "Wij, die de eerstelingen des Geestes hebben." Al Gods volk brengt vrucht voort van geloof en bekering. Zij hebben niet een dood, maar vruchtdragend geloof. Al vreest dat volk veelal, dat hun werk geen waarheid is, het blijkt uit de vrucht, dat zij door de Geest Gods geleid worden, en die Geest erkent en eigent Zijn vruchten in hun harten. O, die smaak is zo zoet. Het zijn hemelse lekkernij. En al heeft de natuurlijke mens er ook gans geen smaak in. Al veracht de bedorven smaak des zondaars deze geestelijke spijze, zich de dood etende aan de wilde kolokwinten der zonde, Gods volk is zo blij met een vrucht van de Heilige Geest.

En die vruchten vermeerderen en vergroten in de oefeningen des geloofs, door de zonnestralen van de Zon der Gerechtigheid ondanks vele koude winterse dagen. De dauw des Geestes maakt dat volk vruchtbaar. Al komt het niet altijd openbaar, al hebben ze niet allen genoegzame vrijmoedigheid en gaven, om te zeggen: *wij, die de eerstelingen des Geestes hebben*, ze worden evenwel gevonden en gezien en naar buiten vertoond in een voorzichtige en godzalige wandel. Ja, zelfs hoe meer en hoe groter die vruchten des Geestes mogen zijn, hoe kleiner en ootmoediger de bezitter wezen zal. Genade maakt kleine mensen. Dan heeft het ook plaats, dat die vruchten als eerstelingen worden ingeleverd door de Priester, dat is door Christus, de ware

Priester over het huis Gods, met de erkenning dat God is de getrouwe Waarmaker van Zijn Woord en Belofte. Hoe wordt de geringe afkomst, dat droevig eertijds beleden, de onderdrukking van de helse Farao weer in gedachtenis gebracht, de uitleiding uit een wereld van zonde dankbaar herdacht, en de Heere verheerlijkt met en door Zijn eigen werk, dat Hij gewrocht heeft in hun harten door de Heilige Geest. Dit is het deel der kinderen Gods en is voor de wijzen en verstandigen verborgen. Daar wordt verwachting geboren en versterkt door waarneming in erkenning der vruchten.

2. Maar laat ons in de tweede plaats letten op de eigenschappen van die verwachting.

Waarvan onze tekst zegt: *En niet alleen dit, maar ook wijzelven, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelve zeg ik, zuchten in onszelven*, enz. Het is dus een verwachting die met zuchten gepaard gaat. Om de bedoeling daarvan te begrijpen, moeten we even letten op het verband van onze tekst. In vers 19 wordt gezegd, dat het schepsel verwacht de openbaring der kinderen Gods, rijkhalzend naar de vrijmaking van de dienstbaarheid der verderfenis vers 21, zuchtend, ofschoon onbewust onder de vloek der zonde en haar uitwerking in de schepping.

Maar niet alleen zucht de schepping onbewust, maar ook wijzelven, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelve, zeg ik, zuchten in onszelven.

Het zuchten der schepping en het zuchten van Gods volk, is dus onderscheiden en toch een zuchten van verlangen naar de volkomen vrijmaking van de zonde. Tevens zegt het een klagelijk zuchten onder de tegenwoordige omstandigheden. Het geeft dus te kennen, dat Gods volk, ondanks het voorrecht dat het de vruchten of eerstelingen des Geestes heeft, met het tegenwoordige niet tevreden is, dat het volk zucht onder de zonde, het bederf in hart en leven, met hartelijk verlangen naar de toekomstige heerlijkheid. Gelijk Israël bij het brengen van de eerstelingen zuchtte van verlangen naar het vrije genot en gebruik van de vollen oogst, en ook vaak moest zuchten onder de tekenen van Gods ongenoegen, als de vruchten klein en weinig waren, door onvruchtbare droogte of schadelijke plagen van sprinkhanen, of rampspoedige invallen van vijanden, zo wil de Apostel zeggen, zuchten wij ook. Er zijn daartoe vele redenen. Vooral ook in deze dorre, onvruchtbare tijden. Het onkruid op de akker van Gods kerk tiert wel welig maar de vruchten des Geestes zijn zeer schaars.

Dat doet Gods volk veel zuchten. Zij hebben wel betere tijden gekend, toen zij in levendige geloofsoefening de sappen uit Christus mochten trekken en daardoor vruchten voortbrachten. Ze hebben tijden gekend, dat zij hun eerstelingen brachten met blijdschap ten huize des Heeren. En nu?

Hoe slap hangen de handen, hoe struikelen de knieën! Toen een zuchten van verlangen naar de vollen oogst der hemelse heerlijkheid, nu dikwijls een zuchten, omdat ze er zo ver van af zijn. Gods volk is een zuchtend volk, en geen juichend christendom. En het is jammer, dat ze vaak moeten zuchten onder de gevolgen van eigen zonde en dwaasheid. Eb en vloed wisselt wel bij elke begenadigde af, gelijk ook bij de Bijbelheiligen te zien is, maar daar liggen ook vele oorzaken aan 's mensen zijde, die ons in het dorre en onvruchtbare doen wonen. O, die ongestalten! Dat veraf zijn van de Heere door eigen afwijking, door gebrek aan heiligen ernst en verborgen gebedsleven.

Daarbij, wat wordt al niet gezocht in dit Mesech van ellende onder de vurige pijlen des Satans, die altijd op Gods volk gericht zijn, om hun ziel te verwonden. Wat moeilijkheden ondervindt Gods volk van de zijde ener Gode vijandige wereld. En

vooral niet te vergeten, hun eigen bedorven bestaan, de zonde, die hen zo dikwijls parten speelt en overvalt, doet het zuchten veel zijn. We dwaalden allen als schapen, en keerden ons een iegelijk naar zijn weg. Dat geldt niet alleen van de natuurlijke, maar ook van de wedergeboren mens. Wie kan zijn afdwalingen verstaan? En dat komt Gods volk hier op aarde nimmer te boven. Wie dat zuchten onder de overblijfselen der zonde in de oude natuur niet kent, heeft zich maar nauw te onderzoeken, of het wel waarheid in het binnenste is.

Daarentegen, hoe meer genade, hoe meer ontdekking, hoe meer oefening in het geloof, hoe meer er dan een levendige verzuchting zijn zal om voor altijd van de zonde verlost te mogen worden.

Wij ookzelves, zelfs Paulus dus en met hem al Gods volk, zuchten over de zonden en haar gevolgen. Wat al rampen op aarde ook in het tijdelijke en lichamelijke leven. Wat bange zorgen, pijnlijke drukwegen, ernstige krankheden moeten doorworsteld. Wat verdriet heeft soms Gods volk over de kinderen, die de wereld ingaan. Wat verliezen worden geleden door sterfgevallen. Daar zijn wat zuchten opgegaan van de aarde ook van de uitverkorenen Gods van Adam af tot op dezen dag. Hoeveel leed wordt gedragen onder de zon, vanwege liefdeloosheid, en koude zelfgenoegzaamheid, en verborgen hoogmoed, waardoor men niet alleen zichzelf maar ook anderen doet zuchten.

In de huisgezinnen, op het terrein van de arbeid, ja helaas ook in het gemeentelijke, kerkelijke leven, overal het zelfde. De zonde is een ontbindende kracht, hetzij zij grof of verfijnd aan de hand gehouden wordt.

Geestelijke hoogmoed, dorre bespiegeling, zonder de praktijk der godzaligheid doet ons zuchten. Vanwege het klein getal en de kleine maat der vaak verdroogde vruchten is ook veeltijds het geestelijk leven kwijnend, en daardoor ook de gemeenschap der heiligen. Daar ligt een grauwigheid verspreid over het erfdeel des Heeren. *Hoe zijn de kostelijke kinderen Sions, tegen fijn goud geschat, de aarden flessen gelijk geworden.*

Wij ook zelves, zuchten in onszelves, zegt de tekst. Daar zijn mensen, die veel zuchten in het openbaar, over hun zonden, over de zonden van anderen, over de gebreken van Gods volk, tot vervelens toe. Het is echter heel wat beter, te zuchten in onszelves, in het verborgen tussen God en de ziel. Dan immers komt er kans, dat de zonde schuld wordt en uitgezuiverd zal worden. Een dode zucht en klacht baat niet veel. Daar kan men oud mee worden. Het lijkt heel wat, maar in werkelijkheid is het schijn. Een levende zucht is nodig. Dan ligt de schuld bij ons zelf en niet bij een ander.

Dan geen uitdragen op de straten van Askelon, niet werken met uiterlijk gebaar om wat te zijn in het oog van mensen, maar gelovig, armoedig, vrijmoedig zuchten tot de Heere om herstelling van het verkeerde in ons. De reformatie moet bij ons zelf in eigen hart beginnen. Dan een betreuren van het verval in kerk en staat voor Gods aangezicht met insluiting van ons zelf. Dan wordt verzoening gezocht op de juiste wijze en op de juiste plaats. Dan blijft de vrucht niet achterwege. Dan wordt er ruimte geschonken, dan wordt de kracht van het gebed ervaren in de strijd tegen de zonde, en in de vele moeilijkheden van dit ondermaanse leven. Dan wordt het droevig zuchten over het heden wel eens een zuchten van verlangen naar de toekomstige heerlijkheid en een verwachting geboren, die gegrond is, niet in ons zuchten, ook niet alleen in de vruchten des Geestes, die we hebben, maar vooral gegrond in het werk van Immanuël. Dat is een levende verwachting in de levende Verlosser, die dat leven onderhoudt, een zuivere verwachting gewerkt door de Geest van Christus, die de onzuivere bestanddelen uitzuivert, een troostrijke verwachting in dit tranendal, ondanks alle

troosteloosheid om ons heen.

Wat zijn we arm, als we dat missen. De wereld heeft geen troost te bieden. Ook de godsdienst buiten Christus niet. Alleen dat arm zondaarsleven in het verborgen voor God, dat bediend wordt uit een rijken.

Christus, dat is de enige troost beide in leven en in sterven. Want het zuchten van Gods volk zal niet eeuwig duren. Het is een verdrukking van tien dagen. Hoe ouder zij worden, hoe meer zij weten, dat dit leven een zuchtend leven zal blijven, hoe minder zij van dit leven verwachten. Maar ook, hoe meer zij zuchten van verlangen, naar de rust die er overblijft voor het volk Gods, en hoe meer zij beginnen te leven bij de dingen die boven zijn. Gelijk de brenger van de eerstelingen zuchtte naar het vrije gebruik van de vollen oogst, zucht dat volk naar de volle genieting der liefde van Christus, die de kennis te boven gaat.

O, welk een gedachte, om eenmaal met Hem en al Zijn volk zonder zonde te mogen leven in volmaaktheid, als tranen en zuchtingen zullen wegvlieden, en er geen vervloeking tegen iemand meer zal zijn en eeuwige blijdschap op hun hoofden wezen zal. Die zulk een gegronde hoop mag hebben, zal het eens alles heerlijk te boven komen. Om zulk een hoop en verwachting te hebben als bij het sterven alle aardse verwachting vergaat, het is een rijkdom, die veel te weinig beseft wordt. Dan is de dood geen koning der verschrikking meer, maar een aflegging van de ouden mens en een doorgang tot het eeuwige leven. De ziel wordt van stonde aan tot Christus haar Hoofd opgenomen in de hemel, en alle leed is voor eeuwig voorbij. En het lichaam krijgt een geheiligd graf door de begraving van Christus, die hun graf heiligde. *Alle dingen werken mede ten goede, dengenen die God liefhebben, die naar Zijn voornemen geroepen zijn.* Ook de dood moet medewerken.

Daarenboven, ook het vernederd lichaam zal veranderd worden en het heerlijk lichaam van Christus gelijkvormig worden, zoals ons blijken zal bij de overdenking van onze derde gedachte.

3. Het voorwerp der verwachting van Gods volk

Het voorwerp der verwachting van Gods volk is volgens onze tekst: de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams. Dit kan niet zijn, het ontvangen van de Geest der aanneming tot kinderen, door welke wij roepen Abba, Vader, want Die heeft Gods volk ontvangen, vers 15. De aanneming tot kinderen, die nog zuchtend verwacht wordt in onze tekst, moet iets anders beduiden. Het ene is een inwendige genade in het hart en het andere is dan ook een in het openbaar tot kind verklaard en aangenomen worden.

De Apostel zinspeelt hier waarschijnlijk op een gewoonte bij de Romeinen. Van nature zijn Gods kinderen, zo goed als alle anderen kinderen des toorns, behorend tot satans huis, door hun inzijn in het verbroken werkverbond en hun verbondsbetrekking tot de eersten Adam. God heeft ze mede in de val besloten. Evenwel, naar het welbehagen zijn zij uitverkorenen Gods, en gegevenen van de Vader, aangemerkt in Christus, Die volkomen verlossing verwierf door koping met Zijn bloed.

In het uur der minne wordt die verworven verlossing toegepast en dan snijdt God ze af van de eerste Adam en uit het werkverbond, en de verbintenis tot straf, zowel als de verdorvenheid der natuur wordt in wezen van haar weggenomen. *Zij hebben niet ontvangen de geest der wereld, maar de Geest die uit God is, opdat zij zouden weten, de dingen, die hun van God geschonken zijn.* Deze zeer grote weldaad is onmisbaar tot zaligheid. We moeten wedergeboren worden. Zonder wedergeboorte zal niemand

zalig worden. Daarom is het ware volk veel in strijd en aanvechting of dat wel waarlijk gebeurd is. De zaak is van allesbeslissend gewicht. Hier mistasten is ontzettend. Gods volk beseft, dat hier een hechte grond niet mag ontbreken. Zij zijn geen dwaze bouwers, die het huis hunner hoop durven bouwen op een lossen zandgrond. Maar het oprechte volk graaft en verdiept liever tot het de vasten rotsgrond gevonden heeft ter vastmaking van het fundament.

Het ligt dikwijls zo bedekt, het wordt zo bestreden. Ook is het geloof zo zwak, het gemis nog groot, zodat het maar vaak is:

Ik vrees dat ik nog alles mis,
En dat mijn werk geen waarheid is.

Dit heeft het tegenwoordig zo zelfverzekerd christendom schijnbaar niet meer, waar men van strijd en twijfel niets meer weten wil, en zich als gezond in het geloof daarboven stelt. De eeuwigheid zal openbaren, wie het bij het rechte eind hadden. De dwaze bouwer zal omkomen, de stormwinden en regenstromen komen, wellicht eer men het denkt. Welgelukzalig is de mens die gedurig vreest voor zelfbedrog, die maar blijft roepen: *Doorgrond mij en ken mijn hart, o Heere*. Maar niet alleen ligt het vaak bedekt voor de ziel zelf, ook voor anderen ligt het soms zeer verborgen. De een neemt het soms van de ander niet over. O, wat is dat erg, als het ware leven in ons mag zijn, en men stuit toch altijd weer op wantrouwen. Vooral erg, omdat het komt van de zijde van Gods volk. Wel moge het een spoorslag zijn tot zelfonderzoek. Wel een zoeken baren naar de oorzaken. Maar het kan zijn alleen uit vooroordeel, onkunde, verkeerde inlichting, of ook door gebrekkige verklaring der zaken, dat de een de ander verwerpt, hetgeen op dergelijke losse gronden niet diende te geschieden.

Het is minstens even erg, als dat men een mens die alles mist, zijn valse inbeelding houden laat. Het is geen van beide naar de wil des Heeren en naar de regel van het heiligdom. Er zijn al wat zielen onnodig in de banden geslagen, door een harde, onbedachtzame veroordeling. Er moest meer worden aangetoond op eenvoudige wijze, wat de breuk is en waar ze ligt. Dat is tot onderwijzing en zal doorgaans ook goed vallen. Daarbij komt, dat het kind des Heeren van de blote belijders helemaal verkeerd beoordeeld wordt.

Zeker, er zijn gevallen, dat de hele bevolking hunner woonplaats voor een kind Gods algemene achting heeft. Maar uitzonderingen zijn er om de regel te bevestigen. Heel vaak heeft Gods kind bij de wereld, ook bij de godsdienstige wereld zeer weinig achting. Ze zijn meestal aller uitvaagsel en afschrapsel. Stoten op hun gebreken, bespieden hun gangen, vergroten hun fouten op de straat van Askalon, het is een gewoon verschijnsel. Veel zelfs een bruto spotten met de hoop op het eeuwige leven. Jij? U komt er evenmin als wij! Zo wordt gedacht, vaak zelfs gezegd. Dat alles, omdat in deze bedoeling alles zucht onder de verwoesting der zonde.

Het is hier in dit leven alles zo verward, zo onduidelijk, dat degenen, die kinderen Gods zijn, er gans niet voor gehouden worden en die alleen het nabijkomende werk hebben, soms worden aangezien voor eikenbomen der gerechtigheid. Dat baart veel zuchten. Maar het blijft zo niet.

Nee, God heeft ze in Christus tot Zijn kinderen aangenomen. Hij heeft hun Zijn. Geest geschonken, als een Geest des geloofs. Zij weten er zelf ook wat van, dat het genadeleven in hun hart is. Het is de openbaring der Goddelijke wijsheid en liefde, die niet alleen uit het Woord Gods, maar ook door de Geest Gods in de harten blijkt. Des konings dochter is immers geheel verheerlijkt inwendig, al blijft die heerlijkheid voor

de meesten als bedekt.

De weg van de Borg, is de weg van Zijn volk, en dat is door de diepte naar de hoogte, door de vernedering naar de verhoging, ja, door de dood naar het leven. Zo moet ook Gods volk als erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus hier dikwijls door een wereld vol haat en smaad, diep vernederd, gelijk hun Meester, opdat zij gemeenschap hebbend aan Zijn lijden, het ook zullen hebben aan Zijn heerlijkheid.

Daarom zal de Heere Zijn kinderen niet alleen in het verborgen, maar straks in het openbaar, ten aanschouwe van al hun vijanden tot Zijn kinderen aannemen. Hoe zal dat dan zijn?

Wanneer hij gezeten op de wolken des hemels rechter zijn zal van levenden en doden als de van de Vader verordeneerde Knecht. Zijn Middelaarsbediening is immers bij Zijn hemelvaart niet geëindigd? Hebben de engelen niet gezegd tot de Hem nastarende jongeren: "Gij Galilese mannen, wat staat gij en ziet op naar de hemel, deze Jezus, dien gij naar de hemel hebt zien heenvaren, zal alsoo wederkomen."

Voor aller oog, naar beide naturen, komt Hij op de alleen bij God bekende tijd, onverwacht op de wolken des hemels, ja als een dief in de nacht.

In de ure, in welke gij het niet meent, zal hij verschijnen, o zondaren, tot uw ontzetting. Juist dan, als niemand schier er aan denken zal, vanwege de afval en de goddeloosheid die komen zal. Godsverzaking, ongeloof, ketterijen en verharding, zullen toenemen en dan zal het einde zijn. In een ogenblik zullen alle mensen, die ooit geleefd hebben, opstaan en ten oordeel moeten komen, opgewekt uit de graven, deze tot versmaadheden en eeuwige afgrijzing en gene tot eeuwige heerlijkheid.

De dan levenden zullen in een punt des tijds veranderd worden. Dan zal in het openbaar gericht door Christus Zelf worden aangetoond, wie de Zijne zijn, die Hij van de aarde heeft gekocht met Zijn Bloed. Gekocht niet alleen naar de ziel, maar ook naar het lichaam, weshalve de kerk niet alleen verwacht de openbare aanneming tot kinderen, maar ook de verlossing des lichaams.

Dezelfde lichamen, die in zonden ontvangen en geboren, waren, maar die in de vernieuwde natuur door de wedergeboorte, ook deel aan de verlossing kregen, die in Christus is. Maar met andere hoedanigheden; het sterfelijke heeft alsdan onsterfelijkheid en het verderfelijke onverderfelijkheid aangedaan. Hoe zou de hemelse heerlijkheid te dragen zijn voor het sterfelijk vlees?

O, dag van schrik voor de goddelozen, o dag van heerlijkheid voor dat volk, dat hier in Mesech veelal veracht wordt en gesmaad, veelal zuchtend door de tijd gaat! Maar dan zal het onderscheid zo groot zijn en van allen gezien worden. Daar heeft Gods volk van alle tijden naar uitgezien en verlangd. Denk maar eens aan Job 19: 25-27: "Want ik weet, mijn Verlosser leeft en Hij zal de laatste over het stof opstaan, mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot."

Niet alleen de Oud-Testamentische gelovigen, maar ook het Nieuw-Testamentische volk van God verlangt er naar met heimwee in het hart, als men maar opgeklaard, bevestigd licht mag hebben over Zijn staat. De Apostel Johannes aan het eind zijner openbaringen en ook dicht aan het einde zijns levens en dicht bij de Heere, slaakt de zucht van het heimwee der ziel: "Ja, kom Heere Jezus."

Zo hier in onze tekst de Apostel Paulus sprekend tot de Romeinen, die in Christus zijn, van een zalige, blijde verwachting op een volkomen verlossing van zonde en ijdelheid, beide naar ziel en lichaam, en dat voor eeuwig en altoos. Een verwachting,

die zijn steun vindt in de bevindelijke kennis en het persoonlijk bezit van de eerstelingen des Geestes en haar grond in het, werk van Christus heeft, die vervolgens alleen gevonden wordt bij het zuchtend volk Gods, en niet bij het juichend christendom van onze dagen. En die tenslotte tot voorwerp heeft de openbare erkenning van Christus Zelf, dat de ware bezitters van die verwachting de door Hem aangenomen kinderen zijn, delend eenmaal tezamen de onmetelijk grote en rijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor hen.

Komt, zingen wij nu Psalm 145: 6.

Toepassing

Geliefden, wij allen hebben een verwachting, een hoop, waarop we leven. Maar ach hoe weinigen hebben een verwachting als die we geschetst hebben. Hoevelen hebben de verwachting der goddelozen, die vergaan zal. Levend buiten God en Christus, en toch nog verwachting? Ja, vanwege blindheid, onkunde, eigenwaarde, zelfliefde. God is toch barmhartig, zegt men. 'Hij zal mij toch niet verwerpen. Ik ben niet slechter dan een ander; ik leef burgerlijk en doe niemand te kort', enz.

Arme, u zelf bedriegende zielen. God is wel barmhartig, maar Hij is ook rechtvaardig. Hij haat en straft de zonde. Hij kan Zichzelf niet verloochenen, of Hij moest ophouden God te zijn. Hij kan met de zondaar geen gemeenschap hebben. Uw verwachting loopt uit op een eeuwigdurende teleurstelling. Al leeft u onder de middelen der genade, al hebt gij wellicht een zuivere belijdenis, dat alles baat u niet, tenzij u wedergeboren wordt door het bloed en de Geest van Christus! Mocht u dat eens recht ontdekt worden.

Ook zijn er mensen, die hun verwachting opbouwen uit gemoedsaandoeningen, zij wenen en tobben wel eens, welnu dat heeft toch de natuurlijke mens niet? Zonder ooit recht vernederd en verbijzeld van hart alle rechten voor God te verliezen, zonder ooit recht een Borg nodig te hebben voor de oneindige schuld, gaat men als een echte tijdgelovige een optelsom maken om daarmee de eeuwigheid aan te doen. O, deze verwachting is volkomen vals.

Maar er zijn ook mensen, die zo spoedig de staat niet durven opmaken voor zulk een ontzettende eeuwigheid. Als ze zien op zichzelf, op de diepte der ellende, de hardheid van hun hart, de grootheid van de zaak, o dan schiet er geen verwachting over. En was er al eens een straaltje hoop, hun hart is zo bedrieglijk! O, wisten, ze het maar, of God met hen of dat zij met God begonnen zijn. Ze hebben er maar geen licht in. En toch de mens, die zich eerlijk voor de Heere neerwerpt, zich door de Heere wil laten onderzoeken en doorzoeken, kan het te weten komen, of er iets van God bij is. Vraagt u maar eens eerlijk af, of er die zuchtingen zijn, dan weer vanwege het gemis en de zo kleine en weinige eerstelingen des Geestes, en dan weer eens, van verlangen naar de vollen oogst der gunst en genade Gods. Is dat een zuchten in uzelf, niet openbaar, maar als in het verborgen tussen God en de ziel? Is er een levendige behoefte naar verlossing van de zonde, welke beide ziel en lichaam neerdrukt in ellende? Zijn er de ogenblikken van krachtig heimwee naar dien staat van heerlijkheid, welke Gods volk mag verwachten? En is dit leven met al haar onvolmaaktheden ons bijna te zwaar? Wordt daarin de grootste schat gezien, om van de Heere in Christus tot kind te worden aangenomen?

Zo zouden we kunnen doorgaan. De ware geloofswerkzaamheden strekken zich uit tot verzoening met God en verlossing van de zonde. De ware begenadigde heeft ook niet genoeg aan het getuigenis van mensen, de getuigenis Gods is meerder. *Die in de Zone*

Gods gelooft heeft de getuigenis in zichzelf; 1 Joh. 5: 9-10. En hoe pijnlijk het is, als men zich alleen op aarde voelt, als een naamloze en onbekende, die zich niet durft en kan openbaren, eens zal Christus ten volle openbaren in de aanneming tot kinderen ten jongste dage wie de Zijne zijn. Daar strekt toch hun hoop en verwachting zich wel eens naar uit.

En meer geoefend volk des Heeren, bezie uw voorrecht. Een gegronde verwachting te mogen hebben, dat Christus u eens met al de uitverkorenen ten aanschouwe van al uw benauwers openbaar tot Zijne kinderen zal aannemen, in de dag der verlossing uws lichaams. Al zucht de ganse schepping onbewust en gij bewust onder de verwoesting door de zonde aangebracht, gij zult het eens heerlijk te boven komen. Het is nog een korte tijd van strijd, lijden en druk en dan komt de tijd van ontbinding van het logge vlees, dat hier zo vaak de ziel in haar gemeenschap met God belemmerde en gaat de ziel van stonde aan tot Christus haar Hoofd, om te rusten van al de arbeid. Naar dat oord, waar treuring en zuchting zal wegvlieden, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofden zijn, Jes. 35: 10.

En niet alleen dit. Daar komt onverwacht, te middernacht een geroep: "De bruidegom komt." Dan wordt uw vernederd lichaam opgewekt en het heerlijk lichaam des Zoons gelijkvormig gemaakt. Dan zal Hij u erkennen als de gekochte met het bloed des Lams, tot beschaming en ontzetting van allen, die Sion gram waren en die op aarde lichaam en ziel verdrukten.

Ook tot eeuwige beschaming des Satans, die onophoudelijk zijn vurige pijlen op uw ziele afschoot.

Dan zullen wij altijd met de Heere zijn, en niemand zal er zijn, die verschrikt. Dan zal vrijelijk gegeten worden van de volle oogst van, gunst en liefde van de Drie-enige God. Dat zal het ware Loofhutenfeest zijn. *Een volle oogst van wellust maakt, daar elk in liefde dronken.* Maar is dan het vooruitzicht schoon, de verwachting rijk en groot, hoezeer brengt het dan de dure roeping met zich hier op aarde in kinderlijke vreze Gods te leven. Dat geve de Heere. Amen.

3. De praktijk der Godzaligheid

Predicatie over Hebreëën 12: 14-15

Ds Chr. van Dam

Psalm 119: 83

Lezen Hebreëën 12

Psalm 72: 2 en 4

Psalm 37: 6

Psalm 16: 3

Geliefden!

Wij lezen in Genesis 13 van twee mannen, die beiden tot de Bijbelheiligen gerekend worden, die dus beiden genade gevonden hadden in de ogen des Heeren, gelijk zij ook beiden uitgetogen waren uit Ur der Chaldeeën, te weten Abraham en Lot. En toch was er tussen die beiden een groot verschil wat betreft de trap en de mate des geloofs en de praktijk der godzaligheid. Zeker, ook Abram was mens en bleef mens, en dat bleek ook uit hetgeen wij lezen in Genesis 12, maar de Heere had hem verlost uit de grote moeilijkheden, waarin hij zichzelf gebracht had door te zeggen tot de Egyptenaren, dat Saraï zijn zuster was. Maar toch, toen na zijn terugkeer in Kanaän zijn herders en de herders van Lot begonnen te twisten, was hij het, die zeide tot Lot: "Laat toch geen twisting zijn tussen mij en tussen u, en tussen mijn herders en uw herders."

Die twisten waren voor de vredelievende Abram een voortdurende kwelling; hij kon er niet in leven, zij waren hem te zielverwoestend. Met grote zelfverloochening wilde hij de vrede zoeken, hoewel hij als oom en als de oudste, toch de bestuurder van het grote gezelsap, recht had op de onderwerping van zijn neef Lot. Hij had als drager der belofte Gods: "Aan uw zaad zal Ik dat land geven", kunnen gebieden aan Lot hem te verlaten en elders te gaan wonen. Maar op vriendelijke toon, zonder enige heerszucht, sprak hij met Lot om tot een voor beiden bevredigende oplossing te komen. Hij bracht een zwaar offer, opdat de Naam Gods door de omwonende heidenen niet zou gelasterd worden vanwege die twisten. Ootmoed, zachtmoedigheid en eenvoud deden hem strijden tegen de geheime wrok, de verborgen naijver in het hart van Lot. De Heere had tot hem gezegd: "Wees een zegen", en dat wilde hij in praktijk brengen door een geloofsdaad. Immers hij geloofde in de kracht van de belofte, vanwege zijn liefde en eerbied voor de Belover, dat zijn zaad het land Kanaän eens zou bewonen.

Zien wij daartegenover de houding van Lot, dan blijkt daaruit, dat hij in die tijd de praktijk der godzaligheid miste. Inhalig en listig koos hij immers na onderzoek de ganse vlakte der Jordaan, zonder aarzeling, als een rechthebbend mens. Al waren de inwoners van die streek ook zeer goddeloos, door zijn aardsgezindheid offerde hij, om meerdere rijkdom te verkrijgen, de waarheid en de vrede op. De gemeenschap der heiligen was hem minder waard dan aardse rijkdommen. Door kortzichtigheid, ondanks inwendige genade, koos hij zonder gebed om te weten wat Gods wil en weg met hem was. Vergetende zijn diepe afhankelijkheid van de zegen van boven, waagde hij het om die streek te kiezen, die wel schoon en vruchtbaar was voor het oog, maar die onder de vloek Gods lag vanwege de vergaande goddeloosheid der inwoners.

Al werd ook door die verkeerde keus van Lot Gods raad gediend, en al wilde de Heere Zich nog vrijmaken van de goddelozen te Sodom door de aanwezigheid van de rechtvaardige Lot, toch zou Lot zelf ook de wrange vruchten plukken van zijn zondige

begeerlijkheid en zijn onbezonnen daad. Buiten God om liep hij in zijn blindheid zijn vreselijke ellende tegemoet. Gods kinderen zondigen nimmer goedkoop en de Heere was recht toen Hij het vlees van Lot niet spaarde.

Abram kreeg echter de goedkeuring Gods, en de heerlijke gunst en gemeenschap Gods vervulden de leegte, die ontstond door het vertrek van Lot en de zijnen. Zijn geloofsoog zag verder dan het begerig oog van Lot, en het zaad Abrahams zou Kanaän erven, niet het zaad van Lot. Lot wilde het zelf nemen, maar Abram kreeg het eerlijk van zijn God.

Al waren het dus beiden bevoorrechte mensen, in die geschiedenis ligt een duidelijk bewijs, dat het op de praktijk van de godsdienst aankomt. Ook begenadigden kunnen zeer ver van de praktijk verwijderd leven, tot schade voor zichzelf en voor anderen. Welk een droefheid had Lot lange tijd vanwege de zonde te Sodom; welk een kwelling van hun zijde moest Lot dragen van de inwoners, omdat hij met hun gruwelen niet kon en wilde meedoen. Maar ook, wat veroordeelde hem zijn consciëntie, vooral toen hij als gevangene werd meegevoerd door Kédor-Laomer, en hoe spoedig gingen al zijn rijkdommen verloren. Toen moest Abram hem zelfs verlossen uit de macht des vijands. En wat daarna volgde bij de omkering van Sodom en Gomorra en in de spelonk, deed zijn lijdensbeker schier overlopen.

Ligt in dat alles voor elk mens, maar ook voor het kind des Heeren niet een zeer ernstige waarschuwing? Er wordt nog wel over de waarheid veel gesproken en gepredikt, maar is het bij de meesten van ons met de praktijk der godzaligheid niet zeer droevig gesteld?

Daarom dacht het ons goed om, onder opzien tot de Heere om Zijn hulp, bij die zo nodige praktijk inzake de redelijke godsdienst wat nader stil te staan bij wat uw gewijde aandacht opgetekend vindt in Hebreeën 12: 14-15, waar wij het Woord des Heeren aldus lezen:

Jaagt de vrede na met allen, en de heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zien zal;

Toeziende, dat niet iemand verachtere van de genade Gods; dat niet enige wortel der bitterheid, opwaarts spruitende, beroerte make en door dezelve velen verontreinigd worden.

In deze tekstwoorden worden wij bepaald bij de praktijk der godzaligheid:

1. Kort omschreven;
2. Ernstig aangedrongen;
3. Weinig beoefend.

1. Kort omschreven

In ons teksthoofdstuk vinden wij van vers 1 tot 11 een vermaning tot volstandige lijdzaamheid onder alle moeilijkheden en verdrukking, die de ware belijders van Christus in deze boze wereld te verwachten hebben, waarbij de Heere Jezus Christus ten voorbeeld wordt gesteld; maar ook een onderwijzing omtrent het nut en voordeel, het heil en de zegen, voortvloeiende uit het lijden dezes tegenwoordigen tijds, te weten een vreedzame vrucht der gerechtigheid degenen, die door dezelve geoefend zijn. Bemoedigend is daar nog bijgevoegd: "Daarom richt weder op de trage handen en de slappe knieën, en maakt rechte paden voor uw voeten, opdat hetgeen kreupel is, niet verdraaid worde, maar dat het veelmeer genezen worde." En dan volgt ons

tekstwoord: "Jaagt de vrede na met allen, en de heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zien zal."

"De vrede met allen" wil dan zeggen: leeft zonder twist met elkaar, als medeburgers der heiligen en als huisgenoten Gods. Voorwaar, het is kostelijk als er vrede onder Gods volk mag zijn, ja in de gehele gemeente des Heeren. De vrede is zulk een grote zaak, dat zij moet worden nagejaagd, niet op wettische wijze en in eigen kracht of beleid, maar door het zaligmakend geloof, waarmee men de moeilijkheden in de geest der zachtmoedigheid moet trachten te overwinnen. Vanzelf kan dat niet zo lang de mens geen vrede met God heeft door de kracht der onwederstandelijke genade. Van nature immers geldt het van elk mens: "De goddelozen hebben geen vrede."

Hoe zou het ook anders kunnen, waar de oorspronkelijke Paradijsvrede door de zondeval verstoord werd en sindsdien elk mens van nature leeft in een jammerlijke staat van onvrede met zijn Schepper en Formeerder. Hoe onmisbaar nodig is het toch, dat de mens daar zaligmakend aan ontdekt wordt en de wapenen van tegenstand gaat inleveren bij de Heere, en vrede leert zoeken en op Gods tijd mag vinden in en door de Vredemaker Jezus Christus. Die vrede, die alle verstand te boven gaat en die de harten en zinnen bewaart in Christus Jezus, Gode tot heerlijkheid, is nodig om zalig te worden, maar ook om in de ware vrede met Gods volk te mogen leven en verkeren.

Om die vrede na te jagen, heeft men nodig een zoet besef van vrede met God, niet verstoord door een beschuldigende consciëntie, en een grote mate van zelfverloochening. Want die vrede is niet zo gemakkelijk te verkrijgen en te bewaren vanwege onze verdorvenheden en eigenliefde, hoogmoed en zelfoverschatting, maar bovendien vanwege de voortdurende pogingen des satans, die als de verstoorder van rust en vrede alles in het werk stelt om wanorde, verdachtmaking en wantrouwen te stichten. Zo lang immers als hij zijn hof bewaart, is alles in vrede, al is het dan een valse vrede; maar als Eén komt, Die sterker is dan Hij, om hem zijn vaten te ontroven, is alles in rep en roer om dat te keren. En hoe zou dan satan stil kunnen aanzien, dat onder dat volk, dat de Heere uit zijn macht verlost heeft, vrede en liefde zouden heersen? Maar veel te weinig heeft Gods volk er erg in, dat satan altijd op de loer ligt om de onderlinge vrede te verstoren. Daarom wordt dat volk er toe vermaand en zelfs om de vrede na te jagen met allen, dus ook met blote belijders, ja zelfs met hen, die buiten de gemeente des Heeren staan en leven. Niet is de bedoeling, dat zij de vrede najagen zullen ten koste van de waarheid en het recht, of met gebruik van pluimstrijkende woorden, of met giften en gaven; want dan verkrijgt men een valse vrede, die wellicht nog gevaarlijker is dan openlijke strijd. Ook is het de bedoeling niet om vrede na te jagen door middel van opbouwende bemoedigingen, wanneer het niet zeer duidelijk is, dat God genade verheerlijkt heeft en er in waarheid aan bemoediging wezenlijk behoefte is.

Hetgeen hier omschreven wordt: *"Jaagt de vrede na met allen"*, wil dus zeggen, dat Gods volk om 's Heeren wil zichzelf verloochenen zal en inzake de onderlinge vrede met een volkomen hart in oprechtheid zal wandelen, het goede voor elkander zoekende en dragende elkanders lasten.

Daar wordt nog aan toegevoegd: *"en de heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zien zal."*

Heiligmaking heeft betrekking op hetgeen onheilig is, en is iets anders dan heiliging. God heiligt Zichzelf en Zijn Naam, Hij heiligt Christus voor Zijn volk, maar heiligmaking is wegneming van onheiligheid tegenover de heiligheid Gods. Het heeft dus de betekenis van afzondering van een wereld, die in het boze ligt, alsmede van

degenen, die op wettische manier zichzelf willen opknappen voor God, en het is een vernieuwing van de gehele mens door opwekking uit de staat der zonde en des verderfs tot een nieuw leven.

Het is een Godswerk, nauw verbonden aan de rechtvaardigmaking en daarop volgende in de orde des heils, door toerekening van de volmaakte heiligheid van Christus als Borg, en instorting van de heiligheid als hebbelijkheid. Het is herstelling naar Gods beeld, een afsterven van de zonde, als vrucht van de toerekening van de verdienste van Christus. Het is een werk van de Drie-enige God en dus gans geen zedelijke verbetering van de mens, uit te werken door de vrije wil des mensen, gelijk de remonstranten leren. Maar evenmin is heiligmaking een los drijven op de heiligheid van Christus, gelijk de antinomianen doen. Geen steunen op eigen krachten komt hier te pas, wijl de Heilige Geest moet invloeien tot elke bijzondere daad, en: "Uw vrucht is uit Mij gevonden", zegt Christus. Ja, hoe meer Gods volk er van hebben mag, hoe afhankelijker of zij worden, maar toch is het najagen van de heiligmaking een Evangelische plicht.

Als Godswerk spreken wij van de *lijdelijke* heiligmaking, maar de dadelijke heiligmaking is de begeerte en het doel van elk waar kind van God en bestaat in de gelovige gebruikmaking van Christus in Zijn dierbare ambten. Niet dat in deze bedeling ooit volmaaktheid zou te bereiken zijn, integendeel, juist de meerdere ontdekking van de besmetting der zonde verwekt heilige schaamte en een ootmoedig gebedsleven om meer en meer van de zonde te mogen gereinigd worden, er voor bewaard te mogen blijven, want dat volk vreest al de dag, dat zij door te struikelen in de zonde een smaad zouden kunnen werpen op de Naam en de zaak des Heeren.

Ook wordt door gebrek in heiligmaking de vrede in de consciëntie verstoord en een grote duisternis gehaald over de ziel van de kinderen des lichts. Zelfs zal zonder heiligmaking niemand de Heere zien, want de vlekkeloos Heilige kan geen gemeenschap hebben met het onheilige; de zondaar en de goddeloze zullen bij Hem niet verkeren. Gods toorn brandt tegen de zonde en onheiligheid. Zonder heiligmaking is de mens dood in zonden en misdaden, dus is heiligmaking ten uiterste noodzakelijk en onmisbaar. Niet alleen de vernieuwing des harten als eenzijdige daad Gods, maar ook het haten en vlieden van de zonde door dat volk van God. Hoe nodig is het droefheid te hebben over begane zonden en ernstig te zoeken om er van verlost te worden. Dat is bij de oprechten in beginsel aanwezig van het uur der levendmaking af, al is het waar, dat er dan vele verwarde en wettische bevattingen als omheen liggen, zodat men het er zelf niet voor houden kan, dat het een beginsel is van kinderlijke vreze des Heeren. Allengskens wordt de afstand tussen hun vorig leven en hun werkzaamheden groter, zodat het niet meer te ontkennen valt, dat een grote verandering in hun ziel heeft plaats gegrepen, ook al ziet men in zichzelf enkel zonde en verdorvenheid.

Zal onder de macht der zonde, dus *zonder heiligmaking, niemand de Heere zien*, in de vernieuwing des harten en de verlichting des verstande neemt het de Heere zien een aanvang. Dan ziet men in beginsel met Wie men te doen heeft, en dat de Heere heilig en rechtvaardig is, maar ook barmhertig, genadig en barmhartig. De zonde drukt, maar de liefde trekt, een Godsgemis neemt alle voldoening weg uit de dingen der wereld, er is een hartelijk verlangen om verlost te worden van de zonde, maar ook een hartelijk breken met de zonde. Dat beginsel gaat vaster vorm aannemen; men kan met alles onmogelijk meer meedoen.

In de loop der jaren worden de gedachten ordelijker, de kennis neemt toe door ernstig

gebruik der genademiddelen, de Middelaar Gods en der mensen gaat Zich openbaren door Woord en Geest, en steeds meer gaat de ziel de Heere zien met geestelijke ogen. Dat zien neemt toe naarmate het licht des Geestes zich paart met het licht des Woords, ja dat zien wordt een bewonderen en aanbidden van Gods vrijmachtige genade in oefeningen des geloofs. Dat de Heere zien is Hem te genieten in Zijn liefde en gunst, gelijk het genoemd wordt het goede te zien, Psalm 34: 13. Het is een smaken en zien, dat de Heere goed is voor zulk één, die zichzelf leert kennen als een alles verbeurd hebbende zondaar. Het is een zien op de verhoogde Middelaar in Zijn dierbaarheid, gepastheid en algenoegzaamheid, met afzien van zichzelf en alle schepselen, om zich alleen te wagen op vrije genade door het naakte geloof, met verzaking van alle eigen-gerechtigheid.

Waar dat beginsel van genade van de Heere geschonken is, zal het door alle moeilijkheden heen uitlopen op het zien van de Heere in volmaakte heerlijkheid en helderheid in het licht der eeuwigheid. Daar boven zal geen wolk van duisternis Hem ooit voor het oog verbergen; daar zal de ziel ook niet meer de verkeerde kant uitzien, gelijk op aarde vaak meer op Mozes wordt gezien dan op Christus. Dan zullen zij Hem zien gelijk Hij is in Zijn schoonheid. Het behoeft dan ook in het geheel niet te verwonderen, dat in onze tekst ten tweede sprake is van een zaak, waarvan wij zeiden, dat ze werd

2. Ernstig aangedrongen.

Die ernstige aandrang bestaat in de woorden: *"Toeziende, dat niet iemand verachtere van de genade Gods."* Verachteren in de genade is algemeen of bijzonder, gelijk zij gaat over algemene en over bijzondere genade. Mensen, die leven onder de waarheid, onder de léér der genade Gods, kunnen verachteren in die zin, dat men steeds minder belangstelling voor die leer heeft, steeds minder luistert naar wat de waarheid ons te zeggen heeft, steeds minder de waarheid practisch gaat toepassen op het leven, totdat tenslotte die verachtering of achteruitgang leidt tot een breuk met de kerk en men de wereld ingaat en wegzinkt in het moderne heidendom. Daar moet op worden toegezien en met aandrang en liefde moet men met zodanigen spreken over het gevaar, dat hun ziel bedreigt, te weten de algehele afval van de waarheid Gods.

Duizenden zijn in de loop der jaren die verderfelijke weg opgegaan, terwijl wederkeren tot de waarheid haast niet meer voorkomt. Dat toezien was bij vele ouders en ambtsdragers veel te slap en zelfs gingen en gaan vele ouders hun kinderen voor in het loslaten van de waarheid. Van de huisgodsdienst is in vele gevallen zowat niets meer te bespeuren; ouders spreken met hun kinderen haast niet meer over hun eeuwig zieleheil. Het schijnt wel of men zich er voor schaamt, en dat is te begrijpen als het leven der ouders zo heel ver afwijkt van hun belijdenis. De ouders hebben zelf, in de algemene oppervlakkigheid, geen belangstelling meer voor de practische beleving van de waarheid. En de hulpmiddelen van de wereld, om onze jonge mensen af te trekken van de waarheid, zijn zeer vele. Denkt slechts aan de radio en de sport, vakantiereizen enz., te veel om op te noemen. Onze militairen verkeren in ontstellende verzoeking en hun opvoeding te verloochenen en mee te doen met de wereld, overal ontmoetend zonde en verzoeking tot afval.

"Toeziende, dat niemand verachtere van de genade Gods", wil echter vooral zeggen, dat in het leven der genade bij wedergeborenen verachtering kan optreden, en och, dat het uitzonderingsgevallen waren en niet, zoals het tegenwoordig gaat, dat het niet verachteren een buitengewoon iets is; want wie is er van al Gods volk, die durft zeggen, dat hij daarvan vrij gebleven is? Moet de Heere niet klagen van Zijn volk in

deze dagen: "Dit heb Ik tegen u, dat gij uw eerste liefde verlaten hebt"? Waar is er nog een verborgen leven met de Heere? Waar zijn nog levendige oefeningen des geloofs en waar blijkt de waarachtige bekering nog te zijn een afsterven van de oude mens, die meestal nog springlevend is, en een opstanding van de nieuwe mens, die meestal in de geestelijke strijd onderligt? Hoe donker is het meestal in de harten van de kinderen des lichts, en hoe duister zijn de bevattingen van het gehele heilsplan Gods zelfs bij degenen, die verlichting des verstands van de Heere ontvangen hebben.

Dat wij de aandrang van ons tekstwoord toch eens ter harte namen en mochten beginnen met toe te zien, en dan allereerst op onszelf toe te zien in oprechtheid, om onze verachtering van de genade Gods ten diepste te betreuren, met afbreking van alle zondige gebreken en zwakheden, die in de loop van de tijd der verachtering oogluikend werden toegelaten, of waarin we onszelf hebben toegegeven zonder ogen uit te rukken en handen af te kappen, gelijk de Heere Jezus daarvan gesproken heeft om aan te tonen het ontzettende gevaar van de zonde.

Toeziende zouden we moeten zijn, en dat om na te speuren hoe het is in ons hart, als zetel der genegenheden. Waar gaan onze gedachten en gezindheden meest naar uit? Is het helaas niet veel uitgaande naar de dingen, die op de aarde zijn, meer dan naar de dingen, die boven zijn? Heeft het schepsel niet veel meer onze liefde dan de Schepper, en peinst ons verstand niet veel meer over het zogenaamd persoonlijk belang dan over het belang van het Koninkrijk Gods? Beide ons hart en verstand zijn meest ver van God af, terwijl de ware Sionieten betere tijden in hun leven hebben gekend. En wat zijn de hartstochten nog weinig geregeld en door de Heilige Geest omgezet in een hartstochtelijke begeerte om de Heere te mogen verheerlijken op aarde. Ook dat was anders toen de Heere dat volk eerst opzocht.

En de wandel, och, wat reden is er hier voor droevig klagen. Hoe is het fijne goud verdonkerd en hoe zeer zijn de kostelijke kinderen Sions in onze dagen de aarden flessen gelijk gerekend, zó zelfs, dat vaak het onderscheid tussen Gods volk en de wereld gaandeweg minder te zien is. En als we dan eens eerlijk gingen toezien met nauwkeurigheid, niet alleen op onszelf, op eigen hart en leven, maar ook op onze omgeving, ons huiselijk leven, O, volk van God, zou dan niet menigeen moeten blozen van schaamte? Hoe menigeen van Gods volk kan de wereld onmogelijk meer buiten de deur houden, gelijk weleer toen de kinderen klein waren en nog naar de hand der ouders te zetten waren. Hoe velen van Gods kinderen hebben om de lieve vrede in huis helaas veel te veel toegegeven aan de drang naar de zijde van de wereld. En nu het eenmaal zó ver gekomen is, weet men niet meer er uit te komen, omdat de handen slap hangen en de knieën struikelen vanwege de zwakheid des geloofs en de daarmede gepaard gaande mensenvrees en valse schaamte.

Maar ook en vooral wordt in de tekst bedoeld met dat "toeziende, dat niet iemand verachtere van de genade Gods", *het gemeenteleven*. Immers de gemeente heeft toezicht nodig, en wel zulk een toezicht, dat de zonde wordt bestraft en bestreden, en zonder dingen naar mensengunst het voor de eer en de wet van God wordt opgenomen. Niet alleen wordt vermaand tot toezien op de leer der waarheid, maar ook om toe te zien op de praktijk des levens, of die in overeenstemming is met de leer. Neemt de vrije vroomheid de overhand in een gemeente, dan zal de leer der waarheid haar niet kunnen redden van de ondergang door afglijden naar de zijde van de wereld. De vrije vroomheid der Antinomianen is een even groot gevaar als de wettische vroomheid van de blote belijder, die met al zijn deugden en plichten tracht uit het verbroken werkverbond op te klimmen tot God.

Dat toezien op de gemeente, opdat zij niet verachtere van de genade Gods, vereist dus een voortdurend waken en bidden om de wolven uit de schaapskooi van Christus te weren en om de schapen in een rechte weg bijeen te houden, in dat alles een voortdurend gevoel omdragend van een dreigende verachtering, vooral in deze donkere dagen in geestelijk opzicht. Waar de liefdeloosheid toeneemt en de zonden vermeederen en het toezicht verslapt, is er weinig of geen verwachting meer, dat God daar wil wonen en werken. Integendeel, daar zal het zijn een snelle afloop als der wateren, eindigend in een totale verwoesting of in een valse godsdienst en een loslaten van de grondslagen der eeuwige waarheid. Alleen de ongeveinsde liefde voor de Heere en voor Zijn Naam en zaak zou het toezicht doen verscherpen, de leiding krachtiger en de onderwerping aan die leiding groter maken. Wordt de liefde gemist, dan zal er geen bukken en buigen zijn, noch voor de Heere, noch voor elkander.

En die betreurenswaardige verachtering kan niet ongedaan gemaakt worden door er over te klagen alleen met de mond, terwijl het hart het niet innerlijk betreurt. Velen lopen met de klacht op de lippen en ze hebben er echter nooit in waarheid een zucht om geslaakt tot de Heere. Steeds werd door velen de schuld van de achteruitgang gezocht bij een ander, maar niet bij zichzelf. En als dat zo is en blijft, werkt men met dat enkel er over redeneren de verachtering eer in de hand, dan dat ze er door bestreden en afgebroken wordt. Ook kan geen verbetering verkregen worden door wettische ijver in eigen kracht, want dan zal er geen geur en reuk van Christus bij zijn; dan zullen de eigenheden bij degenen, die alzo reformeren willen, afstuiten op de afkeer en onwil dergenen, die men juist zoekt te bereiken; en dat te meer omdat de liefde er in wordt gemist. De liefde tot God is de bron van de liefde tot de naaste. Is de liefde, uitgestort in het hart door de Heilige Geest, werkzaam tot Zijn eer, tot betrachtning van Zijn wet, tot bestrijding van verachtering, dan zal dat zijn met tederheid, oprechtheid en eenvoudigheid. Niet zelf er boven staande, maar zichzelf insluitende, zal men alles doen om ongeregeldheden in huis en hart aan te wijzen en zo mogelijk weg te ruimen, en het leven in te richten naar Gods Woord.

Dan zal ook de verachtering in de gemeente des Heeren onze aandacht hebben en op gepaste wijze en met gepaste middelen bestreden dienen te worden, zelfs zó, dat het niet alleen een prijzenswaardige zaak is, maar een gebiedende eis Gods, wil men niet zelf zwaar schuldig staan voor God aan de algemene verachtering. Want het "toezien, dat niet iemand verachtere van de genade Gods", is onmogelijk los te maken van het voorgaande: "Jaagt de vrede na met allen, en de heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zien zal; toeziende dat niet iemand verachtere van de genade Gods"; en dan volgt nog: "dat niet enige wortel der bitterheid, opwaarts spruitende, beroerte make en door dezelve velen verontreinigd worden." Zodat wij hiermede komen tot onze derde gedachte:

3. *Weinig beoefend.*

En waaruit blijkt nu zo zonneklaar, dat de praktijk der godzaligheid zeer verminderd is? Gelijk de fontein der verachtering het hart des mensen is, als de zetel der genegenheden, die te weinig of in het geheel niet uitgaan naar Goddelijke en hemelse zaken en veel te veel uitgaan naar de aards-tijdelijke dingen van dit ondermaanse leven, zo is de middellijke oorzaak, dat er in het hart veeltijds te vinden is enige wortel der bitterheid. Diep verborgen zit een wortel van vijandschap tegen God, en dat is een wortel der bitterheid. Hoe bitter vijandig is de mens van nature tegen God, zijn Schepper en Weldoener, en als de wortel nimmer in beginsel uitgerukt werd door de Heilige Geest, dan zal hij opwaarts spruitende, beroerte maken; dat is, dan zal de vijandschap toenemen, meer en meer openbaar komen en zich in haar bitterheid naar

buiten vertonen en beroerte maken, en door dezelve zullen velen verontreinigd worden. Het is een wortel van bitterheid, als men niet alleen tegen de Heere, maar ook tegen Zijn weg, die Hij met ons houdt, in onverenigdheden en opstand verkeert, en dat wordt ook veel aangetroffen bij mensen, die anderzijds de wortel der zaak, de wortel van het genadeleven, ook bezitten. De oude mens met zijn rechthebbendheid en verborgen hoogmoed is zo spoedig bitter gestemd als het in één of ander opzicht niet naar wens gaat. Lange tijd kan de mens menen en voorwenden, dat hij met de Heere in vrede al zoetkens voortleeft in de gemeenschap met Christus. Geen enkele wortel van bitterheid is blijkbaar overgebleven. Maar o, wee als de Heere de proef op de som gaat nemen en ons eens gaat werpen in de smeltkroes des lijdens. Wat al een wortelen van opstand en tegenstand komen dan openbaar, doordat ze, opwaarts spruitende, beroerte maken in de eigen ziel en bij degenen, die ons omringen. Hartelijk hebben ze in vorige dagen gezongen:

***Ik ben een vriend, ik ben een metgezel
Van allen, die Uw Naam ootmoedig vrezen.***

Maar dan worden zij gewaar, dat zij slechts als vijanden met God door Christus kunnen verzoend worden. In de afbrekende weg der nadere ontdekking blijkt, dat nog menige wortel der bitterheid in het hart overig is, al is dan de heerschappijvoerende kracht der natuurlijke vijandschap gebroken.

Maar vooral heeft in deze tekst de wortel der bitterheid de betekenis van bitter gestemd te zijn tegenover de naaste, in het bijzonder de huisgenoten des geloofs, de leden der gemeente. En hiermede komen wij op een terrein, waar het vol van doornen en distelen is. Waar de praktijk der godzaligheid gemist wordt, is ook niet anders te verwachten dan liefdeloosheid en bitterheid onderling. En hoewel dat een betreurenswaardige zaak is, als de liefde gemist en de bitterheid gevonden wordt, als die wortel nog maar verborgen mag blijven; maar als zij, opwaarts spruitende, beroerte gaat maken, is de ramp niet te overzien. Verstoring en beroerte door verachting en achterklap is spoedig te verwekken, maar buitengewoon moeilijk te temperen. Dat wordt in het eerste begin niet ingezien en doorgedacht, en lichtvaardig wordt de bal aan het rollen gebracht, zonder dat men weet waar deze terecht zal komen. De bitterheid, lang als een verborgen wortel in het hart gedoogd en onderhouden, gaat uitspruiten en wordt zichtbaar door de houding tegenover elkaar, en gaat zich al verder openbaren door woord en daad. Het gevolg is, dat bij degenen, die daarvan het slachtoffer zijn, wederkerig een wortel van bitterheid zich openbaart. Ieder heeft zijn aanhang, stromingen ontstaan, complotten worden gesmeed, gesprekken gevoerd, waar of niet waar, en zo gaat de beroerte steeds groter omvang aannemen. Hele gemeenten worden door de listige omleidingen des satans en door blindheid en dwaasheid der leden gebracht aan de rand van de ondergang.

Welk een licht had de apostel Paulus van de Heere ontvangen, dat hij daarvoor zo ernstig en liefdevol wist te waarschuwen. Welke bittere vruchten van des mensen diepe val in Adam, wat is de natuur des mensen geheel verdorven, en wat ligt het oorspronkelijk beeld Gods verwoest. Hoe verduisterd in verstand en zondig in gedachten, woorden en werken komt de mens openbaar, en zo ziet men zich ook als God begint het verstand te verlichten en de breuk open begint te leggen. Dan walgt de mens van zichzelf en van al zijn Jehu's ijver van voorheen. Dan ziet hij, dat alles voortkwam uit hoogmoed en eigenwaan, uit vijandschap tegen God en de naaste, al ging het soms alles onder de schijn van waarheidsliefde en godzaligheid. Hoe bedroevend is het nu, dat ook zulke ontdekte en bevoorrechte mensen later toch weer in hetzelfde kwaad terugvallen, al blijft door de inwoning van de Heilige Geest altijd inwendig een

zelfveroordeling en beschuldiging over. Maar ook daar wordt overheen gewerkt, soms jarenlang, tot grote verachtering in de genade Gods, halende een duisternis over de ziel. Onverzoenlijkheid weerhoudt hen om te staan naar bijlegging van geschillen, onbereidwilligheid om te vergeven en te vergeten houdt in stilte de wrok levendig, al spreekt men er niet meer over; en toch kwijnt onder dat alles het geestelijk leven. De Geest des Heeren heeft geen lust tot nijdigheid, en:

*Waar liefde woont, gebiedt de Heer' Zijn zegen,
Daar woont Hij Zelf, daar wordt Zijn heil verkregen,
En 't leven tot in eeuwigheid.*

Helaas, daar zijn gevallen, dat een wortel der bitterheid, uitspruitende, beroerte gemaakt heeft, en dat het aan deze zijde des graf s nimmer gekomen is tot volledige, zuivere verzoening en vlakke. De Heere overzag te allen tijde heel veel in Zijn volk, omdat Hij hen van eeuwigheid vrijwillig heeft liefgehad en er, met eerbied gesproken, niet meer van af kan krachtens de onveranderlijke vastheid van het verbond. Zij worden in de kracht Gods bewaard tot de zaligheid, die geopenbaard zal worden in de laatste tijd. Was zulks niet het geval, zij zouden gewisselijk zichzelf nog ten ondergang brengen door het uitspruiten van die wortel der bitterheid.

Maar al is er dan geen afval der heiligen, en al zullen zij er de zaligheid niet om verliezen, het verontreinigt de consciëntie, het verdonkert het leven, het verkleint de vertroosting, het tempert de blijdschap des geloofs, het dooft het vuur der liefde en verlamt de levendige hoop. O, onberekenbare schade voor het kind des Heeren, dat door de vijand van zijn ziel en zaligheid wordt beziggehouden om door bitterheid en vooroordeel tegen de naaste zichzelf te rechtvaardigen en boven anderen te verheffen.

Maar niet alleen wordt schade toegebracht aan de eigen ziel, ook de zielen van anderen worden ontreinigt, ja zelfs gebeurt dat bij velen. En als Gods volk eens meer bedenken mocht wat dat wil zeggen, zou dan niet meer gebeefd worden voor die wortel der bitterheid, ziende op de ongunstige uitwerking, die het opwaarts spruiten van die wortel der bitterheid bij velen heeft? Die velen zijn mensen met een onsterfelijke ziel, voor een ontzagelijke eeuwigheid geschapen en met een van God afgefallen en door en door bedorven natuur. En indien nu door het gedrag en de wandel van Gods kinderen zodanigen worden verontreinigt, dan wil dat zeggen, dat men hen soms daardoor de wereld injaagt, dat zij de waarheid loslaten omdat zij in Gods volk geen praktische beleving van de beleden waarheid opmerken.

Helaas zijn in de loop der tijden veel mensen de wereld ingegaan omdat zij de leer der waarheid wel hoorden, maar de beleving van de waarheid niet bemerkten. Dit werd dan aangegrepen als een motief, waarom men zich afwenden ging. Vanzelf zal dat motief ongeldig worden verklaard door de Koning der kerk, want men wil vanzelf die zo nodige praktijk der godzaligheid van een ander eisen, terwijl men ze zelf nog niet aan wenst te raken met het uiterste van de vinger. Maar toch mocht Gods volk bedenken, dat aller oog op hen gevestigd is en dat zij een voorbeeld hebben te geven aan anderen in verdraagzaamheid en zelfverloochening. Dat zij toch in de eerste plaats hebben te betrachten: "Jaagt de vrede na met allen, en de heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zien zal."

En vooral is het buitengewoon schadelijk, bijzonder voor de jeugd, als er twee kinderen Gods in bitterheid des geestes tegenover elkander staan en niet voor elkander willen buigen. Indien men zo laat uitkomen: "Wie van ons zal de meeste zijn?" in plaats van het Evangelische voorschrift, dat de één de ander uitnemender zal achten dan zichzelf. Vooral wanneer Gods volk elkanders gebreken gaat uitmeten ten aanhore

van onbekeerde en vaak afkerige mensen, die zulks maar al te graag aangrijpen om zichzelf te rechtvaardigen ten aanzien van hun zondige wandel. En al is er enige ware genade van de Heere in het hart gelegd, zijn dan de bittere twistingen der ware kinderen Gods ook niet een zee; zware beproeving der zwakgelovigen, die nog weinig ontdekking en onderscheidingsgave hebben? En hoe blaast satan het vuur der bitterheid aan, omdat het voor zijn rijk zo voordelig en voor het Koninkrijk van Christus zo buitengewoon schadelijk is. Gewis, ieder mens, maar vooral de begenadigde mens, heeft wel toe te zien, dat men de wortel der bitterheid niet voedt en koestert, want als zij uitspruit, zijn de gevolgen niet te overzien.

Dat we smeken mochten, of de Heere alle bittere wortel uit ons hart mocht uitrukken en Zijn vreze er in mocht leggen, bij aanvang en voortgang, met haar verootmoediging en geringschatting van zichzelf, het beducht zijn voor beroeringen, de angst om schade aan te richten, maar ook met haar zorg voor het eeuwig zieleheil van natuurlijke en onbekeerde medereizigers naar de ontzagelijke eeuwigheid. Hij mocht in ons werken, dat Zijn Naam en zaak ons dierbaarder mochten zijn dan ons schijnbaar eigenbelang.

Psalm 37: 6:

*'t Zachtmoedig volk zal eens de volle vrede
Genieten, in de zoetste rust verblijd,
En erven d' aard'. Hoe ook de booz' en wrede
Op d' onschuld loer', de tanden kners' van spijt,
Hoe listig hij op haar zijn aanslag smede;
De Heer' belacht het wrokken van die nijd.*

Toepassing.

En hoe staat het er nu mee, op weg en reis naar de eeuwigheid, geliefden? Lot en Abram zijn beiden in de hemel, maar waar is onze reis heen? De tijd is voorts kort, het wordt snel afgesneden en wij vliegen daarheen. Van nature liggen wij in een staat van vijandschap en onvrede met God, onze Weldoener, Die in Zijn lankmoedigheid ons heeft gedragen en gespaard tot op dit ogenblik, in weerwil van onze zonden en dwaasheden. Is dat ons ooit waarlijk tot schuld geworden voor de Heere, met diepe verslagenheid en verbrijzeling des harten? En heeft die ontdekking ons doen hongeren en dorsten naar vrede met God, te verkrijgen in een rechte en eerlijke weg? Is het ons geworden een zaak des harten en van gebed, om de breuk geheeld te krijgen en de schuld verzoend door de Middelaar Gods en der mensen, ons in het Evangelie geopenbaard? Laat ons toch trachten eerlijk te handelen met onze eeuwige belangen, en niet zo lichtvaardig over deze gewichtige zaak heenstappen. Het leven is geen kinderspel en het zal er vroeg of laat voor elk mens zo zeer op aankomen of er een onbedrieglijk werk van de Heilige Geest in ons mag gewrocht zijn. Er kan zoveel zijn, dat de toets der eeuwigheid niet kan doorstaan. Het is toch de hartelijke begeerte der oprechte zielen om vrede te mogen vinden in het dierbaar bloed van Christus, het Lam, Dat geslacht is van vóór de grondlegging der wereld. Zo lang Zijn gerechtigheid niet toegepast is met bewustheid voor hun ziel, kunnen zij niet rusten en klagen zij menigmaal:

*Rust noch vrede wordt gevonden,
Om mijn zonden,
In mijn beend'ren, dag of nacht.*

En zijn er al eens vredige gedachten en gestalten, het is weer zo spoedig voorbij, en dan is het voor hen maar weer de vraag, of dat nu iets was van die vrede, die Gods volk heeft met de Heere. Of was het slechts een valse schijnvrede? Er is een volk, dat de vrede Gods mag kennen en bij ogenblikken ook genieten. Een vrede, die alle verstand te boven gaat en die de wereld niet kent. En hebben we daar ooit iets van gehad in waarheid? Zo nee, dan mocht het eens geschonken worden uit vrije, soevereine genade, en dan mocht de mens eens leren bedenken, ook nog in deze zijn dag, wat tot zulk een vrede dient.

En mag het wel zo zijn, dat er iets van gekend wordt, dat zij dan bij de voortduur mocht worden nagejaagd als iets kostelijks, opdat de vrede der ziel worde bestendig en niet mocht worden verstoord. Bovendien zou dan de vrucht moeten zijn het najagen van de vrede met allen, en de heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zien zal. Uit de vruchten wordt de boom gekend, en dus komt tot ieder onzer de vraag: Hebben wij vrede met onze naaste, in de familie en in de gemeente des Heeren? Nee, geen valse vrede, die gezocht wordt door alles maar goed te vinden en iedereen gelijk te geven, dus in een weg van pluimstrijkerij en ontrouw, maar een vrede door recht en in de handhaving van de waarheid. Wordt die vrede nagejaagd als iets, dat moeilijk te verkrijgen is en nog moeilijker te behouden is vanwege de listige omleidingen des satans, de vijandschap der wereld en de verdorvenheden onzer eigen natuur?

En de heiligmaking, of, zoals zij onder het Oude Testament heette, de vreze des Heeren, hoe staat het daarmee, volk des Heeren? Daar zal te dien opzichte niet veel te roemen, maar veel te klagen vallen, indien we slechts eerlijk en waar gemaakt werden door God voor God en mensen. Evenwel, de beginselen zijn er van in het hart der oprechten. Maar er is zo veel verachtering van de genade Gods, omdat wij zo weinig toezien waar de genegenheden van onze harten heenzwerven. Ook zijn wij te weinig bezig in het toezicht houden op elkander in liefde en tot behoud, en te veel zijn wij bezig met na te speuren elkanders fouten en gebreken. En mocht het gemis van de praktijk der godzaligheid maar eerst in onszelf tot schuld worden voor de Heere, dan was er zó veel bij onszelf te zuiveren en te reinigen, dat wij in elkander wat konden verdragen, zonder evenwel de zonde goed te keuren.

Dat zou de vrede en aangename rust ten goede komen, zowel in de eigen consciëntie als onderling. Daar zou de goedkeuring Gods op rusten en er zou weer wat meer kracht van Gods volk uitgaan tot beteugeling van de zonde en mistoestanden. Maar vooral de Naam des Heeren zou er door verheerlijkt worden en de naaste zou er door gesticht worden. De wortel der bitterheid zou meer en meer afsterven en geen kracht hebben om, opwaarts spruitende, beroerte te maken. Al is Gods volk diep en steil afhankelijk van de bediening van de Heilige Geest. En al moet Deze invloeden tot elke bijzondere daad, toch rust op dat volk de plicht der liefde en dankbaarheid ook zelf toe te zien, dat men niet verachttert door losheid in de wandel en het toegeven aan de zonde. Dat volk is grotelijks bevoorrecht en zou dus uit dankbaarheid voor de ontvangen genade moeten najagen een Godverheerlijkend leven hier op aarde. Hoe meer de strijd biddend mag aangebonden worden tegen de eigenheden van het vlees, hoe meer de vrijmoedigheid zal toenemen om gebruik te maken van de volheid der genade in Christus.

Ook de bediening uit de ambten van Christus zou er door toenemen, en de wereld met al haar inhoud zou meer en meer haar waarde verliezen, en de dingen, die boven zijn, zouden meer en meer de belangstelling hebben. De Heere zou Zijn Woord vervullen: "Mijn vrede geef Ik u, Mijn vrede laat Ik u; niet gelijkerwijs de wereld hem geeft, geef Ik hem u. Uw hart worde niet ontroerd, en zijt niet versaagd." En de broederlijke

liefde zou weder opbloeien en worden als in die eerste tijd, toen God de ogen opende voor de inwendige heerlijkheid van het Sion Gods en toen wij hen als bomen zagen wandelen. Toen wij niets wilden horen over de gebreken van Gods volk en we alleen maar zagen op hetgeen God aan hun ziel gedaan had.

Moet de Heere helaas van ons niet zeggen: "Dit heb Ik tegen u, dat gij uw eerste liefde verlaten hebt"? We klagen zo vaak over de geesteloze tijden en dat er zo weinig ware bekeringen meer plaats hebben, maar het wordt hoog tijd, dat ieder zijn eigen verre afstand van de praktijk der godzaligheid oprecht gaat betreuren. "Bij Mij, van de Libanon af, O, bruid, bij Mij van de Libanon af!" We wonen in het dorre met al onze bespiegelingen en redeneringen, met onze lange openbare gebeden en onze gewichtigdoenerij. We menen het zo goed te weten waar het heen moet, maar de Heere doet het verstand der verstandigen teniet en brengt Zijn volk in de laagte voor God, als er sprake mag zijn van de praktijk.

En dat ziet Gods volk nu wel liggen, maar hoe komen we tot de gestelde laagte, waar God op het hoogste wordt verheerlijkt en de mens op het diepste wordt vernederd? Daar is allereerst voor nodig de bediening des Geestes, maar evenzeer, dat onze verre afstand eerlijk erkend wordt. Bij de oprechten is goedwilligheid, en is er dan in onze harten een geheime wortel der bitterheid, voortdurend in stand gehouden door verborgen hoogmoed, dan zou het aanvankelijk al groot zijn als dat eerlijk voor God en mensen beleden werd. Beleden zonden zijn reeds voor een groot deel haar kracht kwijt en dan zou een gepast toezien op elkander, door niet te vleien, maar oprecht met elkaar te verkeren, reeds wonderen doen. Dan gingen wij weer het goede voor elkander zoeken, en de wereld zou weer gaan zeggen: "Ziet, hoe lief ze elkander hebben!" Het zoete en zalige van de liefdedienst des Heeren zou anderen jaloers kunnen maken, waar nu menige consciëntie verontreinigd wordt. De drang der liefde zou met zorg vervullen voor de vele duizenden, die voortwandelen op de brede weg naar het eeuwige verderf, die geen lust hebben in de kennis van de wegen des Heeren en zo zorgeloos daarhenen leven alsof ze hier altijd zullen blijven, alsof er niet een eeuwig verderf te wachten ware voor allen, die in de zonde leven en in hun zonden sterven. Hoe moest toch altijd het volk van God doordrongen zijn van het eeuwige wonder, dat de Heere hen heeft willen stuiten in hun zondeloop, in het voorbijgaan van zoveel anderen. Wat moest dat hen aanvuren om te getuigen van de verlossende liefde Gods in Christus, en wat moest hun mond overvloeien van Zijn lof. Wat moest de volheid en algenoegzaamheid van Christus steeds het onderwerp van hun gesprekken zijn, met liefelijke aandrang werkend op de consciënties van hun toehoorders. De nodigingen van het Evangelie, de boodschap van genade en verzoening, klaar en zakelijk voorgesteld in de geest der zachtmoedigheid, zouden zulk een heel andere uitwerking kunnen hebben, vooral bij de jonge mensen, dan al de zelfverheffing en geestelijke hoogmoed, gepaard met het afbreken van elkander onder een schijn van godsdienst.

De schrijver van de Hebreeënbrief wist het wel waar de geestelijke welstand der gemeente Gods te verkrijgen was, maar hij wist ook hoe twistziek de Hebreeënen waren, en daarom vermaande hij hen zo echt vaderlijk, en daardoor worden ook Gods kinderen van deze tijd met ernst en liefde vermaand om toch de vrede na te jagen met allen, en de heiligmaking.

Wil dat volk de Heere zien hier in de tijd met verlicht geloofsoog, in Zijn heerlijkheid en volkomenheid als hun persoonlijke Zaligmaker en Verlosser, tot hun onuitsprekelijke vertroosting en zaligheid, dan zal dat kunnen in de weg, die de

apostel in onze tekst heeft aangewezen. Willen de kinderen des Heeren Hem zien met verhelderde ogen des geloofs, als zij op het punt staan om hun ogen voor altijd hier op aarde te sluiten, dus bij het sterven, dat zij dan in hun leven naar deze regel mochten wandelen. Zal Gods volk Hem zien gelijk Hij is in Zijn heerlijkheid hier boven, laat dat hun troost zijn in leven en in sterven, maar laat hen dan ook leven zoals zij op hun sterfbed zullen wensen geleefd te hebben, en laat hen dan de vrede najagen met allen en de heiligmaking. Wettische vroomheid worde meer en meer afgelegd en uitgezuiverd, maar Evangelische gehoorzaamheid, de kinderlijke vreze des Heeren, moge praktikaal beoefend worden, tot verheerlijking van Gods deugden en tot opbouw van zichzelf en van andere Sionieten in het allerheiligst geloof.

En die van verre staat en in uw ongeluk loopt en misschien denkt: Daar kom ik nooit; ook voor u is het te krijgen. Maar niet in eigen kracht, ook niet door wettische toebereidingen, alleen door het naakte geloof in de Middelaar Gods en der mensen. Dat u vrede mocht zoeken en vinden waar zij maar alleen te vinden is, te weten aan de voet van het kruis van Golgótha. De Heere moge u leiden door Zijn Woord en Geest en doe u niet rusten voordat u in Hem vrede vinden mocht.

En die nu nog alles mist en nog leeft zoals u geboren zijt, u leeft nog in het heden der genade, nog in de welaangename tijd. *Zoekt de Heere terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan terwijl Hij nabij is.* De zaak is van het allergrootste gewicht en de eeuwigheid eindigt nimmer Vreselijk zal het zijn te vallen in de handen van de levende God, vooral voor hen, die geleefd hebben onder de zuivere prediking des Woords. Nog is het mogelijk om zalig te worden, want gij zijt nog in de genadetijd. Dat die welaangename tijd toch niet mocht worden verbeuzeld in de dingen dezer wereld, maar dat de eeuwige belangen de hoogste plaats innemen mochten in het hart. Al is genade een vrije gift van de Heere, het is niet hetzelfde hoe men door het leven gaat. Voor duizenden belijders zal het uitlopen op een eeuwig "had ik, had ik", met een schrikkelijk naberouw, dat men op het Woord Gods niet meer acht gegeven heeft en zoveel tijd op aarde nutteloos besteed heeft. Och, of gij nog bekende, ook nog in deze uw dag, wat tot uw vrede dient, voordat de dood u overvalt en het voor eeuwig te laat zal zijn. Dwaalt niet, God laat Zich niet bespotten, in welke vorm dan ook, hetzij door een leven in de openbare zonden, hetzij door een leven onder de waarheid, welke men nimmer in ernst ter harte neemt. Amen.

4. DE KOMST VAN CHRISTUS

Adventspreek over Maleáchi 3: 1

Ds Chr. van Dam Amsterdam-C

Psalm: 119: 17

Lezen: Maleáchi 3

Psalm 84:5, 6

Psalm: 103: 3

Psalm 73: 13

Geliefden,

Wij lezen in 1 Sam. 15: 29: "En ook liegt Hij, Die de overwinning van Israël is, niet, en het berouwt Hem niet; want Hij is geen mens, dat Hem iets berouwen zou." Saul was een theocratisch Koning, wat door hem echter praktisch verworpen was. De Goddelijke opdracht, om de Amalekieten uit te roeien en alles te verbannen, was door Saul niet uitgevoerd. Hij had Agag, de Koning der Amalekieten, en het beste van hun vee gespaard. Daarom verscheen de Heere aan Samuël om Zijn heilig ongenoegen over Saul aan hem bekend te maken, waardoor Samuël ontroerde, en riep tot de Heere. Maar Samuël moest Saul aanzeggen, dat God hem verworpen had. Ondanks de vrome voorwendsels en uitvluchten van Saul, werd hem door Samuël de boodschap Gods gebracht: "Omdat gij des Heeren Woord verworpen hebt, zo heeft Hij u verworpen, dat gij geen koning zult zijn." En dat Goddelijk vonnis zou worden ten uitvoer gelegd, want God liegt niet. En het werd ook ten einde van enige jaren geheel vervuld, waar David hem opvolgde op de troon van Israël als de gezalfde des Heeren, en Saul onder de toorn Gods was gevallen in zijn eigen zwaard op het gebergte van Gilboa. Zo zal er niet een van des Heeren woorden op de aarde vallen, en Zijn bedreigingen op de zonde zullen in vreselijke gerichten haar vervulling vinden, en dat zowel betreffende gehele volken, als de mens alleen. God zal Zijn Woord waar maken, hetzij in de straffen op de zonde, hetzij in het vervullen van Zijn dierbare beloften.

Al zijn beloften zijn in Christus Jezus *ja en amen*, zowel die beloften, die de ganse kerk gedaan zijn, als die beloften welke Gods volk soms in bijzondere gevallen persoonlijk ontvangt. Het moge door de diepte gaan, ja door het afgesnedene heen, op Zijn tijd vervult God de beloften, door Hem geschonken. Hoezeer het soms ook schijnen mag, dat God vergeet genadig te zijn, alle beproevingen moeten dienen om des te duidelijker aan het licht te doen komen de onveranderlijke trouw van de God der Waarheid. Jarenlang kan het duren, vele malen kan men haast wanhopen, en toch blijft men de Heere verwachten. En dat komt omdat God niet alleen de belofte geeft, maar ook genade om te wachten op de vervulling en een diepe eerbied voor Hem, die beloofde en een sterk vertrouwen in Zijn almachtig vermogen.

Men moge er over gaan zwijgen, men moge het ook met niemand meer kunnen bespreken, omdat het alles even onmogelijk schijnt, toch blijft diep in de ziel dat uitzien, dat verbeiden van de Heere, gepaard met die stille verzuchtingen, dat de Heere nog eens gedenken mocht aan het door Hem gesproken woord. En op het onverwachtst, als het juist zo ver weg schijnt, komt God Zijn Woord waar te maken bij Zijn volk, tot hun onuitsprekelijke blijdschap, maar ook en allermeeest tot eer van Zijn grote Naam. Zo is het ook gegaan met de beloften aan Israël gegeven, aangaande de komst van Christus in het vlees. Lang heeft het geduurd, steeds donkerder werd het

op aarde, en toch waren er te allen tijde nog enigen, die op de vervulling der belofte hoopten en reikhalzend uitzagen naar de komst van Vorst Messias, totdat in de volheid des tijds de vervulling ook waarlijk gekomen is. Met Goddelijke volmaaktheid is alles in Christus vervuld, wat de profeten aangaande Zijn persoon en Zijn leer en leven, Zijn lijden en sterven en opstanding hebben voorspeld. Zelfs de voorloper van de Heere Jezus, genaamd Johannes de Doper, wordt in de profetieën ten voeten uit getekend, als zullende verschijnen in de tijd, onmiddellijk voorafgaand aan de tijd van Christus' komst. Dat zal ons duidelijk blijken bij de behandeling van onze tekst, die uw gewijde aandacht opgetekend vindt in Maleáchi 3: 1:

Ziet, Ik zend Mijn engel, die voor Mijn aangezicht de weg bereiden zal; en snellijk zal tot zijn tempel komen die Heere, Die gijlieden zoekt, te weten de Engel des verbonds, aan welke gij lust hebt; ziet, Hij komt, zegt de Heere der heirscharen.

Deze tekstwoorden spreken ons van de komst van Christus; en wij letten op een drietal vragen:

1. *Wat aan die komst voorafgaat.*
2. *Wat die komst betekent.*
3. *Wie die komst verzegelt.*

1. Wat aan die komst voorafgaat.

Geliefden, hoewel Israëls geschiedenis zo rijkelijk getuigde van Gods recht en gerechtigheid, geoefend menigmaal op kennelijke wijze vanwege Israëls gruwelijke zonden, toch verdierf Israël het telkens weder. Ook de uit Babel teruggekeerden in de tijd van Maleáchi, wiens naam betekent "bode van Jehovah", maakten zich hieraan schuldig. Alles was in groot verval, schijn zonder wezen was de godsdienst. Er werden wel offers gebracht, maar onheilige offers, bijvoorbeeld onrein brood, dat toch niet eetbaar was. Zij brachten van de schapen het blinde, het kreupele en het kranke, zodat de profeet hun toeroept: "Brengt dat uw vorst." De priesters waren harteloze ontheiligers van het verbond Gods met Levi, en de afwijkers deden er velen struikelen. Zij deden ook geweld aan de huisvrouw hunner jeugd, vreemden nemende, zodat het altaar werd bedekt met de tranen der verstotenen. Zo werd niet alleen Gods Naam veracht, en Zijn dienst ontheiligd, maar zij durfden zelfs spottend te vragen: "Waar is de God des oordeels? Al wie kwaad doet, is goed in de ogen des Heeren."

Hoe ontzettend is de macht der zonde en hoe vijandig is toch de van God afgevalen mens onder alle schijn van godsdienst. Wat diepe afkeer heeft de mens van God en van de praktijk der godzaligheid. Hoe zal dan toch de mens ooit uit en van zichzelf vragen naar God, wanneer God niet de vijandschap breekt en Zichzelf waarde geeft door openbaring van Zijn wezen? Daar is geen plaats voor Christus in het hart van nature, vanwege de dwaze inbeeldingen des harten, dat men rijk en verrijkt is. Daarom komt God in de uitverkorenen ten leven plaats te maken voor Christus door zaligmakende overtuiging van zonde uit de wet, want door de wet is de kennis der zonde. Daarvan spreekt de tekst zeer duidelijk: "Ziet, Ik zend Mijnen engel, die voor Mijn aangezicht de weg bereiden zal." De bediening van Johannes de Doper zou aan de komst van Christus voorafgaan. "Ziet", dat is: let er op, het is openbaring Gods, het is van het allergrootste belang wat er gezegd wordt, en het is ons allen aangaande, er komt een woord van God tot de verloren zondaar. Het is ook voor ons van de grootste betekenis, niet alleen voor Israël in die tijd.

Ook wij hebben er mee te maken, wat op dat "ziet" van God volgt, want onze staat en toestand van nature is niet anders dan van die spottende Joden. En was het alleen de liefde Gods die sprak ten goede van het geestelijk zaad Abrahams, zo is het ook Zijn oneindige liefde voor de zijn in deze tijd, dat God nog spreken wil. Zouden wij dan geen aandacht hebben, niet zeer scherp luisteren naar wat Hij ons te zeggen heeft? Ik, de Heere, Die gijlieden veracht en Wiens werk gij bespot, Ik, de onveranderlijk getrouwe God, zend Mijn engel. Een bode, een gezant, iemand gelijk Maleáchi, wordt van God gezonden, die voor Zijn aangezicht de weg bereiden zal. Die gezant zal God niet alleen zenden, maar hem ook bekwaam maken door Zijn Geest, om wegbereider te zijn voor Christus. Zijn werk zal een plaatsmakend werk zijn, dus zal het leiden tot kennis van de diepe ellende door zaligmakende overtuiging.

Dat hier in onze tekst bedoeld wordt op Johannes de Doper, is aan geen twijfel onderhevig, waar Christus Zelf het verklaarde, zie Matth. 11: 10: "Want deze is het, van dewelke geschreven staat: "Zie, Ik zend Mijnen engel voor uw aangezicht, die uw weg bereiden zal voor u heen", en Marcus begint zijn Evangelie met deze plaats over Johannes de Doper. Zacharias ziet bij Goddelijk licht dit al in het kind Johannes. Hij zou zijn de stem des roependen in de woestijn: "Bereidt de weg des Heeren, maakt recht in de wildernis een baan voor onze God."

Hij komt eerst, om als middel in Gods hand door zijn prediking in de wildernis van het menselijk hart een baan te maken, om alle dalen van ingezonkenheid en valse lijdelijkheid en moedeloosheid te verhogen en om alle bergen en heuvelen van hoogmoed en eigengerechtigheid te vernederen. Wat krom is, dat zal recht worden gemaakt. Al het denken en doen van de mens buiten Christus is krom voor God. Geen rechte gedachte van God en zichzelf is meer te vinden, geen rechte daden met rechte oogmerken worden ooit meer gedaan, totdat God door Zijn Woord en Geest het kromme recht komt maken. Daarom riep Johannes tot bekering, tot bezinning, tot loslating van de zonden. Hoe scherp was zijn prediking, opdat zijn hoorders mochten overtuigd worden van zonde en schuld. En bij dat strenge prediken van de wet tot overtuiging van schuld, voegt hij ten behoeve der van harte vernederden, de aanwijzing van Hem, in Welke alleen verlossing van de zonde te verkrijgen is. Wet en Evangelie in juiste verhouding en in onderling verband zijn door Johannes gepredikt.

Zo brengt God het middel tot de mens en de mens tot het middel. Ook in deze tijd gaat het niet anders. En gelijk het onder Israël steeds donkerder werd in geestelijk opzicht, naarmate de komst van Christus naderde, zo gaat het ook in het binnenste der ziel, die onder de zaligmakende overtuiging leeft. Steeds onmogelijker wordt het om zalig te worden. Voor anderen is er nog mogelijkheid, maar voor hen, die zo zwaar en menigmaal gezondigd hebben en die zozeer door eigen schuld in de ellende en in het gemis van God gekomen zijn, en die weten dat ze te doen hebben met een God, die Zijn eer zal zoeken en Zijn recht zal handhaven, lijkt het hoe langer hoe meer een verloren en een afgesneden zaak. Christus en Zijn gerechtigheid zijn volkomen verborgen zaken. Laat anderen spreken over een Heere Jezus, Die zij slechts noemen, zonder Hem te kennen, de oprechte ziel gevoelt, dat zij tegen God gezondigd heeft en kan zichzelf niet tevreden stellen met een beschouwende kennis van de Middelaar. En al zou het zelfs zijn, dat zulk een ziel wel eens een heenwijzing naar die Middelaar ontvangen heeft door onderwijzing uit het Woord, gelijk ook Johannes de Doper naar Christus heen wees: "Ziet het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt", Hem kennen zij toch in Zijn persoon niet, evenmin als Nathanaël, toen hij onder de vijgenboom lag, om Gods aangezicht te zoeken, die hem Christus kon bekend maken. En Johannes wees niet alleen naar Christus heen, maar trok tevens van de ceremoniën

af. Alle valse Messiasverwachting sloeg hij weg, alle eigen offers verklaarde hij waardeloos, om met God verzoend te kunnen worden. Alleen het bloed van het Godslam was in staat de schuld te boeten, dus wees hij niet alleen op de dierbaarheid maar ook op de onmisbaarheid en noodzakelijkheid van Christus.

Nee, Johannes bouwde niemand op de wankelende grondslag van hebbelikheden en gemoedelijkheden, maar wees op de grondslag voor de zaligheid, zoals die in Sion gelegd is buiten het schepsel in de eeuwig geldende offerande van Christus. Zo gaat ook de Heilige Geest in de ontdekte zondaar alle gronden wegnemen en gaat plaats maken voor de openbaring van Jezus Christus. Dat plaatsmakend werk wordt bij velen zo jammerlijk gemist; er wordt zo lichtvaardig door velen over de breuk heengestapt en ook wordt door velen de breuk op het lichtst genezen onder elkaar. Men bouwt elkaar om zo allen gerust te kunnen zijn, maar o, wat zullen er huisjes instorten, als de winden gaan waaien en de plasregens gaan komen en de waterstromen alles zullen wegvagen wat in haar fundament niet verenigd is met de Rotssteen Christus. Daarom zal het eens een keer aan een eind moeten komen met al dat eigen werk, aan het eind moeten komen van de Wet, en het zal met alles onzerzijds een omkomen moeten worden. Maar men kan niet prijsgeven wat men meent te hebben en daarom is er zo bedroevend weinig Christuskennis.

Want zodra er genoeg plaats is voor Hem, komt Christus Zich te openbaren. De ziel denkt soms zo gewillig te zijn, zelfs gewilliger dan Christus, maar dat is blindheid. Als er slechts waarlijk een verloren zondaar aan Zijn voeten mag komen, zal Christus niet een ogenblik wachten, om Zichzelf te openbaren in Zijn dierbare persoon als de algenoegzame Borg en Zaligmaker, gelijk we nader zien zullen als wij in de 2de plaats overwegen onder opzien tot de Heere.

2. Wat die komst van Christus betekent?

En snellijk zal tot Zijn tempel komen die Heere, die gijlieden zoekt, te weten de Engel des Verbonds, aan welke gij lust hebt. Snel, eer het zal vermoed worden, als niemand bijna meer Hem verwachten zal, als alles zal schijnen weg te zinken in aardsgezindheid en geestledige vormgodsdienst, zal Christus komen, zegt de profeet. Op Gods tijd, die de beste tijd is, en die de volheid des tijds genoemd wordt en als de ware geestelijke Israëlieten met de belofte van de komende Messias werkzaam worden, dan zal Hij snel komen. Snellijk, nadat Johannes, Zijn wegbereider, zal begonnen zijn te prediken, zal Hij, de Christus, tot Zijn tempel komen. Johannes zou zijn als een morgenster, maar Christus zou zijn de Zon der Gerechtigheid. Hij zou komen tot Zijn tempel, welks heerlijkheid naar de profetieën groter zou zijn dan die van Salomo's tempel. Zijn tempel, het huis Zijns Vaders, waar Hij de Vader zou worden voorgesteld, veertig dagen oud, en waar Hij zou bezig zijn in de dingen Zijns Vaders als de twaalfjarige Jezus, waar Hij later kreupelen genezen zou en blinden de ogen zou openen, en waar Hij zou leren als machthebbende.

Christus was alleen en altijd te vinden in de weg der Goddelijke instellingen. Maar ook het volk van God is Zijn Geestelijke tempel. In hun hart komt Hij snel, nadat door ontdekking genoegzaam plaats is gemaakt. Ook daarvan geldt, dat die tempel, waarin de Heilige Geest haar genadelicht verspreidt, heerlijker is door de komst van Christus, dan die tempel was, toen de wet nog overheersend was. Ook daar verschijnt Christus, de Zon der Gerechtigheid, als het op zijn aller-donkerst is. Ook daar wordt Hij voorgesteld, ook daar is Hij werkzaam in de dingen Zijns Vaders. Ook daar gebeuren wonderen van genezing der krankheden en kwalen, ook daar leert Hij als machthebbende. Ook dat volk kan Hem alleen leren kennen en ontmoeten in de weg

van Gods gezegende instellingen. Gelijk in de dagen van Zijn komst op aarde, zo is er ook nu nog een klein aantal zielen, die Hem zoeken, omdat zij aan hun gemis ontdekt zijn. Dat is dat volk, dat reeds van Hem gevonden is, en uit kracht daarvan Hem gaat zoeken. God is immers altijd en in alles de eerste? Uit en van zichzelf zoekt niemand ooit Christus in waarheid, er is niet de minste plaats voor Hem. Maar zij worden zoekende gemaakt door de werking van de Heilige Geest in hun hart, waardoor een groot verlangen naar vrede met God ontstaat, en de nood wordt opgebonden. Al heeft men het lang gezocht bij de wet en in zichzelf, daar hebben zij de vrede niet kunnen vinden, integendeel de Heilige Geest drijft hen uit zichzelf uit en doet hen rusteloos zoeken naar wat zij niet missen kunnen, te weten een schuldovernemende Borg in de persoon van de Engel des Verbonds. Waarom wordt de Middelaar zo genoemd?

Omdat Hij is des Vaders Bode en Gezant, die als de Ongeschapen Engel, de eeuwige Zoon des Vaders, reeds lang tevoren als de Engel des Verbonds verschenen was aan Abraham, Hagar, Jacob, Mozes en anderen. Hij heet de Engel des Verbonds, omdat Hij is de grondslag en de inhoud en de volvoerder van het eeuwig genadeverbond. Hij is het, die van eeuwigheid gezalfd is tot Zijn drievoudige ambtelijke bediening en deswege als Hoofd der uitverkorenen het Verbond inwilligde met de belofte, Zijns Vaders eer te herstellen in volle luister, in voldoening aan Zijn heilig recht en vervulling van Zijn Wet, en de uitverkorenen te verlossen van de vloek der wet en de heerschappij des duivels en der zonde. Niet alleen door verdienste, maar ook door toepassing. Dat Verbond, van eeuwigheid gesloten, zou Hij openbaren in de tijd, door de eeuwen heen steeds duidelijker, door schaduwen en profetieën, om het in de volheid des tijds in lijden, sterven en opstanding voor eeuwig onherroepelijk te bevestigen, als een testament, dat in Zijn dood vast, onherroepelijk vast worden zou. Het is dus duidelijk, dat buiten Christus van een wezenlijk in-zijn in het verbond geen sprake kan zijn. Hij is de enige oorzaak der zaligheid en de Heilige Geest zal nimmer rust in de ziel werken, zolang de mens niet met bewustheid des geloofs in dat verbond is op- en aangenomen.

Echter geldt het van al het geestelijke Israël, hetgeen in de tekst staat: *"aan Dewelke gij lust hebt."* Het vleeselijk Israël had een zogenaamde lust aan Hem, maar wie van hen zal de dag van Zijn toekomst verdragen, en wie zal bestaan als Hij verschijnt? Als Hij eens iegelijks werk door het vuur der beproeving onderzoeken zal, zullen dan hun verlustingen in Hem zijn, als Hij ze veroordelen zal? Waar nimmer gebogen werd onder Gods recht, en nimmer aan verlossing van de zonde wezenlijk behoefte bestond, en nimmer de mens werd afgesneden van eigen gronden, hoe kan daar zo iemand lust hebben aan Christus, die zo duidelijk leerde, dat wie zijn leven zou willen behouden, hetzelfde verliezen zou?

Maar de ontdekte en in zichzelf verlorene krijgt door de leiding van de Heilige Geest aan Hem een lust, dat wil zeggen: Hij is hun zo alleszins gepast en dierbaar, dat hun oog druipt tot God om Hem te leren kennen en te mogen bezitten als hun persoonlijke Zaligmaker. Door kennis van eigen onreinheid vanwege de zonden krijgt dat volk vaak een walg van zichzelf, en als dan iets ontdekt wordt van die volkomen heilige, menselijke natuur des Middelaars, zou dan zulk een ziel geen lust aan Hem hebben? Maar ook, als door het geloof gezien wordt op Hem, als de eeuwige Zoon des Vaders, God boven alles te prijzen in der eeuwigheid, die machtig is te verlossen van het grootste kwaad en te brengen tot het hoogste goed, zou Hij dan niet boven alles gepast en algenoegzaam, hen doen uitroepen: Zulk een Hogepriester betaamde ons, heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren en hoger dan de hemelen geworden! Christus is in alles een heerlijk persoon, volkomen in staat om te zijn tot

verlustiging van al dezulken, die diep vernederd en ontdekt, alleen maar van zulk Een verlossing en zaligheid kunnen verkrijgen, wijl buiten Hem niets is dan de dood, en dat tijdelijk, geestelijk en eeuwig. Hoe gepast is zulk een Middelaar, die uit enkele liefde voor uitverkoren, maar in zichzelf verloren zondaren, Zijn heerlijkheid en majesteit, die Hij bij de Vader had, eer de wereld was, drie en dertig jaren lang wilde verbergen achter het voorhangsel. van Zijn diep vernederde menselijke natuur, en die indalen wilde in de diepte der ellende Zijns volks, om dat volk uit de wrede kaken van de dood weer vrij te maken.

Wat gezegende weldaden heeft Hij voor Zijn volk verworven, tot de dure prijs van Zijn dierbaar bloed. Hoe jammer dat de kennis van Christus over het algemeen onder ons zo droevig weinig en klein is, zodat ook de verlustiging in Hem naar evenredigheid uiterst gering is. En niet alleen bij eerstbeginnenden is de Christuskennis uiterst gering, zelfs bij zulken, die reeds jarenlang iets van het geestelijk leven omdragen. Veel wordt over Christus geredeneerd, weinig wordt van Hem gekend, weinig wordt uit Hem geleefd, weinig is de lust aan Hem, en dat alles vanwege gebrek aan licht. En hoe kan daarin nu verbetering komen onder degenen die de Heere vrezen? Allereerst door voor God en voor elkaar eerlijk te bekennen dat wij veel meer beredeneren dan beleven van Messias' heerlijkheid, en door vernedering en verootmoediging des harten van de Heere te begeren, maar ook door meer elkander er eerlijk op te wijzen, dat het op de beleving aankomt en dat de toepassing der Waarheid aan onze ziel onmogelijk gemist kan worden, om zich in Hem eens waarlijk met een verwonderde ziel te mogen en te kunnen verlustigen.

En wat is het toch nodig *onze lust te hebben aan Christus*, want als dat gemist wordt, is onze lust aan de dingen dezer wereld, die vergaan en nimmer ons hart vervullen kunnen. Want die waarlijk wel eens geproefd mag hebben van de hemelse lekkernijen der gemeenschap met God en der gunste Gods, is toch bedorven voor de wereld. En hoewel dat volk er nooit meer voldoening in vinden zal, is het toch nog zo dwaas in zichzelf om het er in te zoeken. Maar ook, als het leven in de oefening gemist wordt, en Gods kind geen heerlijkheid ziet in Christus tot zijn verlustiging, gaat het werken aan eigen heerlijkheid, te weten men wordt een bekeerd mens in eigen oog en anderen moeten het ook weten; dan heeft dat kind Gods een lust aan zichzelf en men wil dat een ander er ook een lust aan zal hebben, en och, wat is dat toch arm. We zitten er met onszelf veel meer tussen dan wij wel weten. En hoe meer Christus nu voor ons een lust mag worden, in al Zijn ambten en bedieningen, hoe meer het Woord der Schrift vervuld zal worden: "Ik zal Mij in het midden van u doen overblijven een ellendig en een arm volk; die zullen op de Naam des Heeren betrouwen. Dat is een volk, voor wie de komst van Christus alleen alles betekent, hetzij als eerste openbaring in de ziel na de kennis der zonde te hebben verkregen door de wet, hetzij bij voortduring in de verdere weg. Christus' komst brengt alles mee, gelijk de komst van Christus in het vlees op aarde in de volheid des tijds alles heeft meegebracht, wat de uitverkorenen nodig hadden voor tijd en eeuwigheid, naar ziel en lichaam. En nu heeft Gods volk een sterkte daarin, dat niet alleen die komst van Christus Zelf in het vlees verzegeld werd, maar ook de komst van Christus in de harten Zijns volks door de Heilige Geest. Waarin die verzegeling bestaat en wat zij voor inhoud heeft zullen wij zien in onze derde gedachte.

3. Wie die komst verzegelt.

Die verzegeling van de komst van Christus in het vlees vinden wij in de woorden van onze tekst: *Ziet, Hij komt, zegt de Heere der heirscharen*. Letten wij eerst op de vraag:

Wie het is die Zijn komst verzegelt? Het is de Heere der heirscharen, die Zijn Goddelijk zegel hecht aan deze profetie. Jehovah Zebaoth, die altijd dezelfde, onveranderlijke en getrouwe Verbondsgod is, de Ik zal zijn, Die Ik zijn zal, de Onoverwinlijke. Het is die God, die naar Zijn eeuwig voornemen Zich verheerlijken zal in de handhaving van Zijn heilig recht, en in Zijn grote barmhartigheid. Het was Zijn heilige wil, dat de uitverkorenen zouden worden verlost van het geweld des satans en der zonde, en dat daartoe de Zoon van Zijn liefde zou indalen in die onpeilbare vernedering, in die naamloze ellende der Zijnen, om de Vader te verheerlijken en de kerk te zaligen. Het woord is hier aan Hem, Die Zich Jehovah Zebaoth noemt, omdat Hij als de Heere der heirscharen niet alleen regeert over heirscharen van heilige engelen en verlost in de hemel, maar ook over heirscharen van redelijke, schoon van Hem afgefallen mensen op aarde, uit welk zondig mensengeslacht Hij heirscharen van geestelijke vrijwilligers door Woord en Geest werven zal, in en door Christus. Hier spreekt die God, die de heirscharen van Zijn vijanden als de Onoverwinlijke verslaan zal, Die alles onweerstaanbaar Zijn wil zal opleggen, zodat Hij Zijn volk in aanbidding zal doen komen aan Zijn troon, nadat Hij ze, dwars door de wereld van zonde en afval heen, zal hebben gevoerd naar de volkomen overwinning over duivel en zonde. Die God zal niet rusten totdat de heirscharen der verlost en voltallig zijn, en Hij zal de benden der uitwendige en inwendige bestrijders Zijns volks op de vlucht drijven, en Hij Zelf zal hun een Leidsman. zijn.

Hij is de God der waarheid, die niet liegen kan, Die Zijn Woord vervullen zal, zodat er geen letter van op de aarde vallen zal. Ook al die woorden die Hij gesproken heeft, vanaf Adams val, aangaande het komende vrouwenzaad, dat de slang de kop vermorzelen zou. En wij weten, dat Hij Zijn Woord vervuld heeft. Christus is gekomen tot Zijn tempel als de Engel des Verbonds. Hij is gekomen op Gods tijd, van eeuwigheid bij God bepaald. Hij is van de Vader in de wereld gezonden, Hij heeft Hem het lichaam toebeleid, ofschoon ook de Zoon Zelve het aannam, en de Heilige Geest mede daarin" werkzaam was. De Vader heeft Hem gezalfd met de Heilige Geest zonder mate en had grote lust aan Hem. De liefde des Vaders, Zijn gunst, Zijn trouw, Zijn Woord was anderzijds ook de verlustiging van de Heere Jezus. Welk een eeuwige diepte van Goddelijke liefde voor in zichzelf aangemerkt ellendige, van God afkerige vijanden, die nooit en nimmer uit en van zichzelf naar God zullen vragen of zoeken, en die zo vol zijn van eigenwaan en eigengerechtigheid, dat er van nature niet de minste behoefte is aan God en aan Zijn gunst.

En is het een onuitsprekelijk wonder, dat de Vader de belofte van de vleeswording des Zoons niet alleen heeft willen verzegelen, maar ook heeft willen vervullen, voor ieder van Gods volk is het evenzeer een eeuwig wonder, als de Vader de belofte wil verzegelen en vervullen in hun eigen hart, wanneer Christus, als de Engel des Verbonds, komt tot Zijn tempel, dat is hun hart! Wanneer de ziel, neergeslagen door de wet en door de bediening van Johannes de Doper, heilzaam wanhoopt aan alles buiten Hem en Hij dan snel tot hen komt, uit kracht van de belofte, en als vrucht van het genadeverbond, wat brengt die Christus dan toch alles mede. Hoe zouden dan de bruiloftskinderen treuren, terwijl de bruidegom bij hen is? En als zij dan licht hebben om te zien door het geloof, de dierbaarheid en gepastheid van de Middelaar, maar ook als zij Hem dan mogen zien als het vrij geschenk van de Heere der heirscharen, en zij mogen verzegelen dat God waarachtig is, niet alleen in de uitvoering van zijn rechtvaardige bedreigingen ten aanzien der goddelozen, maar evenzeer in de vervulling van Zijn beloften. Hoeveel jaren zag menige ziel naar de komst van Christus uit, hoe menigmaal scheen het nimmer te zullen gebeuren, en ziet, Hij komt,

zegt de Heere der heirscharen.

Op het aller-onverwachtst komt Christus zich te vertonen aan de ziel, en dan heeft zij eerst recht lust aan Hem. En dan lijkt het of Christus altijd bij hen blijven zal met Zijn lieflijke tegenwoordigheid en of zij nu van kracht tot kracht zullen voortgaan. Maar dat gaat anders, dan men zich bij de eerste komst van Christus in de ziel voorstelt. Dat volk moet leren, dat de grond der zaligheid niet ligt in hun genot van Christus, maar alleen in het werk van Christus, waarvan het genot de vrucht slechts is. De grond ligt buiten de mens, in het welbehagen des Vaders, dat door de hand des Middelaars gelukkig zal voortgaan. Om nu daarin geoefend te worden, moet dat volk veelal het gevoel van Christus' nabijheid missen, opdat zij op hun gevoel niet zouden blijven drijven, maar het anker der hoop zouden leren uitwerpen buiten zichzelf in het binnenste heiligdom.

Diepe wegen moet God soms gebruiken om de ziel te spenen aan zijn gevoelsgronden, diepe teleurstellingen moeten worden doorgemaakt, omdat de mens zo spoedig niet wil loslaten wat hij als grond voor zijn zaligheid meent niet te kunnen missen. Maar de onveranderlijk getrouwe, de Heere der heirscharen, weet precies, wat Zijn volk nodig heeft, en wat het lijden kan. Op het aller-onverwachtst spreekt Hij weder: "Ziet, Hij komt." Hij schenkt versterking aan het zwakke geloof, Hij geeft verlichting aan het verduisterd verstand, Hij geeft blijdschap aan de amechtige ziel, en bij vernieuwing vertoont Christus Zich als de Engel des Verbonds in Zijn tempel. Dan luistert de ziel wederom naar Zijn Goddelijke onderwijzingen en hemelse lessen, die zoeter zijn dan honing, ja dan honingzeem.

En altijd zal Christus zoeken de eer Zijns Vaders, gelijk Hij het deed in de aardse tempel. Altijd zal Hij de ziel opleiden en heenwijzen naar de soevereine wil van de Vader, geopenbaard in verkiezing en verbond. Altijd weer onderwijst Christus de ziel, dat de zaligheid gans en al buiten het schepsel ligt, en Hij zal daarmee voortgaan tot dat Zijn volk rijp mag zijn, om ten hemel in te gaan. In die tempel van Zijn heiligheid zal Hij eeuwig wonen, en er nimmer Zijn tegenwoordigheid verbergen, en daar zal het zoeken naar Hem niet meer gevonden worden, gelijk op aarde, het zal een verlustiging zijn van dat volk, om Hem te verheerlijken en de kroon der overwinning neer te werpen aan Zijn voeten.

En Christus zal in die tempel, als in Zijn tempel, eeuwig wonen in onuitsprekelijke heerlijkheid, omringd van duizenden heilige engelen en ontelbaar veel verlost. Waar Hij zich op aarde vernederde, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, ja de dood des kruises, heeft Hem ook God uitermate verhoogd en heeft Hem een naam gegeven, welke boven alle naam is, opdat in de naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen, die in de hemel, en die op de aarde zijn en die onder de aarde zijn en alle tong zou belijden dat Jezus Christus de Heere zij, tot heerlijkheid Gods des Vaders. "Welgelukzalig zijn zij, die in Uw huis wonen; zij prijzen U gestadiglijk", de volle waarheid dezer woorden zal daar ontplooid worden.

Toepassing.

Het is voor elk mens van het allergrootst belang, hoe de verhouding is tussen God en Zijn schepsel. Van nature is die verhouding zodanig, dat God, de vlekkeloos Heilige, geen gemeenschap met de onreine zondaar hebben kan, en dat de mens in zijn blindheid en vijandschap niet de minste betrekking heeft op God en geen behoefte heeft aan God, en geen waarde ziet in God. Geheel zorgeloos, biddeloos gaat men daar heen, met een hart vol kwade en schadelijke begeerlijkheden, of ook wel als opgevuld met eigengerechtigheden, menende rijk en verrijkt te zijn, en niet wetend dat

men is ellendig, arm, jammerlijk naakt en blind. Liggend onder de macht en heerschappij der zonde en des satans, verduisterd zijnde in het verstand, werkt de mens vanuit een verbroken werkverbond, om in een weg van zelfverlossing op te klimmen tot God. Alleen de onwederstandelijke werking van de Heilige Geest tot zaligmakende overtuiging kan de mens vernederen en voor God in de schuld doen vallen. Door de wet is de kennis der zonde. En weten wij daar nu bij bevinding van, dat wij ooit zondaren voor God geworden zijn? Want het te belijden is wat anders dan het te beleven. Belijdenis laat ons zoals wij zijn, en met enkel belijdenis van de mond blijft de verbreking van het hart achterwege. En zijn er al diepe gewetens-overtuigingen van de zonden, als er geen overbuiging bij komt laten zij ons ook nog buiten Christus. Dat ieder zich toch eerlijk afvraagt of er ooit een tijd geweest is in ons leven, dat wij met alles wat wij ooit beleden buiten God en Christus stonden, als diep verloren in schuld en onmacht. Het kan er zo op gelijken zonder dat het zaligmakend is. Het zal er voor de eeuwigheid op aan komen, of wij ooit God recht en gerechtigheid hebben toegekend. Want als wij daar vreemdeling van zijn, is Christus ook nog nooit gekend en nooit recht begeerd.

Maar voor zulken, die in diepe vernedering des harten, en in verslagenheid des geestes nergens uitkomst zien, voor wie het onmogelijk geworden is, om ooit meer met God verzoend te kunnen worden, wordt op Gods tijd een mogelijkheid geopenbaard in het Evangelie, om zalig te kunnen worden door het bloed van Christus. Die zullen het ondervinden, dat de Heere komt op het onverwachtst, juist als zij het niet verwachten, en dat er eerst plaats gemaakt moet worden voor Hem. De weg moet bereid worden, de dalen van zorgeloosheid en moedeloosheid moeten gevuld worden en de bergen van hoogmoed moeten geslecht worden. Men meent beter te moeten worden, en men moet slechter worden. Men wil als vriend, en niet als vijand met God verzoend worden door de dood Zijns Zoons.

Hoe gelukkig is de mens, die recht ontdekt mag worden aan zichzelf, en aan een eind mag komen met zijn godsdienst uit de wet, want goed doet geen nut ten dage der verbolgenheid, maar de gerechtigheid van Christus redt alleen van de dood. Waar ontdekking geschonken is, daar wordt een zoeken geboren naar een Borg en Middelaar, vanwege de noodzakelijkheid om verzoening met God te leren kennen. Uit diep besef van gemis van Gods gunst, en dat door eigen schuld, wordt een reikhalzend verlangen geboren, om dat gemis vervuld te mogen krijgen in een rechte weg. Het is onverklaarbaar, dat in deze tijd de mensen het zo spoedig gevonden hebben en zo vlug weten te zeggen, dat ze genade bij God hebben, zonder ooit recht verloren zondaar geworden te zijn, en zonder ooit uit een levendig gemis van Gods gunst zoekend gemaakt te zijn naar een schuldovernemende Borg. Dat maakt veler toestand gevaarlijk voor hen zelf en zeer onduidelijk voor een ander.

En nu is er in het zoeken verschil. Als men een gulden verloren heeft, zal er worden gezocht, maar indien men honderd gulden verloren heeft, zal er heel anders worden gezocht. Hoe meer waarde hetgeen men mist voor ons heeft, hoe intenser we het zoeken zullen. Hoe meer waarde dan ook de gunst van God en de gemeenschap met God voor ons krijgt, hoe meer er bij dagen en bij nachten gezocht zal worden in het verborgene, om wederom tot genade te mogen komen. Dat zoeken bestaat niet in veel beweeglijke woorden en aandoeningen, maar in een ootmoedige en heilbegerige gestalte des harten. Het zoekend oog tuurt zo menigmaal in Gods Woord, of het de parel van grote waarde mocht ontdekken. Het luisterend oor spitst zich menigmaal onder de verkondiging des Woords, of het eens een woord zou mogen opvangen, waardoor er moed en hoop mocht geboren worden voor het veelal zo zwaar bedrukte gemoed. Wat zoekt zulk een ziel naar de ware Borg, met vreze voor vergissingen, daar

zovelen slechts een historische kennis hebben van de Borg en van alle kant geroepen wordt: Ziet, hier is de Christus en daar is de Christus. Dat zoekend volk is met niet minder tevreden dan met de Engel des Verbonds, de bode en gezant des Vaders, door wiens hand het welbehagen des Vaders gelukkig zal voortgaan. De eeuwige Zoon des Vaders, Die Zich reeds aan Abraham, de vader aller gelovigen, openbaarde, die is hun ziel onmisbaar en dierbaar.

In Hem ziet dat zoekend volk zulk een gepastheid en algenoegzaamheid, dat Hij alleen in staat is om hun ziel te vervullen. Als zij daar eens bij bepaald worden, dat Hij de Engel des Verbonds is, de Middelaar van dat eeuwig Zoen- en zoutverbond, ja eigenlijk Zelf de inhoud van het verbond, hoe gaat hun hart dan tot Hem uit vanwege Zijn spreken. Hoe heilig jaloers zijn dan hun zielen op dat volk, dat Christus met bewustheid als eigen Borg en Middelaar bezitten mag en aan Hem en aan al Zijn schatten en weldaden deel heeft door het geloof.

En hoe meer dat zoekend volk Hem in Zijn schoonheid en beminlijkheid leert kennen, hoe groter het gemis wordt, wanneer Hij Zich weer aan hun oog onttrekken wil. Zo gaan soms jaren voorbij, waarin men waarlijk zoekend en uit het gemis werkzaam is, of men nog eens verwaardigd mocht worden om Christus' gerechtigheid toegepast te krijgen aan de ziel.

Maar aan zulken zal de Heere dan ook op Zijn tijd het woord van onze tekst waar maken: "En snellijk zal tot zijn tempel komen die Heere, Die gijlieden zoekt, te weten de Engel des Verbonds, aan Welke gij lust hebt." Die waarlijk buiten Christus niet gelukkig wezen kunnen zullen zeker Hem eenmaal tot hunlieder vreugde zien verschijnen, als het maar om Zijn persoon in de eerste plaats mag te doen zijn en niet enkel en alleen om Zijn vertroosting, gelijk zo vaak het geval schijnt te zijn, en indien wij maar waarlijk lust aan Zijn persoon hebben, vanwege Zijn grootheid en heerlijkheid, waarbij alle schijnbare grootheid en heerlijkheid van alles buiten Hem voor ons oog wegzinkt in het niet. Ook onze eigenwaarde versmelt naarmate Hij waarde voor ons bekomt door de belichting van de Heilige Geest. De waardigheid van het schepsel vergaat alleen door het geloofsgezicht op Hem, en zodra dat er zijn mag zal de ziel zich in Hem verlustigen. En daarin wordt God verheerlijkt, Die Hem gezonden heeft, opdat zij allen de Zoon eren, gelijk zij de Vader eren.

Al het welbehagen des Vaders is in Zijn Zoon, en daarom verzegelt de Heere der heirscharen de komst van Christus in Zijn tempel, dat is in de harten der Zijnen. En eens zal al dat volk vergaderd worden in de hemel, waar Hij Zelf hun tempel zijn zal, en waar Hij eeuwig hun Zijn volle gunst betonen zal, en dat zal mede zijn naar het woord van de Heere der heirscharen. Hoe vast ligt toch de zaligheid der uitverkorenen in het eeuwig en onwankelbaar verbond. Voorgekend van de Vader van alle eeuwigheid, in Christus uitverkoren ten eeuwigen leven, geboren in de tijd en getrokken uit de wereld, overgezet in Christus, op- en aangenomen in dat verbond der genade, geleid, geleerd en onderwezen door de Heilige Geest, en bewaard in de kracht Gods tot de zaligheid, is Gods volk een gelukzalig volk.

Hoe vreselijk is het dan toch, onbekeerde medereiziger naar de ontzaglijke eeuwigheid, dat u overal buiten staat. Is dat zo gering in uw ogen, dat u daaronder maar zo zorgeloos en belangeloos kunt voortleven? Gaat het ulieden niet aan, gij allen die over de weg gaat, dat buiten Christus u niet anders wacht dan een eeuwige rampzaligheid? Durft u zo gerust voort te leven, terwijl uw geweten getuigt, dat het niet goed met u staat? Durft u vertrouwen op de gebroken rietstaf van vermeende deugden en plichten en te steunen op een ziellose rechtzinnigheid in de belijdenis, welke u nog nimmer waarlijk op het hart gedragen hebt, maar alleen in het hoofd?

Wat heeft de belijdenis der waarheid ooit in u gewrocht, anders dan zelfhandhaving tegenover God? Dat u slechts eerlijk handelde met uw eigen kostelijke ziel, geschapen voor een eindeloze eeuwigheid! Hoe groot is het bedrog des satans, die u wijsmaakt, dat het nog wel op een of andere wijze zal meevallen, terwijl Gods Woord zo duidelijk en waarschuwend zegt, dat het vreselijk zal zijn te vallen in de handen van de levende God. U zoekt naar het verloren paradijs, en tracht uw ledige ziel te vervullen met alles en nog wat en weigert te vallen onder God. Al de nodigingen van het Evangelie slaat u in de wind, terwijl de vloek der wet u nimmer deed beven.

O, welk een vreselijke doodstaat is het waarin Adams nageslacht verzonken ligt, en men beseft het niet. Verduisterd is het verstand, zoekt de mens een hemel zonder God en buiten Christus, en wil men van zijn blindheid niet overtuigd worden. En als de Heere der heirscharen lang genoeg tot de mens gesproken heeft en ten slotte gaat zwijgen, en met Zijn Geest niet meer wil twisten, valt de mens onder het oordeel der verharding, zodat de hemel niet meer kan verkwikken en de hel niet meer kan verschrikken. O, nare staat en diepe verlorenheid reeds tijdens het leven hier op aarde, hoeveel te meer aan de overzijde van het graf, waar in de buitenste duisternis nooit meer een lichtstraal van het Evangelie doordringen zal en geen de minste mogelijkheid van verlossing meer overblijven zal. Dat de schrik des Heeren u mocht bewegen tot het geloof, terwijl het nog is het heden der genade en de welaangename tijd. Christus is gekomen in de volheid des tijds en Hij zal wederkomen aan het einde des tijds op de wolken, en wie zal de dag van Zijn toekomst verdragen en wie zal bestaan, als Hij verschijnt? Alleen zij, die Hem en Zijn verschijning hebben liefgehad, die Hem in waarheid hebben gezocht, en in Hem zich hebben verlustigd met ten hemel gerichte harten, vanwege Zijn dierbaarheid en gepastheid en volkomen algenoegzaamheid. Amen.

5. DE VALLEI VOL DOODSBEENDEREN

Predicatie over Ezechiël 37: 3

Ds. CHR. VAN DAM - Barneveld

Psalm 45: 2

Lezen Ezechiël 37

Psalm 85: 2 en 3

Psalm 119: 3

Psalm 105: 24

Geliefden,

De geesteloosheid in de godsdienst is één der zwaarste oordelen die de Heere doet komen over een volk en natie, waaraan Hij zeer grote weldaden en zegeningen geschonken heeft, zonder dat er een recht gebruik van gemaakt is. Als God in Christus Zijn Woord en inzettingen gegeven heeft en wonderlijke bemoeienissen gemaakt heeft, en dat alles wordt vergeten en men gaat hoe langer hoe meer ongevoelig en verhard daarheen, leven in de wereld en de zonde, ofschoon nog onder een schijn van godsdienst en met een zuivere belijdenis, dan is het gevaar zee groot, dat het oordeel der verharding doortrekt en de consciëntie met een brandijzer wordt toegeschroeid. En dat geldt niet alleen elk mens persoonlijk, maar evenzeer een gehele gemeente, ja zelfs gehele volkeren. Dus is die geesteloosheid in de godsdienst het gevolg van een zondig en slordig gebruik der genademiddelen, en een bewijs, dat de Heere van zulk een persoon of gemeente of natie gaat vertrekken, zoals aan ons duidelijk geleerd wordt in Ezechiël 9 en Openbaring 2: 5.

En als dat gebeurt dat God vertrekt met Zijn Woord en Geest, dan neemt Hij alle mee, van de mensen wegnemende zijn vrede, goedertierenheid en barmhartigheden, en zendende allerlei rampen en onheilen. Dan gaat Hij Zijn Geest inhouden. Zijn twisting met de mensen neemt een einde, gelijk als vóór de zondvloed, toen God Zijn Woord vervulde: "Mijn Geest zal niet in eeuwigheid twisten met de mens, dewijl hij ook vlees is", Gen. 6: 3. De geesteloosheid wordt dan niet eens meer bemerkt, men is met de vorm van de godsdienst tevreden en men gaat op in uiterlijke dingen, zonder ook maar enigszins te beseffen, dat men wel de leer nog heeft, maar dat van de praktijk der godzaligheid niets is overgebleven. "Mijn volk blijft hangen aan de afkering van Mij; zij roepen het wel tot de Allerhoogste, maar niet één verhoogt Hem", Hoséa 11: 7.

En niet alleen bij genadeloze belijders is grote geesteloosheid in de godsdienst, zelfs bij Gods volk, al is het dan niet met zulk een heerschappij voerende kracht. Welk een inzinkingen en afzakkingen zelfs bij de levendgemaakten allerwege, de uitzonderingen daargelaten. Welk een blindheid ten aanzien van zulk een ernstige omstandigheid. Wat weinig smartgevoel over een afwijkend leven, wat weinig gemis van een verborgen leven met God, wat weinig behoefte aan de gemeenschap der heiligen. Wat weinig kracht om te strijden tegen de zonde en te protesteren tegen het algemeen verval. Wereldgelijkvormigheid en aardsgezindheid, zelfs jammerlijk veel in de tenten der rechtvaardigen. Zou het dan niet de dure roeping van de knechten des Heeren zijn, om de bazuin aan de mond te zetten en te waarschuwen, dat de Heere als het ware gereed staat om ons te gaan verlaten, gelijk er staat in Jeremia 13: 16: "Geeft eer de Heere uw God, eer dat Hij het duister maakt, en eer uw voeten zich stoten aan de schemerende bergen"? En dat te meer wanneer de oordelen Gods zo laag hangen,

dat alle middelen der genade liggen als onder de ban der onvruchtbaarheid! Niet alleen wordt het steeds zeldzamer als er eens iemand krachtig en klaar uit de wereld wordt gehaald, maar ook zijn er bij de meeste aangeslagen zielen geen doorwerkingen en opklaringen, zodat de handen slap hangen en de knieën struikelen, en de geesteloosheid in de allerbeste verrichtingen tastbaar en voelbaar wordt. En die er meer van kennen mogen en eerlijk gemaakt worden, zeggen en klagen: "Och, dat ik was als in de vorige dagen, toen Zijn licht over mijn tent scheen." Hoe is het fijne goud verdonkerd en hoe zijn de kostelijke kinderen Sions, eertijds tegen fijn goud geschat, al veeltijds de aarden flessen gelijk geworden.

En toch liggen de oorzaken van de verachtering in de genade aan des mensen zijde. Er moge al een dode klacht zijn over duisternissen en inzinkingen, het blijft zoals het is, omdat er geen schuldgevoel is en geen liefdesmart over het ver van God áf zijn, alsmede omdat men zo nalaat te zoeken naar oorzaken bij zichzelf. Er is geen wezenlijk gebed: "Doe mij weten, waarom Gij met mij twist." "Waarom verstokt Gij ons hart, dat wij U niet vrezen?" Er is ook geen genoegzame bereidwilligheid om alle uit- en inwendige hinderpalen weg te doen en een te veel werken met de belijdenis, dat men zich immers nergens brengen kan. Al is het waar, dat zelfs Gods volk, diep en steil afhankelijk zijnde van de invloed van Gods Geest, geen enkele zonde kan ten onder brengen in eigen kracht, daarom gaat het nog niet aan om daarachter weg te schuilen en ondertussen door te gaan in zelfgekozen wegen en zondige omstandigheden. Staat er dan niet in Rom. 12: 1: "Ik bid u dan, broeders, door de ontfermingen Gods, dat gij uw lichamen stelt tot een levende, heilige en Gode welbehaaglijke offerande, welke is uw redelijke godsdienst.

Maar wie beseft recht de grote geesteloosheid, zelfs onder het levende volk? Wij denken, dat het nogal aardig gaat, en zien niet hoe ver alles weg is. Wij zien de schijn aan voor het wezen der zaak en houden er voor wat het niet is. Wij kennen geen onderscheid in algemene en zaligmakende bediening van de Heilige Geest, en zien voor vruchten des Geestes aan, wat niet anders zijn dan vruchten van bespiegeling en verstandelijke overlegging van het hart. Hoe nodig is het licht van de Heilige Geest, maar ook de sprake van Gods Woord, dat ons zo menigvuldig bepaalt bij onze geesteloosheid in de godsdienst, gelijk we nader zullen zien in de woorden van onze tekst, die uw gewijde aandacht vindt in de profetieën van Ezechiël, hoofdstuk 37: 3, alwaar wij lezen:

En Hij zeide tot mij: Mensenkind, zullen deze beenderen levend worden? En ik zeide: Heere, Heere, Gij weet het.

Deze tekstwoorden spreken ons van de vallei vol doodsbeenderen, en wij letten

1. *Op de nederzetting in de vallei;*
2. *Op de rondleiding door de vallei;*
3. *Op de bespreking over de vallei.*

1. De nederzetting in de vallei

Ezechiël, wiens naam betekende: "God zal versterken", was van priesterlijke afkomst en hij behoorde tot de Israëlieten, die met Jechonia door Nebukadnézar waren weggevoerd. Vijf jaren na die wegvoering begon hij te profeteren, tot zestien jaar na de verwoesting van Jeruzalem, met het doel om in de Naam des Heeren degenen, die in Babel onder vreemde heerschappij moesten zuchten, te onderwijzen, waar zij zich

beklaagden, dat zij zich aan de Chaldeeën hadden onderworpen. Ezechiël werd tot profeet geroepen om te bevestigen wat Jeremia had geprofeteerd omtrent de ophanden zijnde verwoesting van Jeruzalem vanwege de afgoderij en goddeloosheid van Israëls volk. Maar hij werd ook geroepen om aan te kondigen de gelukkige staat ten tijde van de Messias. Dertig jaren oud zijnde, profeteerde hij in de eerste tijd der ballingschap, later in het profetisch ambt opgevolgd door Daniël.

Was Ezechiël geboren in hetzelfde jaar, dat onder de regering van de godvruchtige Josia de wet werd gevonden en werd gelezen, Ezechiël riep Israël terug tot de wet en tot de getuigenis, als ware hij een andere Mozes, die niet gelijk Mozes Israël voor het eerst naar Kanaän moest leiden, maar die door verklaring en toepassing van de wet het Israël van zijn tijd moest voorbereiden tot wederkering naar Kanaän op Gods tijd en wijze. De profeet leefde in een eigen huis onder de gevangenen (Ezech. 8: 1) bij de rivier Chebar, en daar was de hand des Heeren op hem, dat wil zeggen, dat hij in een toestand van verrukking werd gebracht en de Heere voerde hem uit in de geest; hij zag een gezicht door de Geest der profetie, dat voor anderen verborgen was. Hij was een ziener, die Godsgezichten zag, om de boodschap Gods in dat gezicht door te geven aan het volk.

Welk een bevoorrecht man was hij, dat de Heere hem zulke diepe verborgenheden wilde openbaren, en welk een gezicht moet dat geweest zijn. Mochten wij ook eens meer verborgenheden geopenbaard krijgen, voor zover wij tot Gods volk mogen behoren. Want immers ook Gods volk ontvangt wel eens een gezicht. Niet om op gezichten en visioenen te vertrouwen als grond voor de eeuwigheid, gelijk tijdgelovigen de gewoonte hebben, maar om gezicht te mogen hebben op God en Goddelijke zaken, en dat niet alleen terugziende op zaken, die in het verleden geschied zijn, of op zaken, die in het tegenwoordige aan de orde zijn, maar evenzeer op zaken, die nog liggen in het toekomstige. Geestelijk gezicht op en licht in zaken, die voor de blinde wereldling en de blote belijder geheel verborgen zijn, ja die zelfs voor vele begenadigden nog geheel bedekt zijn, is geen kleine gave Gods. Er zijn trappen in de bovennatuurlijke verlichting des verstands, de Heere deelt ervan mede aan een iegelijk gelijkerwijs Hij wil, de één meer en de ander minder. En indien er meer behoefte aan licht werd gevoeld, en meer werkzaamheden om licht aanwezig waren, zou er meer licht en gezicht van God ontvangen worden. Helaas wordt vaak voor licht aangezien, wat in de grond der zaak niet anders is dan het kunstlicht van een bedorven menselijk verstand. Maar die het meeste licht des Geestes hebben, zullen het meest met eigen duisterheid worstelen en het meest werkzaam zijn om licht des Geestes, met afzien van eigen vermeend licht en verstand.

En wat kreeg Ezechiël te zien? De Heere zette hem neder in het midden ener vallei vol beenderen. Het was niet een vruchtbare vallei vol bomen, planten en bloemen. God toonde hem geen natuurlijke, maar bovennatuurlijke zaken. Voor de aanschouwing van de natuurlijke zaken had hij zijn lichamelijke ogen, maar voor deze bovennatuurlijke zaak gaf God hem geestelijke ogen. Hij werd geplaatst in een vallei. De nederzetting in die vallei had een Goddelijk doel, te weten, een levend mens moest staan te midden van doodsbeenderen, gelijk ook Christus, de enige waarachtig Levende, wandelde in het midden der doden, zodat Hij sprak: "Laat de doden hun doden begraven."

Ezechiël werd nedergezet als het ware op een geopend kerkhof, een akelige, droeve vertoning, zeer geschikt om de ziel van de profeet zwaar te schokken. Zelfs was een vluchtige beschouwing niet genoegzaam, zodat nog een rondleiding door de vallei moest volgen. Maar bij de eerste opslag van Zijn ogen was het alsof een bloedige

veldslag geleverd was in een vreselijke oorlog, waarbij vele duizenden waren gedood, die onbegraven waren verteerd, zodat niets dan geraamten waren overgebleven, uit elkaar gevallen en overal verspreid. Wat wilde de Heere daarmee anders aantonen dan de schrikkelijke doodstaat van het menselijk geslacht, ook van het vleselijke Israël?

De beenderen van Israëls volk lagen in Babel aan de mond des grafs, er was niets dan ellende, onmacht allerwege. Alleen de Heere kon die beenderen levend maken. Zo doet de Heere ook soms met Zijn volk en knechten in deze tijd, en zulk een nederzetting in een vallei vol beenderen is hun niet vreemd. Ook zij moeten er door des Heeren Geest gebracht worden om er wat van te zien. De vallei stelde voor de ellendige staat der Joodse kerk onder de macht van wereld en zonde, maar tevens de droeve staat der zichtbare kerk in onze tijd; en als het God behaagt de levendgemaakte kinderen Gods door de Heilige Geest in die vallei neer te zetten, zien zij ook niet anders dan doodsbeenderen, als een gevolg van de oorlog, die uitgebroken is tegen God in het Paradijs. O, wat doet zulk een gezicht het hart ineenkrimpen van weedom. Eens geschapen naar Gods beeld en gelijkenis, opdat de mens God, zijn Schepper, recht zou kennen, Hem van harte liefhebben, opdat hij met Hem in de eeuwige zaligheid zou leven. Maar als de mens in eer was, heeft hij het niet verstaan, noch zijn uitnemendheid erkend, maar heeft zichzelf willens de zonde onderworpen, en daardoor de dood en de vervloeking, het oor biedende aan het woord des duivels. Is het niet ontzettend, dat het ganse menselijke geslacht van God is afgefallen en ligt onder de macht en heerschappij van de dood?

En toch moet zelfs hij, die uit de doodstaat is opgewekt en gebracht tot nieuw geestelijk leven, door Gods Geest in die doodsvalei worden neergezet om het vreselijke van die algemene doodstaat in te leven met verslagenheid des harten. Want gelijk de natuurlijke dood in onze tijd gecamoufleerd wordt met bloemen en lofredenen over degene, die dood is, zo wordt ook het vreselijke van de geestelijke doodstaat op velerlei manieren weggedoezeld. Hoevelen willen zelfs van de doodstaat des mensen niet meer weten, sprekend van een vrije wil des mensen, en van het geloof als van een daad des mensen, al leert de Schrift ook nog zo duidelijk, dat het geloof een gave Gods is. Men erkent wel gebrek in de mens, omdat het niet te loochenen is, maar door opvoeding en aanrading moet men tot het geloof komen, hetgeen niet anders is dan de verderfelijke leer der remonstranten.

Weer anderen erkennen en belijden wel de doodstaat, maar hebben er niet het minste gevoel of besef van, en zijn zo rustig en zelfvoldaan alsof er geen kwaad en geen oordeel te vrezen ware, wat neerkomt op een praktische ontkenning van de doodstaat. Nog weer verder gaat men, als men, in de doodstaat liggend, het leven bespreekt alsof men het bezit, en dat soms met veel woorden en begaafdheden, zodat het een hele schijn heeft, terwijl het wezen van het geestelijk leven geheel gemist wordt. Maar met dat alles is en blijft het de waarheid, dat al wat niet door de zaligmakende werking van de Heilige Geest levend gemaakt is, dood is in zonden en misdaden. En duizenden bij duizenden bevinden zich in zulk een doodstaat, wetend of onwetend, en als een waar kind Gods daarbij nedergezet wordt om dat te zien met verlichte ogen des verstands, grijpt ontzagelijke ontroering hem aan, ziende al die geestelijk doden, voor een ontzagelijke eeuwigheid geschapen, reizend naar het eeuwig verderf van het aangezicht des Heeren, zonder het waarlijk te beseffen. Gelijk een dode geen gevoel heeft in de natuur, zo min heeft de geestelijk dode zondaar gevoel van zijn naamloze ellende. Zo min in de natuur het dode schepsel wil en van zichzelf kan levend worden, zo min kan de geestelijk dode zich uit zijn geestelijke onmacht opheffen. Geen

menselijk medelijden kan hier baten, geen waarschuwing kan op zichzelf verandering brengen. Welk een indroevig gezicht is dat voor een door genade levendgemaakte zondaar, als hij door des Heeren Geest in die doodsvallei wordt nedergezet, dat is, als hij er door de Heere waarlijk bij bepaald wordt. Maar staan wij in de tweede plaats stil bij de rondleiding door de vallei.

2. *De rondleiding door de vallei*

"En Hij deed mij bij dezelve voorbijgaan geheel rondom; en ziet, er waren zeer vele op de grond der vallei, en ziet, ze waren zeer dor." Het werd de profeet duidelijk gemaakt bij zijn rondleiding door de vallei, dat er niet alleen zo véél beenderen waren, maar ook, dat zij zéér dor waren. De veelheid en de dorheid der beenderen was zo ontstellend groot, dat er tot tweemaal toe gezegd werd: "Ziet Het was verbijsterend, zó veel gedoden en zó veel dorheid, hetgeen te kennen geeft, dat er eens een vreselijke slachting had plaats gehad en dat het reeds zeer lang geleden was. Menigten waren reeds gegaan tot de vergadering der gedoden, en hun beenderen hadden bloot gestaan aan regen, zon en wind. Al hun vochtigheid hadden die beenderen verloren, naakt en kaal lagen zij daar op het vlakke des velds in de doodsvallei. Dat moest Ezechiël van nabij zien, in zijn gehele omvang, in de ganse vallei, en dat zij reeds lang gelegen hadden, niets meer gemeen hadden met het leven. Alle glans en frisheid was vergaan, zwart en vuil, lelijk en verdord lagen daar de menigten der beenderen.

En waarom liet de Heere dat zo nauwkeurig aan de profeet zien? Om hem te tonen de uiterste reddeloosheid van des mensen zijde. Het was aan des schepsels zijde een verloren en gans afgesneden zaak om ooit enig leven te kunnen brengen in zulke dorre beenderen. Alle verwachting van leven werd door dit gezicht ten aanzien van de gedoden weggenomen. Machteloos stond hij, als levende door genade, tussen de doden, niet één been tot het andere been .kunnende brengen. Ook dat moet geleerd worden door. de Heilige Geest en door ervaringen en inleidingen, ja ook door rondleidingen door de vallei der doodsbenderen. Gods kinderen en knechten weten wel, dat God in Christus het leven heeft gewrocht in hun ziel in dat uur der minne, van eeuwigheid hij God bepaald, en dat het een gans vrije, soevereine handeling Gods was met hen, vloeiende uit verkiezing en verbond, maar menselijke barmhartigheid en medelijden doet zo vaak vergeten, dat alleen de almachtige kracht Gods dat leven schenken kan, en dan kunnen zij vaak niet genoegzaam God vrij laten in Zijn doen en zouden nog een handje willen helpen om mensen te bekeren. Niet dat het op zichzelf verkeerd is om te waarschuwen voor de zonde en haar straf, en te wijzen op het gevaar voor de grote eeuwigheid; dat kan men nooit te veel doen en nooit zal men daar beschuldiging op krijgen.

Ook mag en moet gewezen worden op de nodiging van het heilig Evangelie, en dat verwerping daarvan door de kracht van het ongeloof onze schuld voor God onuitsprekelijk verzwaart; maar met dat alles dient men toch te beseffen, dat mensen bekeren een eenzijdig Godswerk is en dat alle menselijke krachten en gaven tekort schieten. Al zou oprechte en liefdevolle gunning de drijfveer zijn, dus zuivere naastenliefde, alleen de liefde Gods in Christus, uitgestort in de harten door de Heilige Geest, zal de weerstand kunnen breken in het hart des zondaars, die zijn doodstaat wel belijden kan, maar niet beleven kan zonder God. Wat wordt er al gedaan om de mens te troosten, waar niet de minste grond voor troost aanwezig is. Wat wordt er soms getracht de dode zondaar op een wettische wijze aan het werk te zetten, alsof er nog wel enige wil en kracht ten goede zou zijn overgebleven. Maar bij rondleidingen des Geestes door de vallei der doodsbenderen worden wij het wel gewaar, dat de beenderen zeer dor zijn. Bij alle schijnbare onderwerping aan de tucht van Gods

Woord, bij alle bewegingen des gemoeds, bij alle toestemming van de leer der waarheid, blijft de ziel des mensen dood voor God en Zijn. Woord en dienst en volk, en blijft men leven bij de dingen, die geen wezen hebben, leven in de wereld vol zonde en ijdelheid, zonder wezenlijke behoefte aan betere dingen, omdat men uit de aarde aards is, blind en van verre niet ziende. Maar al te graag tracht men zich te dekken voor God en mensen, de verantwoordelijkheid van zich af te schuiven, door er zich op te beroepen, dat men zichzelf toch niet bekeren kan en dat het alles van boven zal moeten komen. Al is dat op zichzelf waar, men vergeet, dat de schuld onzer ellende aan onze zijde ligt en niet aan de zijde Gods en dat de hardnekkige onbekeerlijkheid en de hardheid des harten voor onze rekening liggen. De volle waarheid is, dat de mens van nature niet alleen onmachtig is, maar ook gans onwillig om de zonden af te breken en de wereld los te laten. Indien het maar eens waarheid in het binnenste was, dat men onbekeerd en buiten God en Zijn gunst over de aarde gaat, dan zou het alles zo geheel anders zijn; maar de mens in zijn diepe val maakt van de waarheid een leugen in zijn rechterhand voor God, waarmee men in het gericht voor God niet zal kunnen bestaan. Op duizend vragen zal men niet één kunnen antwoorden. Als men waarlijk moeite had met zijn onmacht ten goede en ten leven, dan zou men het immers wenden tot Hem, Wie alle macht gegeven is in hemel en op aarde. En aan de levende Middelaar aan des Vaders rechterhand is immers macht gegeven om te doden, maar ook om levend te maken. Maar men kent Hem niet en men mist het geloof in Zijn almachtig vermogen. Welk een naamloze ellende toch!

Bij de rondleiding door die vallei kwam Ezechiël tot de overtuiging, dat alleen een almachtig God die dorre beenderen kon levend maken. Hij heeft het dan ook niet in eigen kracht geprobeerd. Alleen zal het gezicht hem met ontzetting hebben vervuld. Zo gaat het elke waarlijk levendgemaakte ziel, die door des Heeren Geest wordt rondgeleid in de vallei der zichtbare kerk. Als men immers denkt aan de toekomst en hoe er straks een scheiding zal plaats grijpen tussen bekeerden en onbekeerden, niet alleen bij het sterven, maar ook bij de opstanding des vleses, en dat velen, met wie we hier op aarde in dit leven verkeerd hebben, met wie we zelfs in liefde en vrede uitwendig hebben geleefd, straks voor eeuwig zullen moeten omkomen, tenzij dat een almachtige God hen komt te redden van de eeuwige ondergang, dan krimpt de ziel van Gods kind menigmaal ineen van ontzetting. En toch zal dat onherroepelijk gebeuren, tenzij de Heere tussenbeide belooft te komen. En hier in de tijd mag Gods kind nog zuchten voor de medemensen, ook voor dierbare bloedsbetrekkingen, maar eens, op de dag aller dagen, zal al het volk Gods het rechtvaardig vonnis staven en bekrachtigen, zelfs met volkomen instemming, omdat dan geen vleselijk medelijden en vleselijke barmhartigheid meer wezen zullen. Maar dan zal het volle licht er op vallen, dat de mens op aarde in zijn diepe val geleefd heeft in een staat van vijandschap tegen God, en dat heel veel schijn en gepraat niet anders was dan een verberging van die diepe, inwendige vijandschap. Dan zal ook het licht er op vallen, hoe geesteloos, biddeloos en zorgeloos men heeft verkeerd onder de middelen der genade, dat men de Heere door Zijn knechten maar heeft laten praten en dat men zijn eigen zin en wil heeft vastgehouden en eigen, zelfgekozen wegen niet heeft willen verlaten.

Daar zal in de dag der eeuwigheid geen enkele verontschuldiging voor de mens overblijven. Dan zal het geweten, in het leven hier op aarde zo vaak op de mond geslagen en verkracht, zijn heftige verwijten doen en het vonnis van de hoogste Rechter moeten goedkeuren. Rechtvaardig voor eeuwig verloren, dat zal de wanhoopskreet zijn, waarmee gepaard zal gaan: "Bergen valt op ons en heuvelen

bedekt ons voor het aangezicht Desgenen, Die op de troon zit, en voor de toorn des Lams." Op aarde wilde men zich niet laten overtuigen van schuld en zonde, maar dan zal de consciëntie getuigenis geven. In het leven op aarde wilde men niet om de zonde bestraft worden, maar dan zal men God niet ontvluchten kunnen en zullen geen verontschuldigen baten. Dan zullen ook de verborgen zonden geopenbaard worden en zullen alle schelmstukken, hier bedekt met de mantel der belijdenis, openbaar tentoongesteld worden. Dan zal alle bedrog, vroom en goddeloos, bekend worden tot oneindige schande, vooral van degenen, die onder de zuivere waarheid geleefd hebben.

Dan zullen de godzaligen, hier vaak veracht en benauwd, heersen over de goddelozen, de Zoon Gods zal hun naam belijden voor God, Zijn Vader, en voor Zijn uitverkoren engelen. Maar die blijven in de geestelijke doodstaat en zo heengaan, zullen tot straf lijden de pijnen des eeuwigen vuurs. Maar we zeggen er bij, en zo heengaan, want zo lang men nog wezen mag in het heden der genade, kan uit die doodstaat nog worden opgekomen door de krachtige bediening van God de Heilige Geest, gelijk wij dat nog nader zullen bezien bij het licht van Gods Woord. Wat bij de mensen onmogelijk is, is nog mogelijk bij God. Hoe diep de val ook is, hoe ontzettend de doodstaat, hoe verdorven ons bestaan, hoe machtig de satan, de wereld en de zonde, de Heere kan levend maken die geestelijk dood is. Dat zal ook blijken als wij in de derde plaats letten op de bespreking, die gevoerd werd over de vallei met de dorre doodsbeenderen.

3. Op de bespreking over de vallei.

"En Hij zeide tot mij: Mensenkind! zullen deze beenderen levend worden?" De Heere noemde Ezechiël vele malen mensenkind, om hem klein te houden bij de zo grote openbaringen Gods, waarop hij zich vroeg of laat zou kunnen gaan verheffen. Indien hij echter zich als mensenkind zou kennen, waren er vele gewichtige redenen om ootmoedig te wandelen met zijn God. Als mensenkind lag hij van nature zelf in een doodstaat voor God, vervreemd van zijn Schepper en. Formeerder, onder de vloek van een verbroken werkverbond en onder de heerschappij des satans en der zonde. Ook hij was niet alleen schuldig in Adams val, maar tevens geheel verdorven van natuur, ook bij hem had de erfsmet als een verdorvenheid zich verspreid over de gehele mens. Wel is waar was door de wederbarende en onwederstandelijke werking van de Heilige Geest hem een aandeel geschonken aan de vergevende liefde Gods in Christus en had hij een nieuw hart en een vaste geest ontvangen om de Heere te vrezen in waarheid en oprechtheid, zelfs was hij geroepen tot het zo gewichtig ambt van profeet in Israël, maar met dat al bleef hij mensenkind, en dat hield in, dat hij in zichzelf tot hinken en tot zinken ieder ogenblik gereed was. Hij had nodig steeds bij zijn afkomst bepaald te worden, opdat hij zich vanwege de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen, tot onberekenbare schade voor hemzelf, persoonlijk en ambtelijk, maar ook voor het algemeen welzijn van de gemeente des levenden Gods. Diepe ootmoed paste hem, die verwaardigd werd tot zo bijzonder grote onderscheiding boven duizenden, waardoor hij ingeleid werd in de geheimen Gods. Welk een les ligt hier voor al Gods volk, inzonderheid Zijn knechten en ambtsdragers, om als mensenkinderen in eenvoudigheid des harten en onder gestadig opzien tot Hem, hun arbeid te verrichten, en om nooit hun afkomst te vergeten, want God wederstaat de hovaardige, maar de nederige geeft Hij genade.

De Heere deed de vraag: "Zullen deze beenderen levend worden?" Acht u dat mogelijk of waarschijnlijk, en zijn er aan des mensen zijde middelen te vinden om die dorre beenderen te brengen tot nieuw leven? De profeet moest bekennen, dat het bij de

mens onmogelijk was, maar omdat bij de Heere alles mogelijk was, antwoordde hij: "Heere Heere, Gij weet het." Zo ging het velen van Gods profeten en knechten na Ezechiël ook. Bij nederzetting in de vallei en na rondgeleid te zijn door de vallei, kwam menigeen tot de vaste overtuiging, dat alleen een almachtig God leven kan wekken in de zeer dorre doodsbeenderen. Met andere woorden, dat het bekeren van zondaren geen mensenwerk, maar een eenzijdig Godswerk is. Doof voor de krachtigste roepstemmen, blind voor eigen rampzalige staat, koud onder de lieflijkste nodigingen van het Evangelie, enkel levend voor de wereld met haar begeerlijkheden, zonder zorg om te dragen voor zijn eeuwige belangen, leeft de mens van nature daarheen. Afkerig van het verborgen leven met de Heere, verbeuzelt de mens zijn genadetijd, ofschoon soms enige roering in de consciëntie gewaar wordend. Maar men werkt er overheen, en als een morgenwolk en als een vroegkomende dauw, die heengaat, verdwijnen de overtuigingen, zonder iets achter te laten. In de regel wordt men zelfs na elke op de mond geslagen overtuiging harder dan ooit tevoren, totdat men valt onder het oordeel der verharding, als wanneer men wordt als Israël, waarvan de Heere Jezus getuigde bij wijze van spreken: "Ik heb u op de fluit gespeeld, en gij hebt niet gedanst; Ik heb u klaagliederen gezongen, en gij hebt niet geweend." Rampzalige staat, waarin duizenden leven zonder iets er van te beseffen.

"Zullen deze beenderen levend worden?" Die vraag komt wat menigmaal op in godvrezende ouders ten opzichte van hun onbekeerde kinderen, en in het hart van Gods knechten als zij hun gemeente overzien. En steeds meer wint de overtuiging veld in hun hart, dat het aan hun kant onmogelijk is ook maar één mensenhart te kunnen breken, of ook maar één verstand te kunnen verlichten tot zaligmakende kennis van de weg der zaligheid. Het is een grote en zware les om te leren zeggen: "Heere Heere, Gij weet het." Nee, zij twifelen niet aan 't almachtig vermogen des Heeren. Zij weten, dat Hij spreekt en het is er, Hij gebiedt en het staat er, maar of het Hem behagen zal om die almachtige kracht der Goddelijke genade te verheerlijken, dat weten zij niet. Zij weten immers door genade, dat naar het heilig recht God alle mensen had kunnen laten in de val, waarin zij zichzelf moed- en vrijwillig geworpen hebben. Dat hebben zij bevindelijk geleerd, en ook, dat het een eeuwig wonder is van vrije genade, als een mens door God tot Hem bekeerd wordt. Daarom leren zij tenslotte eindigen in de Goddelijke soevereiniteit, temeer wanneer zij zelf het zakelijk met Gods soevereiniteit zijn eens geworden betreffende zichzelf. Daar moge een gedurig uitzien zijn naar de Heere en een gestadige behoefte aan de werking des Geestes. Het is en blijft een afhangen van des Heeren soevereine wil, *want het is niet desgenen, die wil, noch desgenen, die loopt, maar des ontfermenden Gods*. De ene mens kan het de andere mens hartelijk gunnen, maar het staat bij ons niet te geven. Het is zeer nodig om God Gód te laten in deze.

Maar als het de Heere behaagt in Christus Jezus op de dode zondaar neder te zien in ontferming, wat is er dan te doen en hoe gaat dat in zijn werk? Dat wordt in het verdere van het teksthoofdstuk duidelijk geleerd. De Heere beval, dat Ezechiël over deze beenderen profeteren zou, dat des Heeren Woord door de doden moest worden gehoord. Duidelijk wordt ons daardoor geleerd, dat ieder mens de middelen der genade heeft te gebruiken en naar het Woord Gods heeft te horen, omdat anders het verzuim er van geheel voor eigen rekening komt. Er ligt ook in, dat Gods knechten alleen maar kunnen nazeggen wat de Heere hun voorzegt, en dat God het middel tot de mens brengt en de mens tot het middel; en als dat gebeurt, wordt de zondaar genaamd bij zijn ware naam: "Gij dorre beenderen."

En als God spreekt op zaligmakende, krachtdadige wijze, zullen de doden Zijn stem horen. De prediking van het Evangelie moet gebracht worden niet alleen tot de zaligmakend overtuigde zondaren, maar ook tot dode zondaren, die nog dor en dood liggen op de vlakke des velds. De prediker hebbe te staan als een levende tussen de doden, zonder moedeloos te worden vanwege de doodstaat van Zijn hoorders; integendeel met liefde tot Gods eer en des naasten heil voort te gaan met profeteren, zuchtend tot Hem, Die de doden levend maakt door de Geest van Christus, uit kracht van verkiezing en verbond. Wij vinden in dit hoofdstuk immers niet alleen afgebeeld de diepe doodstaat des mensen van nature, maar evenzeer de geestelijke opstanding uit die jammerstaat, gelijk God in Christus die werkt door Zijn Geest in de harten van Zijn uitverkorenen. De inbrenging van het nieuwe verbond wordt klaar en zakelijk omschreven. Israël zeide: Onze beenderen zijn verdord en onze hoop is verloren. Het was voor Israël een afgesneden zaak.

Hierin lag het beeld van de mens, die aan zijn doodstaat wordt ontdekt, die met zijn geestelijke onmacht worstelt, en niet weet hoe hij nog ooit bekeerd zou kunnen worden. Maar door het Woord horen zij verklaren, dat Gods Geest het alleen nog zou kunnen, op grond van koping en verwerving door het lijden en sterven van Jezus Christus, Gods Zoon. Dat Evangelie, bekrachtigd door de Geest, Die Hij in hun hart uitzendt, doet de verslagene van geest weer hopen en opstaan uit de diepe onmacht. De zondaar, die in zijn hopeloosheid zich verloren waant, en in zijn diepe verslagenheid geen uitkomst ziet, ontvangt door Woord en Geest een goedertieren gedachte van de levende God aangaande de ruimte, die er aan de zijde Gods in Christus is.

Langs zeer verschillende wegen wil de Heere Zijn uitverkorenen leiden tot waarachtige bekering. Van verschillende zijde grijpt Hij hen in het uur der minne aan. Dan als fluisterend, dan weer met een grote stem, de één lieflijk trekkend met koorden van goedertierenheid, de ander rechterlijk plaatsend voor de vloek der wet. Maar bij alle verschil is er één zaak, die allen gemeen hebben, te weten de opstanding uit de geestelijke dood tot een nieuw, godzalig leven. In allen een beroering der ziel, een gehoorzamen aan de stem des Woords. Daar komt beweging in de dorre beenderen; wat bij elkaar behoort, wordt bij elkaar gebracht. Daar is een voortgaande, geleidelijke werking des Geestes, gelijk in de natuur de winterse doodsheid en koude niet in een ogenblik, maar allengskens plaats maken voor de groei- en bloeitijd.

Dit wordt duidelijk geleerd. Eerst naderde been tot been met grote beroering, daarna werden zenuwen en vlees er op gegeven, daarna een huid, en tenslotte kwam de geest in hen en zij werden levend en stonden op hun voeten. Langs trappen van geleidelijkheid werkte de Geest van God in de dorre beenderen, totdat het werk voltooid was. En daar was dan een gans zeer groot heir, een krijgsheir, bekwaam voor de heilige oorlog en geducht voor allen, die dat heir willen aanvallen of overrompelen, want dat heir is onoverwinnelijk, niet in zichzelf, maar omdat God er in woont.

Welk een duidelijke, klare afbeelding van de verlossing van Israël uit Babel, en zo ook van de geestelijke verlossing van het geestelijke Israël uit de macht en heerschappij van het Babylon der wereld en der zonde. Het komt er nu voor elk mens zeer nauwkeurig op aan, of hij van wat verhandeld is enige geestelijke ervaring heeft. Want aan het eind der eeuwen komt de algemene opstanding des vleses, en die nu tussen wieg en graf een geestelijke opstanding heeft leren kennen, zal in die dag van Jezus Christus worden opgewekt tot eeuwige heerlijkheid en zullen de Zoon Gods zelfs gelijkvormig zijn. Maar die nog als een gedode door de zonde ligt in de vallei der doodsbeenderen, op het vlakke des velds, zonder geest en leven, en nimmer werd

opgewekt door Gods Woord en Geest, en zo eenmaal sterft om de eeuwigheid in te gaan, die zal ook ten jongsten dage worden opgewekt, maar tot versmaadheid en eeuwige afgrijzing. Het gaat dus om een eeuwig wel of wee, en dat beide naar ziel en lichaam. Voorwaar geen kleine zaak, alleszins waardig ernstig en eerlijk overdacht te worden. Maar zal dat zelfonderzoek plaats hebben op de rechte en juiste wijze, dan zal de leiding van Gods Geest al wederom niet gemist kunnen worden, want de mens is een gevaarlijk schepsel met een zeer bedrieglijk hart. Niet alleen komt er van zelfbeproeving niets zonder die Geest, maar zo er enig werk van zou worden gemaakt, dan zouden we ons door de listige omleiding des satans zeker bedriegen, en niet alleen onszelf, maar ook elkaar, zodat we wel mochten smeken hetgeen we met elkaar willen zingen (Psalm 119: 3):

*Och, schonkt Gij mij de hulp van uw Geest!
Mocht Die mij op mijn paan ten Leidsman strekken!
'k Hield dan Uw wet, dan leefd' ik onbevreesd;
Dan zou geen schaamt' mijn aangezicht bedekken,
Wanneer ik steeds opmerkzaam waar' geweest,
Hoe Uw geboën mij tot Uw liefde wekken.*

Toepassing.

Geliefden, zo is in het u voorgelezen hoofdstuk de weg getekend, die God met Zijn volk houdt, en er wordt ons een beeld gegeven van een drievoudige opstanding.

Ten eerste de opstanding der ziel uit de dood der zonde tot een nieuw, heilig, hemels en geestelijk leven van Goddelijke oorsprong, vloeiend uit verkiezing en verbond van eeuwigheid, en uit het lijden, de dood en de opstanding van Jezus Christus uit de doden, toegerekend en geschonken van de Vader door de Heilige Geest.

Ten tweede, de opstanding der Evangeliekerk of een gedeelte er van onder het Nieuwe Testament, uit een toestand van jammerlijk verval en algemene dodigheid tot ware vrijheid, blijdschap en vrede, afgebeeld door de verlossing der Joodse kerk uit de Babylonische gevangenschap, met een grote beroerte, een beweging onder de dorre, moedeloze en machteloze Joden op de algemene uitroep van vrijheid door Cyrus, of ook genaamd Kores, de Perziaan, zodat allen, wier geest door God opgewekt werd, begonnen gebruik te maken van die hun aangeboden vrijheid, zich gereed makende om op te trekken.

Ten derde, de opstanding des vleses op de grote dag aller dagen, inzonderheid van de rechtvaardigen tot verkrijging van het volle bezit van het eeuwige leven, beide naar ziel en lichaam. Het ene staat vanzelf in het aller-nauwste verband met het andere.

En als wij dat oplettend bezien de algemene toestand der gemeente van Christus, moeten wij dan niet klagen, dat onze beenderen verstrooid liggen aan de mond des grafs, en dat een opleving dringend te wensen ware, dat God eens hij elkaar bracht wat bij elkaar hoort? Indien Gods volk eens door des Heeren Geest in die vallei werd nedergezet, daar eens werd rondgeleid met verlicht verstand, wandelend als een levende tussen de doden, wat zou men dan anders zien dan een vallei vol doodsbeenderen? Komen de dodelijke gerustheid en dorheid en geesteloosheid in de godsdienst niet te klimmen tot een ontstellende hoogte? De grauwigheid ligt over Efraïm verspreid, en men merkt het niet, vanwege de blindheid. De machteloosheid tegen het verval, vooral onder de jeugd, neemt toe van jaar tot jaar. Er wordt nog gepredikt en zelfs zeer veel in Nederland, maar alles ligt onder de ban der onvruchtbaarheid. Het is een prediken

onder het oordeel der geestelijke verlaten en duisternis. Er is nog wel veel bespreking van de doodstaat en van de onmisbaarheid ener geestelijke opstanding, maar de be-roering blijft achterwege. En waar loopt dat nu op uit? "Zullen deze beenderen levend worden? Heere Heere, Gij weet het."

De levenden, die vele jaren stonden tussen de doden, worden ingezameld en slechts zelden worden de lege plaatsen door anderen ingenomen. Jakob is zeer dun geworden en daar is bijna niemand, die het ter harte neemt, dat de rechtvaardige wordt weggeraapt vóór de dag des kwaads. En zoals dus over het algemeen de toestand in de zichtbare kerk zeer droevig is, en een doodse stilte gaat heersen, gelijk als in de vallei der dorre doodsbeenderen, zo is het in het huiselijk leven al even erg. Geesteloosheid in de godsdienst bijna in elk gezin waar nog enige bevatting van de redelijke godsdienst is. Overal onmacht, zwakheid in het vasthouden aan de leer der waarheid, en onbekwaamheid en moedeloosheid in de geestelijke strijd tegen satan, wereld en zonde.

Maar tenslotte is zalig worden een persoonlijke zaak en komt de vraag tot ieder persoonlijk: *Zijn wij nog dood in zonden en misdaden, of zijn wij door de Geest Gods opgewekt tot een nieuw leven?* Hoe smartelijk het algemeen verval ook moge zijn, het zal voor elk mens een persoonlijke zaak moeten worden. Maar, zal mogelijk iemand zeggen, waaraan kan ik het weten, of ik opgewekt ben uit de doodstaat? Waar de heerschappij van de dood is weggenomen en nieuw leven gewrocht is, daar moeten noodwendig levensteken en levenswerkzaamheden zijn. Er mag dan nog geen grond in zijn voor de eeuwigheid, als vruchten van het nieuwe leven zullen zij daar, waar God in Christus zaligmakend werkt, niet ontbreken. En de vruchten des Geestes zijn *liefde, vrede, blijdschap*, enz. Ontzettend veel kan er zijn uit kracht van eigenliefde en zelfbehoud, maar dat de liefde Gods nimmer in het hart uitgestort werd door de Heilige Geest.

Maar waar liefde valt, daar ze zo vrij als de regen van de hemel valt, zal het gevolg zijn een wederliefde tot God en Christus, waardoor de liefde tot wereld en zonde wordt gedood, in welke trap of maat dan ook. De vrede is het einde van oorlog en vijandschap tegen God, een buigen en zich onderwerpen zonder enig voorbehoud voor Hem, Die Vredevorst genaamd wordt. Er wordt gehongerd en gedorst naar vrede met God, verkregen in een weg van recht en voldoening in en door Hem, Die het recht Gods heeft verheerlijkt en opgeluisterd; en dat hongeren en dorsten wordt afgewisseld door tevoren niet gekende blijdschap, als de Heere door Woord en Geest eens wil spreken tot de ontdekte ziel van de verlossing, die in Christus Jezus is, en van de vergevende liefde in Hem. "En Hij heeft ons mede opgewekt en heeft ons mede gezet in de hemel in Christus Jezus, opdat Hij zou betonen in de toekomstige eeuwen de onnaspeurlijke rijkdom van Zijn genade, door de goedertierenheid Gods over ons in Christus Jezus."

Het is een opwekking in de gemeenschap met Christus, het levengevend Hoofd van Zijn uitverkorenen. Zij worden Hem ingeplant door het geloof, en met Hem verenigd, al is het in de eerste tijden ook wonderlijk, dat die vereniging blijkbaar wordt door een levendig gemis van God in Christus. Zonder die vereniging met Christus is en blijft de mens dood in zonden en misdaden; alleen de geloofsvereniging met Hem doet ons met diepe vernedering des harten onze schuld bij God zien, erkennen en betreuren, met levendige werkzaamheden om verzoend te worden met God in en door de Heere Jezus Christus. Maar tevens doet zij ons de zonde haten en vlieden vanwege haar godonterend karakter. Die opgewekt is uit de doodstaat, waarin men van nature lag, zal ook trapsgewijze komen tot meerder klaarheid en bewustheid van de genade Gods,

aan de ziel verheerlijkt. Bij ernstig en biddend gebruik der middelen zal de Heilige Geest doen opwassen in de genade en in de kennis van onze Heere Jezus Christus, en de hongerige ziel zal in Gods huis met kinderbrood gevoed en onderhouden worden. De Heere weet immers, hetgeen Hij levend maakt, dat heeft voedsel nodig. En als men uit de doodstaat mag opgehaald zijn door vrije genade om Christus' wil, heeft men niet alleen een verborgen leven met de Heere, maar ook een openbaar leven met Gods kinderen, gelijk wel eens gezegd wordt: *Zeg u maar, wie uw vrienden zijn, en ik zal zeggen wie gij zijt.*

Er kan wel eens door omstandigheden enige belemmering zijn in de gemeenschapsoefening met deze of gene van Gods volk, maar in de grond der zaak is er een onderlinge liefdeband, van de Heere gelegd, die nooit meer verbroken wordt, welke band soms ook weer zo lief kan worden aangehaald, ongedacht en onverwacht. Wat van God is, kan en zal worden beproefd, zo ook de broederlijke liefde; maar omdat zij van God is, houdt zij stand, in weerwil van de macht des satans en het inwonend bederf in de harten van Gods kinderen. En zo deze dingen bij ons mogen zijn, zij zullen ons niet leeg en onvruchtbaar laten, tot op de dag van Jezus Christus, onze Heere.

Al is het dan een donkere, geesteloze tijd, en al moet ook het volk des Heeren veel klagen over dorheid en dodigheid, toch zal lint Godswerk stand houden, omdat Hij het door Zijn Geest Zelf in stand houdt. De vijand moge dan aanvechten zo veel hij kan, de wereld moge in het verborgen of in het openbaar dat volk benauwen en tegenstaan, zij worden in de kracht Gods bewaard tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd. Dwars door een wereld vol ellende heen worden zij geleid naar de eeuwige overwinning, en God zal alle tranen van hun aangezichten afwissen. Dan zullen alle dorheid en dodigheid voor altijd weggenomen zijn, en zal dat volk vaardig zijn als het licht, om God te verheerlijken, eeuwiglijk en altijd. Geen verlatting Gods of duistere bevatting zal ooit meer de hemelse vreugde storen.

Maar die dood in zonden en misdaden is en blijft, zal straks noodwendig moeten wegzinken in de eeuwige dood, en dat zal vreselijk zijn, vooral voer hen, die altijd onder de waarheid hebben geleefd en de weg hebben geweten, zonder zich in waarheid te vernederen en in de schuld te vallen voor de Heere.

Dat de Heere nog ogen mocht openen en harten ontsluiten, nog schuldbrieven mocht uitreiken en Zichzelf mocht openbaren in de glans van Zijn aanbiddelijke deugden, want Hij wordt slechts gekend voor zover het Hem behaagt Zichzelf bekend te maken. Dan zal er een verootmoediging des harten komen, met aanvaarding en erkenning van de schuld. Dan zal God worden vrijverklaard en gebillijkt worden in Zijn recht, maar ook vervuld worden het woord der Schrift: "Als Mijn volk zich zal schuldig kennen, dan zal ik aan Mijn verbond gedenken." Hem, die zuiver mag ontdekt worden aan zijn ellende, zal de Heere openbaren een rijkdom van genade en vrede. Amen.

6. Gewogen en te licht bevonden

Predicatie over Daniël 5: 24-25

Ds. CHR. VAN DAM - Rotterdam-Zuid

Psalm 36: 1

Lezen Daniël 5: 17-30

Psalm 89: 4 en 6

Psalm 119: 69

Psalm 103: 11

Geliefden,

Wij lezen in Spreuken 28: 1: "De rechtvaardige is moedig als een jonge leeuw." Maar is dit wel zo? Is hun kracht niet klein en gaan Gods kinderen niet dikwijls moedeloos en donker gesteld daarheen in de banden van het ongeloof? Helaas, het kan niet ontkend worden, dat de kinderen des lichts menigmaal wandelen in de duisternis, hetzij dat zij zichzelf in duisternis gebracht hebben door een slordige wandel, hetzij de Heere hen heeft geleid in de duisternis en niet in het licht, gelijk als God deed bij Job om hem te beproeven. En wandelend in de duisternis, hangen vaak de handen slap en struikelen de knieën, en het ongeloof neemt soms zeer de overhand, maar toch is het bij Gods volk anders dan bij de goddelozen, die vlieden waar geen vervolger is. In al de benauwdheden, die Gods kinderen in dit leven moeten doormaken, hebben zij een toevlucht en sterkte in God, Die hen niet laat verzocht worden boven vermogen, en Die met de verzoeking ook weer de uitkomst weet te geven, juist dan als het kind des Heeren geen uitkomst meer ziet. De Heere bedoelt in alles Zijn eer, en daarom doet Hij voor het gevoel van Zijn volk een afgesneden zaak op aarde. Alle verstandelijk overleg en alle pogingen tot zelfverlossing doet Hij falen, opdat men Hem in waarheid zal nodig krijgen en uit de diepte tot Hem zal roepen. *Maar roepende tot de Heere in de benauwdheid, die zij hebben, verlost Hij hen uit hun angsten.* En dan komt het geloof in oefening tot bekrachtiging en bemoediging, zelfs zó, dat iets gekend wordt van dat moedig zijn als een jonge leeuw. Dat wil niet zeggen, dat ze handelen met overmoed, want het geloof ziet op Christus, Die hun kracht geeft. In Hem zijn zij alleen maar opgewassen tegen de vaak zo moeilijke omstandigheden, en de bewustheid van eigen zwakheid weerhoudt hen dan van ijdele overlegging en overhaaste stappen. De Heere zorgt er voor, dat Zijn volk geen grote sprongen maken kan. Hij doet Zich overblijven een ellendig en arm volk, maar die zullen juist op de Naam des Heeren vertrouwen. *Armen heeft Hij met goederen vervuld, en rijken heeft Hij ledig weggezonden.*

Hoe geheel anders is het met de goddelozen, die jarenlang vrijuit in de zonde leven, zonder vrees voor het rechtvaardig oordeel Gods, dat de tegenstanders zal verslinden, en zonder schaamte over hun zonden voor God en mensen. Een lange tijd schijnt het alsof alles goed gaat en of er geen banden zijn tot de dood toe. Hoe menigmaal moet Gods volk worstelen met de ongestalte van Asaf in hun hart, Psalm 73: 3: "Want ik was nijdig op de dwazen, ziende der goddelozen vrede." Maar toch komt de Heere wel eens schrikkelijk af te rekenen met de werkers der ongerechtigheid. Onverwacht worden zij soms ingedaagd voor Zijn geduchte rechterstoel en snel afgesneden van de genadetijd en overgezet in de ontzaggelijke eeuwigheid. Schielijk weggerukt uit het leven niet alleen, maar ook begraven met een ezelsbegravenis, naar het woord van

Jezus: "Laat de doden hun doden begraven." Er zijn voorbeelden te over van, als men er maar opmerkzaam op letten zou, maar zelfs gaat het aan menigeen voorbij zonder dat er iets van wordt opgemerkt. Niet alleen heeft dat plaats in onze tijd, maar het heeft altijd plaats gevonden. Ook in de Heilige Schrift komen die schielijke verwoestingen voor, die God doet komen over het hoofd der goddelozen. Als een mens zich losmaakt van God, in alles wandelt naar het goeddenken van zijn eigen boze hart, en hij acht zich ontslagen van alle gehoorzaamheid aan God en houdt het met die Zijn juk verbreken en de banden verscheuren, en die niet de minste eerbied meer willen betonen aan de almachtige Schepper van hemel en aarde, zou er voor zulk een mens een andere verwachting zijn dan een schielijke verbreking?

De goddeloze is als een voortgedreven zee, hij gunt aan niemand rust en daardoor heeft hij zelf ook geen rust. Zij maken de Heere arbeid met hun zonden en vermoeien Hem met hun ongerechtigheden. Gewelddrijvende goddelozen zijn vooral fel in het vervolgen van rechtvaardigen en in het spotten met al wat heilig is, want de goddeloze roemt over de wens van Zijn ziel, hij zegent de gierigaard, hij lastert de Heere. Hij doet zichzelf te allen dage weedom aan, vanwege de aanklachten van zijn geweten en de onbestemde vrees voor een rechtvaardige vergelding van zijn gruwelen. Want als gras zullen zij haast worden afgesneden, en als de groene grasscheutjes zullen zij afvallen, Psalm 37: 2. Al durven vele goddelozen het aan om met hun mond te zeggen en met hun pen te schrijven: "Er is geen God", het is meer een wensen dan een dadelijk geloven dat er geen God is. De wens is bij hen de moeder der gedachte. Heel het leven door de wereld dienen en de zonde uitleven, en dan aan het eind liefst zo plotseling mogelijk verdwijnen door de dood, zo wil de goddeloze het graag zichzelf voorspiegelen, maar het geweten doet zijn aanklachten en blijft er mee doorgaan, tenzij het met een brandijzer is toegeschroeid. Maar dat is dan ook het aller-zwaarste oordeel, dat een mens treffen kan. Overgave aan de verharding is tevens overgave aan zichzelf, en in zijn diepste wezen overgave aan de satan. Welk een vreselijke toestand, als de Heere afscheid genomen heeft van de mens, en de twisting van Zijn Geest heeft ingetrokken. Dan blijft men onbewogen en hardnekkig onder de ernstigste vermaningen en de lieflijkste nodigingen, tot op het ogenblik dat God komt met een Goddelijke afsnijding en komt indagen voor Zijn rechterstoel, en dan zal de mens op duizend vragen niet één kunnen antwoorden. Dan zal het zijn: "Gewogen en te licht bevonden."

Komt, laat ons bij die ernstige woorden met elkaar heden stilstaan, welke uw aandacht opgetekend vindt in Daniël 5: 27, alwaar het Woord Gods aldus wordt gelezen:

Tekel: gij zijt in weegschalen gewogen en gij zijt te licht bevonden.

Gewogen en te licht bevonden. Wij staan achtereenvolgens stil bij:

1. de Weger;
2. de weegschaal;
3. het vereiste gewicht.

Om de tekstwoorden te begrijpen, is het nodig het historisch verband na te gaan, hoewel wij daar heel kort in zouden willen zijn. Belsazar, de koning van Babel, regeerde nog maar negen maanden en was een goddeloze, dwaze vorst, want hoewel Babel belegerd werd door Cyrus, bijgenaamd de Veroveraar, zag hij het gevaar niet, waarin hij zelf en geheel Babel verkeerde. In zijn blindheid steunde hij er op, dat de rivier de Eufraat de stad onneembaar maakte en dat er reusachtige voorraden voedsel binnen de stad waren opgeslagen. In zijn dwaze overmoed hield hij een feestmaal,

waarbij het kwam tot dronkenschappen, tot spotten, vloeken en wat er nog meer gebeurde bij die heidense feesten. Hoewel de God van Israël Zijn macht getoond had in Babel, onder meer in de dromen van Nebukadnézar en in diens krankzinnigheid en genezing daarvan, werd op dat feest door die dronken heidenen Zijn Naam gehoond en gesmaad. Door de wijn verhit, gaf Belsazar bevel, dat de gouden vaten, die zijn vader (grootvader) Nebukadnézar uit de tempel te Jeruzalem had geroofd, moesten aangebracht worden en de gasten daaruit zouden drinken ter ere van hun goden.

Toen verschenen de vingers van een geheimzinnige hand en een onleesbaar schrift op de muur. Onmiddellijk week de glans van Zijn heerlijkheid van de koning en van ontzetting kromp hij ineen. De wijzen en tovenaars vermochten niet het schrift te ontcijferen. Een ontstellend voorgevoel van een Godsgericht scheurde de consciëntie des konings open; men gevoelde allen samen, dat het een dagvaarding van God was. De koning en zijn geweldigen wisten van verbaasdheid niet wat ze moesten doen. Maar de moeder des konings, of eigenlijk zijn grootmoeder, de vrouw van Nebukadnézar, die volgens de geleerden Nitocris heette en zeer wijs was, noemde Daniël, van wie zij een hoge dunk had en die zij in staat achtte om het schrift uit te leggen. Daniël was aan Belsazar schijnbaar niet bekend, waaruit de gedachte gevormd is, dat Daniël een tijdlang teruggezet was en vergeten. Als de goddeloze koning in nood kwam, moest Daniël te voorschijn komen, maar hij zou aan de weet komen wat voor een persoon Daniël was. Op de aanbidding des konings, indien hij de woorden kon uitleggen, dat Daniël met purper zou bekleed worden, met een gouden keten om zijn hals, en dat hij de derde heerser in dat koninkrijk zou zijn, was het fiere antwoord: "Heb uw gaven voor uzelf en geef uw vereringen aan een ander, ik zal nochtans het schrift voor de koning lezen en de uitlegging zal ik hem bekend maken."

Gods knecht was niet te koop, hij was geen mensenbehager en wilde van de verachter Gods geen geschenk aannemen. Die God veroordeelde, wilde Daniël geen slavendienst bewijzen. Hij was geen waarzegger om geld, integendeel, hij was een ware geestelijke zoon van Abraham, uit de stam van Juda, en koninklijk bloed stroomde door zijn aderen; hij was zeer wijs, algemeen ontwikkeld, een man met een verborgen gebedsleven, een zeer gewenst man in de ogen des Heeren. Bovendien was hij een 'hovelings, een staatsman van bijna negentig jaren oud. Die man deed de koning ernstige verwijten, en wel dat hij wist hoe de hoogmoed van zijn grootvader door God verbroken, en dat hij echter niet geschroomd had om Zich tegen die God te verheffen en met Hem 'te spotten.

Daarom was dat schrift getekend. "Mené, Mené, Tekel Upharsin; dat is: Mené: God heeft uw koninkrijk geteld en Hij heeft het voleind. Tekel: gij zijt in weegschalen gewogen en gij zijt te licht bevonden. Peres: uw koninkrijk is verdeeld en het is de Meden en de Perzen gegeven."

Het Goddelijk vonnis was dus voorgelezen, de zonde was door Gods alwetendheid gezien en werd door Zijn rechtvaardigheid bezocht, want de vijanden van Babel zouden haar onder elkaar als oorlogsbuit verdelen. Belsazar mocht nog trachten de toorn Gods te ontkomen, hij mocht een overweldigende indruk hebben van Daniëls persoon en woorden, hij mocht al de beloofde heerlijkheid aan Daniël geven, het baatte hem niet. De belegeraar Cyrus, of Kores, zo hij ook in de Bijbel genoemd wordt, had sluizen laten maken om het water van de Eufraat af te leiden, en tijdens de feesten, bij het aanbreken van de nacht, opende men de sluizen, de Eufraat werd ter plaatse doorwaadbaar en men drong de stad binnen en kwam tot aan het koninklijk paleis. Gedruis, tegenstand, geschreeuw overal, ook in het paleis, en Belsazar, der Chaldeeën koning, werd in diezelfde nacht gedood. In één nacht dus van een grove spotter, een

overmoedige pocher, was hij geworden tot een veroordeelde misdadiger, tot een verlorene voor eeuwig en altoos. Dat het een schrikbeeld zij voor alle brute goddeloze spotters en drinkers, want God zal lachen in hun verderf en spotten als hun vrees komt. Dat alle huichelaren en geveinsden en Antinomianen beven mochten voor de alwetendheid Gods, waarvoor geen verberging is. Eens zal de Almachtige de vijanden doen beven met knikkende knieën, zelfs de aller-brutaalsten. Dat er toch gebeefd mocht worden in de gezonde dagen, voordat het voor eeuwig te laat zal zijn.

1. *De Weger.*

Het was een ontzettend woord, dat we kozen tot onze tekst: "Gewogen en te licht bevonden", en wij willen dan ten eerste stilstaan bij de Weger, dat is God, de Schepper van hemel en aarde, dus ook van allen, die door Hem eens gewogen zullen worden. Het is die God, met eer en heerlijkheid bekleed, voor Wie de heilige engelen de aangezichten bedekken, terwijl zij uitroepen: "Heilig, heilig, heilig is de Heere der heirscharen, de ganse aarde worde van Zijn heerlijkheid vol." Uit kracht van die heiligheid kan Hij niet anders dan de zonde haten en straffen. Hij kan er niet de minste gemeenschap mee hebben. Zijn rechtvaardigheid eist dan ook volmaakte heiligheid en rechtvaardigheid, hetgeen buiten Christus door niemand meer op te brengen is. Geen verzoening dan door voldoening. Heilig en rechtvaardig is de Heere en van grote kracht. Nimmer zal een mens zijn broeder kunnen verlossen uit de greep van Gods almachtige hand. Het is onmogelijk die God te ontlopen; men zal vroeg of laat in Zijn handen moeten vallen, en dat zal vreselijk zijn voor alle onbekeerden. Met Goddelijke nauwkeurigheid zal elk mens eenmaal gewogen worden bij de dood, dan zijn onze dagen geteld en beëindigd. Die dan Christus niet heeft, is diep rampzalig, want dan zal men te licht bevonden worden. Dan zal ons koninkrijk, hoe klein en onbeduidend ook, door anderen gedeeld worden, en dan is er geen tijd meer voor berouw of verootmoediging. Dan wordt ook over ons het Goddelijk besluit afgekondigd en dan wordt het ook volvoerd. Welk een ontzettend woord van de onfeilbare en waarachtige God, een woord, dat alle hoogheid en eigenwaan volkomen de bodem inslaat: Gewogen en te licht bevonden. Nog ontzettender moet het wel wezen als dat vonnis bekend gemaakt wordt terwijl men midden in de poel der zonde ligt te wentelen en men gezeten is in het gestoelte der spotters. De tijd van het wegen Gods kan zo onverwachts aanbreken. Hij is immers de grote Beschikker van ons lot en leven. Belsazar was waarschijnlijk nog niet oud, hij stond aan het begin van zijn regering, en ziet, daar wordt hij ingedaagd om te verschijnen voor de geduchte troon van die God, die hij gehoond en gelasterd had, wiens eer hij had geroofd en gekrenkt.

God doet alles om Zijns groten Naams wil en bemint Zichzelf op het allervolmaaktst. Een Wreker is de Heere, en een zeer grimmig Wreker, hoewel Hij ook lankmoedig is en de bedreigde straf over de zonde lang uitstelt in vele gevallen. Zijn taai geduld laat echter niet toe, dat Zijn rechtvaardigheid ongestraft zou kunnen worden beledigd. Uitstel is bij God geen afstel; eens wordt door Hem de weegschaal te voorschijn gehaald. Het is wel een goedertieren Wezen, want zo zegt Jeremia in zijn klaaglied: "Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben." Al duurt voor Gods volk die goedertierenheid tot in eeuwigheid, voor de goddelozen neemt ze op het aller-onverwachtst een einde, al is en blijft God Zelf eeuwig en onveranderlijk Dezelfde De voorzienigheid Gods gaat over alle dingen, en de getallen onzer dagen en jaren zijn bij God vastgesteld. Dezelfde almachtige kracht Gods, Die alles doet blijven in stand en wezen, Die alle dingen draagt door het Woord van Zijn kracht, en waardoor Hij medewerkende invloed in alle bewegingen en werkingen der schepselen, die bestuurt alles tot een

bepaald einde.

Wie is in staat te zeggen wie God is? Het is slechts het stamelen van maar enkele woorden. *De hemel der hemelen kan Hem niet bevatten, hoeveel te minder de gedachten van een mens.* Zijn Goddelijke eigenschappen zijn zo onbegrijpelijk voor het eindig verstand van de nietige mens, dat elke poging om Hem te verklaren bij voorbaat moet falen. De wetenschap Gods doet Hem op volmaakte wijze van eeuwigheid alles weten, en zou Hij dan niet weten wie de mens is in zijn daden en woorden, ja zelfs in zijn gedachteleven? De mens heeft er maar zo bitter weinig besef van met welk een groot en heerlijk Wezen wij in God te doen hebben. De ware Godskennis is zo uitermate gering op aarde, zelfs onder Gods kinderen. Indien er immers meer Godskennis was, zou er ook meer zelfkennis zijn, en ook meer plaats voor Christus zijn. En dat is zo nodig, *want dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige en waarachtige God, en Jezus Christus, Die Gij gezonden hebt.* En de Vader heeft, hoewel Hij de Handhaver is van Zijn recht, al het oordeel de Zoon overgegeven, zodat strikt genomen Jezus Christus, Die de eer zoekt des Vaders, als de Weger is aan te merken.

En dat niet alleen voor elk mens terstond bij de intreding van de dood, maar ook bij Zijn komst op de wolken des hemels. Dan zal Hij de weegschaal in het openbaar tentoonstellen en elk mensenkind, dat ooit geleefd heeft en nog zal leven, zal ten aanschouwe van het gans heelal gewogen worden. En dan zal het er op aankomen hoe de verhouding is tussen Hem en de mens. Dan zullen verachters van Zijn Persoon vol ontzetting Zijn heerlijkheid aanschouwen, een heerlijkheid als des Eengeborenen van de Vader, vol van genade, maar ook vol van waarheid en rechtvaardigheid. En degenen, die Zijn leer van vrije genade gehaat hebben, omdat die leer de mens op het diepst vernedert en God op het hoogst verhoogt, zullen dan verstommen, en geen enkele bewijsvoering tegen die leer kunnen staande houden. Die nimmer de noodzakelijkheid van Zijn lijden en sterven wilden aanvaarden tot verlossing van zonde, onmacht en straf, zullen dan te laat beseffen dat zij zich bedrogen hebben voor de eeuwigheid met al hun pelagiaanse godsdienst. Die Zijn opstanding geloofchend of in twijfel getrokken hebben, zullen ervaren, dat Hij leeft en leven zal tot in alle eeuwigheid; en die Zijn hemelvaart een verzinsel of een zinsbegoocheling durfden noemen, zullen Hem dan moeten aanschouwen tot verbijstering en ontsteltenis.

De Heere Jezus zal dan een heerlijkheid bezitten, waarvoor geen woorden te vinden zijn, hoe diep Hij ook in Zijn omwandeling op aarde, en vooral aan het eind daarvan, vernederd is geworden. Dan is Hij niet meer de Man van smarten en verzocht in krankheid, niet meer de verachte en de onwaardigste onder de mensenkinderen, maar dan verschijnt Hij als Sions eeuwige Koning, veel schoner dan de mensenkinderen en van God gezegend in eeuwigheid. Ja, Zelf waarachtig en eeuwig God, zal Hij Zijn majesteit en heerlijkheid ten toon spreiden. En die Goddelijke heerlijkheid zal uitstralen uit Zijn verheerlijkte mensheid op een voor ons onbegrijpelijke wijze. Wat zullen de aangezichten der mensenkinderen betrekken als een pot, als Hij verschijnt ten gerichte.

Maar niet bij alle mensen. Er zullen er ook gelukkig zijn, die Zijn verschijning in hun leven op aarde hebben liefgehad, die Hem de eerkroon van ganser harte gunnen, die Hem met meerdere of mindere vrijmoedigheid des geloofs hebben aangenomen tot hun Borg en Zaligmaker en in de gemeenschapsoefening met Hem hun grootste blijdschap hebben gehad. Het zal een dag zijn van schrik voor de goddelozen, en een dag, brandende als een oven. Dan zal de Vader al Zijn vijanden zetten tot een voetbank van Zijn voeten. Anderzijds zullen allen, die door Zijn bloed gereinigd en

gezuiverd zijn van de zonde, van alle besmetting des geestes en des vleses, een dag hebben van grote heerlijkheid. Zij kwamen in hun leven vaak in verachting bij de wereld door hun wandel in de vreze Gods, *maar dan zal hun zaak bekend worden de zaak des Zoons Gods te zijn*. Voor de vromen is de gedachtenis aan de komst van Christus troostrijk, want dan zal hun verlossing volkomen volbracht worden en dan zullen zij ontvangen de vruchten van hun arbeid, niet als verdiend loon, maar als genadeloon. Wat zal te dien dage het onderscheid groot wezen tussen de rechtvaardige en de goddeloze. Hier op aarde was het altijd niet zo duidelijk te zien wie ware genade had en bij wie het slechts algemeen werk was. Maar daar zal Jezus Christus als de grote, nauwkeurige Weger de weegschaal in de hand nemen en dan zal het voor elk, die de wicht mag halen, een eeuwig wonder van vrije genade zijn. Het zal zo nauw uitgaan, niemand behoeft er licht over te denken en niemand behoeft zich te verheffen op zaken van vroeger dagen, al zouden zij goed en van God geweest zijn, want zalig is de dienstknecht, welke zijn Heere, als Hij komt, zal vinden zo doende, dat is in de wezenlijke beoefening van de praktijk der godzaligheid. Maar, zal iemand zeggen, wat is dat voor een weegschaal, die Christus in die dag nemen zal in Zijn hand, en welk gewicht zal dan toch gehaald moeten worden om niet te licht bevonden te worden? Inderdaad, dat wordt tijd dat we daarbij wat nader bepaald worden.

2. *De weegschaal.*

Al dadelijk springt in het oog, dat het moet zijn de weegschaal van het Woord Gods, de eeuwige waarheid, want het Woord Gods is levend en krachtig en scherpsnijdender dan enig tweesnijdend zwaard. Het behoort tot de sleutelen van het hemelrijk, waardoor ingesloten en uitgesloten wordt. En de Schrift kan niet gebroken worden, want al de Schrift is van God ingegeven. Hoe jammer is het, dat bij duizenden de kennis van dat Woord zo uiterst gering is. De verwerping van dat Woord getuigt van mateloze blindheid en ontzettende verharding des harten. Het bevat toch immers alles wat de mens weten en kennen moet om zalig te worden, want het ontdekt ons aan onze ellende, door de kracht van de Heilige Geest. Alle bevinding, die niet overeenstemt met dat Woord Gods, is enkel bedrog. Tegenover de verwerpers van dat Woord Gods staan er weer duizenden, die misbruik er van maken, alleen maar uit het Woord Gods halende wat hun past, de ene schriftuurplaats na de andere naar zich toe halende en werkende met voorkomende waarheden en beloften, die nooit waarlijk door de Heilige Geest werden toegepast op de juiste tijd en wijze. De Heere spreekt wel door Zijn Woord en Geest tot Zijn volk, maar alleen dan als er ware nood is en de ziel niet één stap meer vooruit kan. Maar dat is geen dagelijks werk, en als het eens gebeurt, heeft het een diep vernederende uitwerking.

Hoe geheel anders doen in deze donkere dagen vele nabijkomende naamchristenen, die met teksten en beloften schermen alsof het de gewoonste zaken ter wereld zijn. Maar eens zal ieders werk beproefd worden, en wat niet is naar Gods Woord, dat zal geen dageraad hebben. Onze bevinding moet naar de Schrift zijn, anders zullen wij in de dag van Christus te licht bevonden worden. Ook is onze bevinding onderworpen aan de Schrift en het is niet gelijk bij sommigen, dat de bevinding zou staan boven de Schrift. De mens zal eens geoordeeld worden naar de maatstaf van de ganse Heilige Schrift, en niet naar één of meer gedeelten, die onze bijzondere voorliefde hebben. Daar zijn er die zó werken met het Nieuwe Testament, alsof het Oude minder van betekenis zou zijn voor hen, die in en onder de nieuwe bedeling leven, maar nee, de ganse Heilige Schrift zal de weegschaal van Christus zijn. Daarom heeft Jezus gezegd, joh. 5: 39: "Onderzoekt de Schriften, want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben, en die zijn het, die van Mij getuigen." En vanzelf is in de Schrift begrepen de

heilige wet des Heeren, en dat naar beide tafelen. Die wet, die heilig is en goed, ja volmaakt, zal Christus stellen tot een weegschaal, en hoe zal de wet veroordelen allen, die in eigengerechte werken der wet hun grond hebben voor de eeuwigheid. Immers, wij hebben door de val van Adam alle vermogens verloren om de wet ook maar één ogenblik te kunnen onderhouden. Bezie die eerste tafel, die van ons eist een volmaakte en volstandige liefde tot God, dat wij Hem zullen liefhebben boven alles, dus ook boven onszelf. En ten opzichte van de tweede tafel is het al evenzo. Onze naaste liefhebben als onszelf kan ook niet één gevallen mens. We liggen in de banden van eigenliefde en zelfbehoud en zullen te licht bevonden worden als God de wet stelt als een weegschaal voor de eindbeslissing. En toch handhaaft God Zijn heilige wet. Geen tittel of jota zal Hij er van laten vallen. De wet des Heeren is volmaakt en onbreekbaar. Wel zouden wij moeten uitroepen: "Wie kan dan zalig worden?" Bij de mens is dat ook onmogelijk, maar het is gelukkig nog mogelijk bij God.

Op welke wijze zullen wij nog nader bezien bij onze derde gedachte, maar eerst willen wij nog wijzen op de weegschaal van de *eigen consciëntie*. Weliswaar werkt bij de gevallen mens die consciëntie niet zuiver meer, als zij de stedehouderes Gods genaamd. Men werkt er overheen en dan kan dat geweten gaan zwijgen, maar eens gaat het volledig open en zullen zijn verwijten de zondaren met ontzetting vervullen. Het alsdan opgestane lichaam, wederom verenigd met de eigen ziel, zal alsdan onsterfelijk zijn; ware dit niet zo, het zou terstond de geest geven vanwege de veroordelingen in de consciëntie. Dat zal mede de weegschaal van Christus zijn en dat eindoordeel zal ver overtreffen al de oordelen Gods, die ooit het mensdom op aarde geteisterd hebben. Dan zullen de consciënties geopend worden in één ogenblik en God in Christus zal voor Gods volk een liefdevolle Ontfermer zijn, opdat Hij hen aanzien zal in Hem, Die hun schuld verzoende en het eeuwige leven verwierf. Daardoor zal hun geweten juist niet aanklagen, omdat de gerechtigheid van Christus hun toegerekend en geschonken is in hun leven op aarde, en zij die gerechtigheid door het geloof hebben mogen omhelzen. Door het geloof werden zij gerechtvaardigd voor God, zonder de werken der wet. Voor zover zij zulk een weldaad door het geloof mochten omhelzen, hadden zij in hun leven er de troost van, en hoewel menigeen bevende aan de dag des oordeels denkt, vanwege de zwakheid des geloofs en de vurige pijlen des satans, zullen allen, die in waarheid wedergeboren en vernieuwd geworden zijn, daar een meevallend God in Christus ontmoeten.

Huichelaren en geveinsden mogen beven voor die oordeelsdag, als Christus de weegschaal in Zijn hand nemen zal en zij zullen te licht bevonden worden. Ook zij, die onder een schijn van godzaligheid jarenlang in zonden hebben geleefd en zodoende de Naam des Heeren er aan hebben gewaagd. Ook zullen er velen bedrogen uitkomen, die wel wat van zichzelf dachten in stilte, maar die op valse gronden zaten en er nimmer afgestoten werden door de krachten der zaligmakende overtuiging. Zulken zijn ook zeer diep te beklagen. Met een ingebeelde hemel verloren te gaan, zal heel erg zijn, en toch is het te vrezen, dat zulke gevallen bij duizenden plaats hebben. De eeuwigheid zal wat openbaren. Wat heeft Gods volk, en vooral de ambtsdragers in Gods kerk, wat hebben ze toch getrouwmakende genade nodig, in verloochening van zichzelf, niet zoekend eigen eer en mensengunst, maar de gunst Gods. Om vrij te zijn van het bloed van onze naaste is er een .gedurig gebedsleven nodig en veel oefening in de praktijk der godzaligheid. Laat ons nu nog stilstaan bij

3. *Het vereiste gewicht.*

Wanneer het God behaagt de in zichzelf verloren en totaal van God vervreemde zondaar voor te komen met het *Mené Mené Tekel Upharsin* in de zaligmakende

overtuiging, dan is het afgelopen met de valse rust en dode lijdelijkheid. Dan gaat zo één proberen in zijn blindheid om God te bewegen tot barmhartigheid in een weg van reformatie en wettische werken. Die weegschaal van het Goddelijk recht moet volgens de kortzichtige gedachten doorslaan naar de zijde der Goddelijke barmhartigheid. Welke arbeid en inspanning kost het de zodanigen om een weinig hoop te hebben op genade, waar zij de grond van hun hoop op de zaligheid zoeken in zichzelf en in hun werkzaamheden. Waar meest de dood op hun hielen zit, het gevaar, dat dreigt, min of meer gekend wordt, het belang van de zaak beseft wordt, en aan de andere zijde de liefde Gods, uitgestort in het hart, naar God heen trekt en naar Zijn zalige gemeenschap, is er een voortdurende arbeid om geborgen te geraken voor de eeuwigheid; en waar men niet beter weet, wordt alles beproefd om in de weegschaal van Gods recht aan de wicht te komen.

Maar het loopt al meer op teleurstelling uit, want de wet eist volmaakte gehoorzaamheid, en waar zij geestelijk wordt uitgebreid in de ziel, komt men met al zijn werken meer en meer te liggen onder haar vloek, terwijl het niet maar alleen gaat over zondige woorden en daden, maar juist over de totaal verdorven natuur des mensen. Wat bittere teleurstellingen doen zich daar voor een ziel op. Het gaat zo heel anders dan ze gedacht hadden. Nu wordt men gewaar, dat uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd zal worden voor God. O, wat was dat eerst toch anders. Men kon zo hartelijk wenen over de zonde en zulk een levendige betrekking hebben op de Heere. En nu is het al geruime tijd zo donker en koud in de ziel; men kan nergens meer bij komen. Er hangt zo'n sluier over alles wat voorheen heeft plaats gehad en de handen hangen zo slap en de knieën struikelen. En toch is dat de weg van al Gods ware volk, want zij moeten zichzelf recht en grondig leren kennen als in zichzelf verdoemelijk voor God. Zij moeten leren, dat goed geen nut doet ten dage der verbolgenheid, maar dat alleen de gerechtigheid van Christus redt van de dood. En was er al eens enige indruk van de dierbaarheid van Christus door het Evangelie, Hij moet onmisbaar en noodzakelijk worden. Daar om is het nodig en zeer profijtelijk, als zulk één met al wat van de mens is mag in de dood vallen voor God. Immers dan zal niet achterblijven de kennisneming van Hem, Die de wet vervuld heeft en van haar vloek ontwapend heeft voor al de Zijnen. God heeft als Rechter niets meer van Zijn volk te eisen, dewijl hun Borg aan Zijn gerechtigheid volkomen heeft genoeggedaan. Al wordt dat volk heel hun leven door telkens bestreden: "gij zult te licht bevonden worden", Christus' gerechtigheid zal alleszins genoegzaam zijn.

Waar de wezenlijke afsnijding van de wet niet heeft plaats gehad, kan de rust niet blijvend aanwezig zijn, maar als toch de Middelaar Gods en der mensen Zich waarlijk aan de ziel heeft geopenbaard in al Zijn ambten en bedieningen, als een Zaligmaker, Die volkomen kan zalig maken degenen, die door Hem tot God gaan, hoe is het dan toch mogelijk, dat er zo weinig door het geloof op Hem wordt gezien? Leeft Gods kind er wel voldoende bij, dat Christus' gerechtigheid ons toegerekend wordt alsof wij zelf alle gerechtigheid volbracht hadden? Zijn de zielen er wel van doordrongen, dat God niet onrechtvaardig is en geen tweemaal voldoening eisen zal, eens van Christus en eens van Zijn volk? Of is het de zwakheid des geloofs, waardoor men de gerechtigheid van Christus niet durft omhelzen, als zijnde veel te groot voor zulk een ellendig zondaar als men zichzelf erkent te zijn? Mogelijk ook de vurige bestrijdingen des satans, die de ziel beletten wil om zichzelf geheel te wagen op vrije genade in en door de Heere Jezus Christus. Immers weet de duivel wel, dat niets zo Godverheerlijkend is dan dat de ziel des mensen zich volkomen gaat verlaten op de gerechtigheid van Christus, Die toch van de Vader in de wereld gezonden is om

zondaren zalig te maken. Maar ook, dat niets zo zonedodend en ontkrachtend is voor de oude mens, als de gelovige omhelzing van Christus' gerechtigheid. Maar met al hun geworstel zal al het oprechte volk de wicht halen in en door Jezus Christus, hoe ook de helse vijand woedt en tiert. De verzoening met God door de offerande Zijns Zoons is een standhoudende zaak, al is het gemoed van Gods volk ook nog zo veranderlijk en ongestadig. Komt straks de tijd, dat zij gewogen zullen worden in de Goddelijke weegschaal, dan zullen zij zalig verwonderd staan, dat zij, die in zichzelf lichter zijn dan de ijdelheid zelf, door de toegepaste gerechtigheid van Christus nog zullen komen aan het vereiste gewicht.

De ware genade, uit Christus' verdienste aan de zondaar door de Heilige Geest verheerlijkt, zal blijken uit de vruchten. Het geloof is een genade, die het hart reinigt, en niet alleen van dode werken om de levende God te dienen, maar ook van de besmetting der zonde. Daar heeft elk mens wel degelijk op te letten. De grond der zaligheid ligt geheel alleen in het werk van Christus, maar de troost en de zekerheid van de zaligheid liggen in een verborgen leven en omgang met de Heere. Al is het leven der genade op aarde in alles gebrekvol en al heeft de allerheiligste, zolang zij in dit leven zijn, maar een klein beginseltje van die nieuwe gehoorzaamheid, toch zal niemand zalig worden, die niet waarlijk door genade en geloof in oprechtheid des harten aller zonden vijand is geworden; want de vernieuwde natuur begeert niet anders en de vereniging met Christus werkt niet anders. Het pad des rechtvaardigen is als een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de volle dag toe.

Toepassing.

Ziedaar, geliefden, een eenvoudige uitbreiding aan het tekstwoord gegeven zijnde, komt tot elk van ons de zeer ernstige vraag, of wij Hem kennen mogen door genade, voor Wie eens alle mensen zullen moeten verschijnen om gewogen te worden. Immers is dit zo nodig dat de Heere Zich aan ons bekend maakt door Woord en Geest. Van nature is alle ware kennis Gods ontbrekend vanwege de verduistering van het verstand door het gemis van het beeld Gods. Hoe anders wordt het toch als God zichzelf komt openbaren in de glans en majesteit van Zijn aanbiddelijke deugden. Hoe duidelijk wordt het dan, dat de mens geen bestaan heeft voor God, te meer waar men geplaatst wordt voor de spiegel van de heilige wet, die haar eis heeft en met haar vloek dreigt ieder, die haar geboden niet op volmaakte wijze onderhouden heeft. Daar wordt de mens zondaar voor God, een verloren en verdoemelijk schepsel. Daar krijgt men te doen met God als Rechter, Die men niet ontvluchten kan en Die men ook niet ontmoeten kan. Daar ziet en gelooft men, dat men niet iets tekort komt, maar dat men totaal alles mist en dat men lichter is dan de ijdelheid zelf.

Kennen wij iets van dat eerstbeginnende leven? Als het begin niet uit God is, is al hetgeen verder door de mens beredeneerd wordt, ook niet van God. Velen hebben slechts een halve overtuiging gehad in hun leven en hebben ten dage hunner benauwdheid iets aangegrepen uit het Woord Gods, bijvoorbeeld een evangelische belofte, en hebben zich in een weg van zelfverlossing uit de bezwaren opgebeurd, zijn bekeerd in eigen oog geworden, hebben een beetje leren praten en bidden, worden er van velen voor gehouden dat zij genade bezitten, en zullen eens teleurgesteld uitkomen. Het zal zijn: *Gewogen en te licht bevonden!*

Hoe nodig is het, dat men zich eerlijk onderzoekt of men wel waarlijk zodanig ontdekt is, dat er voor het vlees en voor de mens zelf niet anders overbleef dan een verloren en afgesneden zaak. Dan pas zal er plaats zijn voor de Middelaar Gods en der mensen, Jezus Christus, en Zijn gerechtigheid. Hoevelen hebben een bevinding, die niet klopt

met Gods Woord. En toch zal al wat de mens meent te hebben geen dageraad hebben als het niet op Gods Woord gegrond is, want naar het Woord zal eens elk mens geoordeeld worden, en dat Woord leert ons zeer duidelijk, dat niemand kan gerechtvaardigd worden uit de werken der wet. Met heel eenvoudige woorden wil dat dus zeggen, dat niemand door deugden en plichten zal kunnen zalig worden, maar dat alleen de gerechtigheid van Christus ons kan redden van het eeuwig verderf. De toepassing, toerekening of schenking van die gerechtigheid, daar komt het voor elk mens zeer nauw op aan. Dat leert Gods Woord, naar hetwelk ieder mens zal geoordeeld worden. In die dag zal het werk Gods duidelijk blijken, zodat geen twijfel of verdenking ooit zal oprijzen, niet bij zichzelf, en ook niet bij anderen. Dan is aan alle onzekerheid voor eeuwig een einde gemaakt.

Maar waar moet het toch met u belanden, mijn onbekeerde medereiziger naar de ontzaglijke eeuwigheid? U hebt geen gerechtigheid en u hebt geen heiligheid, en u kunt ze geen van beide missen. Kunt en durft u met de verstandelijke kennis, die u daarvan hebt, zo maar rustig doorleven, totdat u eenmaal de dood komt overvallen? Och, of gij nog bekende, ook nog in deze uw dag, wat tot uw vrede dient. U leeft nog onder de waarheid, nog onder de nodigheden van het Evangelie, er wordt nog geklopt op de deur van uw hart. Het is waar, u ligt in staat van onvermogen en u kunt zich nergens brengen. Toch mocht u daar niet achter wegschuilen, want wij zijn allen goed uit des Heeren hand voortgekomen, dus kan de schuld bij God niet liggen. Er is er echter Eén, Die zou kunnen doen hetgeen u zelf niet kunt, namelijk uw blinde ogen openen en uw harde hart breken. En nu wil Hij er van de huize Jakobs om gevraagd wezen, dat Hij het hun doe. De mens is peilloos diep gevallen, maar hij is geen dier geworden en mocht nog blijven redelijk-zedelijk schepsel, met een consciëntie, die door de waarheid opengehouden wordt. Zo lang men nog in het heden der genade mag zijn, is er nog een mogelijkheid om zalig te worden. Is het eeuwigheid geworden, dan is er niet de minste mogelijkheid meer om nog van staat te veranderen. En niets is onzekerder dan het leven, en niets is zekerder dan de dood. Dat het toch eens beseft mocht worden. Alle mensen op aarde mochten wel in de rouw gaan vanwege de vreselijke val van Adam in het Paradijs. En als men die val erkennen wilde en smekeling werd om genade, wie weet wat God nog doen zou. De schrik des Heeren mocht nog bewegen tot het geloof, voordat het besluit zal baren, want als kaf gaat de dag voorbij. Amen.

7. HOE DE MENS IS

Oudejaarsavondpredicatie over Jesaja 64: 6

Ds. W. DE WIT

Psalm 89:19

Lezen Jesaja 64

Psalm 103: 8 en 9

Psalm 90:7

Psalm 33:7

"Kinderkens, het is de laatste ure", zo mogen wij thans de woorden van de apostel Johannes wel overnemen. Immers, het is Oudejaarsdag, het is nu Oudejaarsavond. Het bijna afgelopen jaar sterft weg. Dat is dan voor ons voorbij; onherroepelijk voorbij; het komt nimmer weer.

De Oudejaarsavond is altijd een aangrijpende, een indrukwekkende avond. Wij worden dan een wijle stilgehouden op onze levensweg en er aan herinnerd, wat Mozes tot het volk van Israël zeide: "Wij vliegen daarhenen." En inderdaad, het is zó heengevlogen, dit jaar, en wij zijn aan het einde daarvan. Wat is een jaar toch kort! Daar zullen we allen van moeten getuigen. De jongeren zullen het moeten zeggen, en de ouderen, tot de oudsten toe, zij zullen het van ganser harte beamen en zeggen: Ja, een jaar is kort.

En wanneer we nu afscheid nemen van dit jaar, dan worden we er toe genoodzaakt terug te blikken en stil te staan in ons voortsnellend leven. En als we terugzien, dan zullen we moeten zeggen: "Het was een jaar vol kommer op allerlei gebied; een jaar, waarin we soms ernstige spanningen hebben moeten doormaken; een jaar, waarin, ziende op het woelen der volken, gezegd is: "Wie zal ons het goede doen zien?"

Een jaar is kort! Een jaar is vol van kommer en zorgen! En toch, als we verder ook nog mogen zien op hetgeen we nog hebben, op hetgeen wij van de hemel mochten ontvangen, dan is er bij al de kommer, die we moeten doorleven, toch nog zo veel honing aan de roede; dan is er nog zo veel zegen in. Waarom? God gaf ons het leven en de adem en daarnevens deed Hij aan ons weldadigheid. Een gans jaar door zijn wij gedragen, soms in onderscheiding van anderen, die wel met ons begonnen zijn, maar die niet met ons mochten eindigen. Hij gaf ons de zegen van het leven en daarnevens de zegen van het levensonderhoud. Om onzer zonden wil kan het aardrijk niet anders voortbrengen dan doornen en distelen, dewijl het zucht onder de vloek, en tóch is er nog brood voor de eter en nog zaad voor de zaaier. Hij gaf ons de zegen van Zijn Woord; de gedurige saamvergadering in het huis des Heeren, waar wij onze noden voor de troon der genade week op week mochten neerwerpen, met smekingen, in de belijdenis van onze onwaardigheid, maar toch ook hopen op barmhartigheid. De lokkingen, de nodigheden, de roepstemmen, die de Heere ons gegeven heeft, ze zijn menigvuldig. Daar is geen einde aan.

Maar tegenover dat alles zijn we nu aan de drempel van het oude jaar. Wat hebben wij gedaan tegenover al hetgeen God ons deed? Hij deed ons niet naar onze zonden en vergold ons niet naar onze ongerechtigheden. Tegenover de verheffingen van ons hart heeft Hij een jaar lang vurige kolen op ons hoofd willen hopen. En nu moeten wij de rekening eens opmaken. Nu moeten wij elkaar eens rekenschap vragen, voordat God

het in de eeuwigheid doet. Want wij vliegen naar Gods rechterstoel en er is een gedenkboek voor Gods aangezicht, waarin alles geschreven is van een iegelijk mens, hetzij goed, hetzij kwaad, zelfs tot onze ijdele woorden toe. En dan kan het niet anders, of onze consciëntie zal ons moeten veroordelen tegenover God. Een jaar lang niet gehoord als Hij geroepen heeft! En voorwaar, wat heeft de Heere in het afgelopen jaar kennelijk, krachtig geroepen. Geroepen in het midden van ons jongere geslacht; geroepen in het midden van het oudere geslacht. Kennelijk! En wat is de vrucht? Nu zijn wij saam in Gods huis. Zouden wij dan niet op moeten merken Gods lankmoedigheid, Zijn taai geduld, Zijn grote goedheid, Zijn trouw, die Hij bewijst aan Zichzelf en aan Zijn Woord? Zijn trouw, die Hij bewijst aan Zijn volk, daar hun ongerechtigheden het verbond Gods niet teniet kunnen doen? Hij blijft de Getrouwe, Die eeuwig leeft en over Zijn volk zwijgt in liefde, opdat Hij hen daardoor zal verbreken van hart en verootmoedigen van geest, en zij zouden opmerken Gods genade, die Hij ons gedurig voor doet stellen.

Ziet, nu is het Oudejaarsavond. Nog zijn we onder Gods Woord; nog onder de roeping. Het is nog niet te laat. Het jaar is nog niet ten einde. Nogmaals doet de Heere het in onze oren klinken: "Indien gij Zijn stem hoort, verhardt uw harten niet." U mocht Hem te voet vallen in onwaardigheid. Dan zal Hij u zeker om Christus' wil genade bewijzen. En de dwalende zielen wil Hij nóg onderwijzen en de troosteloze harten van de zijn wil Hij nóg balsemen met die troostrijke balsem uit Gilead, die vloeit uit Zijn eeuwig verbond, naar Zijn welbehagen. Het is nog niet te laat. De Heere mocht nog eens wandelingen in het midden van ons nemen.

Weet u wat Oudejaarsavond ons leert, als wij tot onszelf inkeren? Dan leert Oudejaarsavond ons drie dingen. Ten eerste onze onwaardigheid, ten tweede onze zwakheid, en ten derde onze vergankelijkheid. Zie, daarvan wensen wij met de hulp des Heeren te spreken, waartoe u ons tekstwoord vinden kunt in Jesaja 64: 6:

Maar wij allen zijn als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed; en wij allen vallen af als een blad, en onze misdaden voeren ons henen weg als een wind.

Ziehier, in ons tekstwoord een beschrijving, hoe de mens is. En die beschrijving bepaalt ons:

1. *bij onze onwaardigheid;*
2. *bij onze zwakheid;*
3. *bij onze vergankelijkheid.*

- Onze vergankelijkheid "Maar wij allen zijn als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed";
- bij onze zwakheid: "en wij allen vallen af als een blad";
- bij onze vergankelijkheid: "En onze misdaden voeren ons henen weg als een wind."

1. Bij onze onwaardigheid

Wij allen, niemand uitgezonderd, de jongste niet, de oudste niet, de minste niet, de meeste niet, wij allen zijn als een onreine. En om te verstaan wat een onreine is, moeten wij terug naar Jesaja's tijd. Dan geschiedde het, dat de wandelaar in de woestijn hoorde roepen: "Onrein! Onrein! Onrein!" Dat was de stem van een melaatse. Van één, die door de schrikkelijke ziekte der melaatsheid aangetast was, een dodelijke

en ongeneselijke ziekte; zulk een ziekte, die zeker voerde naar het graf. Een melaatse was afgezonderd uit de samenleving, hij moest eenzaam zijn leven en zijn dagen slijten. Als er iemand onbewust in zijn nabijheid kwam, dan moest hij waarschuwen en roepen: "Onrein!" Ontzaglijk walgelijk was zulk een onreine; walgelijk in het oog van de naaste, die door zulk een ziekte niet was aangetast; walgelijk in eigen oog, dewijl het ene lichaamsdeel na het andere door zijn ziekte werd aangetast. Die ziekte was ook besmettelijk. Allen, die een melaatse aanraakten of in zijn nabijheid kwamen, waren in het grote gevaar deel te krijgen aan die verschrikkelijke ziekte. Geen gemeenschap mocht een melaatse hebben. Al was het hart derzulken nog zo gezet op de voorhoven des Heeren, al brandde zijn hart, al schreeuwde zijn ziel gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, dan nog was hij afgescheiden van de dienst des Heeren en van de gemeenschap met het volk des Heeren. Ontzettend, nooit in te denken was de droeve staat van een melaatse! Hij was als gerekend met de doden in het huiselijke, in het burgerlijke, in het maatschappelijke, in het kerkelijke leven. Droevig, ellendig, smartelijk en hopeloos!

En nu zegt de knecht des Heeren, als de mond des Heeren, als de mond van Hem, Die niet liegen kan, en ook hierin dus de waarheid spreekt: "Wij allen - ik en u - wij allen zijn als een onreine." En al is het dan, dat wij lichamelijk door zulk een schrikkelijke ziekte niet zijn aangetast, zo zijn we evenwel krachtens het verliezen van Gods beeld in onze natuur geschonden, en zo zijn we, al is het dan niet waar in onze eigen ogen, dan toch in de ogen des Heeren als een onreine.

En nu is het Oudejaarsavond. Wij hebben ons gesteld voor het aangezicht des Alwetenden. Wij staan als voor Hem, Die tijd en eeuwigheid verduurt. Hij laat ons weten, dat wij als een onreine zijn in Zijn ogen. Ontzettend! O, dan kan ons gevoel zeggen: "Wat is die melaatsheid toch een schrikkelijke ziekte." Maar mochten dan onze ogen ook eens geopend worden voor onze eigen melaatsheid, zoals wij door onze zonden geworden zijn, onrein in het oog Gods, eenzaam, van Zijn gemeenschap en van Zijn dienst van nature afgescheiden, walgelijk in Zijn oog! En dan mag een melaatse van zichzelf nog walgen, een mens van nature doet dat niet. Maar dat leert God Zijn volk. O, zij willen het vanavond wel belijden en zeggen: "Ja Heere, ik ben als een onreine." Zo leren ze zichzelf kennen. Zij kunnen gans geen goed meer doen, des daags of des nachts. Zij doen nooit anders dan hun weg voor God verderven; zij hebben zulke nietige gedachten van zichzelf; zij walgen van zichzelf. Zij kennen zich als een onreine en menen, dat God hen ook zo ziet, en daarom zitten ze vaak zo moedeloos neer, geen weg, geen uitkomst wetend. Zij worden als door de kwaal van hun hart gerekend met de doden en gevoerd naar het graf!

Wij allen zijn als een onreine. Och, u zegt: "Zo erg is het nog niet." Maar de profeet zegt niet: "Al onze ongerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed." Nee, hij spreekt niet van onze ongerechtigheden, en wij willen daar vanavond dan ook maar niet over spreken. Wij willen nu niet spreken over al die dingen, waarover onze consciëntie ons veroordeelt; al die woorden, al die gedachten, al die daden, al die zonden van bedrijf of nalatigheid, waarover we beschuldiging in ons gemoed vinden. Ik zal daarvan vanavond niet spreken. Het is niet nodig. Daarvan behoeft God ons niet te zeggen: "Zij zijn als een wegwerpelijk kleed." Immers dat gevoelen we zelf wel. Maar de profeet zegt: "Onze gerechtigheden!" En als nu onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed, wat zal het dan met onze ongerechtigheden wezen? Dat gevoelt u wel.

Hier wordt dus gesproken van al onze gedachten, woorden en daden in het openbaar of in het verborgen, des daags of des nachts, waarin onze consciëntie bevrediging

vindt; waarop wij ons trachten te verheffen, waarin we vergenoeging hebben; waarmee we ons wel voor God durven stellen, streng loon eisende op al onze arbeid. Daarvan wordt hier gezegd: "Al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed." Zij zijn als een onwaardig kleed, een verdorven kleed, een besmettelijk kleed, een walgelijk kleed, dat ons niet dekken kan.

Ziet, zo zijn wij nu samen voor God op deze Oudejaarsavond. Het beste van het allerbeste is voor God niet aangenaam. Hoe hoog wij het ook bij onszelf mogen waarderen, hoeveel goede werken wij menen voor God gedaan te hebben, ziet, wij liggen samen in onze schuld en in onze schande voor God. En als het beste ons dan niet dekken kan, dan zal ook dat beste gerekend worden onder onze misdaden en dan houden wij in onszelf voor God niets meer over.

Och, ik wens van harte, dat het zo eens was! Al onze beste werken in ons persoonlijk leven, in ons huiselijk leven, in ons burgerlijk leven, in ons maatschappelijk leven, in ons kerkelijk leven, in ons ambtelijk leven, het beste, dat we menen, denken of zeggen, ach, telt er maar niets van mee op Oudejaarsavond. Het is alles negatief; het is alles schuld en schande. O, wat is een mens toch diep gezonken! Wat is een arm mensenkind toch blind! Als God van hem getuigt, dat hij is als 'n onreine, dan zou hij zijn mooie klederen voor God nog willen aantrekken. Maar God ziet er doorheen. Zijn oog doorwandelt ons hart en Hij proeft onze nieren. Daar liggen we nu, waardeloos voor God.

Maar wat getuigt dan Oudejaarsavond van Gods goedheid, als Hij zulke walgelijke, ellendige, verdorven, onreine schepselen, zulke blinden en dwazen, die altijd zichzelf tegen God verheffen, een jaar lang heeft gedragen! Wat getuigt Oudejaarsavond ook van Gods lankmoedigheid. De Heere is lankmoedig over ons; Hij is verdraagzaam tegenover ons; Hij overlaadt ons met Zijn goedheid, dag bij dag. Ach, werden we eens beschaamd. Wij mochten ons vanavond eens zien afgebeeld in de woorden van de profeet: "Wij allen zijn als een onreine, en onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed."

En nu is God dit jaar nog niet met ons in het gericht gegaan. Hij deed dat nog niet met de oudsten in het midden van ons, nog niet met de ouderen, nog niet met de jongeren, met jongeling, met jongedochter, met de kinderen, zoals we hier zijn. voor Gods aangezicht. De Heere deed aan ons niets dan goed. Ach, brak ons hart toch eens. We zouden wel mogen zeggen: "Uw goedheid, Heer", is hemelhoog!" Wij zijn samen nog de bewijzen van Zijn barmhartigheid.

Mijn onbekeerde medereizigers, dan kan de Heere aan dit avonduur wel zeggen: "Wat heb Ik nog meer te doen aan dat kind, aan die jongeling of jongedochter, aan die man of vrouw, aan die oude van dagen, wat heb Ik er nog meer aan te doen? Zij waren des eeuwigen doods en der verdoemenis waardig, maar Ik heb nog een jaar mest rond de boom gelegd; Ik heb hun het leven gegeven, opdat ze Mij zouden zoeken; Ik heb hen vergaderd onder Mijn Woord, geroepen als de Eeuwige en Onvergankelijke, om de zonde los te laten en de gerechtigheid te zoeken; zulk een gerechtigheid, die voor God bestaan kan. Maar het is alles te vergeefs."

Het jaar onbekeerd ingegaan, en nu, zegt het maar, nu ook het jaar weer onbekeerd uitgaan; en dan daarin niets anders gedaan dan schuld met schuld vermeerderd en Gods lankmoedigheid niet geacht en Zijn barmhartigheden niet geteld en Zijn verdraagzaamheid niet in het oog gehad. Zó, als walgelijke schepselen, wandelen we nu op de voetbank van Zijn voeten. Het mocht toch eens een keer te veel worden! Onze harten mochten toch onder Gods goedheid eens breken! Als God de goeden wél

zou doen, welaan, we zouden het kunnen begrijpen; maar Hij gaat de gans verdorvenen weldoen. Nóg heeft Hij geen lust in onze dood. Eer het oude jaar wegsterft, zo roept Hij u nog toe, dat het de welaangename tijd, de dag der zaligheid is, dat de deur der genade nog niet op het nachtslot is. Wat is Gods lankmoedigheid groot! Uw hart mocht er toch eens een indruk van hebben.

En nu volk des Heeren, gij zegt: "Dat is nu mijn beeld: Wij allen zijn als een onreine en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleet." Het valt niet mee om dat te leren. Maar het is toch zeer profijtelijk. Wij zoeken onszelf altijd voor God waardig te maken en gerechtigheid op te richten en grond in onszelf en in ons doen te leggen, opdat God ons genadig zou zijn. En als wij ons zo voor God klaar gemaakt hebben, dan gaat Hij ons leren, dat wij onreinen zijn en dat alles, wat wij saamvergaderd hebben, net zo veel waarde heeft als een wegwerpelijk kleet. God walgt van het onze! Het valt niet mee.

Misschien zijn er wel, die droeve dagen daaromtrent doorleefd hebben in dit jaar. Droevige dagen om zichzelf te leren kennen in het licht van de heilige wet, waar de schuld open is gevallen onder de eis van Gods recht en wet. Misschien zijn er wel, die zich zo naakt, zo ontbloot, zo gans verloren en innerlijk verdorven moeten kennen. En hoe meer zij zichzelf moeten leren kennen, hoe minder hoop zij hebben om ooit nog eens teruggebracht te worden daar, waar zij vrijwillig uitvielen.

Ach, laat ons nu eens wat praten. Merkt u nu niet, gij ongelukkige en walgelijke zondaren, merkt u nu niet, dat God geen lust heeft in uw dood? Hebt u niet vele redenen gegeven, dat u dit jaar niet meer zoudt voleindigen? Zou Hij niet recht geweest zijn, als Hij onze levensdraad had afgesneden en wij gerekend waren met de doden? En nu, in al uw onwaardigheid moogt u nog Oudejaarsavond vieren! Op Oudejaarsavond saam zijn in 's Heeren huis. En dan kent u uzelf als een onreine, als een afgescheidene, als één, die geen gemeenschap met God kan hebben; als één, die tot de Heere wel altijd: "Onrein! Onrein!" roepen moet; maar dan toch ook als één (en mogelijk hebt u daar geen erg in gehad), die nog bediend wordt uit Gods lankmoedigheid. Hij heeft geen lust in uw dood. Hij gaf u het leven en de adem en brood om te eten en water om te drinken. Hij was het, Die het u aan geen ding in dit jaar ontbreken liet, hoewel u niets waardig waart. Die nog aan uw ziel arbeiden wilde en uw geestelijke ogen openen om uzelf te kennen. En weliswaar, het valt niet mee voor ons vlees, maar als we maar waar voor God worden, zal het aan de zijde Gods eeuwig meevallen.

En als u nu onder de bediening van Gods Woord en Geest uzelf zo verbroken zijt gaan leren kennen, dan mag ik u zeggen: Dat hebt u nu geleerd door Gods gunst. Hij heeft geen lust in uw dood. Hij wil u maken een gans verloren schepsel, opdat Hij u straks uit enkele genade om Christus' wil zal zaligen. Niet als een rechtvaardige, maar als een goddeloze zult gij gerechtvaardigd worden. U zult gezaligd worden uit enkele genade, zonder de werken der wet. O, dan mocht er aan deze laatste avonduur van het ras vervlogen jaar, dat jaar, waarin gij zo menige smartelijke traan geplengd hebt vanwege uw ongelijkvormige staat, vanwege uw verlorenheid, vanwege uw onwaardigheid, eens een wijle blijdschap in uw hart zijn en gij mocht eens zeggen: "Heere, hebt Gij dat dan gedaan?" Ja, dat heeft God gedaan. Als wij ons gerechtigheden op gaan bouwen, dan zeg ik: "Dat hebben wij en dat heeft de satan gedaan." Maar als u uw gerechtigheden als ongerechtigheden moet leren kennen, dan doet God dat. Dat leert de satan de mens nooit. Dat kan hij niet; maar ook: hij wil het niet. Dat leert God de mens.

Och, wat is het een gelukkig volk, dat door God in de schuld wordt gebracht. Mogelijk met schuld begonnen dit jaar; gehoopt, dat God de zak eens zou ontbinden, en nu met schuld, in rouw en smart het jaar weer uit!

Maar u moet denken: Wij zijn als een onreine. Wat rechten kunnen wij laten gelden? En dat wordt nooit beter; die onreinheid klimt al hoger en onze gerechtigheden worden al verwerpelijker! Wat recht zouden wij kunnen laten gelden? Wij kunnen niet! Als onze ziel ooit gered zal worden, dan zal het enkel genade zijn. En toch, welgelukzalig zijn zij, die waken aan Zijn poorten, waarnemende de posten van Zijn deuren. Eens komt toch het aangename jaar des Heeren. Als het dan dit jaar niet geweest is, wie weet, zou het dan het volgend jaar kunnen zijn? Zou het mogelijk nog het daarop volgende jaar worden? Zou het soms nog tien jaar duren? Ik weet het niet. Maar als het dan toch eens gebeurde, zouden we dan niet blijven liggen en blijven waken? We hebben immers toch geen rechten? Wij hebben onszelf verdorven en staan hier nu in onze onwaardigheid.

2. Maar in de tweede plaats worden we in dit tekstwoord ook bepaald bij **onze zwakheid**.

"Wij allen zijn als een onreine en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed, en wij allen vallen af als een blad."

Er zijn in het jaar vier jaargetijden: de lente, de zomer, de herfst en de winter. En nu gaat de Heere ons leven vergelijken bij een blad. Vergun me, dat ik dat dus ook doe. Dan is ons leven verdeeld in vier tijden: de lente van ons leven, de zomer, de herfst en de winter van ons leven. En gelijk een blad nu voortkomt op een onnaspeurlijke wijze, als een werk van de God van het heelal, zo komt ook het menselijk leven voort op een onnaspeurlijke wijze. Zoals het blad ontspruit uit de knop, evenzo gaat ons leven ontspruiten in frisheid en groenheid; het ontwikkelt zich in schoonheid. Wie kan zich niet herinneren de aangename aanblik, wanneer het blad zich gaat ontwikkelen aan de boom in frisheid, in aangenaamheid, in schoonheid?

Ziet, daar hebt u nu onze jeugd en onze jonkheid, als een blad zich ontwikkelend en komend tot de grootte van de volheid van een man of van een vrouw. En dan is de lente voorbij. De lente duurt niet lang. Dat frisse groen ziet u niet zo lang. Zo is ons jonge leven. Jongeling en jongedochter, knaap en kind, daar hebt u nu uw leven: als een blad! Wat is het kort! Dat frisse groen, die ontwikkeling tot de volheid, wat is het toch kort! U voelt mogelijk uzelf het bloed krachtig in de aderen stromen, maar het duurt maar kort. Ook het leven van een jongeling en van een jongedochter vliegt daarhenen. Alweer is een jaar voorbij. Hoe oud zijt u nu? Achttien, negentien, twintig, twee-en-twintig? Maar dan is de lente voorbij.

En dan komt de zomer; dan komt de hitte van de zon en het stof der aarde. Het neemt vaak het frisse van het groen weg. Dan komen de zorgvuldigheden des levens. Maar de zomer is ook maar kort. Ons leven vliegt door. Wij allen vallen af als een blad.

Dan komt de herfst. Dan gaat het groen verkleuren en wordt het blad zo teer. Het was teer, maar het wordt nog veel teerder. Dan droogt het leven op; dan gaat het sap verdorren, en straks, bij de minste ritseling, vallen de bladeren af. Daar hebt u nu ons leven! De kommer, de treurigheid des levens, het stof, de zorgvuldigheden van de aarde, zij drukken ons leven. Ons leven gaat als kwijnend daarheen. Mozes zegt er van: "Het uitnemendste is moeite en verdriet." In de herfst gaan onze levenssappen verdrogen, onze kracht gaat vervallen, bij de minste ritseling valt het blad ter aarde.

Dan wordt het winter en dan keert het blad tot de aarde weer; dan heeft het geen

schoonheid meer; dan ligt het ter aarde gevallen, vertreden door onze voeten. Wij allen, u en ik, vallen af als een blad. Zó gaat ons leven! Hebt u daar wel eens erg in gehad? O, als we jong zijn, dan denken we: "Wat duurt ons leven toch lang! Wat duurt een jaar toch lang!" Maar laten we het onze ouden maar eens vragen. Ouden van dagen, hoe is het nu? Ziet u nu niet uw beeld getekend in dit blad? Uw kracht is vergaan, uw levenssappen zijn verdroogd, en vreest gij niet met enige ritseling der wind te vallen tegen de aarde? En dan wordt de plaats van het blad niet meer gevonden! Zo gaat het. Dat is zo de natuurlijke loop der dingen. Vergun me, dat ik dat zo zeg. Want het is het gevolg van de zonde. God schiep ons zo niet. Maar we kunnen dan toch zeggen, dat de stroom van het leven der mensenkinderen uitmondt in de zee der eeuwigheid. En dan is zij er niet meer.

En dat merken we nu op Oudejaarsavond. Onze ouden zijn nog gedragen. God heeft hen nog niet doen vallen. O, merkt er toch op. Maar ook de mannen en vrouwen onder de zorgvuldigheden van het leven, staat toch eens een ogenblik stil. Wat zijn we toch broos! Wat maken we onze plannen, wat streven we, wat jagen we naar onze idealen. Ziet eens terug: wat hebben we gewerkt en gezwogd een jaar lang, en zelfs deze week nog om dit nog af te maken en dat nog klaar te krijgen. Maar ach, hebben we ook nog werk gehad met onze schuld voor God, met onze onbekeerde staat, met de toorn. Gods, die toch straks ons deel zal zijn als we zó sterven? Wat zoeken we toch thuis te zijn op de aarde; wat slaan we onze pinnen vast in; wat doen we als die dwazen, die een standbeeld voor zichzelf gingen oprichten en vaste huizen gingen bewonen, menende, dat ze hier eeuwig zouden blijven, terwijl een menskind in die strijd toch geen geweer heeft.

Wij vallen af als een blad. Niemand zal zijn ziel kunnen redden van het graf. Niemand.! En. wat het zwaarste is, mocht dan toch bij ons wel eens het zwaarste wegen. We worden een weinig stilgehouden. Gij, die u zo sterk gevoelt, u zijt vergeleken bij een blad. En wat is een blad? Wilt u daar eens over denken? Daar is nu ons ganse leven in getekend. Wij allen vallen af. En dan vallen er ook bladeren in de lente. Nee, het is niet zo, dat er alleen maar bladeren vallen in de herfst, er vallen er ook in de lente. Jongeling en jongedochter, gij zijt nog niet afgevallen. Anderen wel. Zou dat uw hart niet breken? Waart gij soms beter, waart gij soms waardiger dan die anderen? Immers. toch niet! Het beste van ons is een wegwerpelijk kleed. Er vallen ook bladeren af in de zomer. Zij worden zo maar weggerukt van de plaats, waar God hen heeft gesteld; de één uit zijn arbeid, de ander uit zijn gezin. Wij allen, wij allen vallen straks af, één voor één, tot allen toe!

Ach, wat leeft de mens er toch gemakkelijk overheen. Ik gedenk zo aan de roepstemmen, die God in ons midden deed. Wat een ontroering is er soms geweest, als God eens krachtig heeft gesproken. Ik gedenk degenen, die we moesten grafwaarts dragen, de één jong, de ander ouder en een derde oud. Zij zijn afgevallen als een blad! Ik gedenk ook de achtergeblevenen. Het is zulk een ontroerende avond. We moeten afscheid nemen van dit jaar. Er is voor velen zo veel gebeurd! Er is zulk een wond in het hart, zulk een smart in de ziel. Wij allen vallen af als een blad. En toch, als u nog eens terugdenkt, als u daar stond bij het graf van uw dierbaren en geen moed meer had in het leven, gij leeft toch nog! Wie heeft dat gedaan? Wie heeft u kracht gegeven, de krachten vernieuwd en moed gegeven? Wie heeft u verzorgd en staande gehouden? Heeft God het niet gedaan? Och, dat u toch niet hard van God mocht denken!

Wij allen vallen af als een blad. De één in de lente, de ander in de zomer, een ander in de herfst; niet één blijft er overwinteren. Dan wordt het winter en dan zijn er aan de

meeste bomen geen bladeren meer. Wij allen! Wat is Oudejaarsavond toch ernstig. Maar wat tekent het dan toch ook Gods goedheid! Wij mogen er nog zijn, hoe teder wij zijn, hoe kortstondig wij zijn, hoe zwak, hoe onwaardig wij zijn. God heeft in onze dood nog geen lust. Hij heeft niet alleen geen lust in de dood der onbekeerden, maar ook niet in die van dat volk, dat moet zeggen: "Ik ben onvoorbereid Hem te ontmoeten!" Zij hebben zichzelf wel des doods waardig gemaakt, maar God liet hen nog niet sterven. Nog is het het heden der genade; *nóg* wilde Hij hen niet in het gericht zetten; *nóg* wilde Hij hun levensdagen rekken. Waarom? Hij zal hun Zijn heil doen zien! Ach, als dat eens in het nieuwe jaar mocht gebeuren! Misschien hebt gij er een jaar lang naar uitgezien. Mogelijk hebt u er ook wel eens iets van gehad, zodat gij zeggen. moet: "De Heere is goed geweest in mijn zwakheid, in mijn ellendigheid." Gij mocht dat ook nog verder hebben.

Ik denk ook aan anderen, die in ernstige ziekten zijn geraakt, aan operaties zich moesten onderwerpen, en die weer opgericht zijn. En dat in tegenstelling met anderen, die ziek het jaar begonnen zijn en nog ziek zijn. Och, dat ons hart eens breken mocht; dat wij vanavond eens *zó* beschaamd voor God werden, dat we voor God in oprechtheid des harten gingen zeggen: "Heere, ik ben het goddelooste en schuldigste schepsel voor U."

3. We spreken nu in de derde plaats ***van onze vergankelijkheid.***

"Onze misdaden voeren ons henen weg als een wind." En dan zeggen onze kanttekenaren: "Onder die misdaden zijn twee dingen begrepen. Misdaden zijn eerst onze zonden, want zonden zijn misdaden, welke ze dan ook zijn. En onder die misdaden is ook begrepen de toorn over de zonde." Die twee dingen voeren ons henen weg als een wind. Wanneer wij de zonde vasthouden, en wij willen de zonde niet loslaten, en Gods toorn is daarover opgewekt, dan worden wij weggevoerd, nee, niet als een blad, maar als een wind; ijl, vliegend, snel. Waarheen? Daar komt het op aan. Almachtig, krachtdadig, soeverein worden wij weggevoerd als een wind. Wij weten niet vanwaar de wind komt, noch waar hij heengaat. Zo worden we met de kracht van de wind heengevoerd.

God heeft ons goed geschapen. Zeker, Hij heeft ons in de tijd gezet. De tijd is dan ook geen gevolg van de zonde, maar van de schepping. Maar als het in de staat der rechtheid - vergun me dat ik het zo eens mag zeggen - Oudejaarsavond had mogen zijn. O, wat was dat dan anders geweest dan nu! Daar zouden onze misdaden ons niet weggevoerd hebben, maar daar zouden we het ganse jaar door in gerechtigheid voor God geleefd en Hem verheerlijkt hebben; daar zou de stroom van de tijd ons gevoerd hebben naar een nimmer eindigende zalige eeuwigheid. Maar nu, de tijd voert ons naar de dood en naar de eeuwigheid. En als we dan zonder genade leven en zonder genade sterven, dan is het naar een eeuwig ach en wee.

Maar ziet daar tegenover nu het deel van 's Heeren volk. Hun misdaden voeren hen henen als een wind, het is waar. Maar er is er Eén in hun plaats de dood ingegaan. Hij heeft alle helse angsten en smarten gedragen, zodat zij dat niet meer behoeven te doen. 's Heeren volk, het gaat naar de dood toe, net als alle anderen, en toch, als gij gaat sterven, dan is er geen oordeel meer in. Zo is er toch zulk een groot onderscheid!

Wegvoeren, wie kan dat tegenhouden? Wij kunnen dit jaar willen vasthouden, maar de stroom des tijds is niet vast te houden. Onweerstandelijk drijven we naar de eeuwigheid. En dat komt door onze misdaden, door onze zonden. Konden we die maar eens loslaten, maar wij houden ze vast. Met zonden zijn we dit jaar begonnen en met zonden wordt het weer geëindigd. Sommigen zijn in onenigheid begonnen, hebben

een gans jaar in onenigheid geleefd en gaan nu dit jaar weer in onenigheid eindigen. O, dan zullen onze misdaden ons henen voeren als een wind. Waar naar toe? u moet eens denken, dat de apostel zegt: "Laat de zon over uw toornigheid niet ondergaan." Dat is de dag. En nu kunnen wij soms dag aan dag, week aan week, maand aan maand, jaar aan jaar in onenigheid leven. Zou daar nu van 't jaar niet eens een einde aan kunnen komen? Zou het eens geen weerklank in onze harten hebben, wat de apostel zegt: "Broeders, vergeeft elkander de misdaden", voordat onze misdaden ons wegvoeren als een wind naar de eeuwigheid en het niet meer kan? Zouden wij verzoening bij God zoeken als wij onze naasten niet vergeven willen? Dat kan toch niet? In haat en wrevel levend tot onze naasten, kunnen wij toch niet in liefde tot God leven? Wilt u daar eens over denken en u, eer het te laat is, haasten en spoeden? En dan, beter zonder schuld het nieuwe jaar begonnen, dan met een oude schuld weer doorgegaan. Wilt u op uw hoogte blijven staan, welaan, God zal het ook doen. Ik zal er niet meer van zeggen.

Als 's Heeren volk het oude jaar zó uit moet, wat is hun dat tot smart! Zij zeggen: "Mijn schuld staat open. Ik leef in een onverzoende staat voor U. Met alles wat gebeurd is, met al de weldaden, die Gij mij gegeven hebt, is mijn zak niet ontbonden. Zou het dit jaar nog kunnen?" Straks is het jaar weer voorbij en dan is er in het hart van dat volk soms droefheid. Zij zeggen: "Nóg een openstaande schuld en niemand weet hoe lang dit duren zal." Zij kunnen niet redeneren en concluderen aan de zijde Gods. Zij hebben er ook niets aan als zij eens geloven, dat God met hen begonnen is. En wilt u er ook eens om denken, dat we niet onszelf de schuld voor God kunnen vergeven, maar dat God ze ons zal moeten vergeven? Met een paar tranen van smart is onze schuld niet verzoend voor God; er zal een rechterlijke afhandeling moeten zijn en anders: *Onze misdaden voeren ons henen weg als een wind!*

O, dat we ons dan toch niet verhardden zouden, als wij de stem des Heeren hoorden. En als ons leven nu zo heengaat, wat wordt dan de roeping Gods toch dierbaar. Wat wordt het dierbaar, dat Hij ons nog nodigt onder Zijn Woord; dat Hij ons vanavond nog doet zeggen: "Het is nog niet te laat; het is nog het heden der genade." O, dat we dan met Mozes leerden vragen onze dagen te tellen, om alzo een wijs hart te bekomen. Komt, zingen we daar eerst van uit Psalm 90: 7:

*Wie kent Uw toorn? wie Zijn geduchte krachten?
Wie vreest die recht geduchtste Macht der machten?
Leer ons de tijd des levens kostlijk achten,
Opdat ons hart de wijsheid moog' betrachten;
Keer weder, Heer'! Uw gunst koom' ons te sta!
Hoe lang ontzegt G' Uw knechten Uw gená?*

Toepassing.

Ach, hadden we toch zulk een wijs hart, om onze dagen te tellen, want zij zijn maar weinig, maar kort! Wij vallen af als een blad. We mochten spreken van onze zwakheid: het kan zo spoedig eeuwigheid zijn; van onze onwaardigheid: het beste van ons kan God niet behagen; van onze vergankelijkheid: *wij vliegen daarheen!*

Dan spreekt Oudejaarsavond ons van recht en genade. De dood is in de wereld gekomen door de zonde en is doorgegaan tot alle mensen en niemand zal zijn ziel van het graf redden. Daar spreekt Oudejaarsavond van. Maar ook van genade: De genade-gift Gods is het eeuwige leven door Christus Jezus. De blinde heidenen laat God gaan en daarom kunnen zij niet bekeerd worden. Zij leven niet onder Zijn Woord. Maar ons

heeft Hij gebracht onder Zijn Woord. Hij heeft lust aan onze ziel te arbeiden. Genade, algemene genade, ach, veracht die toch niet en wilt ook op de verantwoordelijkheid daarvan letten. Al die predicaties, die gesproken of gelezen zijn, zij zijn. bij God opgetekend en Hij zal er eenmaal naar vragen, waarom gij naar de stem van Zijn knechten niet hebt geluisterd; waarom gij naar het Woord des Heeren niet hebt gehoord; waarom gij de nodigheden, om als een gans verloren en verdorven zondaar of zondares tot Hem te komen, niet hebt geloofd, waarom u deswege ook dit jaar weer onbekeerd uitgaat. Acht het toch niet zo licht! Zet uw hart toch op Gods Woord en op Gods inzettingen. Waakt toch om niet vast te raken in de vorm. De Heere gaf u nog Zijn Woord. Hij gaf nog kracht om Zijn Woord uit te dragen. Het is van de Heere. Dan betaamt ootmoed ons hart.

De onderwijzingen, aan het volk des Heeren gegeven, mochten eens een plaats bekomen in hun ziel. Zij mochten zichzelf eens verliezen en genade bij God in Christus vinden. Dat dát in het nieuwe jaar mocht gebeuren! De akker van Gods kerk ligt braak. Hij mocht het zaad van Zijn Woord er in willen werpen en het bedauwen met Zijn Geest. Er mochten er nog eens in Sion geboren worden.

En volk des Heeren, hoe is het nu met u? Wat hebt u er dit jaar bijgewonnen? "Bijgewonnen?" zegt u. "Ik ben zoveel verspeeld!" O, maar dat is veel beter. Laat ons het maar verspelen, opdat God in Christus eeuwige eer en glorie zal ontvangen. Laat ons maar failliet gaan. Eén van Gods oude knechten, die nu juicht voor Zijn troon, sprak wel eens van *geestelijke bankroetiers*. Wij moeten niets meer overhouden. Maar daar zijn wij zo tegen. De Heere mocht het ons Zelf in het hart leren.

Jongelingen en jongedochters, denkt u wel eens aan de eeuwigheid? Zo menigmaal hebben wij u ter catechisatie opgedragen aan Gods troon en soms met opening gezegd: "Heere, wilt U uit deze meisjes of uit deze jongens Uw kerk eens bouwen; wilt U hen eens in het hart grijpen?" Daar zijn de ondeugendsten niet te ondeugend voor en ook de indrukkelooste is voor God te bereiken. De tijd mocht eens aanbreken, dat u ook zelf uw knieën zoudt buigen en zeggen: "O God, weer een jaar geleefd; anderen zijn ons ontvallen en ik ben er nog." u weet niet of het nog een jaar duren zal. De Heere mocht ons eens stilhouden.

Wij mochten vanavond de jaarwisseling niet in brooddronkenheid meemaken, maar voor God op de knieën komen met schaamte en schuld en schande. Dan zou Hij Zijn genade heerlijk maken. Zo moge de Heere ons onze onwaardigheid, onze zwakheid en onze vergankelijkheid leren en Hij moge onze uitgang en onze ingang bewaren. Amen.

Slotzang Psalm 33: 7:

*De grote Schepper aller dingen
Ziet, uit het ongenaakbaar licht,
Het gans gedrag der stervelingen;
Niets is bedekt voor Zijn gezicht.
Uit Zijn vaste woning,
Daar Hij heerst als Koning, Daar Zijn lof, Zijn eer,
Klinkt door al de bogen,
Zien Zijn God'lijk ogen
Op al 't mensdom neer.*

Ds. Adrianus Verhagen, geb. 1887; Oef. Ger. Gem. Westzaan 1908; Meliskerke 1914;
 Pred. Leiden 1915; Dirksland 1917; Middelburg 1921; Lisse 1942; Kampen 1947;
 Gouda 1955; overl. 1959.

8. Paulus' innerlijk geloofsvertrouwen

Predicatie over Filippenzen 1: 6

Ds. A. VERHAGEN - Gouda

Psalm 68: 10

Lezen: Filippenzen 1: 1-11

Psalm 138: 3 en 4

Psalm 89: 8

Psalm 122: 3

Geliefden !

Het woord onzer overdenking vindt uw aandacht opgetekend in het u voorgelezen hoofdstuk, Filippenzen 1: 6, waar des Hoeren Woord en onze tekst aldus luidt:

Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus.

Deze woorden spreken van *Paulus' innerlijke geloofsvertrouwen*. Dat geloofsvertrouwen was

1. *Gegrond op een werk van God in het verleden;*
2. *Gegrond op de liefde Gods omtrent het heden;*
3. *Gegrond op de trouw Gods aangaande de toekomst.*

Er is een oud spreekwoord, dat zegt: "Begin goed, maar dan ook alleen het einde goed." De waarheid van dat woord wordt op alle terreinen van het leven bevestigd. Immers, als het begin van een zaak niet deugt, kunnen wij toch geen goed eindresultaat verwachten. Vandaar blijft het altijd waar: "Begin goed; dan alleen het einde goed."

We vindt dat ook in Gods Woord bevestigd. Ik denk aan de gelijkenis van die tweeërlei bouwers. De ene was onvoorzichtig. Hij groef maar in het zand en daarin legde hij het fundament van zijn te bouwen huis. Hij hield helemaal geen rekening met de dingen, die konden gebeuren. Als hij maar een huis had, was het goed. De arbeid van die onvoorzichtige bouwer ging zeer voorspoedig. Direct ging zijn werk de hoogte in, zodat zijn huis in korte tijd zijn voltooiing had bereikt.

Anders ging het met de voorzichtige bouwer. Die volgde het voorbeeld van die onvoorzichtige bouwer niet. Het was hem niet alleen om een huis te doen; hij gevoelde, er moest wat meer zijn. Hij ging graven, hij ging werken in de diepte. Stootte hij op iets hards, dan onderzocht hij het. Hij groef totdat hij de rotssteen vond. Daar was het hem om te doen. Het was hem niet alleen om een huis te doen, maar de grondslag van zijn huis, het begin moest goed zijn. Hij verenigde het fundament van zijn huis met de rotssteen, en ook de rotssteen werd één met dit fundament. Die eenheid, laten wij daar toch altijd erg in hebben. Het lag er maar niet los op; het werd

er mee verenigd. En uit de diepte werkte hij toch ook naar boven.

Wellicht heeft die onvoorzichtige bouwer gezegd: 'Man, kijk eens naar mij! Wat is er al een tijd voorbijgegaan en van uw werk is nog niets te zien. Wat zal er van terecht komen?' Hij heeft hem wellicht bespot! Maar die voorzichtige bouwer ging door en ook zijn huis bereikte de voltooiing. Het was wel niet zo vlug gegaan, maar het kwam toch ook klaar.

Uitwendig gezien was er wellicht geen onderscheid in die huizen. Er was geen onderscheid in het hout, geen onderscheid in de stenen en misschien ook wel geen onderscheid in de indeling. Uitwendig was alles eender. Maar ziet, de watervloeden kwamen. De kracht van de wind ging zich verheffen. En in een ogenblik tijds spoelde het zand weg onder het huis van de onvoorzichtige bouwer; met groot geraas stortte het in, zodat alles uit elkaar brak en er van herstellen geen sprake meer was.

En hoe ging het met het huis van die voorzichtige bouwer? Wie weet hoe die man gebeefd heeft; wat er in het hart van die bouwer omging toen hij dat eerste huis zag vallen. Maar onder al die schuddingen, die hij beleefde, bleef het huis staan. Dat lag niet in het hout, dat lag niet in de stenen, maar dat lag alleen daarin, *dat het op de rots gegrond was*. Het ging om het begin.

Op een eenvoudige en begrijpelijke wijze heeft de Zaligmaker deze gelijkenis uitgesproken, opdat zij voor Zijn kerk tot lering zou zijn. Want tot op de huidige dag zal het altijd van de grootste betekenis zijn hoe het begin is. Is het begin van de mens niet in orde, mijn hoorders, kijkt het dan maar na. Immers, dan is het allemaal werk op zand. Het moge dan nog zo schitterend zijn, het begin deugt niet. Er is niets van God bij. Maar daar tegenover, als de Heere begint, wat er dan ook tegen aanrolt en welke schuddingen, welke bezwaren en welke nood dat volk moet doorleven, God staat er voor in. Als het begin goed is, gaat het werk door.

In de tegenwoordige tijd schijnt er soms een soort examen te moeten worden afgelegd wanneer er gevraagd wordt naar des mensen staat voor de eeuwigheid. Maar ik zou u willen waarschuwen: onderzoekt het eens, bent u begonnen, of is God begonnen! Daar staat of valt onvermijdelijk alles mee. Is het in verband met ons leven en met onze reis naar de eeuwigheid dan niet dringend noodzakelijk, dat te onderzoeken? Het mocht ons biddende drijven voor het aangezicht des Heeren. Ik ben er van overtuigd, dat het er bij het oprechte volk van God juist over gaat: "Heere, is het een werk van mij, of is het een werk van U?" O, zij hebben licht van boven nodig, onderwijs van de Heilige Geest, om te zien hetgeen God in de ziel gewrocht heeft.

Naar aanleiding daarvan verwijs ik u naar onze tekst.

1. Immers, de apostel spreekt zijn innerlijk geloofsvertrouwen uit.

Dat geloofsvertrouwen is maar niet gegrond in zijn bediening en ook niet in zijn persoon, nee, hij mag schrijven met het volste vertrouwen in zijn hart, dat Hij, de eeuwige God, Die het goede werk begonnen is, dat ook zal voleindigen tot op de dag van Jezus Christus. Wat een kostelijk vertrouwen! Dat vertrouwen is niet gebouwd op de mens zelf en ook niet op zijn vele bevinding, nee, hij stelt op de voorgrond wat God gedaan heeft. Inderdaad, er was veel in Filippi gebeurd. Laat ik eens twee voorbeelden noemen. Ik denk aan de purperverkoopster, aan Lydia. Zij was middellijkerwijs door haar handel daar gekomen en alzo wellicht voor het eerst in aanraking gekomen met het Joodse volk en met de Joodse godsdienst. Zij kwam uit een ander werelddeel. Men hield de openbare samenkomsten aan een rivier. Daar was zij onder de leiding van Gods voorzienigheid heengeleid.

Paulus had zijn reis uitgestippeld, maar Filippi stond er niet bij; die stad was in zijn

gedachten niet opgekomen. Maar God verbrak het plan van de apostel. De Heilige Geest verhinderde hem te spreken op plaatsen, waar hij meende te moeten komen, en langs een wonderlijke weg werd hij naar Filippi geleid. Hij kwam terecht in hetzelfde gezelschap waar ook Lydia was.

Als wij de wegen Gods eens overdenken, die Hij gaat om het middel bij de persoon, of de persoon bij het middel te brengen, dan moeten wij wel uitroepen:

Heilig zijn, o God! Uw wegen;

Niemand spreek' Uw hoogheid tegen!

De Heere voert Zijn eeuwige raad uit. Wij kunnen dat nooit vatten. Tegenstrijdige dingen, zouden wij zeggen, worden daar dikwijls toe gebruikt. De Heilige Geest kwam Paulus te verhinderen het Woord te spreken, want de Heere zegt: "Mijn raad zal bestaan en Ik zal Mijn welbehagen doen." Mensen, die elkander nooit hadden ontmoet, werden bij elkander gebracht. En wat gebeurde?

God ging werken; krachtig werken. Immers, die purperverkoopster Lydia had wel godsdienst, maar godsdienst met een gesloten hart. Zij miste het werk van God in haar ziel. O, wat een machtig gevaar is dat toch te noemen!

Ook in onze dagen is er zo veel godsdienst, maar als u vraagt: "Wat is er gebeurd?" dan staat de wagen stil. En toch hebben zulken nog verwachting en hoop op de eeuwige zaligheid! Het is godsdienst met een gesloten hart!

Maar bij Lydia ging de Heere werken, krachtdadig, onweerstandelijke. God ging haar hart openen en maakte haar hart bereid om te luisteren naar hetgeen van Paulus gesproken werd. Dat gaat niet buiten het verstand om. De apostel schrijft, ook: "Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die in u ..." Inderdaad, er kan aan de mens ontzaglijk veel gebeuren, waardoor er een grote verandering in het leven komt, waardoor men van de kroeg naar de kerk gaat, zonder dat de waarachtige bekering, de vernieuwing des harten is gewerkt

U kunt geloven dat toen God ging werken, Lydia aan de weet is gekomen wat zij voordien nooit geweten had. Zij is bekend geworden met haar innerlijk verloren staat. Als God het hart opent, wat is er dan anders te zien dan een bron van ongerechtigheid? Wat is er dan anders te zien dan zonde en ellende? Zo was het ook bij Lydia. Daar had zij tevoren helemaal geen kennis aan. Zij ging helemaal op in het uiterlijke; daar had zij genoeg aan. Maar nu stond zij in haar ongeluk en werd zij bekend gemaakt met de volle werkelijkheid van haar verloren staat.

Dat was in Filippi gebeurd. Dat wist de apostel niet van horen zeggen; dat had hij meegemaakt. En er lag in zijn hart zulk een krediet voor het werk van God, dat Hij het aan de Heere kon overgeven. Wij zeggen wel eens: "Het moet zus of zo", maar de apostel zegt: "Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus. Dat vaste vertrouwen lag in het hart van de apostel verankerd. God had het gedaan.

En denkt dan ook eens aan de stokbewaarder te Filippi. Wat is Gods weg met Zijn knechten toch wonderlijk. Eerst had de Heilige Geest Paulus verhinderd het Woord te brengen. Wat waren het raadselachtige wegen en problemen, die hij niet kon oplossen! Daarna heeft hij er licht over gekregen, maar hij heeft het toch eerst moeten doorleven. Waar kwam hij terecht? Ik neem maar enkele grepen om des tijds wil. Hij kwam in de gevangenis terecht; in een vunzige kerker, met een stokbewaarder, die eigenlijk meer deed dan hij moest. Hij zette de voeten van Paulus en Silas in een stok, om te zorgen dat ze er niet uit konden. Daar zaten Gods knechten! Men zou zeggen: "Al deze dingen zijn tegen hen!" Moet dat nu medewerken ten goede, zoals die tekst

uit de Romeinenbrief zegt? Als het doorleefd wordt, wat staan wij dan voor onoplosbare problemen! Maar de apostel kreeg het voorrecht, dat hij het in de gevangenis met God eens werd. U zult misschien zeggen: "Hoe weet u dat? Dat staat toch niet in de Bijbel?"

Och, mijn hoorders, als hij het niet met God eens geweest was, had hij dan kunnen zingen? Had hij dan lofzangen kunnen aanheffen? Vraagt het maar eens aan Gods volk. Als zij het niet eens zijn met de wegen, die God met hen houdt, dan kunnen zij niet zingen. Wat kan er dan in het hart omgaan! Dan kunnen de' vuisten wel eens gebald worden. Waarom die weg? Waarom? God grijpt soms in het liefste, dat wij hebben. Dan kunnen wij niet zingen.

Maar als wij het eens mogen worden met de weg. Gods, die Hij met ons houdt, dan is het goed, waar wij ook zijn. Dan kunnen wij overal zijn; dan kunnen wij leven en sterven. Jeremia was in de kuil en Daniël zelfs bij de leeuwen. En hij heeft er werkelijk iets mogen ondervinden van het Paradijs, want immers de leeuwen likten hem. Johannes, de laatst overgeblevene van de apostelen, werd verbannen naar Patmos in een tijd van grote vervolging. Wat een raadselen! Onbegrijpelijk!

Maar hij mocht het met God eens worden. Als wij daar mogen komen, ligt het niet aan de weg, maar altijd aan ons. Inderdaad, dan stelt God Zijn volk wel eens als een wonderteken, zodat de wereld zegt: "Hoe is het mogelijk, dat die man of die vrouw nog goed van God kan spreken? Zie eens wat zij moeten doorleven!" Maar dat groeit niet op onze akker; ja, daarin zien wij wat genade vermag. Dat volk mag wel eens zingen:

*In de grootste smarten
Blijven onze harten
In de Heer' gerust;
'k Zal Hem nooit vergeten,
Hem mijn Helper heten,
Al mijn hoop en lust.*

Hebt u dat wel eens mogen hebben? Is het wel eens in uw leven gebeurd, dat u in de diepste wegen geen kwaad van God kon denken? Dat u in de grootste nood verenigd werd met de handelingen des Heeren? Dat geeft rust, dat geeft onderwerping, dat geeft blijdschap. Inderdaad, dat mocht de apostel kennelijk ondervinden. Zó zelfs, dat hij in de gevangenis mocht zingen. Kon hij die stokbewaarder dan wakker zingen? Nee, laten wij dat nooit denken. Maar de Heere kwam er aan te pas. Ziet dan eens wat God doet voor één mens. Aanbiddelijk, wonderlijk, ondoorgrondelijk zijn Gods wegen! Een aardbeving was de bode in Gods hand. Het was een wonderlijke aardbeving, zoals er op de wereld nooit plaats vindt. Als er een aardbeving is, wordt alles één grote ruïne. In de tijd van een ogenblik stort alles in elkaar. Maar dit was een aardbeving tot behoud. Het ging om die stokbewaarder. En dan handelt de Heere ondoorgrondelijk, onbegrijpelijk! De deuren gingen open en de banden vielen af van de gevangenen, maar niet één ging er uit de gevangenis. Toen de stokbewaarder wakker werd en zag hoe de zaak er voor stond, wist hij geen raad. Maar de Heere heiligde het aan zijn hart. Eerst kwam hij als aan de rand van de wanhoop terecht, maar de Heere ging Zich er mee bemoeien.

U kent allen de geschiedenis. Ik doe maar enkele grepen om aan te tonen dat de apostel had ervaren, dat het in Filippi maar geen opgeknapt zaakje was, geen waterverf, die alleen aan de buitenzijde zat. God had te Filippi gewerkt en dat deed de apostel zo schrijven.

U voelt, mijn hoorders, hoe nauw hij aan die mensen verbonden was. Hij wist het heel goed: hij had het niet gedaan, maar de Heere had hem willen gebruiken.

En denkt er eens aan hoe hij bij de stokbewaarder in huis kwam, die zijn wonden ging verzachten. O, wat doet God wonderen! Hij maakt vijanden tot vrienden en Hij betoont: "Ik zal werken; wie zal het keren?" Omdat dat vertrouwen verankerd lag in de ziel van de apostel, had hij zoveel krediet voor God en voor Zijn werk, dat hij openlijk durfde schrijven: "Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus."

Wat zag de apostel? Dat het werk in Gods hand lag en dat Hij het nooit zou laten varen. De apostel was er van overtuigd, dat God het maar niet eens probeert. Wij beginnen wel eens een zaak, die in teleurstelling uitloopt. Maar zo is het bij de Heere niet. O nee, Hij werkt naar Zijn gemaakt bestek, dat in eeuwigheid zal rijzen. Geen machten ter wereld zullen ooit in staat zijn om dat werk van God te vernietigen. Nee, zelfs de poorten der hel zullen Zijn gemeente niet overweldigen.

Dat staat hier nu beschreven. Wat een voorrecht mag dat voor Gods arme kinderen genoemd worden. Want dit woord is het eeuwig Goddelijk getuigenis: "Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft ..."

En toch, wat een bestrijding, wat een benauwingen kunnen er in het leven van Gods volk zijn. Wat komen zij dikwijls op de zeef van de satan terecht. Zijn er in ons midden, die wel eens wakker liggen en denken: "Zou het geen opvoeding zijn? Zou het niet van mijzelf zijn? Zal ik straks niet weerkeren, gelijk de hond tot zijn uitbraaksel?" De gedachten kunnen zo vermenigvuldigd worden. En dan is het niet mogelijk, dat ik u uit de put haal. Maar toch heeft God Zijn knechten gezonden om naar het hart van Jeruzalem te spreken. En naar aanleiding daarvan zou ik drie eigenschappen willen opnoemen, die alleen geleerd worden door degenen, hij wie God begonnen is. Mensen, die zelf de beginnende oorzaak zijn, kennen daar niemendal van. Dat is voor de wijzen en verstandigen verborgen, maar dat komt God aan Zijn kinderen te openbaren.

Als de Heere begint, dan werkt Hij een innerlijk besef, krachtig, en onweerstandelijk, door de Heilige Geest, van onze zondigheid. De schuldbrief komt thuis. De Heere zegt: "Ik zal het u ordelijk voor ogen stellen." God komt richten hier beneden, ook in het leven van Zijn volk. Nee, wij gaan de diepte en de zwaarte er van niet bepalen, maar ieder, waar God mee begint, zal daar innerlijk geen vreemdeling van blijven, dat hij aan zijn Godsgemis ontdekt wordt. Hij leert verstaan dat het kwijt is, en dat door eigen schuld en door eigen zonde. Dat zijn geen hersenschimmen. Nee, de indrukken, die God door Zijn Geest werkt, zijn geen visioenen, geen droombeelden. Werpt die gerust maar voor de mollen en de vleermuizen. Het zijn indrukken, krachtig, onweerstandelijk gewerkt door de Heilige Geest.

Het is opmerkelijk, dat God bij die indrukken ook de liefde Gods in het hart uitstort. En het is door die liefde Gods, dat er een droefheid komt. Dat volk krijgt een zuchtend leven. Ziet maar eens naar Saulus van Tarsen, van wie gezegd werd: "Zie, hij bidt." Het eerste teken van het door God gewerkte leven was, dat hij uitriep: "Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?"

Kent u er iets van? Zijn er ogenblikken in uw leven geweest, dat u niet alleen een droefheid over de zonde mocht leren kennen, maar ook een droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid? "Ik zal ze voeren - zegt de Heere - met smeking en met gewezen." Maar o, wat wil een mens toch altijd langs een weg van zelfverlossing nog proberen het met God op een akkoord te werpen. Wij zijn er zulke

vijanden van om uit genade zalig te worden. Vandaar dat er een tweede weldaad gegeven wordt. En dat is, dat de Heere ons een besef geeft van onze verdorvenheid, opdat wij door diepere ontdekking aan de weet zullen komen:

*'t Is niet alleen dit kwaad, dat roept om straf;
Nee, 'k ben in ongerechtigheid geboren;
Mijn zonde maakt mij 't voorwerp van Uw toor'en,
Reeds van het uur van mijn ontvang'nis af.*

Het is zo nodig dat aan de weet te komen door Goddelijk onderwijs. Dan gaat het niet alleen over de uiterlijke vruchten, nee, dan ligt ons gehele bestaan, onze ontvangenis, onze geboorte, verdoemelijk voor God. Dan komen wij aan de weet, dat van zelfverlossing geen sprake meer is. En toch, wat is het een voorrecht, wat is het een weldaad als God ons dat leert! Inderdaad, dat is voor de wijzen en verstandigen verborgen, maar dat komt de Heere aan Zijn kinderen te openbaren.

En weet u wat zo'n voorrecht is? Dat God verootmoediging in het hart komt te werken. Die verootmoediging wordt gemist in de consciëntiële overtuiging. Bij de consciëntiële overtuiging zou de mens wel al die narigheid uit het hart willen bannen, om zijn oude paden weder te kunnen voortzetten. Maar zo is het bij het volk van God niet. Dat heeft onder alles een betrekking op de Heere gekregen. Al kunnen zij het zelf niet altijd verklaren, die is er door de Heere gelegd.

Maar laat ik ook het derde punt nog even met u bespreken: Het is zo gelukkig, dat de Heere ook werkt een besef van onze verdoemeniswaardigheid. Och, wij hebben zo veel rechten. Wij staan onszelf zo in de weg met onze eigengerechtigheid. Wij menen zo veel te bezitten. En dan kunnen wij niet erkennen dat God recht is en dat wij verdoemelijk zijn. O, wat ligt hier een les! Dan gaat het er niet in de eerste plaats om: "Hoe word ik zalig?" maar: "Hoe krijgt God Zijn eer?" Daar gaat het om. Wat een voorrecht als wij daaronder krijgen te buigen en als wij niet met Judas achterover vallen, maar met het aangezicht ter aarde vallen en met ons bloed willen ondertekenen: "Ik ben straf-, maar Gij zijt eer waardig." O, wat een les! Dan gaat het in de allereerste plaats om de verheerlijking Gods. Dat moet doorleefd, dat moet doormaakt worden. Dat zijn de eigenschappen, die Gods volk door de krachtige indrukken van de Heilige Geest in de ziel komt te leren.

Nee, er is geen voorbereidend werk tot de wedergeboorte. Wees daar voorzichtig mee! Maar wij kunnen wel spreken van dat plaatsmakende werk, om als een verloren zondaar of zondares, aan onszelf ontdekt, te mogen ervaren dat God een deur geopend heeft in het dal van Achor, dat dal van beroerte; ja, om in die geopende deur die Bloedbruidegom te aanschouwen, Die blank en rood is en Die de banier draagt boven tienduizend. Dan is het afgesneden van onze kant en is er van onszelf geen verwachting meer over. Maar ziet daar nu tegenover dat eenzijdige werk Gods, geopenbaard in het eeuwig Evangelie! De Heere heeft het beloofd: "Zalig zijn zij, die treuren." Treuren over hun Godsgemis, treuren over de zonde; die een droefheid naar God hebben. "Zalig zijn zij, die treuren, want zij zullen vertroost worden." Die vertroosting ligt niet in hun tranen, maar die ligt in de Verstrooster!

O, welk een rijkdom van genade en verlossing ligt er toch in Christus Jezus! Och, mijn hoorders, zal dan die God, Die liet land begerig maakt, Zijn Hemeldroppelen inhouden? Zou Hij het zeggen, en niet doen; spreken, en niet bestendig maken?

Inderdaad, de apostel had een vast krediet in zijn hart aangaande dat goede werk, dat de Heere begonnen was en dat Hij ook voleindigen zou. Dit leidt mij tot mijn tweede hoofdgedachte.

2. Geground op de liefde Gods omtrent het heden

Mijn hoorders, wij hebben gelet op het werk van God in het verleden en vragen thans uw aandacht voor de liefde Gods omtrent het heden. De liefde Gods is de grond, waaruit alle geestelijk heil voortvloeit. De liefde Gods is zonder enige aanmerking van waardigheid in het schepsel. De Heere heeft Zijn volk vrijwillig lief. Hij heeft het liefgehad van eeuwigheid. O, die liefde Gods, en dat tot zulke onderwerpen! Kunt u het vatten? Is dat klein te krijgen, mijn toehoorders? Zulken, die daar liggen op de vlakke des velds, vertreden in hun bloed, walgelijk in zichzelf, zij zijn van God geliefd! De Heere zegt: "Ik zal hen vrijwillig liefhebben!"

- O volk, daar moogt gij nu een onderwerp van zijn; van die vrije, soevereine, eeuwige, Goddelijke liefde! Denkt eens in, dat er een weg uitgedacht is, niet van de aarde naar de hemel, maar van de hemel tot de aarde. En dat vloeit nu uit de liefde Gods. Zegt de Schrift ook niet: "Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe"? (Joh. 3: 16). De eeuwige liefde van de Vader openbaarde zich in het geven van de Zoon Zijns welbehagens.
- Maar ziet ook de liefde van de Zoon, Die Zichzelf verbond met Zijn volkomen borgtocht in de raad des vredes. Hij is in zulk een nauwe vereniging met Zijn volk gekomen, dat Hij vlees van hun vlees en bloed van hun bloed heeft aangenomen. In de menselijke natuur was er gezondigd en aan het recht van God moest in de menselijke natuur voor de zonde betaald worden. Hij is de Knecht des Vaders, ja, het Kindeke van Bethlehem, liggende in de kribbe. Volk van God, wat is er veel moeten gebeuren! Gaat Zijn weg eens na van de kribbe tot het kruis. En wat Hij deed, deed Hij Borgtochtelijk, om de geschonden Goddelijke deugden op te luisteren en om een eeuwige rechtsgrond te verwerven, opdat de liefde Gods, door de kanalen van de verdiensten van Christus, zou kunnen afdalen in het hart van verdoemelijke schepselen. Geen andere weg is er denkbaar, dan alleen door de verdiensten van die dierbare Zaligmaker, Die aan het recht van God voldaan heeft door Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid; Die de wet van zijn vloek ontwapend heeft en voor Sions ellendigen verlossing verworven heeft. O, die eeuwige liefde Gods!
- Maar ziet ook de liefde van de Heilige Geest. Want het werk van Christus is buiten ons en ook zonder ons tot stand gekomen, maar dat wordt nu door de Heilige Geest, bij de aanvang en voortgang, in ons medegedeeld en toegepast. Welk een liefde Gods omtrent het heden?

Inderdaad, het was de apostel tot troost, dat de Heere dat goede werk zou voleindigen; dat Hij het zou doen. Veronderstelt dat wij het moesten doen! Niet dat wij niet verantwoordelijk zijn; dat is wat anders. Maar wat zou er van terecht komen als wij het moesten doen? Op Jezus' school wordt het geleerd, eigen kracht te verliezen. "Niet door kracht, noch door geweld, - zegt de Heere - maar door Mijn Geest zal het geschieden." Hij zal het voleindigen, ook in de leidingen met Zijn volk, om het niet alleen te leiden in de weg van schuldbesef, niet alleen te voeren in het recht, maar ook in de openbaring van het Goddelijke rechtsgeding, waar de Vader zegt: "Ik heb verzoening gevonden." Niet in ons, niet in onze tranen, niet in onze gemoedelijkheden, niet in onze bevinding. Het fundament van die verzoening is gegrond in en

op de voldoening van Christus; daarin ligt de zekerheid verklaard, dat dit volk de liefde Gods zal ervaren; dat Hij het zal voleindigen.

O volk, zie uw leven eens terug. Wat is er al niet tegenaan gerold! De aanvechtingen van de satan, de kracht van het ongeloof! Zijt u soms niet in gevaar geweest van in de wanhoop om te komen? Denkt er om, het kan spannen in de waarachtige beleving van het volk van God! Hoe komt het dat het niet gebeurd is? Het is omdat Hij uw rechterhand gevat heeft; omdat Hij die vasthoudt en omdat er zo velerlei genade is. In Gods Woord staat geschreven van die genade der ondersteuning. O, als die er niet was, dan zouden wij vergaan! Die genade vloeit uit die eeuwige liefde Gods, omdat Hij Zich verheerlijken wil, vrijwillig, in de ziel van verloren zondaren, die moeten leren:

*Niets uit ons en alles uit Hem,
Dat is de weg naar Jeruzalem.*

Ik weet het, als de satan de zeef in handen houdt, kan het zo bang zijn. Vraagt het maar aan Gods volk. Welke bemoedigingen, welke verkwikkingen, welke ervaringen van Gods lieve gunst zij ook mogen hebben, zij komen er mee in de zeef terecht. En toch - wat is het een voorrecht! Want gelijk de echtheid van het goud juist blijkt in de beproeving, zo is het ook in het leven van Gods volk. Ik moge dit tot uw bemoediging zeggen. En als de Heere dan Zijn ondersteunende genade niet gegeven had, dan waart gij in de wanhoop omgekomen.

Denkt ook eens aan de drukwegen, die de Heere met u gehouden heeft, in omstandigheden, te veel om op te noemen. En toch, dat moet alles medewerken ten goede. Wat een raadselen kunnen er dan menigmaal zijn, die wij niet kunnen oplossen. Maar die liefde Gods gaat door en Hij zal Zijn werk voleindigen. Als er eens een weinig krediet voor Gods werk in het hart mag. wezen, behoeven wij niet vooruit te lopen; dan mogen wij achteraan komen. Maar wij lopen zo graag vooruit. Wij zouden God wel een tekening in handen willen geven, om te zeggen: zo en zo moet het.

Maar denkt eens in: van een boom zijn de bladeren niet eender. En zo zijn ook de leidingen Gods niet eender. Waarom is dat nodig? Opdat u bij mensen uw steun niet vinden zou. Het is wel bemoedigend als u eens enige overeenkomst mag vinden, maar toch, u komt alleen te staan. En dat is enkel en alleen omdat God Zijn eer beoogt, tot grootmaking van Zijn Goddelijke Naam. Dan gaat het net als bij de herbouw van de tempel. Wat waren ze met ijver aan het werk getogen en wat dachten zij binnen korte tijd binnen de muren Gods lof te verkondigen. Maar het is zo anders gegaan. In welk een moedeloosheden zijn de bouwers terecht gekomen! maar de Heere zei: "Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden." Toen eindelijk de sluitsteen werd aangebracht, werd het uitgeroepen: "Genade, genade zij dezelve!" Zo zal God Zijn werk voltooien, opdat alle roem van het schepsel ten enenmale zal worden uitgesloten en opdat dat volk zal zeggen: "Het is door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen."

Dat dát nu in de Bijbel staat, volk des Heeren! Het mocht u tot bemoediging strekken. Dat heeft geen mens gezegd; dat heeft Gods Geest laten beschrijven. U mocht uw zaken eens voor het aangezicht des Heeren neerleggen en zeggen: "Heere, Gij weet toch alle dingen." Nee, dat zeg ik niet om u lijdelijk er bij neer te doen zitten; dat is wat anders. Maar het is zo'n voorrecht als wij de Heere laten werken en zelf achteraan mogen komen. Wij weten toch. Gods weg op aarde niet. De Heere laat Zich ook niet begrijpen, maar altijd bewonderen.

Wat was die innerlijke geloofsovertuiging in het hart van de apostel krachtig! Zó zelfs, dat hij het openlijk durfde schrijven: "Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus."

Maar ging hij die mensen dan niet op een rustbank zetten? Nee, daar behoeft u niet bang voor te zijn. Degenen, in wier hart de Heere werkt, zullen niet rusten voordat zij in die rust komen, waarin God Zelf gerust heeft. Maar laten wij er altijd om denken, dat het zo nodig is, dat die bron ontdekt wordt, waaruit dat alles vloeit. Het ligt vast in de eeuwigheid en het wordt in de tijd geopenbaard.

O volk, hebt u naar God gegrepen? Immers nee! Hij greep naar u. En die hand, Die u gegrepen heeft, zal u nooit meer loslaten. Hij zal het voleindigen, door welke wegen het ook gaat. Hij zal de blinde leiden op paden, die hij niet gekend of geweten heeft. We zeggen het wel eens meer: het is als wanneer u een tekenlap van achteren beziet. Dan krioelen de draden door elkaar. Zo is het ook in het leven van Gods kinderen. Dan zullen de gedachten wel eens vermenigvuldigd worden. Zou er wat goeds in zijn? Maar als het wordt omgekeerd, dan mogen die leidingen Gods wel eens gezien worden. En toch moet u niet denken, dat alles hier aan deze kant van het graf wordt opgelost. Veel is er, dat voor de eeuwigheid bewaard blijft. Maar de liefde Gods blijft onverminderd.

Als het van onze liefde afhing, wat zou er van terecht komen? Maar de liefde Gods is onwankelbaar. En daarom kon de apostel zeggen: "Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus." Dit leidt ons tot onze derde hoofdgedachte, om met u te spreken over

3. De trouw Gods aangaande de toekomst.

Ziedaar de trouw Gods in de vervulling van Zijn beloften. De apostel zegt in onze tekst, dat Hij dat werk voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus. Als wij de Schrift nagaan, dan bemerken wij, dat er van drieërlei dag van Christus gesproken wordt.

Ik deuk aan de oude Simeon. God had hem beloofd, dat hij niet sterven zou voordat de dag van Christus voor hem zou aanbreken. Dat Hij de Zaligmaker met zijn ogen zou zien en met de armen des geloofs omhelzen zou; ja dat hij Hem drukken zou aan zijn hart.

Maar wat is er over zijn hoofd gegaan eer die dag aanbrak! Menigmaal heeft hij vol hoop de tempelberg beklommen; daar zag hij dan veel, maar hij zag Hem niet. Hoe vermenigvuldigden zijn gedachten als hij terug kwam. Hij werd oud en het hoofd neeg naar de aarde. Hij had de toezegging, maar zij bleef onvervuld! O, wat kan het toch door diepe wegen gaan! Maar nu die trouw Gods in de vervulling van Zijn beloften! De dag brak aan, dat hij door de Geest in de tempel ging. Misschien is hij nooit zo leeg geweest als toen, want de Heilige Geest ontledigt; denkt er aan. Voor Simeon is de dag aangebroken. Hij is met God niet teleurgesteld uitgekomen. Hij heeft God overgehouden. Zonder troost is hij niet gestorven. Hij mocht uitroepen:

*Zo laat Gij, Heer', Uw knecht,
Naar 't woord, hem toegezegd,
Thans henengaan in vrede;
Nu hij Uw zaligheid,
Zo lang door Hem verbeid,
Gezien heeft op zijn bede.*

Wat een voorrecht is het, die zaligheid, die dag van Christus te mogen zien, in de

openbaring, in de omhelzing, in de toe-eigening voor eigen hart en leven, als grond van onze hoop en verwachting. Volk, houd moed!

- Die dag komt. Zonder troost zult gij niet sterven. Niemand van dat volk zal de wereld verlaten zonder dat hij iets van Zijn heerlijkheid gezien heeft. Dan zou het een vreemde Jezus zijn en zouden zij straks vreemd werk moeten doen. De voltooiing van dat goede werk ligt vast op grond van de eeuwige trouw Gods. Hij zal het voleindigen tot op de dag van Jezus Christus. Volk, wacht; wacht door het geloof op die dag! Onder al de donkerheden, onder alle strijd, is toch uw heilzon aan het dagen, en dat op grond van Gods trouw. Menigmaal moet u zeggen: "Wat zal er van terecht komen! In plaats dat het dichterbij komt en ruimer wordt, wordt het zo eng en wordt de afstand zo groot." Maar dat doet God opdat gij al uw eigen wegen verliezen zoudt en opdat Hij de Weg, de Waarheid en het Leven zou zijn. Die dag van Christus komt! Het staat in onze tekst en die heeft de Heilige Geest laten neerschrijven.
- Maar ook de tweede dag van Christus komst, de sterfdag van Gods volk. Het is de dag van Christus, als zij de loop geëindigd en Gods raad uitgediend hebben. God staat er voor in, dat zij het geloof niet zullen verliezen. Het is de dag der verlossing. Ik weet het, als u aan de dood denkt, hangt er menigmaal aan elke haar een druppel zweet. Het gaat niet zonder strijd. Velen kunnen zo gemakkelijk en koud over de dood redeneren, maar denkt er aan, het is de laatste vijand, die teniet gedaan wordt. Maar omdat het sterven van Christus een betalend sterven was, is de sterfdag voor Gods volk een erfdag. Hun sterven is een afsterven van de zonde en een doorgang tot het eeuwige leven. Ik weet het, als u op uzelf let en u denkt dan aan uw dood, wat kan het u dan aangrijpen! Want God geeft geen stervensgenade om er mee te pronken, maar alleen wanneer het nodig is. Daarom was het vertrouwen van de apostel op Gods trouw gegrond. *Die dag van Christus komt!*

Inderdaad, de kracht daarvan wordt niet altijd ervaren, maar er komen toch ogenblikken, dat Gods volk eens mag zien, dat er twee sleutels zijn, die altijd op 'het graf van Gods volk geplaatst mogen worden.

De eerste sleutel is, dat het leven hier op aarde, met alle moeite, zonde en ellende, afgesloten is; dat zij verlost zijn uit het lichaam der zonde en des doods. Hier moeten zij, hoe langer hoe meer, hun leven lang hun zondigheid leren kennen.

Maar met die andere sleutel wordt de deur des Heeren geopend. Dat is in het vooruitzicht. Gods volk wordt als het ware door het graf gevoerd naar de gewesten der eeuwige zaligheid. Het lag in het hart van de apostel verankerd, dat de Heere dat werk voleindigen zou, ook tot aan de ure van de dood. Daar staat de Heere borg voor. Hij zegt: "Ik heb het gedaan en zal het doen. Ik zal dragen en Ik zal redden."

Als ik u naar de bloemhoven moest jagen, wat zou er van terecht komen? Maar die trouw Gods, die onbezweken trouw zal het werk der genade voleindigen tot op de dag van Jezus Christus.
- In de derde plaats denken wij aan die hoogdoorluchtige dag, de laatste trap van de verhoging van Christus; als Hij zal komen op de wolken des hemels. Dan zal Hij voor Zijn volk geen schuldboek meebrengen, want de schuld Zijns volks zal Hij werpen in een zee van eeuwige vergetelheid; maar Hij zal het

boek des levens meebrengen. Dan zal die dierbare Heere Jezus zeggen: "Zie, ik, en de kinderen, die Gij Mij gegeven hebt." Daar zal er niet één van verloren gaan. Dan zal heel de wereld aanschouwen de paarlen, die gehecht zijn aan Jezus' middelaarskroon. Dan zal de volle zaligheid aanbreken naar ziel en lichaam.

O, die dag van Christus! Hij heeft gezegd: "Ik ga heen om u plaats te bereiden." Daarom mag dat volk een thuiskomen in de hemel hebben. Zij hebben de dood verdiend en het leven verbeurd, maar mogen nu een thuiskomen hebben, niet in een huis met menselijke handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen. Onder al de beroeringen van de tijd zijn wij wel eens blij, dat er toch eenmaal een einde aan komt. U gevoelt: al wat ons hier in de war brengt, blijft hier. In de hemel zullen al de gekochten door Jezus' bloed verenigd worden. Daar zal geen wanklank, daar zal geen twist, daar zal geen wrevel zijn, maar daar zal alles in de vrede baden.

Dat is nu het vooruitzicht voor Gods arme volk, en dat op grond van de eeuwige trouw Gods. Daar zal geen disharmonie meer gevonden worden. Daar mag dat volk aan deze kant van het graf, als ze er eens houvast aan hebben, wel eens enige bemoediging uit krijgen. Dan mogen zij ook wel eens zingen met de dichter uit Psalm 89: 9, wat ook wij thans eerst willen doen:

*Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht;
Uw vrije gunst alleen wordt d' ere toegebracht.
Wij steken 't hoofd omhoog, en zullen d' eerkroon dragen,
Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen;
Want God is ons ten schild in 't strijdperk van dit leven,
En onze Koning is van Israels Gods gegeven.*

Toepassing.

Wat mocht de apostel met innerlijke zielsovertuiging deze woorden schrijven aan de gelovigen te Filippi. Leest ook eens met mij wat hij in het 7e vers zegt: "Gelijk het bij mij recht is, dat ik van u allen dit gevoel, opdat ik in mijn hart houd, dat gij, beide in mijn banden in mijn verantwoording en bevestiging van het Evangelie, gij allen zeg ik, mijn genade mede deelachtig zijt. Want God is mijn Getuige, hoezeer ik begerig ben naar u allen, met innerlijke bewegingen van Jezus Christus."

U gevoelt: daar lag een band; een band tussen de apostel en de gemeente te Filippi. Nee, dat was geen aardse band; dat was een band van God gelegd, en die band was versterkt door het werk, dat middellijkerwijs door zijn ambtsbediening in die gemeente tot stand was gekomen. Dat waren banden, die niet braken; banden, die de eeuwigheid zouden verduren. Onder al de schokkende gebeurtenissen, die wij met elkaar beleven, moge dit woord ons tot sterkte zijn. Dan kunnen mensen wegvallen, maar dan blijft toch dat vertrouwen over, dat Hij, die grote Opperherder, Die het goede werk begonnen is, voor Zijn zaak instaat. Hij blijft de Getrouwe, ook in het volvoeren van Zijn werk, naar Zijn welbehagen. Nee, het was maar niet een gissing, het was geen veronderstelling van de apostel. Het lag verankerd in een Drieënige God; in de liefde des Vaders, gegrond op het borgwerk van Christus en toegepast door de Heilige Geest. Vandaar mogen wij goed van God denken. Hij zal voor Zijn werk instaan.

Medereizigers, denkt nog eens aan die tweeërlei bouwers. Denkt eens aan het bekende

spreekwoord: "Begin goed, dan alleen het einde goed." Ziet eens naar het werk van die onvoorzichtige bouwer. Hoe verheugde hij zich in zijn bouwwerk! Toen die voorzichtige bouwer nog aan het fundament bezig was, woonde hij wellicht al in zijn huis. Hij was dadelijk naar boven gewerkt. Maar die vreugde is in droefheid veranderd. Al zijn werk werd totaal vernietigd.

Wat is dan dat voorrecht groot van dat volk, dat buiten Christus geen rust heeft. Daarom, jaagt naar het innerlijke bewustzijn van de vereniging met Hem.

Jonge mensen, wij mogen uit alle liefde in ons met betrekking tot uw eeuwig heil u toeroepen: "Zoekt de Heere en leeft!" De wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheid; denkt er om! Wat een machtige verantwoordelijkheid ligt er op uw schouders! Welk een bemoeienissen heeft de Heere ook met u gemaakt. Hij heeft u gebracht onder Zijn Woord, onder het gebed van Zijn knechten en ambtsdragers. Wat zal dat uitwerken?

Anderen zijn misschien al oud en grijs geworden en nog dezelfde gebleven. Och, al bent u reeds in de avond van uw leven, het mocht nog eens licht voor u worden. Wij zouden het u zo hartelijk gunnen De wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheid, maar die de wil van God mag leren doen, blijft tot in der eeuwigheid. Laat het toch op een onderzoek in uw leven uitlopen.

Volk des Heeren, wat is het groot, dat de apostel in onze tekst komt te zeggen: "Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus."

Och bekommerd volk, onder al uw strijd, onder al uw moeite, zegt het eens eerlijk: kunt u niet zeggen: "Heere, Gij weet het; het gaat mij niet om de hemel, maar het is mij om u te doen. Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mij) ziel tot U, o God! Buiten U kan ik het niet stellen."

Al voelt ge uw diepe ellende en al moet u zeggen: "Hoe moet het nog eenmaal terecht komen?" Terug kunt u toch ook niet meer. Dat begeert u ook niet. Die brug is opgehaald. Dat doet u wel eens uitroepen met Ester: "Kom ik om, dan kom ik om." Dat volk zal niet teleurgesteld uitkomen. Zou Hij het land begerig maken en de regendroppels inhouden?

*Gij, die God zoekt in al uw zielsverdriet,
Houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vrolijk leven.*

Dat ligt verankerd in Gods eeuwige liefde en trouw. Daar mogen wij u op wijzen. Niet om u okselen onder de armen te naaien, o nee. Maar de Heere heeft toch gezegd: "Spreekt naar het hart van Jeruzalem." Die taak ligt op de schouders van Gods knechten. Daarom mogen wij u wijzen op Hem, opdat gij op zoudt wassen in de genade en kennis van onze Heere Jezus Christus. Dat vertrouwen van de apostel was niet alleen gegrond op een werk van God in het verleden, maar ook op de liefde Gods omtrent het heden.

Nee, dan gaat het niet in de eerste plaats om onze zaligheid, maar dan gaat het om de eer Gods. De leidingen, die God met Zijn kinderen houdt, kunnen zo raadselachtig zijn. Wij kunnen die niet berekenen.

Als u hun leven nagaat, dan is er altijd een vastlopen aan Gods wegen verbonden. Denkt maar aan. Mozes bij de zee. Hij liep vast. Maar juist in die weg wilde God Zichzelf verheerlijken, om te bewijzen: "Ik doe het niet om uwentwil, maar om Mijns groten Naams wil."

Denkt ook nog eens aan die trouw Gods *aangaande de toekomst*. Hij zal het voleindigen tot op de dag van Jezus Christus. *O, hoe groot is het goed, dat de Heere*

weggelegd heeft voor degenen, die Hem vrezen! Hier mogen zij er wel eens iets van hebben door het geloof, maar eenmaal zal het geloof verwisseld worden door aanschouwen.

De Heere binde u aan Hem en aan Zijn onveranderlijk Woord. Laat het zwijn uit het woud de gemeente niet omwroeten. De Heere mocht nog onder u werken ten goede, opdat wij dat voorrecht mochten zien en ons daarin verblijden, dat jong en oud in de waarheid mochten wandelen, die naar de Godzaligheid is.

Ten besluite mogen wij nogmaals onze tekstwoorden voor uw aandacht stellen: "Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, dat tot roem van Zijn genade - voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus." Amen,

Gerard Zwerus, geb. 1906; Ger. Gem. Middelharnis 1950; N.G.G. Sunnyside-Choteau 1954; Norwich 1957; Nunspeet 1961; Slikkerveer 1967; overl. 1968

9. HET LEVEN VAN DAVID

Predicatie Psalm 25: 15a

Ds. G. ZWERUS

Psalm 25: 1

Lezen: Psalm 25

Psalm 62: 4 en 5

Psalm 89: 7 en 8

Psalm 63: 2

In Spreuken 15 zegt Salomo, *dat de ogen des Heeren in alle plaatsen zijn, beschouwende de kwaden en de goeden*. Er wordt dus gesproken van kwaden en goeden. Zijn er dan nog goede mensen? Wij zijn toch allen van God afgeweken en tezamen onnut geworden? Er is immers geen mens, die goed doet, niet tot één toe? En toch is hetgeen door Salomo gezegd wordt waar.

Wij moeten onder die goeden verstaan degenen, die genoemd worden in Psalm 34. Daar staat: *De ogen des Heeren zijn op de rechtvaardigen en Hij neigt Zijn oren tot hun geroep*. Dat zijn geen goede mensen in zichzelf, maar rechtvaardigen, aangemerkt in een Ander, nl. Christus. De Heere neigt Zijn oren tot hun geroep. Ondanks het feit, dat zij rechtvaardigen zijn, is het toch ook een roepend, een wenend en een klagend volk.

En gemeente, dan zien wij hier toch het onderscheid tussen de kwaden en de goeden, want er zijn twee soorten mensen. Allen zijn wij verdoemelijk in Adam, maar sommigen worden afgezonderd door de genade Gods en gesteld op aarde als rechtvaardigen. Lot kwelde zijn rechtvaardige ziel in Sodom, omdat hij door God begenadigd was en Gods liefde in hem verheerlijkt was. Zodoende werd Lot afgezonderd van Sodom, hoewel hij vertoefde uit Sodom te gaan, want hij had heimelijk zijn grondslag in Sodom gelegd om daar te leven.

Welnu, de ogen des Heeren zijn op de rechtvaardigen. Dat geeft vanzelfsprekend weerklank in de harten van de rechtvaardigen, zodat hun ogen op de Heere gericht zijn. Hun ogen zijn niet meer gericht op de wereld, de zonde en hetgeen voorheen hun leven was. Wel wordt ingeleefd hetgeen David zegt: *Wend, wend mijn oog van de ijdelheden af!* Maar de zonde is niet meer hun levenselement. Hun ogen zijn toch gericht op de Heere, van Wie hun verwachting is.

Vandaar hadden wij gedacht met de hulp des Heeren u te bepalen bij het leven van David, wat u beschreven kunt vinden in Psalm 25, daarvan het 15e vers, het eerste gedeelte, waar 's Heeren Woord en onze tekst aldus luidt:

Mijn ogen zijn gedurig op de Heere.

Wij zien in deze tekstwoorden 4 zaken, en wel

1. *Dat de Heere in Davids leven het hoogste Goed is;*
2. *Dat David getuigt van een diepe zelfkennis;*
3. *Dat David smeekt om een gegronde verlossing;*
4. *Dat David het goede vraagt voor geheel Sion.*

1. Dat de Heere in Davids leven het hoogste Goed is

David, de man naar Gods hart, heeft geleerd, dat zijn ogen afgewend werden van het zienlijke en het zinlijke. Hij mocht als jongeling de Heere reeds dienen in een tere, kinderlijke vreze. Hij was niet geacht bij zijn broeders wat zijn statuur, kracht en gaven betrof. Maar op hem was van toepassing: Wie mij veracht, God wou mij niet verachten! David was immers een voorwerp van Gods liefde. God had al in zijn jonge jaren naar hem omgezien. Het is een groot voorrecht om op jeugdige leeftijd de Heere te mogen vrezen. David mocht weten in zijn leven, dat de Heere het hoogste Goed was. Luister maar! Ik zal het u voorlezen uit onderscheidene verzen.

In vers 1 van ons teksthofdstuk staat: *Tot U, o Heere, hef ik mijn ziel op.* Let wel, er staat niet dat David zijn stem opheft tot de Heere, maar dat hij zijn ziel opheft. Al Davids uitgangen, geheel zijn leven, het was alles gericht op Hem, Die woont en troont in de hemel. De Heere was alles geworden in lijn leven, het voornaamste en het hoogste Goed. Zo is het ook bij al Gods kinderen.

Ook zij heffen hun ziel op tot de levende God, want zij maken alles bekend aan Hem en leggen hun gehele hart bloot voor Hem. Kent u dat in uw leven? Zij verbergen niets voor het Aangezicht Gods en zeggen: "Heere, kijk maar in mijn hart; U weet wat mijn bedoeling is; U bent voor mij geworden het aller-voornaamste en hoogste Goed. U bent mij meer waard dan de schatten der gehele wereld."

Zij zijn als Mozes, verkiezende liever met het volk Gods kwalijk gehandeld te worden dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben.

In vers 4 zegt David: *Heere, maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uw paden.*

Dat zijn de wegen, die de Heere houdt met Zijn kerk op aarde. De Heere zegt in Zijn Woord: Ik zal hun geven enerlei weg en enerlei hart. De toeleidende wegen zijn wel onderscheiden, maar het Zijn Gods wegen en Gods paden. Leer mij, vraagt David. Hij had onderwijs nodig van die God, Die zijn hoogste Goed geworden was. David wist de weg niet. Dat is maar gelukkig. Gods volk moet leren gelijk een blinde, die langs de wand tast. Al kent een mens de ganse Heilige Schrift uit zijn hoofd, wanneer de Heere komt in zijn leven, dan wordt hij een grote dwaas. Dan moet hij beleven, dat de weg Gods voor hem verborgen is. Dan weet hij niet hoede leidingen Gods in zijn leven zijn. Daarom is dit verzoek van David om onderwijs zo op zijn plaats. Hij vraagt: "Heere, leer mij die paden des rechts en die paden, die U houdt met Uw kerk tot eer en verheerlijking van Uw grote Naam." David was een leerjongen aan de troon der genade, een worstelaar aan de troon Gods. Hij wenste veel van de Heere te leren en te zien.

In het 6e vers zegt hij: *Gedenk, Heere, Uwer barmhartigheden en Uwer goedertierenheden, want die zijn van eeuwigheid.* Dit is een grote zaak. David mocht blikken in de eeuwigheid. David verklaart hier, terwijl hij in zijn gebedsleven zijn ziel tot de God zijns levens opheft, Gods barmhartigheid in Christus en Zijn goedertierenheid van eeuwigheid. Hij verklaart hier de vastigheid van het genadeverbond, de vastigheid van de Raad des Vredes, de vastigheid in de Verbonds-Jehovah Zelf.

*Het is trouw al wat Hij ooit beval;
Het staat oprecht en waarheid pal,
Als op onwrikb're steunpilaren.*

David zegt in ons tekstvers: "Mijn ogen zijn gedurig op U, Heere; leid mij toch in Uw

waarheid; leer mij Uw wegen en paden; leid mij in dat onbegrijpelijke en gedenk toch mijner naar Uw barmhartigheden. Toon mij Uw erbarmen, want Uw goedertierenheden zijn gegrond in Uw besluiten van eeuwigheid en zij worden verklaard in de tijd tot heerlijkheid van Uw grote Naam."

Gemeente, ik zie in ons eerste punt in Davids leven het volgende. Hij gaat de Heere uitstallen als het hoogste Goed in Zijn grootheid, in Zijn majesteit, in Zijn heerlijkheid, in Zijn volheid. Dit nu is de vrucht van verheerlijkte genade. Als God een mens bekeert, dan krijgt hij indrukken van de hoogheid en de majesteit Gods. Dan verdwijnt een mens voor het heilig Aangezicht des Heeren in het niet en verliest hij zijn statuut en eigenwaarde. Dan gaat, als ik het eenvoudig mag zeggen, zijn hoofd eraf en wordt hij een bedelaar aan de voeten des Heeren. Hij gaat dan die God uitschilderen als een onbegrijpelijk goed Wezen voor zulk een zondig en verdorven mens. Het woord "genade" krijgt dan wezenlijke betekenis voor hem en hij heeft besef van Gods goedertierenheden van eeuwigheid. David wist ook, dat de goedheid Gods zijn hart had vernederd en verbroken. Hij wist, dat het erbarmen Gods hem gebracht had aan de gezegende voeten van de hoogste Majesteit in verootmoediging. Hij had een levendig besef van de vlekkeloze heiligheid des Heeren, maar hij kende de Heere ook als een goeddoend en genadig Wezen. *Mijn ogen zijn gedurig op de Heere*, zegt hij.

Nu wil ik u een vraag doen, ook de jeugd in ons midden. Is ons eerste punt ook in uw leven waar geworden? Is de Heere werkelijk het hoogste Goed geworden in uw leven? Hebt u ooit uw ziel, uw hart, opgeheven tot God en gezegd: Heere, leer mij toch Uw wegen; leid mij toch in Uw waarheid? Hebt u ooit iets ondervonden van de barmhartigheden en de goedheid Gods?

Dit zijn belangrijke vragen, geliefde gemeente. Als u ze bevestigend kunt beantwoorden, dan weet ik zeker, dat uw ogen niet meer gericht zijn op het tijdelijke en vergankelijke. Want het is de vrucht van Adams val, dat wij uitsluitend het aardse zoeken. Het is de vrucht van de genade Gods, wanneer wij de dingen, die boven zijn, en de onvergankelijke dingen zoeken.

Immers, toen Adam zich afwendde van God, Zijn Schepper en Formeerder en omkeek naar de verleider, de vorst der duisternis, en gegeten heeft van de verboden vrucht, die blonk in zijn ogen als iets bijzonders, heeft de mens het zich waardig gemaakt, dat de oordelen Gods hem zouden verteren en wegvagen van de aarde. Als gevolg van de diepe val is de openbaring van de mens zodanig, dat hij de ogen van God afwendt met een eeuwig afwenden en nooit meer naar God omziet.

Echter het hoogste goed is God lief te hebben. Door een wonder van genade gaan mensen, jonge en oude mensen, de Heere bedoelen en heffen zij hun ziel op tot de levende God. Er wordt dan een vragen geboren: "Heere, leer mij Uw wegen, leid mij in Uw paden en in Uw waarheid gedenk toch mijner naar Uw barmhartigheden en goedertierenheden, want die zijn van eeuwigheid."

2. Een diepe zelfkennis

Ten tweede heeft David getuigd van een diepe zelfkennis. In vers 7 staat: *Gedenk niet aan de zonden mijner jonkheid noch aan mijn overtredingen; gedenk aan mij naar Uw goedertierenheid, om Uw goedheid wil, o Heere!*

Zoals blijkt uit dit vers vraagt David aan de Heere toch niet te gedenken aan zijn jeugdzonden. De Heere had hem al jong bepaald bij het afschuwelijke karakter van de zonde. Het is een zegen als dit reeds in onze jeugd mag plaatsvinden, want wat is zonde eigenlijk, gemeente? Zonde wil zeggen: doel missen. Immers door de zonde

mist de mens het doel, waartoe God hem op de aarde gesteld heeft nl. om God te bedoelen en Zijn eer te beogen.

En zodra mij de jeugdzonden voor ogen gesteld worden, dan zeg ik: "Heere, ik heb mijn doel gemist. Ik heb mijn jonge leven verprutst. Het zijn verloren jaren geweest. Wat een wonder, dat ik nog leven mag en dat U nog met mij te doen wilt hebben; met mij, die mijn jeugdzonden nu bezie in het licht van Uw rechtvaardigheid, in het licht van Uw majesteit en heiligheid."

Gemeente, het is zo erg om ons doel te missen, om voor de zonde en voor onszelf te leven in plaats van voor God te leven. Elk kind van God zegt: "Heere, had ik maar eerder in Uw wegen gewandeld, want al die verloren jaren vliegen mij in het aangezicht."

Zoals u allen weet, zijn er zonden van bedrijf en zonden van nalatigheid. Het zijn zonden van bedrijf, wanneer wij ons uitleven in brute goddeloosheid of Gods geboden op grove of bedekte wijze overtreden. Het zijn zonden van nalatigheid, als wij, zoals nu, in de kerk zittend, God aan ons hart laten kloppen; Hem maar laten vermanen en laten arbeiden aan onze ziel, zonder dat er opmerkzaamheid bij ons is. Jongens en meisjes, wij zijn nalatig als wij alleen maar voor vader of moeder naar de kerk gaan en wij een dienst van anderhalf uur wel wat lang vinden. Want dan zijn wij nalatig in het opmerken van de roepstemmen Gods.

Wat zijn er toch redenen te over om het uit te roepen: *Heere, gedenk niet aan de zonden van mijn jonkheid!* In vers 11 zegt David: *Vergeef mijn ongerechtigheid, want die is groot.* In vers 16 zegt hij: *Wend U tot mij en wees mij genadig, want ik ben eenzaam en ellendig.* In vers 17 betuigt hij: *Voer mij uit mijn noden.* En in vers 18: *Aanzie mijn ellende en mijn moeite, en neem weg al mijn zonden.* Wat blijkt toch zonneklaar uit al deze verzen, dat David een diepe zelfkennis bezat. Hij was zich bewust van zijn walgelijkheid en verdorvenheid voor de reine en vlekkeloze majesteit Gods, zoals ook blijkt uit Psalm 51, waar hij getuigt: *Ik ben in zonden ontvangen, en in ongerechtigheden heeft mij mijn moeder ontvangen.* Hij bad de Heere *al zijn zonden weg te nemen*, vers 18.

Gemeente, er is een climax in die zelfkennis. Een climax, die Gods kerk leert. Eerst worden de daadzonden en de zonden van nalatigheid gekend, daarna de erfschuld en de erfsmet.

Nu is het zo noodzakelijk, dat ons tweede punt praktijk wordt in ons leven nl. *die ware zelfkennis*. Want een roemen in God, zonder wetenschap wie en wat wij zijn, is geen waar roemen. Dan zullen Gods goedertierenheden nooit op hun plaats zijn en zullen Gods barmhartigheden nimmer hun loop hebben. Immers wij zijn dan geen werkelijk schuldige mensen.

David en met hem de ganse kerk zegt: "Heere, mijn ogen zijn gedurig op U geslagen in de bekendmaking van mijn zonden. Neem toch weg al die zonden, al die moeite en ellende, aanschouw mij toch in genade. Heere, ik leg het in Uw handen. Ik zal tot U komen, zoals ik ben. Ik zal U mijn gedaante tonen zoals ik ben, zwart en misvormd door de zonden. Mijn etterbuilen stinken en er is niets geheel aan mijn vlees. Mijn ongerechtigheden vliegen mij in het gezicht, ik heb zwaar en menigmaal tegen U misdreven. Maar, Heere, Gij aanschouwt dat alles, al die moeite en dat verdriet. U weet toch, er ligt iets anders in mijn ziel; iets, dat U Zelf erin gelegd hebt nl. dat nieuwe leven, dat U bedoelt en naar U vraagt, hoewel ik mij bij dagen en nachten moet veroordelen vanwege mijn daadzonden en staatszonden."

Zo wordt de ware zelfkennis geleerd, gemeente! U zult misschien vragen: Moet het nu zo diep gaan bij een mens? Kan het niet wat milder?

Nee, absoluut niet! Leest het maar in ons teksthoofdstuk. Het wordt allemaal genoemd: Jeugdzonden, ellenden, ongerechtigheden, zonden, moeiten, benauwdheden enz. Het is alles beleving, echte bevinding. En als dat alles beleefd wordt, bidt het ware volk: "Heere, neem het toch allemaal weg, want ik kan er niet in blijven leven. Ik kan het leven niet vinden in mijn diepe ellendestaat. U weet, dat ik graag zonder zonden en geheel heilig voor U zou willen leven. Ach, ik moet toch zo inleven, dat ik geestelijk onvruchtbaar ben."

Gemeente, de Heere neigt Zijn oren gewis tot zulk een geroep. Hij neigt Zijn oren tot zulk een gebed. Hij wendt Zijn Aangezicht in gunst tot zulke bidders. En dan gaat David iets vragen, hetgeen onze derde gedachte is.

3. Wat gaat David vragen? ***Hij gaat smeken om een gegronde verlossing.***

Wat betekent dat? Ach, Gods kerk wordt waar gemaakt in het leven. Sion zal maar ook wil door recht verlost worden. Het gaat om een gegronde verlossing met behoud van Gods deugden. Er is een tijd gekomen in het leven van David, dat de deugden Gods hem liever geworden zijn dan zijn eigen zaligheid. Begrijpt u dat? Het ging bij David om een verlossing, niet ten koste van het recht Gods en ook niet ten koste van de ere Gods, maar het was hem te doen om een verlossing, gegrond op recht en gerechtigheid. En speurt dat maar na, gemeente, als u mensen ontmoet, die tot God bekeerd zijn. Allen ervaren deze zaak in het leven, dat zij zeggen: "Heere, Gij kent mijn moeiten en mijn verdriet; Gij weet van mijn diepe nood af. U weet, dat ik mijn ellendestaat voor U moet beleven. O, mijn schande en geestelijke naaktheid! Ik kan er echter niet in blijven leven. Gedenk mijner toch naar Uw grondeloze barmhartigheid en naar Uw goedertierenheden, want die zijn van eeuwigheid."

In de verzen 19 en 20 van ons hoofdstuk zegt David: *Aanzie mijn vijanden, want zij vermenigvuldigen en zij haten mij met een wrevelige haat; bewaar mijn ziel en red mij, laat mij niet beschaamd worden, want ik betrouw op U.*

Hier spreekt hij zijn geloofsvertrouwen op zijn God uit. Het is Davids geloofsvertrouwen op een gegronde verlossing, door Gods barmhartigheden gewerkt. Red mij, zegt David. O, dat gered worden op grond van recht, op grond van voldoening, op grond van de eer Gods! Ik geloof, dat al Gods volk met David smeekt om een gegronde verlossing. Zij wensen ook allen te weten of hetgeen zij hebben ondervonden wel waarlijk van God is; of het wel het stempel van God draagt.

Dit is een kenmerk van het ware geloof, wat wij van David lezen: *Want ik betrouw op U.* Het geloofsvertrouwen wordt hier beoefend, waarbij gewezen wordt op Gods liefde en trouw, op de borggerechtigheid van de Zoon van Gods eeuwig welbehagen.

Dan zullen de vijanden beschaamd worden, die zo dikwijls tot dat volk gezegd hebben: U hebt geen heil bij God en u hoeft geen verwachting van God te hebben. Dan mag dat volk roemen in de verdienste van Christus, de Zoon van Gods eeuwige liefde. Want dan zal de Raad des Vredes in Gods barmhartigheid en goedertierenheid bestendigd worden op grond van de volkomenheid van het offer van onze dierbare Heere Jezus Christus. En gemeente, wanneer in het leven van David de grond gelegd wordt buiten hem in Jezus Christus, dan vervolgt hij met te zeggen: "Heere, als dan aan mij mag verklaard worden die verlossing, gegrond in Uw barmhartigheden; gegrond in Uw goedertierenheden, die van eeuwigheid zijn; gegrond in Uw Godsgedachten des vredes; gedenkt dan ook aan Israël, want in vers 22 staat: *O, God, verlos Israël uit al zijn benauwdheden.*"

4. Dit is ons vierde punt, nl. David, ***het goede vragend voor gans Israël, voor geheel Sion.*** Hier beluisteren wij bij David een kenmerk van het genadeleven, nl. gunning.

Wij lezen in Gods Woord van de oude Anna in de tempel, dat zij, toen Simeon het Kindeke Jezus in de armen genomen had, waarbij zij tegenwoordig was, van dat Kindeke sprak tot allen, die de verlossing in Jeruzalem verwachtende waren. Zij zocht dus al die verwachtende zielen op. Dit is een schone vrucht van genade, gewerkt door Gods Geest. Bij haar werd eveneens gunning gevonden. Zij heeft niets uit de hoogte gezegd: "Nu ben ik verlost, nu heb ik Jezus door het geloof omhelsd, nu ben ik gelukkig, en u staat er buiten."

Nee, zij heeft gezegd: "Houd maar moed, hetgeen aan mij onverwachts is geschied in mijn leven, nl. de verlossing in Christus, Die mijn leven en mijn alles is, is ook mogelijk voor u, bekommerd volk van God! Er komt ook een tijd in uw leven, dat in al uw moeite en verdriet, in al uw aanvechtingen, tekortkomingen en zondesmart, aan u bevestigd worden zal wat David hier betuigt: *O, God, verlos Israël uit al zijn benauwdheden.*"

David vraagt hier: "Heere, wat aan mij is geschied, ach, bevestig dat toch ook aan anderen. Wat aan mij is geopenbaard door Uw Geest, wil dat toch ook verklaren aan al Uw Sion, aan al dat uitziende, dat verlangende, dat van verre staande, dat door onweder voortgedrevene, dat ongetrooste volk, opdat zij zich met mij in U verheugen en verlustigen zouden. Want mijn ogen zijn gedurig op U, Heere; op U betrouw ik, immers Gij zult nooit laten varen de werken Uwer handen. U hebt gedachten des vredes en niet des kwaads. Uw barmhartigheden zijn van eeuwigheid. Uw goedertierenheden roemen tegen een welverdiend oordeel."

Ik geloof, dat David hier op zijn plaats is gebracht door God in het besef, dat het oog van Gods ontferming op hem is gericht geweest als de minste uit zijns vaders huis en met voorbijgaan van anderen. Hij was een gekochte, opdat hij de daden Gods zou bewonderen tot verheerlijking van God Drieëinig. En gemeente, dan is het een zalige vrucht in het leven om te zeggen: "Heere, verlos al Uw volk uit hun ellenden, uit hun onmogelijkheden, uit hun wankelingen en stel hen in het vaste en onwankelbare geloofsvertrouwen op die dierbare Middelaar Gods en der mensen, Jezus Christus." Immers Hij is de Voleinder des geloofs, de Volbrenger der Raad Gods en de Bevestiger als Middelaar tussen God en mens. Wie op de grote God vertrouwt, heeft zeker op geen zand gebouwd en is nooit beschaamd uitgekomen. Met David mag dan betuigd worden: "Mijn ogen zijn gedurig op mijn God, in welke omstandigheden, in welke tijden, in welke moeiten, in welke bestrijden en tegenheden ik mij dan mag bevinden. U, Heere, bent de God mijns heils en ik ben nooit teleurgesteld in U, Die trouwe houdt en eeuwig leeft."

David klemmt zich hier vast aan de goedertierenheden des Heeren in het besef, dat die grote God nooit meer van Zijn Kerk af kan. Hij heeft immers Zijn volk vrijwillig liefgehad met een eeuwige liefde en Hij zal hen liefhebben tot het einde toe. Wanneer het ervaren wordt, dat onze ogen gedurig op de Heere zijn, dan wordt van hart ingestemd met de dichter van Psalm 89: 7, hetgeen wij samen zullen zingen.

TOEPASSING

Zou David dag en nacht gebeden hebben, gemeente? Nee, dat niet, maar hij was wel veel werkzaam met zijn onsterfelijke ziel. Hij was een man, die zijn werk getrouw verricht heeft, ook in zijn jeugd, toen hij de schapen van zijn vader hoedde en verzorgde, maar onder zijn arbeid was hij veel bezig met de Heere. De geestelijke zaken namen in zijn overdenkingen de grootste plaats in. Ach, als de Heere de ogen van een mens afwendt van de zonde en de wereld, dan wordt het zo geheel anders in zijn leven. Dan wordt God het hoogste Goed en is de Heere praktisch nooit uit zijn

gedachten. De mens staat dan met deze dingen op, hij gaat ermee naar bed en is 's nachts in zijn slaap er soms nog mee bezig, vooral in het begin van de genadetijd, in die lokkenstijd, in die tijd van de trekkende liefde van Gods goedertierenheden. Wat het zwaarste is, gaat het zwaarste wegen, de Heere krijgt de eerste plaats.

Ach, gemeente, als God overkomt in ons leven, of we nu een kind zijn, een jongen of meisje, of een oudere, dan worden onze ogen gedurig op Hem gericht, zoals de ogen van een bedelaar, die om een gunst vraagt.

Dan is de dienst van God zo rijk, zo groot, zo voortreffelijk en wordt het zo van hart beaamd:

Eén dag in Uw huis is mij meer dan duizend elders.

*Ik waar' liever een dorpelwachter in mijns Bondsgods woning
dan gewend aan de ijdele vreugd in 's bozen tent.*

En heus, het gaat er dan niet om de hel te ontvliesen of de hemel te gewinnen, maar het gaat om de waardigheid in God, Wiens goedheid onbegrijpelijk is voor zulk een mens, iedere dag weer.

Het is de goedheid Gods, die het hardste hart doet smelten en de mens tot ootmoed en vernedering brengt voor het Aangezicht des Heeren in de belijdenis: "Heere, ik heb vanaf mijn jeugd tegen U gezondigd en U altijd maar tegengestaan. Het zou rechtvaardig zijn, als U mij nooit in genade zou aanzien."

Echt, dit is geen praatje, maar werkelijke beleving. Het is zo groot om onvoorwaardelijk de zijde van God te kiezen. Het wonder, dat men nog leven mag; dat men nog in de kerk mag komen; dat de hemel nog dekt en de aarde nog draagt, is zo onuitsprekelijk groot voor zulk een mens. Wanneer dit wordt beseft, is een plaatsje achter in de kerk op een mestplank nog te goed voor ons. Begrijpt u dit? Dan wordt het uitgewonderd, dat de goedertierenheden des Heeren over zulk een mens zijn en het wordt beleving en bevinding in het openleggen van het hart voor God:

Ik beken, o Heere, aan U oprecht mijn zonden;

ik verberg geen kwaad, dat in mij wordt gevonden.

Lieve kinderen, jongens en meisjes, nu is die genade Gods nog te krijgen. Ook voor jullie is dit zo nodig. En het is heus waar, in het bukken voor God ligt meer blijdschap dan in alle genot van de wereld. In het ontlasten van je hart voor de Heere ligt meer vreugde dan de gehele wereld bieden kan. De dichter zegt: Wat blijdschap smaakt mijn ziel, wanneer ik voor U kniel. Ach, dat ook jullie ogen werden afgewend van de zondedienst en gericht op de Heere en Zijn zalige dienst om met David te kunnen zeggen: *Mijn ogen zijn gedurig op de Heere*. De bitterheid van de zonde wordt dan wel beproefd, maar ook het zoet van des Heeren gunst. Buig toch je knieën en belijd het voor God: Is er voor zo'n mens, zo'n doorbrenger, zo'n wetsovertreder, zo'n ellendig schepsel nog vergeving?

David mocht al jong hiervan weet hebben. Hij wist ook wat de liefde Gods was, want hij betuigt het: *Uw goedertierenheden en Uw barmhartigheden, Heere, zijn zo eeuwig groot*. Onbegrijpelijk! "Wat een wonder! Heere, zo zegt hij, aanschouw mijn moeite en ellende. Aanschouw mijn vijanden van binnen en van buiten. Echter ik betrouw op U, laat mij niet beschaamd worden, want Uw Naam is eraan verbonden en het geldt Uw eer."

Mijn onbekeerde medereizigers naar de eeuwigheid, wat bent u toch nameloos arm, wanneer u de zondekennis mist, wanneer u God niet als het hoogste goed acht in uw leven, wanneer u de ruimte van Zijn barmhartigheid niet hebt ervaren. Ik wilde wel,

dat ik u het geluk en de rijkdom van Gods volk kon laten zien. Ik wilde wel, dat ik voor u de verwachting en de toekomst van dat volk in zijn volle glans kon laten schitteren. En dat alles als vrucht van de verdienste van die meerdere David, Jezus Christus, de Verlosser van Zijn volk. Komt, maakt er toch werk van! Dat moet u doen! Heere, zullen er weinigen zalig worden?, zo luidde eens deze vraag aan de Heere Jezus. Het antwoord was: *Strijdt gij om in te gaan!* Wat betekent dat? Leest de kanttekening van de Statenvertalers hierover maar na. Het betekent: *Benaarstigt u en arbeidt!* Dit zeggen onze geachte vaders. Het is dus een zich stellen in de weg der middelen om dat hoogste goed te ontvangen.

Ach, haast u en spoedt u dan om uws levens wil. Immers het leven is zo kort en onzeker. Het kan zo spoedig te laat zijn. God heeft Zijn volk, dat Sion, begeerd om aldaar te wonen. God heeft gevraagd naar dat Sion, naar wie niemand ooit gevraagd heeft. O, mocht u toch jaloers worden op het volk van God. Dan mogen wij u nog prediken, dat er nog steeds barmhartigheid en goedertierenheid bij God te verkrijgen is om niet. David was niet beter dan zijn broeders. Zelf zegt hij de minste uit zijns vaders huis te zijn. Toch heeft hij dat duurzame goed verkregen. De Heere werkte het ook in uw harten. Leert dan uw dagen tellen om een wijs hart te bekomen, opdat al het goed van de wereld, waarop u uw hart gezet hebt, verga en de Heere het hoogste goed worde in uw leven.

Volk van God, hoe staat het met u? Ach, zegt u, het tweede punt nl. die diepe ontdekking moet ik zo inleven. Ik heb nooit geweten, dat het zo zou gaan. Ik heb gemeend de zonden mijner jonkheid wel te boven te komen. Ik heb God beloofd mijn weg wel te zullen aanstellen. Ik heb gemeend, dat het wel zou meevallen, maar het wordt steeds erger en ellendiger. Volk, hoewel het voor u niet zo lijkt te zijn, is dit toch de weg, waarlangs de Heere meerdere geloofskennis wil schenken. Nu zegt de Heere tot zulke tobberds: *Toon Mij uw gedaante en laat Mij uw stem horen!* Wij moeten worden wat we zijn, nl. goddelozen, ellendige zondaren. Is Christus door ontdekkende genade al uw alles geworden? Is Hij uw leven, uw blijdschap, uw sterkte, uw verwachting? Want wie Hem vindt, vindt het leven en trekt een welgevallen van de Heere.

En weet toch, als u in de knoei zit; als u alleen op uw vijanden, op uw moeite en uw verdriet ziet; als u er haast niet door kunt kijken; als het onmogelijk is van uw kant, dan gaat God werken. Wanneer alles vastloopt in ons leven en wij met vele raadselen bezet zijn, geeft de Heere de ontknoping in Zijn lieve Zoon. Dan is er plaats voor het werk van Christus. Dan ligt in het verlies van onszelf de winst, de eeuwige winst in Hem.

Welnu, door de aangebrachte gerechtigheid van de eeuwige Middelaar Gods en der mensen worden Gods barmhartigheden en goedertierenheden ons deel. Volk, wij hebben een voortreffelijke Hogepriester in de hemelen. Laat onze roem dan alleen betrekking hebben op Hem, Die Zich voor ons heeft overgegeven in de dood. Dan zal onze roemtaal tot in eeuwigheid zijn: *Uit Hem, door Hem, en tot Hem, zijn alle dingen.* Amen.

Lubbertus Rijksen, geb. 1902; Ger. Gem. Leiden 1944; Middelburg 1951; Rotterdam-West 1956; overl. 1969

10. Een voortreffelijke keus op de grensscheiding tussen David en Saul

Predicatie over I Kronieken 12: 18

Ds. L. Rijksen - Leiden

Psalm 145: 6

Lezen: 1 Kron. 12: 1-22

Psalm 119: 32, 41

Psalm 73: 12

Psalm 138:3

De dichter, zo juist door u nagezongen, zegt: *Ik ben een gezel van allen, die u vrezen.* Een gezel, dat is een vriend. Zo nu, als een vriend, is de dichter van degenen, die de Heere vrezen. Met deze vreze wordt niet bedoeld de slaafse vreze, waarmede veel mensen God vrezen, maar die ootmoedige, kinderlijke vreze, waarmede zij de Heere vrezen, omdat Hij zo waardig is gediend, geliefd en gevreesd te worden. Dus niet uit vrees voor de straf, noch om er voor beloond te worden, maar vanwege de waardigheid van Zijn heilig Wezen. Zo zelfs, al was er geen hemel of hel, ja, al zouden ze er zelfs bij moeten verloren gaan, zo onvoorwaardelijk begeren zij Hem te eren en voor Hem zonder zonde te leven. Zijn gunst en gemeenschap echter in dien gezegenden. Middelaar Gods en der mensen is hun leven. Uit Zijn volheid te ontvangen genade voor genade om te delen in de verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus. Wat maakt genade echter klein en ootmoedig. Bemerkt dit maar in de dichter. Hij zegt niet: *zulk een ben ik*, maar: *ik ben een vriend van dezulken*. En ook weer niet om dat volk, maar om de God van dat volk.

Om Hem wordt het al degenen, die met levendmakende genade worden beweldadigd, te doen. Buiten God is toch geen leven, maar een eeuwig zielsverderf. God te missen is erger dan de dood. Maar in Christus, God te bezitten, is het leven en de vrede en eeuwige zaligheid. Voor tijd en eeuwigheid heeft daartoe die dierbare Heere Jezus ze allen voor Zijn rekening genomen. Door Zijn Geest zijn ze van dood levend gemaakt en tot Zijn gemeenschap getrokken en in Hem met een Drie-enig God verzoend. Uit Hem ontvangen zij al wat zij behoeven voor ziel en lichaam en door Hem worden zij geleid en bewaard op al hun wegen. Zo vast houdt Hij ze in Zijn hand, dat Hij Zelf getuigt: "Niemand zal ze uit Mijn hand, noch uit de hand Mijns Vaders rukken." Zouden nu al degenen, die van dat heil iets leren verstaan, niet begeren Hem zo te mogen toebehoren en in een ootmoedige vreze voor Zijn aangezicht te leven? Alles gaan zij daarvoor verlaten en zij leren met Paulus alles schade en drek te achten om de uitnemendheid, die in Christus Jezus is. Eén doel hebben dezulken slechts en één hartelijke keuze vervult hun ziel.

Daarop nu worden wij ook gewezen in onzen tekst, die u vinden kunt in 1 Kronieken 12: 18, waar wij lezen:

En de Geest toog Amasaï aan, de overste der hoofdlieden, en hij zei: Wij zijn uwe, o David, en met u zijn wij, gij zoon van Isai. Vrede, vrede zij u, en vrede uw helpers, want uw God helpt u. Toen nam hen David aan en stelde hen tot hoofden der benden.

In onze tekst worden wij bepaald bij een voortreffelijke keus op de grensscheiding tussen David en Saul en letten daarin

1. *op de uitgesproken begeerte;*
2. *op de veelbetekenende aanspraak;*
3. *op de gekroonde uitkomst.*

1. De uitgesproken begeerte

Nadat de boze geest in Saul gevaren was en de zalving van David tot koning in zijn plaats al meer openbaar kwam, werd ook de vijandschap van Saul tegen David al erger. Weg moest hij van de aarde, nooit mocht vervuld worden wat God gesproken had. Het gehele leger werd tegen de gezalfde des Heeren verzameld en het ganse volk opgeroepen om David te vangen en te doden. Het werd een bange tijd voor David. Nergens vond hij rust; ja, hij werd gezocht als een enige vlo en gejaagd als een veldhoen op de bergen. Hoe duidelijk spreekt in Sauls haat de gruwelijke vijandschap van het slangenzaad tegen het Vrouwenzaad. Al banger en onmogelijker werd het op de weg der vervulling van de beloften Gods. Maar hoe vreselijk het geweld en de vijandschap ook was en hoe verlaten David was van vrienden en bekenden, de Heere was met hem en zou hem niet begeven noch verlaten. In hem zal worden vervuld wat Asaf uitriep:

*Hoe donker ooit Gods weg moog' wezen,
Hij ziet in gunst op die Hem vrezen.*

De weg naar de vervulling van Gods beloften loopt menigmaal door het onmogelijke, ja afgesnedene heen. Zie dit in het leven van Abraham, Izaäk en Jacob en het ganse volk van Israël. En welk een strijd kan er innerlijk en uiterlijk gestreden worden voor de vervulling komt. Maar komen zal ze. want de Heere Zelf getuigt: "Zou IK het zeggen en niet doen? Of spreken en niet bestendig maken?"

Ook bemoedigt de Heere in de druk menigmaal, te midden van de bange strijd en het geweld des vijands. Ook versterkt de Heere soms door wonderlijke omstandigheden, alsook door anderen wel eens te doen uitspreken wat door Goddelijke toezegging in eigen hart leeft.

Zie dit maar in het verband van onzen tekst. David is te midden van al zijn omdolen, waar hem schier nergens enige rust en veiligheid gegeven wordt, gekomen in de spelonk Adullam. Een sterke vesting te midden van de barre woestijn. Hier vindt David met de weinige mannen, die zich inmiddels bij hem hebben gevoegd, voor enigen tijd rust. Hier zal Davids ziel ook wonderlijk worden bemoedigd. Want zie, meerderen begeren hem te mogen toebehoren. Niet alleen van de armsten en geringsten des volks, ook komen er van de rijken en edelen.

Krijgsoversten, mannen, die bij Saul grote betekenis hadden. Het zijn wel niet vele rijke en edelen, die God heeft uitverkoren, maar toch zijn ze er. Het zijn degenen, die het onder de helse Saul, ondanks alle heerlijkheid en aanzien, niet langer kunnen houden. Een vurige begeerte drijft hen om, onder Saul vandaan, onder Davids hoede en leiding te mogen verkeren en ondanks al de versmaadheid, waarmede David overladen wordt, in zijn gemeenschap te leven. Telkens zagen ze zich voor de keus gesteld, tot Saul of tot David gerekend te moeten worden. Het was als klonk het steeds

in hun hart: "Kiest u heden wien gij dienen zult."

En na veel innerlijke strijd en ondanks alle redeneringen en beroeringen waren ze gekomen tot die profijtelijke en onvoorwaardelijke keuze: *David te mogen toebehoren*.

Nee, niet in eigen kracht of met bijkomstige bedoelingen hadden ze die keuze gedaan om Saul en zijn heerlijkheid te verlaten en tot David te mogen komen. Onze tekst zegt: *En de Geest toog Amasaï aan, de overste der hoofdliden*. Door dien Geest waren hun ogen geopend voor de bedrieglijke schijn van alle heerlijkheid en valse vrede, waaronder zij bij Saul leefden, maar waarin ze straks met hem uit de top van eer in eeuwige verwoesting zouden neerzinken. Maar ook waren hun ogen door die Geest ontsloten voor het onwaardeerbare voorrecht bij David te mogen verkeren en hem toe te behoren. Hoe diep hij ook mocht zijn verdrukt, hoe zeer hij ook mocht zijn versmaad, ja zelfs ten dode gejaagd, hij zou niet worden beschaamd, daar de uitkomst des Heeren zou zijn. Hoe weinig ze van die uitkomst ook nog maar konden zien, ze begeren nochtans zich onvoorwaardelijk daartoe te mogen overgeven.

Hoe duidelijk wordt hier de keus getekend van al dat volk, dat door de genade van de Heilige Geest de dood heeft leren schrijven op alles wat geen God en Christus is. Door dien Geest krijgen ze Godskennis en zelfkennis, waardoor ze de wereld en de zonde met al haar genot en vermaak van hart een scheidbrief geven en in diepe smart bewenen zo lang en zo ver zonder God en buiten God geleefd te hebben en door hun zonden zelf de scheiding en Zijn toorn zich te hebben waardig gemaakt.

En toch, al moeten ze met de verloren zoon het uitroepen niet waardig te zijn ooit meer een zoon genaamd te worden, toch valt er in hun hart een brandende keus, die hun ziel vervult, om uit genade te worden aangenomen. Een kenmerk van het ware leven door de levendmakende bearbeiding, overtuiging en overbuiging des Heiligen Geestes, is het, dat die keus bij niemand van hen zal worden gemist. Of ze nu, met Manasse in de goddeloosheid levende, in de knellende boeien in de gevangenis het voor God moeten opgeven, of dat ze met Paulus in blinde vijandschap nog meenep Gode een dienst te doen, maar op de weg van eigengerechtigheid worden neergeveld, of met een Timotheüs van de geboorte af zijn beweldadigd, een onvoorwaardelijke keus wordt in hun hart geboren. Die keus is geen Jona's wonderboom, die in één nacht kwam en weer verging.

Wel kan de strijd hen zeer beroeren en de vrees hun hart vervullen of ze wel ooit een ware keuze hebben gedaan. Als de Heere Jezus tot Zijn discipelen zegt: "Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, dat één van u Mij zal verraden", dan zeggen zij niet: dat kan ik toch niet zijn; maar dan roepen zij uit in bange vrees, zichzelf wantrouwende: "Ben ik het Heere?" De huichelaar is echter niet bevreesd en durft in brute vermetelheid zichzelf nog wel met Judas te vermommen door anderen na te praten, zeggende: "Ben ik het, Rabbi?" Toch was er onderscheid. Judas zegt: "Rabbi", dat is Meester. Maar de anderen zeggen: "Heere", dat wil zeggen Alwetende, aller harten kennende en doorgrondende. De discipelen begeren, dat de Heere de diepst verborgen schuilhoeken van hun hart zal doorzien, bang zijnde voor zelfbedrog.

Dat volk laat wel meer de Heere hun hart eens zien, smekende: "Heere, doorgrond en ken mij; is er bij mij een schadelijke weg, leidt mij toch op de eeuwigen weg." Dezulken zullen echter niet beschaamd uitkomen, waar het de Amasaï's zijn, die de ware keuze mogen doen; Amasaï betekent: gedragen door Jehova. En tot versterking zegt de Heere tot hen: "Hoort naar Mij, o huis Jacobs! en het ganse overblijfsel van het huis Israëls! gij, die van Mij gedragen zijt van de moederschoot af en opgenomen van de baarmoeder af. En tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja, tot de grijsheid

toe zal Ik ulieden dragen; Ik heb het gedaan en Ik zal u opnemen, en Ik zal dragen en redden", Jes. 46: 3, 4.

Gedragen van onder Saul om tot de gemeenschap van David te worden gevoerd. Dat nu vervult dan ook geheel hun ziel. Redenen kunnen ze daartoe in zichzelf niet vinden. Ook zij hebben eerst Saul geholpen en in vijandschap geleefd. Verwachting kunnen ze, ziende in diepe smart op zichzelf, niet hebben. Van des mensen zijde is het gans verloren en buiten hoop en toch doen ze de keus en gaan. Al is het, dat Saul met geheel zijn macht dat zal zoeken te verhinderen en de Herodessen dezulken bespotten, de keus is onberouwelijk en onvoorwaardelijk. Hoor ze het maar uitroepen in innerlijke begeerte: "Wij zijn uwe, o David."

Een weg niet zonder gevaar moest door die mannen worden afgelegd. Een tijd doorleefd, waarin ze Saul wel waren ontvlucht en ze hun schreden tot David hadden gewend, maar toch onwetende waren ooit wel door hem te zullen worden aangenomen. De terugtocht afgesneden en voorwaarts onbekend. Daarbij de vreze van de dood, daar Saul, als hij hen vindt, hen zeker zal verdelgen. Maar al is het, dat ze moeten omkomen, al is het dat David ze zou verstoten, ze kunnen onder Saul niet langer leven. Zo onvoorwaardelijk doet dat volk de keus en zulk een gezegende keus doet al het vol van God. Ja, die keus wordt telkens in de oefening des geloofs vernieuwd. Voor tijd en eeuwigheid, naar ziel en lichaam begeren ze zich de Heere geheel en al te mogen overgeven en in Zijn gunst en gemeenschap te zijn hersteld.

Die keuze wordt ook meer en meer versterkt en doet jagen naar de vervulling hunner begeerten, naarmate hun die meerdere David wordt geopenbaard en ze Hem mogen zien en aanschouwen.

Zie dat maar als wij in de tweede plaats willen letten op hun veelbetekenende aanspraak.

2. Hun veelbetekenende aanspraak

Wat toch was het geval? Terwijl die mannen Saul zijn ontvlucht en zich begeven tot David, wordt aan de gezalfde des Heeren geboodschapt, dat mannen zich tot hem begeven. De wachten, die zijn uitgezet om toe te zien dat niemand nadert, die geen rechten daartoe heeft en nu de komst dezer mannen aanschouwen, berichten dit aan David. Hij nu, een krijgsman, gaat zelf uit hen tegemoet. Hij roept hun een halt toe op de weg en vraagt naar het doel van hun komst. Hoor maar in het zeventiende vers: En David ging uit hen tegemoet en antwoordde en zei tot hen: Indien gijlieden ten vrede tot mij gekomen zijt, om mij te helpen, zo zal mijn hart tegelijk over ulieden zijn; maar indien het is om mij aan mijn vijanden bedrieglijk over te leveren, daar toch geen wrevel in mijn handen is, de God onzer vadersen zie het en straffe het.

Het zal er dus eens een keer uit moeten waar het hun om te doen is. De keuze, innerlijk gedaan, zal nu openbaar moeten komen en door hen moeten worden uitgesproken. Zie, mijne geliefden, zo nu wil de Heere dat dezulken het eens uitspreken waar het in hun ziel om gaat en wat in hun ziel leeft. Lange tijd toch kan het leven der genade verborgen blijven. De aantijgingen van ongeloof en vertwijfeling, de vrees dat hun werk niet in der waarheid zal zijn en met alles nog voor eeuwig bedrogen uit te zullen komen, de veroordeling van hun eigen hart, de grootheid van hun schuld, de toorn, die zij zich hebben waardig gemaakt, en het billijken van Gods recht daar onder, waarbij de Heere geen onrecht zou doen, al zou Hij hen verstoten, waardoor alle verwachting aan hun zijde wordt afgesneden, doet ze zwijgen en toch uitgaan om Hem toe te mogen vallen, onvoorwaardelijk.

Toch moet het er eens uit. Al wist de Heere veel beter nog dan de discipelen zelf wat

er in hun hart leefde, toch sprak de Heere: "En gij, Wien zegt gij, dat Ik, de Zoon des mensen ben?" Het moest eens uitgesproken, wat ze in Hem zien en wat ze kennen van Zijn Persoon. Nu, dat is voor Petrus en de discipelen geen moeilijke zaak om dat eens te moeten zeggen. Hoor ze maar getuigen: "Wij hebben geloofd en bekend, dat Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods."

Ook voor deze mannen is het geen zware zaak om te zeggen wat ze willen en waar het hen om te doen is. Ja, zij worden er nog in niet geringe mate in gesterkt. Want toch, terwijl zij kwamen en hem begeerden toe te mogen vallen, kwam David zelf hen tegemoet. En nu, bij dat tegemoet komen, dat zien van David, wat geeft dat een verwondering, wat doet dat de begeerte nog meer oprijzen om tot hem te worden gerekend. Deze mannen verkrijgen nu openbaring van zijn persoon en toenadering tot zijn persoon. Hadden ze veel van hem gehoord, zo veel als nu, hadden ze nog nooit in hem gezien. Hoor maar hoe zij in heilbegerig verlangen hem bij zijn naam noemen en uitroepen: "Wij zijn, uwe, o David."

Dat is wat voor een heilbegerig volk, dat de wereld, de zonde en de begeerten van eigen verdorven hart de rug heeft toegekeerd; dat het om God te doen geworden is, maar dat door schuldbesef getroffen en verslagen als neerzinkt in veroordeling van zichzelf en aan het einde van alle verwachting en werk gekomen is, als die gezegende Middelaar Zichzelf aan dezen wil openbaren. Wat gaan ze toch veel dierbaarheid in Hem zien, Die Zelf getuigt: "Ik ben de weg, de waarheid en het leven." O, de minste openbaring van Hem doet ze als in verwondering uitroepen: "Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Zulk Eén is mijn Liefste, zulk Eén is mijn Zielevriend."

Hoor maar hoe deze mannen bij het uitspreken van hun begeerte hem in zijn grote betekenis zien. Want zij noemen hem bij zijn naam zeggende: "Wij zijn uwe, o David." David wil zeggen beminde en ook man naar Gods hart. In het uitspreken van zijn naam erkennen zij hem dus als de beminde des Heeren en als de gezalfde Gods. En door nader hem te noemen "zoon van Isai", spreken zij uit, dat in hem geluk, welvaart en voorspoed gelukkig zullen voortgaan. Hoe wordt in deze aanspraak de heerlijkheid en alles overtreffendheid getekend van dien meerderen David. Hoe is Hij toch de Man naar Gods hart in geheel enigen zin. Hij, van Wien de Vader Zelf getuigt: "Deze is Mijn geliefde Zoon, in Denwelken Ik al Mijn welbehagen heb." Hij, de beminde Schootszoon des Vaders, getuigt van Zichzelf: "Ik was geboren als de afgronden nog niet waren, als nog geen fonteynen waren, zwaar van water, aleer de bergen ingeest waren, voor de heuvelen was Ik geboren.... toen was Ik een voedsterling bij Hem en Ik was dagelijks Zijn vermakingen, te allen tijde voor Zijn aangezicht spelende", Spreuken 8: 24, 30. Hij, de Man naar Gods hart, omdat Hij door Zijn tussentreden als Hoofd en Borg en Middelaar reeds in de stilte der eeuwigheid het welbehagen des Vaders tot verheerlijking Zijner Goddelijke deugden in de verlossing en eeuwige zaligheid Zijns volks, door Zijn hand gelukkig deed voortgaan. In Hem toch opent zich het liefdehart des Vaders aan Zijn in zichzelf gans verloren maar uitverkoren volk. Daartoe gaf Hij Zich van eeuwigheid en kwam Hij in de volheid des tijds in diepe vernedering ons vlees en bloed aannemende, Zijn broederen in alles gelijk, uitgenomen de zonde.

Was David veracht bij Saul en bij schier het gehele volk, hij werd gehaat en uitgestoten; zie Christus, de meerdere David uitgestoten in Zijn lijden en dat alles verdragende tot eeuwig heil Zijns volks. Hij gaf Zich vrijwillig over onder versmading en vervolging, ja tot dat onbeschrijfelijk lijden aan het hout der vervloeking. Daartoe wilde Hij uit eeuwige liefde Zich geven onder de uitgietingen van de toorn Zijns Vaders, de persingen van de zonden Zijns volks en de helse aanvallen des vijands. Ja

zelfs komen in de verlatingen Gods, uitroepende: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?." Daarbij, hoe eenswillens gaf Hij Zichzelf tot dat lijden, zo zelfs, dat terwijl Hij wist wat Hem te wachten stond, Hij toch de lofzang zong met Zijn discipelen, voordat Hij inging in Gethsémané. En terwijl Zijn zweet zelfs werd als grote druppelen bloeds, het nog uitriep: "Niet Mijn wil maar Uw wil geschiede." Tot de vrouwen, die Hem beklaagden toen Hij weggeleid werd om gekruisigd te worden, sprak Hij: "Weent niet over Mij, maar over uzelf en over uw kinderen." Ja, in het vreselijke kruislij de onder de brandingen van de toorn Gods, werd geen jammerklacht van Zijn lippen gehoord, maar wel de bede: "Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen."

Zo eenswillend gaf Hij Zich over, terwijl Hij het geen roof geacht heeft Gode de Vader even gelijk te zijn. Zelfs, terwijl Hij geen zonde gekend of gedaan heeft, als de gevaarlijkste misdadiger door de Hoogste Raad als een godslasteraar ter dood veroordeeld en weggevoerd werd. Zelfs Pilatus wijst op Zijn diepe vernedering, zeggende: "Ziet de Mens." Ja zie Hem, Gods Zoon, eerst met doornen gekroond en met een soldatenjas omhangen, een spot en smaad van mensen, Dien het boze volk, naar zijn baldadig wensen, beschimpen kan. Maar verder nog gaat het de aller-diepste vernedering in. Want Gods recht kan alleen voldaan worden in Zijn dood. de eeuwigen toorn en vervloeking hebben wij ons waardig gemaakt in dat Goddelijk recht.

En nu, weggeleid naar Golgótha, dragende de vloekpaal, is Hij genageld aan het hout des kruises. O, Gods Zoon, Vloedrager voor al Zijn volk. Werd David in zijn verdrukking en smarten voor de dood bewaard, Christus, de meerdere David, Gods Zoon, geeft, van alle heerlijkheid beroofd, de geest. De vijanden juichten, de ganse hellelmacht was op de been, opdat Hij, Die neerligt, niet weder zal opstaan. Vernederd is de Zoon van God zo tot in de dood des kruises. O, moeten wij hier niet in verwondering stil staan vanwege het eeuwig heilgeheim, dat in Hem, de Zone Gods, wordt bevonden? Dat toch ons oog geopend werd, dat er onder de hemel geen anderen naam gegeven is, door welken wij moeten zalig worden. Maar dat ook het arme in zichzelf verloren volk mocht zien op de verlossing, door Hem teweeg gebracht.

Nu zulk een prijs voor hen is betaald, zal er niet één van hen verloren gaan. Christus' bloed is niet vergeefs gestort en Hij zegt dan ook zelf: "Niemand zal ze uit Mijn hand, noch uit de hand Mijns Vaders rukken.

O, dat toch Gods volk moed grijpe. Door deze vernedering zullen zondaren zalig worden om niet, door de verlossing, die in Christus Jezus is.

Deze mannen zien en erkennen David als de gezalfde des Heeren. Maar hoe is die meerdere David de Gezalfde in geheel enige zin. Hij Zelf getuigt: "De Geest des Heeren Heeren is op Mij, omdat de Heere Mij gezalfd heeft, om een blijde boodschap te brengen de zachtmoedigen; Hij heeft Mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van hart, om de gevangenen vrijheid uit te roepen en de gebondenen opening der gevangenis", Jes. 61: 1.

In deze woorden spreekt Christus van Zijn zalving tot Zijn drie ambten. Door Zijn profetische bediening wordt de verstandelozen het verstand gegeven van God en Goddelijke zaken en de blijde boodschap des heils aan gans verlorenen gebracht. Gelukkig, die met Maria het goede deel hebben uitgekozen, door aan Zijn gezegende voeten te mogen neder zitten om Zijn hemelse onderwijzingen te horen en door de toepassende bediening des Geestes te verstaan. Ingeleid te worden in de heilgeheimen van eeuwige zaligheid en het kabinet ontsloten tot verheerlijking van de Drie-enige God.

Als Priester verbindt Hij de dodelijke wonden van de gebrokenen van hart met de balsem van Zijn voldoende en verzoenend hart bloed door de ontsluiting en de toepassing van Zijn Borgtochtelijke gerechtigheid en heiligheid. Als Koning opent Hij de deuren der gevangenis van zonde, hel en dood, waarin zij zichzelf geworpen hebben, om hen te voeren tot de vrijheid en heerlijkheid der kinderen Gods, tot de verzoening en vrede Gods.

Zou dan die meerdere David, de Man naar Gods hart, als het oog voor Hem maar een weinig geopend wordt, ook niet worden die geheel enige Man van hun hart? Zouden ze dan niet alle heerlijkheid der wereld schade en drek leren achten om Hem te mogen toebehoren en in. Zijn gemeenschap te leven? Met Paulus roepen ze het uit, dat Hij hun leven is. de dood leren ze kennen in zichzelf en schrijven op alles wat buiten Hem is; maar in Hem vinden ze sterkte, gerechtigheid en eeuwige behoudenis. Ja, zoveel mogen ze in Hem zien en vinden, dat ze ondanks alle machteloosheid in zichzelf, te midden van de bangste aanvallen des vijands, met Paulus door het geloof wel hebben uitgeroepen: "In Hem zijn wij meer dan overwinnaars."

De mannen in onze tekst spreken bij de keus van hun hart het dan ook uit, dat David regeren zal en niet Saul, Dat hij zijn scepter zwaaien zal in vrede en dat Saul zal ondergaan. Hoor maar hoe ze dat duidelijk getuigen, als ze roepen: "Vrede, vrede zij u." Het ging er in dien tijd om of Saul en zijn geslacht over Israël heersen zouden of David en zijn huis. Voor velen zal de keus moeilijk zijn geweest. Het was toch voor het uiterlijke goed onder Saul. David zegt later zelf: "Hij bekleedde u met scharlaken." Dus voor de tijd hadden ze gebrek aan niets.

En nu voor David, die maar met een klein hoopje volks was en in diepe verachting en misschien wel, zoals het scheen, nooit op de troon zou komen, te kiezen, daar was voor het vlees weinig begeerlijks in. Het overgrote deel bleef dan ook rustig onder Saul, ja beoorloogde David, zelfs met Saul. Voor deze mannen echter is de keus niet moeilijk. Zij wensen van koning te veranderen. Al veel te lang hadden ze Saul gediend. Die dienst was hun, ondanks alle aardse heerlijkheid, daaraan verbonden, de dood geworden.

En mijn geliefden, zal het ons welgaan, dan zullen ook wij in ons leven van koning moeten veranderen; verlaten moeten de dienst van en het leven in de zonde en ongerechtigheid, van zelfgenoegzaamheid en behagen van het vlees en alle dingen, die van de wereld zijn, om de dood te leren schrijven op alles wat geen God en Christus is. Een keuze zal onze ziel moeten vervullen om onvoorwaardelijk de Heere te mogen toebehoren; dat Hij regeren zal ook in ons hart zoals het Hem behaagt en alles ter neer slaan en uitroeien wat zich tegen Zijn wil en welbehagen verzet en Hij de hoogste plaats in onze ziel zal innemen en Zichzelf in ons verheerlijken.

Die mannen hadden zichzelf er geheel veil voor, hoe het ook ging. Zo nu leert de Heere ook Zijn volk door genade alles te verzaken en te haten wat buiten Hem is en zichzelf er geheel voor over te hebben, hoe het ook zou mogen gaan, begerende tot Hem gerekend, door Hem te worden geregeerd.

Met de wens van "Vrede, vrede zij u", is het of we iets vernemen van het gebed, dat de Heere Jezus Zijn discipelen en al Zijn volk leert met de woorden: "Uw Koninkrijk kome"; en van hetgeen onze Heidelberger als verklaring van deze bede geeft in Zondag 48, zeggende: "Regeer ons zo door Uw Woord en Geest, dat wij ons aan U hoe langer hoe meer onderwerpen; bewaar en vermeerder Uw kerk; verstoor de werken des duivels en alle geweld, hetwelk zich tegen U verheft, mitsgaders alle boze raadslagen, die tegen Uw heilig Woord bedacht worden; totdat de volkomenheid Uws

Rijks kome, waarin Gij alles zult zijn in allen."

Dat "vrede, vrede zij u" is dan ook een oorlogsverklaring aan Saul en al wat tot hem behoort. Met deze keus der ziel zal de strijd dan ook niet uitblijven. Een bange strijd zal dat volk moeten strijden, waarin zij zelf geheel machteloos zijn tegen die grote menigte, die tegen hen komt, maar waarin zij toch niet zullen omkomen. Maar daarvan hopen wij in ons derde punt nog iets meer te zeggen. Van dien vrede, waarvan deze mannen hier spreken en David in begeren te zien staan, was toen nog niet veel te zien; maar die zou gewis komen. Saul beroerde en verwoestte, maar David zou na al de bange worstelingen en zware strijd de vrede al het volk verwerven. Zie dat maar in het regeren van David, als de Heere hem rust geeft van rondom; en in het bijzonder als zijn zoon Salomo heerst op zijn troon. Saul zal ondergaan, maar David en zijn huis heersen op de troon van Israël.

Was dit alles slechts schaduwachtig; hoe duidelijk en volzalig is dit vervuld in dien gezegenden Middelaar. Hij is die geheel enige Vredevorst. Hij riep het Zijn discipelen en al Zijn volk toe: "Mijn vrede laat Ik u en Mijn vrede geef Ik u."

Nee, buiten Hem en Zijn heerschappij geen vrede meer op aarde of in enig schepsel. De zonde heeft allen vrede weggenomen en de vijand heerst, met bruut geweld zich verheffende tegen God en al Zijn volk, dan weer als een engel des lichts, dan weer als een briesende leeuw zich openbarende. Maar Christus heeft door Zijn vernedering en plaatsbekleding niet alleen de schuld betaald, maar ook des vijands kop vermorzeld en de dood verslonden tot overwinning, het leven Zijn volk onsterfelijk aan het licht gebracht; Hij heeft het recht Zijns Vaders volkomen genoeg gedaan en de kaken der hel in stukken geslagen en de eeuwige overwinning en vrede Zijn volk verkregen.

Zo, dat het volk, dat onder het Goddelijk recht des Vaders wordt afgesneden, zelfs met Paulus in verwondering mag uitroepen: "Wij dan gerechtvaardigd zijnde door het geloof, hebben vrede met God door onzen Heere Jezus Christus." Hij verwierf de vrede en deelde deze mede. Hoor maar hoe Hij telkens tot Zijn discipelen sprak: "Vrede zij ulieden." O, dat volk, hetwelk Hem mag toebehoren, zal in gemeenschap met Hem eeuwige vrede hebben, want

*Hun zal een schat van zegeningen,
In Hem, ten erfdeel zijn. (Psalm 72: 9)*

Ook zeggen ze: "en vrede uw helpers." Ze begeren dus, dat David in heerlijkheid en vrede zal heersen ongestoord. en dat degenen, die hem toebehoren, ook in dien vrede zullen zijn gesteld. Hieraan zult u ze kennen, zegt Johannes: "dat ze de broeders liefhebben." Door de liefde Gods, uitgestort in het hart, komt liefde tot God en al Zijn volk. Onafscheidelijk is dit aan elkaar verbonden. Zouden ze het goede voor het volk niet zoeken, dat Hem toebehoort? Al zouden ze zelf nooit worden aangenomen, toch hebben ze dat volk lief. "Het zijn zoete banden, die mij binden", zegt Groenewegen, "aan dat lieve volk van God." Wat achten ze dezulken hoog, wat zien ze hen bevoorrecht boven allen, die in de wereld zijn. Nooit mag de vijand het *heah* over dat volk uitroepen; nooit mag twist of gekrakeel de vrede storen of verderven.

Wat een gezegende wens spreken deze mannen uit, als ze begeren, dat te midden van de bangste strijd de vrede hun zal worden geschonken, bewaard en vermenigvuldigd. Hoe duidelijk wordt getekend in de keus van deze mannen, dat ze zeggen kunnen waarom het hen te doen is. Dat volk toch is het om God te doen. Tegen God hebben wij gezondigd en met God moeten wij, zal het wel zijn, weer worden verzoend. Zijn toorn hebben wij ons waardig gemaakt; terwijl Zijn gunst meer sterkt dan de uitgezochtste spijzen. Nu wil het wat zeggen voor een volk, dat door hun zondeval in

hun verbondshoofd Adam de breuk geslagen heeft tussen God en hun hart, dat door hun zonden alles onder de vloek besloten ziet en geen uitkomst meer bij enig schepsel vinden kan, als die gezegende Middelaar wordt geopenbaard en God Zelf ons betuigt, bij monde van de dichter in Psalm 89: 9:

*Ik heb bij enen Held voor Isrel hulp beschoren,
Hem uit het volk verhoogd; Hem had. Ik uitverkoren.
'k Heb David, Mijnen Knecht, Mijn gunsteling gevonden,
En Hem met heil'ge zelf aan Mij en 't rijk verbonden.*

Zie, dat nu aanschouwen deze mannen als ze de reden uitspreken, waarom ze hem begeren toe te behoren. Lees het maar in onzen tekst, als u ze hoort uitroepen: "Want uw God helpt u." God had Saul verlaten omdat hij God verliet. Eens was hij in hoogheid door God gesteld, maar hij had zich verheven en tegen God verhard en was daarom verworpen. In plaats van door de Geest des Heeren werd hij nu gedreven door en was vervuld met een bomen geest, ver van God en zich zoekende te handhaven buiten God. In David zien ze echter uitstralen het werk en de kracht Gods.

Maar is het nu ook niet zo met degenen, die vrede gezocht hebben in alles wat buiten. Christus is? Hebben ze niet leren kennen, dat alles en alles te kort schoot om met God te worden verzoend? Dát ze in diepe smart het moesten leren verstaan, dat de deugden Gods, die ze lief kregen boven eigen behoud, door hun zonden geschonden, door niemand konden worden opgeluisterd. Niemand was machtig dat hemelhoge rantsoen, dat nodig was, meer op te brengen.

Maar welk een dierbaarheid en algenoegzaamheid mochten ze in Christus leren kennen, toen Hij Zich aan, hen openbaarde. Hij, de Zoon van God en toch ook de Zoon des mensen. God uit God, eenswezens met de Vader en de Heiligen Geest; en toch ook waarachtig en rechtvaardig Mens, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet; opdat Hij degenen, die onder de wet waren, verlossen zou. In Zijn vernedering, waarin Hij Zichzelf als vernietigde, de gestalte van een dienstknecht aannemende, heeft Hij de volkomen voldoening voor de hemelhoge schuld Zijns volks aangebracht en een eeuwige gerechtigheid verworven, zodat de Goddelijke deugden uitstralen in de behoudenis en zaligheid van al Zijn volk. Zijn vernedering en zelfs het dragen van de oneindige toorn Gods waren naar het welbehagen Gods; zo zelfs, dat de Vader Zich verlustigde in het onbeschrijfelijk lijden van Christus, waarin Hij Gods deugden verheerlijkte en het welbehagen Gods gelukkig tot eeuwige verlossing Zijns volks deed voortgaan. Hij volbracht de wil des Vaders en werkte het werk des Vaders en verwierf de eeuwige gunst des Vaders al de Zijnen.

Nee, de Vader betrouwde het werk der verlossing geen borg toe, die vallen kon, maar zulk Eén, Die tot de laatste kwadrantpenning alles aanbracht, wat nodig was om, tot de verheerlijking Gods, aan Zijn volk in de gunst en gemeenschap Gods volmaakt te herstellen. Ja, wat straalt in Hem de liefde van de Drie-enige God uit. In de Gift van de Vader, in de komst van de Zoon, in de toepassing van de Heilige Geest. Gods gunst verkrijgt dat volk in Christus, dewijl het mag zien dat genoeg nemen des Vaders in Christus' offerande voor hun schuld ; die vrijwillige overgave des Zoons in hun plaats de kracht van de Heilige Geest in de verzekering en verzegeling aan hun ziel.

Wat zien Amasai en zijn mannen toch veel in David en wat gegronde redenen geven ze op voor hun brandend verlangen, geopenbaard in het uitspreken van de keus hunner ziel. En toch, bij dat alles weten zij nog niet of David hen ooit zal willen aannemen om hem te mogen toe behoren.

Zo nu kan het zijn in het hart van dat volk, hetwelk door levendmakende bearbeiding

des Heiligen Geestes, de keuze hartgrondig met Ruth mocht doen; dat zo veel in Hem, die gezegende meerdere David, in zalige beoefening van hun ziel mocht zien en toch moet zeggen, met een onverzoende, openstaande schuld in Gods recht, zich er buiten te zien staan, vreemde nog voor eeuwig te moeten verzinken, omdat ze de bewuste overgang in Christus nog missen. Het zal echter voor zulken meevallen. Zie het maar in onze tekst getekend, als we letten op onze derde gedachte, die wij noemen de gekroonde uitkomst.

3. De gekroonde uitkomst

Daar stonden ze nu op de wegscheiding tussen Saul en David, terwijl hun een halt was toegeroepen. Zullen ze nu door David worden verstoten? Nee, het zal dezulken toch zo medevallen. Hoor maar wat onze tekst ten slotte zegt: "Toen nam David hen aan en stelde hen tot hoofden der benden."

Zie, dat was nu de nooit beschamende uitkomst voor degenen, die onvoorwaardelijk Saul en al zijn heerlijkheid prijs gaven om David, hoe zeer ook door velen veracht, vervolgd en verworpen, te mogen toebehoren.

Maar dat nu is ook de zekere uitkomst voor al degenen, die in waarheid des harten de wereld, de zonde en zichzelf leerden afvallen en onvoorwaardelijk God mochten toevallen; die alles schade en drek hebben leren achten om de uitnemendheid, die in Christus Jezus is. Dat volk zal eeuwiglijk tot kinderen Gods worden aangenomen. Al is het, dat het de Heere niet altijd behaagt ieder van de Zijnen hier, in dit leven, met bewustheid voor de ziel, door de toerekening des Vaders, de overzetting in Christus door de verzekering van de Heilige Geest te doen ervaren; nochtans zal geen van al dat volk achterblijven. Aangenomen werden ze toch reeds van eeuwigheid door Christus in het verbond.

Toen zij in het stondeke der minne van dood levend werden gemaakt, werden ze in genade aangenomen in Christus en al Zijn weldaden hun toegerekend voor de tijd en de eeuwigheid. En door het geloof mochten zij telkens iets van die aanneming ervaren, wanneer de Heere Zich in Zijn Goddelijke gunst en liefde kwam uit te laten. Hoe zoet was zulks hun ziel, toen ze door de liefde uit Christus, waaronder het recht Gods bedekt was, zich in Hem, als hun plaatsbekledende Borg, mochten verliezen. En al moesten ze ervaren, dat bedekking nog geen betaling, ontsluiting nog geen overzetting en onderhandeling nog geen afhandeling is, het zal voor hen meevallen, want de vastheid hunner behoudenis ligt niet in de eerste plaats in de bewuste overzetting, maar in de onveranderlijke toerekening Gods. Terecht zegt de Heidelberger dan ook, dat ze de troost hiervan verkrijgen, *voor zover ze zulk een weldaad met een gelovig hart aannemen.*

En waartoe nam David nu die mannen aan? Om tijdelijk in de spelonk maar neer te zitten? Wij lezen: "David stelde hen tot hoofden der benden." Ze worden dus door David bij het leger ingedeeld om aan de strijd deel te nemen.

En aangenomen worden allen, die de oprechte keus mochten doen tot de meerderen David gerekend te worden, tot de strijd. En die strijd is zwaar. Hoe machtig ze in hun eertijds waren, in de strijd die ze toen streden, zo machteloos en krachteloos leren ze zichzelf nu kennen in dezen strijd. Daarbij zijn de vijanden nog veel meer dan ooit te voren. Nooit hadden ze kunnen denken, dat zooveel vijanden tegen hen zich zouden verheffen, niet alleen van buiten, maar ook van binnen. Als ze dan ook in eigen kracht zich zoeken te handhaven, ervaren ze het steeds te moeten verliezen en onder te liggen. Met Jósafath moeten ze het uitroepen: "In ons is geen kracht tegen die grote menigte. Gelukkig als ze dan in die machteloosheid met de Heidelberger tot de

smeking mogen komen: "Wil ons toch hoeden en sterken door de kracht Uws Heiligen Geestes, opdat wij in dezen geestelijken strijd niet onderliggen, maar altijd sterken wederstand doen, totdat wij eindelijk ten enenmale de overhand behouden."

Want toch, wanneer waren Amasaï en de zijnen sterk en krachtig? Alleen dan als ze streken achter David; in Davids kracht; in Davids naam; niet voor zichzelf, maar voor Davids zaak. Daarvan zegt ook Paulus: "Zo zal ik dan veel liever roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone. Daarom heb ik een welbehagen in zwakheden, in smaadheden, in noden, in vervolgingen, in benauwdheden om Christus' wil; want als ik zwak ben, dan ben ik machtig", 2 Cor. 12: 9, 10. Dat is dan ook het heilgeheim van de kerke Gods, dat zij in het verliezen aan hun zijde, in Christus meer zijn dan overwinnaars. Het opmerkelijke hierbij is ook, dat hun nooit te veel wordt opgelegd. David wist hen nauwkeurig in te delen, dewijl hij hen allen kende. De een tot overste van tien, een ander tot overste van vijftig, dien weer van honderd en zo maar voort. Maar zo nu weet die grote David op het aller-volmaaktst wat voor elk van de Zijnen nuttig en nodig is. Elihu zegt: "Hij legt de mens niet te veel op, dat hij in het gericht tegen Hem zou mogen treden." Wel kan de strijd soms zwaar zijn en o zo bang. Als de Heere Zich verbergt, dan lijkt het menigmaal of de ondergang nabij is; en toch, zie het maar, die strijd eindigt niet in de dood, maar voert tot het leven in Zijn gemeenschap en heerlijkheid.

Straks toch, als die juiste tijd van Gods welbehagen er is, wordt David gezet en gezien op zijn troon en zij vóór de troon. Zo nu zal het meevallen voor al dat in zichzelf ellendig en noodduftig volk, maar dat door dien gezegenden David tot de strijd werd opgeroepen. Moeten zij menigmaal smeken: *Twist met mijn twisters, Hemelheer', Ga mijn bestrijders toch te keer*, Psalm 35: 1, of in Psalm 54 1:

*O God, verlos mij uit de nood;
Red om Uws Naams wil, Heer', mijn leven;
Mijn rechtszaak zij aan U verbleven,
Och of Uw arm mij bijstand bood.*

Ze zullen er uit worden verlost; want mogen ze hier bij ogenblikken door het geloof roemen in de overwinning, eens zullen ze in de eeuwige overwinning delen, als aan het einde van het strijdperk de vijand hen zal moeten loslaten en die grote Koning zeggen zal: "Komt nu maar in, gezegenden Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk, dat voor u weggelegd is van voor de grondlegging der wereld." Die troost doet hen hier bij ogenblikken zingen, wat ook wij thans willen doen, uit Psalm 73:12:

*'k Zal dan gedurig bij U zijn,
In al mijn noden, angst en pijn;
U al mijn liefde waardig schatten,
Wijl Gij mijn rechterhand woudt vatten.
Gij zult mij leiden door Uw raad,
O God, mijn Heil, mijn Toeverlaat;
En mij, hiertoe door U bereid,
Opnemen in Uw heerlijkheid.*

Toepassing.

Zie, mijn geliefden, dat is nu het voorrecht van al degenen, die de Heere door genade onvoorwaardelijk leren toevallen en alles, wat zich tegen Hem verheft, buiten Hem en in zichzelf leren afvallen. Die brandende begeerte, gewerkt door de Heiligen Geest, kwam openbaar in hun uitgesproken keus en werd gekroond met een gezegende

uitkomst.

Maar nu komt het er voor een ieder onzer op aan, of die levende begeerte reeds in ons hart is gewerkt. Van nature begeren wij wel een goede uitkomst, maar niet een onvoorwaardelijke overgave, ondanks alle strijd en vernedering. Zo koos ook Orpa, maar kwam er mee om. Hoe anders was het met Ruth. Voor een totale onmogelijkheid werd zij geplaatst, maar zij volhardde en werd niet beschaamd, maar gekroond. Hoe is het nu met ons? Zonder de ware keuze zal niemand het Koninkrijk Gods kunnen ingaan. En er zijn maar twee uitersten; of in schijnvrede met Saul hier te leven en met hem voor eeuwig te verzinken, of met David hier veel druk, haat en vervolging van de vijand soms te moeten doormaken, maar te delen in Gods gunst en eenmaal in heerlijkheid te mogen ingaan. O, let toch op het einde van Saul, alsook op dat van David. Saul, bezet met een bozen geest, komt in zijn verharding eeuwig om, en David, geleid door de Heiligen Geest, mag eeuwig triomferen. Hoe nodig is het te onderzoeken, of de keuze, die ons bezet, de ware keuze is. Ook zijn we met de keus niet klaar. Hoeveel bedriegen zichzelf voor een nimmer eindigende eeuwigheid. De Heere roept het ons toe: "Onderzoek uzelf nauw, ja zeer nauw, eer het besluit bare, want als kaf gaat de dag voorbij."

Hoe ontzettend zal het zijn voor velen, menende in te gaan en niet te kunnen. Waar de rechte keuze is gewerkt, blijft de strijd niet uit. Die kunnen het met het algemene ook niet doen. Welk een bange vrees kan dat oprechte volk, dat het om God te doen geworden is, niet bezetten, dat alles wat ze ervoeren en wat hen vervulde nog maar algemene werkingen des Geestes zijn en ze voor eeuwig bedrogen zal doen uitkomen.

Wat valt het voor dezulken met een Ruth dan mede, als die gezegende Borg de keus hunner ziel eens bevestigt. Wel kan het op de grensscheiding zwaar zijn, als die meerdere David Zich nog verbergt en de vijand van achter aankomt en hen dreigt te doen verzinken. Maar ook valt het daar zo menigmaal wonderlijk mede, wanneer die grote David Zich openbaart en zijn stem doet horen. O, dan gaat hun ziel uit vanwege Zijn spreken. O, dat volk mag moed houden, want die gezegende Koning doet geen half werk. Zijn lust is aan haar. Nooit is er zulkeen op die plaats door Hem verstoten. Laat dat volk spreken, dat door Hem met bewustheid voor hun ziel werd aangenomen, of Hij het te midden van al de bange vrees en aanvallen des vijands van buiten en van binnen, toen zij in hun verlorenheid dachten te verzinken, niet wonderlijk deed meevallen. O, die sterkte uit Hem en die gemeenschap, die ze verkregen met Hem.

Want die aanneming is een eeuwige aanneming, ja "zonder te scheiden meer." En eenmaal zal hun vergund worden om te mogen inkomen in de heerlijkheid, die Hij hun bereid heeft, om dan zonder enigen strijd in volmaaktheid eeuwig bij de Heere te zijn, om Hem toe te brengen alle eer, lof, aanbidding en dankzegging tot in alle eeuwigheid. Amen.

11. EEN HEMELS GETUIGENIS UIT DE GRAFPELONK VAN DE OPGESTANE LEVENSVORST

Paaspredicatie over Mattheüs 28: 5-7

Ds L. RIJKSEN - Middelburg

Psalm 118: 12

Lezen Mattheüs 28: 1-15

Psalm 30:4 en 8

Psalm 98: 2

Psalm 66:10

Geliefden,

Het Paasfeest zegt ons, dat de Heere een God is van wonderen. Dat Hij door het onmogelijke van des mensen zijde heen Zich verheerlijken wil tot de ere van Zijn heilige Naam en tot zaligheid van al Zijn volk. Zó zelfs, dat Paulus daarvan in verwondering uitroept: "De verborgenheid der godzaligheid is groot: God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in de Geest, is gezien van de engelen, is gepredikt onder de heidenen, is geloofd in de wereld, is opgenomen in heerlijkheid."

Wie toch kon ooit het raadsel ontraadselen, dat gans verloren Adamskinderen, die zich door de bondsbreuk in Adam de eeuwige dood hebben waardig gemaakt, en door hun dagelijkse afmakingen de schuld in Gods recht nog steeds vermeerderen, wederom met God in een verzoende betrekking hersteld worden? Sprak de Heere Zelf niet als in heilige verlegenheid tot Israël: "Hoe zal Ik u onder de kinderen zetten en geven u het gewenste land?" En hoe stonden weleer de heilige engelen verlegen te staren op het verzoendeksel, daar ze zagen, dat de wet zweeg, terwijl de Bijbelheiligen ingingen in heerlijkheid. Zij hadden echter in de raad Gods niet gestaan. Welk een heilgeheim wordt dan geopenbaard in Hem, Wiens Naam Jezus Christus is.

Nee, niet voor allen is die Naam dierbaar en strekkende tot zaligheid. Voor de wachters is de opstanding des Heeren tot een dodelijke schrik en tot verbreiding zelfs van leugenen, en voor de Farizeeërs tot vermeerdering van hun vijandschap. Hoe anders echter is de verrijzenis des Heeren uit het graf voor degenen, in wier hart plaats daarvoor gemaakt is. Hoe moet een volk, dat door ontdekkende genade Gods zichzelf in zijn verlorenheid heeft leren kennen en de schuldbrief thuis gekregen heeft, het ervaren, dat alles buiten Jezus hun toeroept: Bij mij is het niet! bij mij is het niet! Hoe kan te midden van de aanvallen des vijands van buiten en van binnen, dezulken alle hoop vergaan. Het zal dezulken echter medevallen, want Jezus is opgestaan uit de doden en dat heil, dat in Hem gevonden wordt, zal hun worden ontsloten en toegepast. Paasfeest spreekt immers van het eeuwig heil, dat in Christus, de opgestane Levensvorst, is. Welnu, daarvan spreekt onze tekst, die u vinden kunt in Mattheüs 28: 5-7, waar wij lezen:

Maar de engel, antwoordende, zei tot de vrouwen: Vreest gilieden niet; want ik weet, dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was.

Hij is hier niet; want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats, waar de Heere gelegen heeft.

En gaat haastelijk heen, en zegt Zijn discipelen, dat Hij opgestaan is van de doden; en ziet, hij gaat u voor naar Galiléa, daar zult gif Hem zien. Ziet, ik heb het ulieden gezegd.

In onze tekst beluisteren wij *een hemels getuigenis uit de grafspelonk van de opgestane Levensvorst*. Letten wij daarin dan

1. *Op een bemoedigende aanspraak;*
2. *Op een geheimvolle openbaring;*
3. *Op een troostrijke opdracht.*

1. Staan wij nu ten eerste stil bij ***een bemoedigende aanspraak***.

Tot wie deze werd gericht? Wel, zoals onze tekst zo wonderschoon ons zegt: *tot de vrouwen*. Was de vrouw het eerste in de overtreding in het Paradijs, nu zal de vrouw de eerste zijn, aan wie dat grote heilgeheim, dat in Christus, de tweede Adam, is, zal worden geopenbaard.

In welk een diepe smart verkeerden deze vrouwen en ook de discipelen, die de Heere met Zijn inwendige roeping van de Heilige Geest uit de dood tot het leven achter Hem en tot de gemeenschap met Hem geroepen had, nu ze Jezus misten, omdat Hij gekruisigd, gestorven en begraven was. Maar het woord des Heeren zou in hen vervuld worden: "Gijlieden zult schreien en klagelijk wenen, gij zult bedroefd zijn, maar uw droefheid zal tot blijdschap worden."

Wat was het bang voor hen geworden; hadden ze gehoopt in die zoete vrede en gedurige gemeenschap met Hem te mogen voortleven, hoe anders toch was het geworden. Dat dit tot hun eeuwig heil zou strekken, daar konden ze niets van bezien. Alle hoop verging bij hen, en dewijl Hij hun leven was geworden en ze Hem nu misten, waren ze hun leven kwijt en bleef er geen verwachting meer over. Die plaats, die Hij in hun hart had ingenomen, kon door niets en door niemand vervuld worden. In dit tekstverband wordt het ons zo duidelijk geleerd, dat zulk een volk, dat in een levend en smartelijk gemis verkeert, daarin geen rust kan vinden. Hoe noodzakelijk de kennis der diepe ellendestaat ook is, waar wij allen van nature in verkeren krachtens onze bondsbreuk in Adam, die kennis echter maakt ons niet zalig. Hoe noodzakelijk wordt het juist dezulken om daaruit verlost te worden, wat echter van 's mensen zijde gans afgesneden is. Maar zulk een volk, dat het om Hem te doen geworden is, zal het meevallen, want (Psalm 142: 2):

*Als mij geen hulp of uitkomst bleek;
Wanneer mijn geest in mij bezweek
En overstelpt was door ellend',
Hebt Gij, o Heer', mijn pad gekend.*

Hoort maar wat onze tekst zegt: "Maar de engel, antwoordende, zei tot de vrouwen: Vreest gijlieden niet; want ik weet, dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was." Bemerkt daarbij de tegenstelling maar eens in onze tekst met hetgeen ons vooraf wordt beschreven.

Wat toch was geschied? De Heere Jezus was begraven in de grafspelonk van Jozef van Arimathéa. De Joden hadden de steen verzegeld en een sterke wacht er voor geplaatst. Bevreesd voor Zijn opstanding, waar Jezus meerdere malen over gesproken had tot vertroosting en moedgeving van Zijn discipelen, maar die de kracht daarvan nu nog zo gans en al misten, dat ze er schier niet meer aan dachten zelfs, zochten de vijanden in hun haat het woord waar te maken: "Hij, die nederligt, zal niet weder opstaan."

Alles deed de vijand om Jezus in het graf te houden. Wat is de mens van nature toch een vijand van God en van zijn eigen zaligheid. Want buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf. Hoe zoekt heel de hellemacht met al zijn trawanten Jezus het

verwerven niet alleen, maar ook de toepassing van de zaligheid aan al de Zijnen door Zijn opstanding uit de doden, onmogelijk te maken.

Hoe dwaas echter, want de Heere zal hen belachen, de Heere zal hen bespotten. De overwinning over al Zijn vijanden had Christus immers reeds verkregen, en die overwinning zal uitstralen in Zijn opwekking en opstanding uit de doden. Hij, Die het recht des Vaders volkomen voldoening gaf, door de losprijs aan te brengen voor al Zijn volk, kon van de dood niet gehouden worden. Eiste 's Vaders recht van Hem, als de Plaatsbekleder Zijns volks, Zijn dood, nu Hij dat rantsoen tot de laatste kwadrantpenning had aangebracht, eiste dat recht ook Zijn opwekking uit de dood. Ziet dan ook maar, ondanks al het woeden der hel en alle geweld des satans, waarmede de vijand het graf gesloten zoekt te houden, staat Christus op uit de dood. Hoe dit geschiedde? Wel, let er slechts op hoe eenvoudig ons dit wordt beschreven in ons tekstverband.

Wij lezen: "En er geschiedde een grote aardbeving; want een engel des Heeren, nederdalende uit de hemel, kwam en wentelde de steen af en zat op dezelve. En zijn gedaante was gelijk een bliksem, en zijn kleding wit gelijk sneeuw. En uit vrees van hem zijn de wachters zeer verschrikt geworden en werden als doden."

Hoe waar wordt hier het woord van de dichter vervuld:

*Gij hebt Uw vijanden verjaagd,
Om bij Uw volk, zeer onvertsaagd,
Te wonen vroeg en spade.*

Nee, engelen hebben Christus niet opgewekt, maar waren slechts dienstbaar gesteld om de steen af te wentelen, omdat Christus met Zijn menselijke natuur niet door de steen moest dringen, gelijk de roomsen willen. Met welk een hemelse heerlijkheid ging dit evenwel gepaard; zó zelfs, dat de wachters, hoe streng de bevelen ook waren, door de dood als achtervolgd, wegvluchtten. Zo nu wordt Christus tot een val, maar anderzijds tot een opstanding veler in Israël.

Met een slaafse vreze des doods bezet, ijlen die vijanden zo ver mogelijk van het graf van Jezus weg, terwijl de vrouwen, met heimwee naar Jezus bezet, al vroeg in de morgen der opstanding geen rust kunnen vinden, en hoewel ook met vreze vervuld, zich heenspoeden naar het graf. Die vreze was echter zo'n andere vreze, en deze vreze zal niet worden beschaamd, maar wel gekroond.

Hoort maar hoe de engel des Heeren deze vrouwen aanspreekt. Tot hen zegt hij: "Vreest gijlieden niet." Och, dat konden ze uit zichzelf niet bezien. Wat kan dat arme, ontledigde en van alle gronden afgebrachte volk vrezen met een bange vrees. Vreest dat volk niet bij aanvang reeds de donder der wet; hoe vrezen ze vanwege de veroordelingen van hun consciëntie en de bange aanvallen des satans. Welk een vreze kan dat volk bezetten na alle bemoedigingen en uitlatingen van Gods gunst, als ze de gevoelige gemeenschap des Heeren missen aan hun ziel. Ja, vreze vanwege hun openstaande schuld in Gods recht, en de breuk, die geslagen is tussen God en hun ziel, die zij niet kunnen helen, en door ontdekking wel groter leren kennen, zodat het aan hun zijde een gans verloren zaak wordt.

Voor dat oprechte volk, dat het om God in hun leven te doen geworden is, zal het echter medevallen. Hij maakt het waar, dat Hij het gekrookte riet niet zal verbreken, en de rokende vlaswiek niet zal uitblussen, dat Hij met waarheid het recht zal voortbrengen. Want Christus is opgestaan tot hun verlossing, *om te openen de blinde ogen, om de gebondenen uit te voeren uit de gevangenis, en uit het gevangenhuis die in duisternis zitten*, Jesaja 42: 7. Wat moet die aanspraak van de engel voor de

vrouwen tot verwondering geweest zijn.

Door de gebeurtenissen van de laatste dagen was hun alle hoop ontnomen. Wel waren ze bekend geworden met de geschriften der profeten, die van het lijden en sterven van de Messias geprofeteerd hadden. Ook had de Heere Jezus Zelf verschillende malen getuigd van de noodzakelijkheid van Zijn overgave tot in de dood, ja, dat Hij veel moest lijden van de ouderlingen en overpriesters en schriftgeleerden des volks, en gedood zou worden, alsook dat Hij ten derden dage opgewekt zou worden. Maar ach, zij verstonden dat niet, het ontbrak hun aan licht, alsook aan de toepassende kracht om daaruit te kunnen leven.

Ze waren met specerijen naar het graf gegaan, om hun liefde aan het lichaam van Hem, Die ze niet missen konden, te betonen, zoekende bij een dode Jezus, wat alléén bij de levende, uit de dood opgestane Levensvorst te vinden was.

Wat kan het dat volk bang zijn, als de Heere het eerste wegneemt om het tweede te stellen. Als Hij gaat vervullen: "Het is u nut, dat Ik wegga." Alles scheen hun nu vergeefs, al de blijdschap, die ze hadden gedeeld, was in diepe smart verkeerd. En toch, hoe smartelijk en vol van vreze ze waren, konden ze van Hem niet wegblijven; heel de wereld had voor hen niet de minste waarde. Hij, ja Hij alleen was het, waarvoor ze alles wel wilden missen, om Hem te mogen bezitten en in Zijn gemeenschap te leven. Zijn Woord was het, waarvan ze met de dichter konden getuigen: Uw Woord kan mij, ofschoon ik alles mis, door zijne smaak, en hart en zinnen strelen! En nu geen enkel woord ooit meer te zullen horen; nooit Zijn toegenegen goedgunstigheid meer te ervaren. Hem altijd, ja voor eeuwig te moeten missen. O, welk een smart vervulde hen, en dan nu dit wonderlijke woord: "Vreest gijlieden niet"?

Ja, daarbij, terwijl ze al onderweg gezegd hadden: "Wie zal ons de steen afwentelen?" en bij het graf gekomen, zagen ze, dat de steen afgewenteld was, en een engel in hemelse majesteit zo triomfantelijk zitten op de steen, dit troostwoord sprekend.

Wat wonderlijk was toch dit alles.

O, het zal zo medevallen voor die zoekende zielen. Vervuld zal worden het woord des Heeren tot Jesaja: "Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen. Spreek naar het hart van Jeruzalem, roep haar toe, dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is, dat ze van de hand des Heeren dubbel ontvangen heeft voor al haar zonden", Jesaja 40: 1-2.

Hoe moet hun verwondering gestegen zijn, toen de engel verder ging en zei: "Want ik weet, dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was."

Duidelijk toch openbaart de engel als de boodschapper des Heeren, dat hij weet, ja dat de Heere weet waar het hun om te doen is. Het is in het leven van de kerk des Heeren zo menigmaal tot troost, dat de Heere alwetend is. Dat Hij al de raadselen, vragen en smarten kent, waarmede ze zo menigmaal te worstelen hebben bij dagen en bij nachten. Dat, wat in het verborgene wordt doorleefd en waar geen mens van weet, de Heere het weet en Hij het soms op de daken doet prediken. Ja, wat troostvol is het voor dezulken, die zo menigmaal in bange strijd aangevallen worden, dat hun zaak niet recht is voor God en zij nog eeuwig zullen verzinken, als de Heere openbaart, dat de keuze hunner ziel en het heimwee naar Hem, Hem welgevallig is, zeggende: "Ik weet, dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was."

Welk een diepe indruk maakte ook dat noemen van Zijn Naam, Jezus, op hun harten. Wat riep dat spreken terug naar die vorige tijden. Wat doorleefden ze als in één ogenblik weer wat Hij hun had doen ervaren. O, die Naam Jezus, nee, naar zijn diepe inhoud, als Zaligmaker, als Verlosser van dood en hel en graf, als Verwerper van het nieuwe leven, zó kenden ze Hem in Zijn Namen nog niet. Maar naar de mate, dat ze

inleiding in de dierbaarheid van Zijn Persoon in Zijn omwandeling op aarde verkregen hadden, naar die mate mochten ze Hem toch kennen en beminnen. Maar alle hoop was afgesneden, want het was zo terecht zo de engel getuigde, dat Hij gekruisigd was. Dat Hij hun echter juist zó als de Gekruisigde nog veel dierbaarder en vol van zaligheid was, verstonden ze nog niet, maar dat wil Hij hun nu openbaren. Had Hij niet gesproken: "Wat Ik doe, weet gij nu niet, maar gij zult het na deze verstaan"? Welnu, dat zullen ze mogen ervaren.

2. Staan wij daar nu bij stil in onze tweede gedachte, als wij letten op **een geheimvolle openbaring**.

Wij lezen in het zesde vers, dat de engel voortgaat, zeggende: "Hij is hier niet; want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats, waar de Heere gelegen heeft." Lucas zegt, dat de engel ook vooraf nog ontdekkend tot de vrouwen zegt: "Wat zoekt gij de Levende bij de doden?"

Och, hoe kwam in deze vrouwen weer uit, dat na alle ontvangen genade dat volk uit zichzelf altijd verkeerd zoekt. Hem zoekt daar, waar Jezus niet is. Dat ze zo menigmaal Hem zoeken waar Hij wel was, maar nu niet meer is. "Wat zoekt gij de Levende bij de doden?" Jezus was de dood wel ingegaan, maar niet om in de dood te blijven, maar juist om de dood van zijn heerschappij-voerende kracht te ontwapenen en al Zijn volk, dat krachtens de bondsbreuk in de eeuwige dood met al Adams kinderen moet verzinken, het leven uit de dood onsterfelijk aan te brengen. Daartoe had Hij Zichzelf vrijwillig overgegeven aan het vloek-hout des kruises. Daartoe had hij in Zijn plaatsbekleding voor al de Zijnen, onder de oefening van het Goddelijk recht, in de bange verlating Zijns Vaders het moeten uitroepen: "Mijn God! Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten?" Daartoe had Hij ook, nadat Hij alles had aangebracht tot volkomen voldoening voor al Zijn volk, het uitgeroepen: "Het is volbracht!" en Zijn ziel bevolen in de hand Zijns Vaders, terwijl Zijn lichaam gelegd werd in het graf.

Door Zijn voldoende en verzoenend indalen in de drievoudige dood, verslond Hij echter de dood tot overwinning en stond Hij op uit de dood als de Eersteling uit de doden, en alzo het leven voor Zijn in zichzelf gans ellendig volk onsterfelijk aanbrengende.

Hij toch heeft het recht des Vaders volmaakt verheerlijkt, de vijand zijn kop vermorzeld, en geen beschuldiging zal alzo meer ingebracht kunnen worden tegen één der Zijnen. Hij Zelf getuigde reeds vóór Zijn overgave tot de dood: "Ik heb voleindigd het werk, dat Gij Mij gegeven hebt te doen. En nu, verheerlijk Mij, Gij Vader, bij Uzelf, met de heerlijkheid, die Ik bij U had, eer de wereld was."

Die heerlijkheid nu straalde reeds uit in Zijn opstanding uit de dood. Hij nu zal de Zijnen in de zalige toepassing van dat eeuwig heil, dat in Hem gevonden wordt, eeuwig doen delen. Want Hij zal al Zijn zachtmoedigen de blijde boodschap doen horen en verbinden de verbrokenen van hart; de gevangenen vrijheid uitroepen en de gebondenen opening der gevangenis. Ja uitroepen het jaar van het welbehagen des Heeren en de dag der wrake onzes Gods, omdat Hij alle treurenden zal troosten en de treurenden Sions beschikken, dat hun gegeven worde sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid en het gewaad des lofs voor een benauwde geest, opdat zij genaamd worden eikenbomen der gerechtigheid, een planting des Heeren, opdat Hij verheerlijkt worde.

Hoor maar hoe de vrouwen de wonderboodschap ontvangen: "Hij is hier niet, want Hij is opgestaan." Voor eeuwig moest de dood een elk insluiten, die in de dood

verzonk. Maar Christus stond op en verbrak de kaken van de dood. Hij maakte ook waar, wat Hij gesproken had: "Ik heb macht Mijn leven af te leggen, en macht het weder aan te nemen." Hij toch is Zelf ook de Poort des levens.

Nee, nooit zou het wettische Jeruzalem iemand door de werken der wet van de dood kunnen verlossen. Maar Christus was het, Die. Uit Jeruzalem uitgestoten, buiten de legerplaats aan het vloekhout gehangen en in het graf ingedaald, opstond uit het graf. Hij toch was het, Die de kerk van de oude dag, ziende op Hem deed uitroepen:

Ontsluit, ontsluit voor mijne schreden

De poorten der gerechtigheid;

Door deze zal ik binnentreden,

En loven 's Heeren majesteit!

Hij, die opgestane Levensvorst, is nu niet meer de vernederde Jezus, maar de verhoogde Immanuël. Hij, Die de gevangenis gevangen gevoerd heeft en gaven genomen heeft om uit te delen onder de mensen, zal dat ook doen ervaren.

Dat nu zullen ook de vrouwen mogen inleven. De engel herinnert de vrouwen aan het woord, dat de Heere Jezus Zelf gesproken had, dat Hij ten derden dage uit de doden zou opstaan. "Komt herwaarts", zegt hij, "ziet de plaats, waar de Heere gelegen heeft." Dat moet wat voor hen geweest zijn, dat ze genodigd werden te zien waar Jezus in het graf gelegen had. Hij gelegen had in de dood, Die Zelf het Leven is en in de schepping alles het leven gaf door Zijn Geest. Hij, Die God uit God was, Licht uit Licht, waarachtig God uit waarachtig God, eenswezens met de Vader en de Heilige Geest. Wie toch zal dit heilgeheim verklaren, dat Hij, Die de eeuwige God Zelf is, in onze dood wilde indalen, opdat doodschuldige, alles verbeurd hebbende hellewichten, uit de kaken van dood en hel vrijgemaakt, het leven in Zijn gemeenschap op grond van recht in de verzoende betrekking met God eeuwig zullen delen. Welk een verwondering toch geeft dat "zie", wanneer het oog des geloofs voor dat gezegend heil- geheim, dat in Hem gevonden wordt, ontsloten wordt.

"Ziet de plaats", zegt de engel, "waar de Heere gelegen heeft."

O, die plaats, die wij ons allen hebben waardig gemaakt om daarin eeuwig te verzinken. Waaruit in alle eeuwen niemand kan verlossen dan alleen Hij, Wiens Naam Jezus is. Hij stond echter daaruit op. Maar nu Jezus daaruit opstond, zal al dat volk dat de dood waardig geworden is en daarin God moet rechtvaardigen en zichzelf veroordelen in diepe nood, ervaren dat ze van de tweede dood niet beschadigd zullen worden. Welk een heilgeheimen worden immers in Hem gevonden, wanneer de Heere het de ziel schenkt Hem te leren kennen in Zijn plaatsbekledend lijden en sterven niet alleen, maar ook in Zijn overwinning van de dood en verwerving van het nieuwe leven. Alzo ingeleid te worden niet alleen in Zijn diepe vernedering, maar Hem ook in de toepassing aan de ziel te leren kennen in de kracht Zijner opstanding.

Hoe velen zijn er echter, die met de vrouwen Hem wel als een goeddoende Jezus, als die geheel enige Profeet leerden kennen, Zijn dierbare onderwijzingen en vertroostingën ontvingen, ja ook iets van Zijn Koninklijke macht mochten ervaren, maar voor wie Hij als hun schuldovernemende Borg en Zaligmaker nog zo verborgen bleef. Hoe vol konden ze zijn van de uitlatingen Zijner liefde, maar nu Hij Zichzelf aan hen onttrok, en het Goddelijk recht ging eisen, zij uit alles uitgezet, niet anders dachten dan met alle weldaden, die ze hadden ontvangen, nog voor eeuwig te zullen verzinken. Och, dat hun oog geopend werd voor Zijn plaatsbekleding voor hun schuld en zonde, waartoe Hij Zich overgaf en in de dood indaalde, hun als toeroepende: *Ik voor u, daar gij anders de eeuwige straf had moeten lijden.* Ja dat toch de boodschap

van de engel kracht op hun ziel had.

"Komt herwaarts, ziet de plaats, waar de Heere gelegen heeft."

Dat is: Hij heeft overwonnen; Hij heeft de dood teniet gedaan en is opgestaan; ja, wat dan ook nog meer is dan Zijn sterven, zegt Paulus in Rom. 8: 34. O, laat de vijand nu beven, maar dat in zichzelf gans verloren volk, dat het om Hem te doen geworden is, toch blijde zijn, nu Hij voor hen de dood verslonden heeft tot overwinning De dag der opstanding getuigt immers van Zijn woord: "Ik leef en gij zult leven."

Och, hoe veel blijkt dat volk verkeerd, maar dat ze door het geloof eens inblikken in Jezus' graf en zien de plaats, waar Hij gelegen heeft, omdat Hij Zichzelf aan zulken ook zeker als hun schuldovernemende Goël en Losser in de kracht Zijner opstanding zal openbaren. Wat zal deze geheimvolle bekendmaking reeds een verwondering en anderzijds een beschaming bij de vrouwen gewekt hebben. Daar stonden ze met hun zalfpotten. Zochten ze het leven nog te houden bij een dode, in het graf ingedaalde Jezus, Die zij hun liefde wilden betonen. Zij ontvangen de boodschap niet alleen, dat Hij is opgestaan en leeft, maar meer, dat ze Hem als zodanig zullen zien.

Wonderlijke zaak hier, mijn geliefden. Immers, zij ontvangen de openbaring, dat Hij in de kracht Zijner opstanding leeft, ja moeten zelfs boodschappers van dat heil worden, terwijl ze Hem nochtans als zodanig nog niet hebben ontmoet.

Bemerkt dit maar, als wij in onze derde gedachte nog willen letten op een troostrijke opdracht.

De vrouwen wordt immers opgedragen boodschappers van dat heil te zijn. Hoort dat maar in het zevende vers: "En gaat haastelijk henen en zegt Zijn discipelen, dat Hij opgestaan is van de doden." Ja meer: "Ziet, Hij gaat u voor naar Galiléa; daar zult gij Hem zien. Ziet, ik heb het ulieden gezegd."

Welk een troostrijke boodschap moeten ze gaan brengen, en dat aan de discipelen, die, toen Hij gevangen genomen werd, Hem verlaten hadden en gevluht waren. Hoe duidelijk was door Hem bewaarheid, wat Hij door de profeet had uitgeroepen: "Ik heb de pers alleen getreden en er was niemand van de volken met Mij." Vervuld was Zijn woord: "Ziet, de ure komt en is nu gekomen, dat gij zult verstrooid worden, een iegelijk naar het zijne, en gij Mij allen zult verlaten." Nee, het was niet uit afkeer van Hem geweest, dat ze Hem alleen gelaten hadden, maar moesten inleven, terwijl ze meenden zo sterk te zijn, dat ze geen ogenblik op zichzelf in eigen kracht konden staan. In diepe smart, terwijl alle hoop hun ontvallen was, waren ook zij weggezonden, menende Hem nu nooit meer te zullen zien. Toch bleef, hoe diep ze ook verzonken waren, het hun boven alles om Hem te doen.

Hoort maar hoe de Emmaüsgangers in ontmoeting uitriepen: "Doch Hem zagen ze niet!" Om Zijn Persoon toch is het dat volk altijd te doen. O, ze moeten zo al meer en meer inleven, dat buiten Jezus geen leven is, maar een eeuwig zielsverderf; en alle weldaden op zichzelf, hoe groot en dierbaar ze ook mogen zijn, hen in het leven niet kunnen houden. Hoe duidelijk kwam echter in de discipelen de liefde uit, die Hij in hen tot Hem had uitgestort. Juist die liefdeband deed hen in het gemis van Hem, uit alle hoop uitgezet, in diepe droefenis verzinken. Och, ook zij waren nog zo blind voor Zijn vrijwillige, maar ook noodzakelijke overgave tot in de dood in hun plaats. Telkens komt het in het leven van de kerk des Heeren zo uit, dat zulk een volk bij een beschouwende kennis en algemene verlichting niet leven kan, maar dat ze de onderwerpelijke inleiding en toepassing aan hun ziel behoeven.

Wat een boodschap mogen die vrouwen echter aan dat Hem missende en in zichzelf zo gans verloren en uit alle verwachting uitgezette volk dan brengen. Zij toch mogen

het uitroepen, dat Jezus leeft. Ja, dat Hij overwinnend en heersend over dood, hel en graf, leeft. Dat Hij het graf gemaakt heeft tot een poort des hemels in Hem.

De vrouwen was zelfs geboden die boodschap haastelijk te gaan brengen. O, het komt ook hier weer uit, dat de Heere lust heeft tot weldadigheid. Dat Hij Zijn ellendigen niet zal laten omkomen. Dat de nooddrufte van Hem niet altoos vergeten wordt, noch de ellendige in eeuwigheid verloren zal zijn. Nee, Hij laat Zijn volk niet eeuwig in het verdriet. Bemerkt maar, hoe de ingewanden Gods rommelen om barmhartigheid te bewijzen aan Zijn gunstgenoten, die in zichzelf wel gans geen redenen hebben, maar die Hij heeft liefgehad met een eeuwige liefde.

Hoort, hoe de engel zegt: "Gaat haastelijk henen en zegt Zijn discipelen, dat Hij is opgestaan van de doden."

Nee, vijanden krijgen geen boodschap van Hem, maar de om Hem bedroefde discipelen wil Hij de blijmare van Zijn verrijzenis uit het graf doen horen. Zij zullen worden vertroost, want Hij zal Zich aan hen openbaren. Niet als de vernederde Jezus, zoals ze Hem weleer gekend hadden, maar als hun schuldovernemende Borg en Zaligmaker, als die gezegende Levensvorst, Die hun en al Zijn volk het leven uit de dood verworven had, zó zal Hij Zich aan hen vertonen.

Wat doet de Heere het voor dat naar Hem hongerende en dorstende volk toch altijd meevallen! Welk een eeuwig heil doet hij hun in de belofte reeds horen, waarbij Hij het waar maakt, dat Hij in de belofte en in de vervulling Dezelfde is. Nooit zal Hij laten varen de werken Zijner handen. Hij getuigt: "Ik doe het niet om uwentwil, o menskenkind, dat zij u bekend, maar om Mijns groten Naams wil, opdat die verheerlijkt worde." O, al dat volk wordt zalig omdat God het wil, omdat de zaligheid uit God, door God en tot God is.

Hoort maar in de verdere boodschap, die de vrouwen brengen moeten, hoe Hij laat zeggen, dat Hij hun voorgaat naar Galiléa, en dat ze Hem daar zullen zien. Ja, dat zulks geen misschientje is, maar de zekerheid der zaak bevat, want: "Ziet", zegt de engel, "ik heb het u gezegd." En zou Hij, Die het gezegd heeft, het niet vervullen ook? "Zou Ik het zeggen en niet doen, spreken en niet bestendig maken?" Nooit is toch één van de goede woorden des Heeren op de aarde gevallen! Nee, de discipelen moeten Hem niet gaan zoeken in het graf des doods, maar zullen in Galiléa, waar Hij hen zelf kwam te roepen en achter Hem deed aankomen, Hem nu ook als hun opgestane en verheerlijkte Levensvorst ontmoeten. Zij zullen in Zijn volzalige gemeenschap ervaren, dat Hij, Die het goede werk in hen begonnen was, dat ook voleinden zal tot op de dag van Jezus Christus.

Welk een troost ligt hierin besloten voor gans de kerk des Heeren. Voor al degenen, die het leven in eigen hand niet houden kunnen, en aan wier zijde het een gans verloren, gans afgesneden zaak geworden is.

Hij toch laat niet varen de werken Zijner handen! Ja, bemerkt maar, hoe Hij het dezulken steeds meer mede wil doen vallen in het verdere gebeuren op de dag der opstanding. Hoe Hij Zichzelf aan de vrouwen, die met vreze en anderzijds met grote blijdschap vervuld, haastelijk heengingen, zelfs op de weg al wil openbaren, tot hun zalige verwondering en aanbidding, en daarbij de boodschap voor Zijn discipelen nu Zelf ook oplegt. Welk een gezegend heil wordt dan toch gevonden in Hem, Die dood geweest is, maar leeft in alle eeuwigheid, en de sleutelen heeft der hel en des doods. In Hem, Die de zaligheid voor gans ellendigen en alles verbeurd hebbende schepselen, die in zichzelf geen reden tot enige beweldadiging hebben, niet alleen verworven heeft, maar ook toepast tot hun eeuwig heil. Zouden dezen daarvan in verwondering

niet zingen? Komt, doen wij dat ook uit Psalm 98: 2.

Toepassing.

Ziet dan, mijn geliefden, hoe onze tekst bevat een bemoedigende aanspraak, zowel als een geheimvolle openbaring, alsook een troostrijke opdracht. Nu komt het er echter voor een elk onzer maar op aan of in ons hart reeds plaats is voor de openbaring van dat grote geheim, dat in Christus Jezus is, Die het leven onsterfelijk uit de dood al de Zijnen heeft aangebracht. Bij wie behoren wij? Bij de Farizeeërs, die het leven uit de werken der wet zochten en Christus verwierpen, omdat ze het leven in eigen hand zochten te houden en als vijanden zich betoonden om met verlies van eigen leven, dat leven, dat in Christus is, te mogen vinden?

U wilt toch ook niet behoren bij de wachters, die in onverschilligheid in de wereld leefden naar de verdorven lusten van eigen hart, en medewerkten om Jezus maar in het graf te houden? Bemerkt maar hoe ze nu al werden verschrikt en als doden vluchtten; hoe zal het dan eens zijn als Hij zal komen op de wolken des hemels in heerlijkheid, en er dan geen ontvluchten meer mogelijk zal zijn, maar om dan onder Zijn toorn voor eeuwig te verzinken? En wat zal verschrikkelijker zijn dan de toorn des Lams? Het wordt u nog toegeroepen: "Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan? Hoort aandachtig naar Mij en eet het goede, en laat uw ziel in vettigheid zich verlustigen. Neigt uw oor en komt tot Mij, hoort, en uw ziel zal leven."

Hoe zult gij ontvlieden, zegt Paulus, *indien gij op zo'n grote zaligheid geen acht geeft?* Dat u de schuld van uw ellende en verlorenheid toch niet op God werpe. Dat u die eens leerde eigenen, om God vrij te laten, al zou Hij Zich uwer nooit ontfemen; terwijl u in de nood van uw ziel Hem nochtans niet los kunt laten. Gans verlorenen doet Hij het meevallen. Hij getuigt: "Die Mij vroeg zoeken, zullen Mij vinden." Laat degenen, die door genade iets van dat heil, dat in Hem gevonden wordt, hebben leren kennen, maar spreken of Hij het niet altijd mede doet vallen op Zijn tijd!

Wel handelt de Heere soms wonderlijk met hen in de weg van onttrekking en verberging, maar Hij doet het dat volk, hoewel ze in zichzelf nooit reden daartoe bezitten, ervaren wat de dichter zingt (Psalm 68: 17):

*Gij zijt, o Heer', zeer wonderbaar
In alle plaatsen, daar Gij klaar
Uw heerlijkheid toont krachtig.
Israëls Toeverlaat Gij zijt,
En Uwes volks kracht, dies altijd
Looft men U, Heer', almachtig.*

De treurenden Sions zal Hij niet beschamen. Hij zal hen niet verstoten, maar Zichzelf in hen verheerlijken. Och, dat het voor dat ware bekommerde volk in al hun strijd en nood ook eens waarlijk Pasen werd, dan zouden ze wel geloven, dat Hij ook voor hen is opgestaan.

Pasen zegt de kerk des Heeren, dat God niet alleen belooft, maar ook vervult. Dat Hij nooit laat varen het werk Zijner handen. Dat Christus de dood verslonden heeft en het leven al de Zijnen verwierf en ook toepassen zal. Dat Hij alle vijanden overwonnen heeft en zij nu door Hem meer dan overwinnaars zijn in Hem, Die hen heeft liefgehad en Zichzelf voor hen heeft overgegeven. Dat het volk des Heeren dan toch, afgebracht van alles wat buiten Hem is, gedurig door het geloof blikken in Zijn doorboorde handen, voeten en zijde, en rust vinde in de gezegende Middelaarsgraveerselen. Hij getuigt in de kracht Zijner opstanding immers: "Vrede zij ulieden"!

Hij toch heeft de middelmuur des afscheidsels verbroken en de geopende toegang tot de troon der genade verworven en zal hen barmhartigheid doen verkrijgen en genade zeker doen vinden, en in Zijn gemeenschap in de Goddelijke gunst hersteld, in verwondering doen uitroepen: "Het is door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen!" Amen.

Cornelis Hegeman, geb. 1914; Oef. Ned. herv. Kerk Monnickendam 1941; pred. Ger. Gem. Paterson 1948; enz. overl. 1881.

12. De eeuwige Gods-soevereiniteit

Predicatie over Ezechiël 37: 3-4

Ds. C. HEGEMAN - Genemuiden 1957

Lezen Ezechiël 37: 1-14

Psalm 68: 3

Psalm 42: 1, 5 en 7

Psalm 138: 4

Psalm 84: 6

Geliefden !

Wij lezen in het Woord. des Heeren, in Psalm 42: 8, deze woorden: "De afgrond roept tot de afgrond."

Uit de geschiedenis van David weten wij de ontzaggelijke strijd en wederwaardigheden, die hij moest doormaken toen hij vluchten moest voor zijn eigen zoon Absalom. Daar in het gebergte, in de eenzaamheid, heeft hij er iets van gevoeld en doorleefd: "De afgrond roept tot de afgrond." En welgelukzalig is het volk, dat dit geklank mag kennen! Welgelukzalig is de mens, die daar iets van mag ervaren, bevindelijk door Woord en Geest. "De afgrond roept tot de afgrond." Er is geen mens op de aarde, die van nature iets verstaat van de diepe afgrond der ellende, waar de mens zich vrijwillig en moedwillig in gestort heeft. O, dat ontzettende, mijn medereizigers, dat wij doof en blind zijn voor onze doodstaat, dat wij het niet weten, dat wij het niet zien en dat wij het niet gevoelen. De mens is een vijand van de prediking aangaande zijn doodstaat; hij wil er niet aan. Die afgrond der ellende, der drievoudige dood, de tijdelijke, de geestelijke en de eeuwige dood, is niet te peilen.

Maar het volk, dat God van eeuwigheid verloor, dat overblijfsel op de aarde naar Gods eeuwige verkiezing, dat krijgt naar het vrijmachtige welbehagen Gods iets er van te zien, hoe groot hun zonden en ellenden zijn. Dat volk krijgt iets te zien en iets te gevoelen van de diepte van die afgrond; die afgrond van zonde, van schuld, van doemwaardigheid.

Maar nu mocht David getuigen in Psalm 42: "De afgrond roept tot de afgrond." Die afgrond der ellende is nooit te peilen. Maar nu dat wonder der wonderen, dat er ook nog een andere afgrond is: de afgrond van Gods eeuwige liefde.

God heeft van eeuwigheid besloten om door de diepten van de zonde heen Zijn deugden te verheerlijken in een volk, dat nooit naar God heeft gevraagd en nooit naar de Heere heeft gezocht. "De afgrond roept tot de afgrond." O, die afgrond van Gods eeuwige liefde, wie kan die vatten? Die afgrond van Gods eeuwige liefde ligt vast in het welbehagen Gods, in de koping des bloeds van Christus en in de verzegeling des Heiligen Geestes. Daar zullen de uitverkorenen, daar zal al Gods volk aan deze zijde van het graf iets van leren kennen. Zij zullen door middel van de dwaasheid der prediking iets leren verstaan van die afgrond der ellende, maar ook van die afgrond van Gods eeuwige liefde. Daarvan wordt gesproken door de prediking des Woords, welke getuigt van de vrijmacht van Gods eeuwige soevereiniteit.

Dit wensen wij, onder beding van genade, te ontvouwen. De woorden van onze tekst vindt gij in Ezechiël 37: 3-4:

En Hij zei tot mij: Mensenkind, zullen deze beenderen levend worden? En ik zei: Heere Heere, Gij weet het.

Toen zei Hij tot mij: Profeteer over deze beenderen en zegt tot dezelve: Gij dorre beenderen, hoort des Heeren Woord.

Onze hoofdgedachte is: *de eeuwige Gods-soevereiniteit*, en wij wensen een drietal gedachten nader voor u te ontvouwen:

1. *Een soevereine vraag;*
 2. *Een soevereine profetie;*
 3. *Een soevereine herleving;*
- om dan met een enkel woord van toepassing te eindigen.

En dat God het geven mocht, dat de onbekeerden mochten vragen om tot God bekeerd te worden, en dat de bekeerden onbekeerd mochten worden, opdat de Heere verheerlijkt worde in Zijn eigen werk. Zo zij het.

1. Een soevereine vraag

Geliefden, aan mensen wordt wel eens getwijfeld, maar u hoeft er nooit aan te twijfelen of Ezechiël wel waarlijk tot God bekeerd was. Hij was ook niet zo maar in de wijngaard gelopen om te prediken. Ezechiël was ten eerste door God bekeerd, ten tweede van 's hemels wege geroepen, ten derde gezonden en ten vierde kwam de Goddelijke zalving in hem openbaar.

Dat zijn de stukken, waar wij ook in deze dagen, waarin wij moeten getuigen dat alles zo ver weg is, wel op mogen letten. Het is zo nodig, dat de grondslagen der waarheid worden vastgehouden.

De profeet Ezechiël was waarlijk van God geroepen om dat volk van. Israël, dat weggevoerd was onder koning Jojachin, in het dal van Kebar, enerzijds het oordeel Gods aan te zeggen, maar ook aan de andere zijde te spreken tot troost van Gods volk. Ezechiël werd niet door de Heere verheven. De Heere noemde hem steeds: "mensenkind." Ja, de Heere bracht hem steeds terug tot die naam, ondanks de visioenen, ondanks hetgeen waarin God hem onderwees om tot het volk te spreken, hetzij van gerechtigheid, hetzij van vertroosting.

De profeet Ezechiël werd gebracht op een plaats, waar de mens van zichzelf nooit wil zijn. Want ons tekstwoord wijst ons er op hoe die profeet Ezechiël geplaatst werd te midden van dorre doodsbeenderen.

Wie wil dat nu? Wie wil nu geplaatst worden te midden van dorre doodsbeenderen? Daar is geen aangenaamheid of begeerlijkheid aan!

Wij lezen in ons tekstverband hoe de Heere de profeet bracht in het midden ener vallei, vol beenderen. En dan staat er: "En Hij deed mij bij dezelve voorbijgaan geheel rondom, en zie, daar waren er zeer vele op de grond der vallei; en zie, zij waren zeer dor." Er waren veel dorre doodsbeenderen en daar werd hij tussen geplaatst en hij moest er rondom gaan.

Het waren zeer dorre doodsbeenderen. Geen verwachting was er van. Het was een prediking des doods, een prediking der ontbinding, een prediking van onvruchtbaarheid. Daar werd de profeet tussen geplaatst. Toen kwam de Heere tot hem met een vraag, want wij lezen: "En Hij zei tot mij: Mensenkind, zullen deze beenderen levend worden?"

God, de Alwetende, kwam hier met een vraag tot Ezechiël. Nu is het zeer terecht -

waar ook de verklaarders op wijzen - dat ook dit Schriftgedeelte een historische verklaring eist, ziende op het volk van Israël, dat was weggevoerd en dat nu in ballingschap vertoefde en klagen moest, dat er geen verwachting was; dat het afgesneden was en dat de Heere Zijn beloften niet meer zou vervullen. Namelijk de beloften van het genadeverbond, dat van eeuwigheid gesloten is in Christus, het Hoofd van Zijn kerk. Het oordeel Gods was in vervulling gegaan. De profeet Ezechiël had het volk aangezegd, dat Jeruzalem verwoest zou worden, zo mede de tempel. Nu worden wij in ons teksthoofdstuk geplaatst in de tijd, waarin het oordeel Gods was voltrokken. Dit is wat geweest voor de profeet Ezechiël. Hij was één met zijn volk. Wij lezen toch in Ezechiël 3: 24e: "Ga, besluit u binnen in uw huis."

Ja, hij woonde met de ballingen en hij had zijn volk zo lief. De verklaarders wijzen er op, dat hij ook een man geweest is van ontwikkeling. Van de ondergang van het Assyrische wereldrijk gewaagt hij in Ezech. 32: 22. Hij beschrijft ook de strijd van Mesech tegen Sargon onder hun koning Mita, de bekende Midas van Frygië, en van het met hen verwante volk Toebal, niet minde hardnekkige bestrijders der Assyriërs.

Maar Ezechiël was ook van priesterlijke afkomst. En in het boek van Ezechiël komt niet alleen het profetisch ambt, maar ook de priesterlijke bediening openbaar. De profeet was een bidder voor zijn volk.

Het bericht van Jeruzalems verwoesting is thans ook gekomen tot de ballingen. Dit is een ontzettende boodschap voor het volk. Eer is een grote moedeloosheid onder het volk in de omgeving van Babel. De weeklachten worden vernomen. Hoor hun geroep: "Onze beenderen zijn verdord en onze verwachting is verloren; wij zijn afgesneden." Het is voor hen als volk een verloren zaak. Al hun levenssappen zijn weggenomen. Ze zien zich als volk in een proces van ontbinding. Het volk in ballingschap spreekt duidelijke taal. Zij zijn afgesneden en hebben geheel geen hoop meer. Is het mogelijk, dat deze mensen in de ballingschap nog geloof kunnen hechten aan vertroosting? Het heeft toch als volk in nationale zin afgedaan? Wat zou de profeet kunnen antwoorden op de vragen van het volk?

De Heere komt in Zijn eeuwige vrijmacht het volk te onderwijzen. Op wonderlijke wijze onderwijst de Heere door een visioen, maar wijst Hij ook op Zijn beloften voor het volk in ballingschap.

Houdt onze tekst alleen een prediking in aangaande de nationale toestand van het volk? Nee, dit visioen geeft ons ook een geestelijke prediking, wie de mens geworden is: een dor doodsbeen. Dit visioen predikt ons onze diepe ellendestaat.

En wie wil nu een dor doodsbeen zijn? Van nature wil niemand dat. En toch, het zal niet minder kunnen. Wij zullen onszelf als een dor doodsbeen voor God moeten leren kennen. Als het waar is in uw leven, dat u iets van de eigenschappen van die zaligmakende werking van vrije genade hebt leren kennen, hebt u uzelf leren kennen als zo'n dor doodsbeen, niet te onderscheiden van de andere. Van nature zijn wij allen zulke dorre doodsbeenderen en wij weten het niet. Wij zijn er blind voor. En al hebben wij nog zo veel kennis, nog zo veel wetenschap, nog zo veel beschouwing van de waarheid, er zal een Godsdaad in ons leven moeten plaats vinden, willen wij ons leren kennen als een dor doodsbeen voor God. Het is een eeuwig wonder als wij het leren verstaan, dat wij een zeer dor doodsbeen voor een rechtvaardig en heilig God zijn.

Nu wordt die profeet, die dienstknecht des Heeren, geplaatst te midden van die dorre doodsbeenderen. God is de Alwetende; Hij weet alle dingen. Toch wordt door Hem de vraag gesteld aan Ezechiël: "Zullen deze beenderen levend worden?"

En waarin komt dan die zalving, waarin komt nu het waarachtige werk des Heeren openbaar? Dat hij met de wil Gods verenigd wordt. Om het maar kort te zeggen: dat hij de Heere op Zijn plaats mag laten; dat hij invalt voor de besluiten Gods, voor de eeuwige verkiezing Gods. Als de Heere in een mens gaat werken, hetzij in Nederland, in Amerika of in Afrika, waar hij ook is, geloof mij, dan zal hij voor de waarheid, die naar de godzaligheid is, invallen. Dan zal hij niet gaan twisten: "Dit moet niet zo diep gepredikt worden", en: "Er moet niet steeds over de doodstaat des mensen gepredikt worden", en: "Er wordt teveel gesproken over de uitverkiezing en de verwerping."

Het is een onbedrieglijk kenteken van genade wanneer men voor de waarheid, die naar de Godzaligheid is, mag invallen. Zo was het ook bij de profeet. Hij zei: "Heere, Heere, Gij weet het." Hij mocht aan de zijde Gods vallen.

Is dat ook in uw leven reeds gebeurd, dat gij aan de zijde Gods mocht vallen, naar Zijn eeuwige vrijmacht, en dat gij de Heere, met eerbied gesproken, op Zijn plaats mocht laten?

En nu moeten wij nog iets verklaren. Er staat zo: "Heere, HEERE, Gij weet het." Als u thuis een Statenbijbel mag bezitten, moet u het eens nazien. Dan zult u zien, dat het eerste woord Heere met kleine letters geschreven staat, en het tweede met grote letters. Het eerste woord Heere staat geschreven met kleine letters en dat betekent in de oorspronkelijke taal van Gods Woord: "Adonai", dat wil zeggen: "Bezitter." En dat andere woord HEERE, met grote letters, dat wil zeggen: "Jehovah": *"Ik zal zijn Die Ik zijn zal."*

Het woord Adonai, Bezitter, wijst op de gerechtigheid Gods; dat God de God des gerichts is. Wat een eeuwig Godswonder is het als wij in de aanbidding van Gods eeuwige soevereiniteit de gerechtigheid Gods mogen verheerlijken en God in Zijn recht toevallen. Want buiten het recht gaat het niet en zullen wij ons zekerlijk bedriegen voor die grote eeuwigheid. Juist in die weg des gerichts betoont Hij de Adonai, de Bezitter te zijn, op grondslag van recht. O, daar ligt het grootste wonder: dat God eeuwig vrij is in Zijn soevereiniteit, in Zijn verkiezing en verwerping.

Maar nu dat tweede woord HEERE, geschreven met grote letters. Het wil zeggen: JEHOVAH, Verbondsgod. Er zijn slechts twee verbonden aangaande des mensen eeuwige staat: het werkverbond en het genadeverbond. In dat genadeverbond nu ligt van eeuwigheid vast, in Christus, de zaligheid van de gegevenen van de Vader. En dat volk, dat behoren mag tot dat bundelke der levenden, zal op Gods tijd levend gemaakt worden.

In het antwoord, dat Ezechiël op de hem gestelde vraag mocht geven, ligt de aanbidding van Gods eeuwige soevereiniteit verklaard. En dan lezen wij in Jeremia 31: "Zij zullen komen met gewezen, en met smekingen zal Ik hen voeren." Waar zij dan ook wonen, waar zij zich ook bevinden, zij zullen komen!

De vraag: "Mensenkind, zullen deze beenderen levend worden?" is een zeer gewichtige vraag. Welk een les voor al Gods knechten. De mens wordt zo spoedig hoogmoedig. Men wordt reeds, boos als er een vraag gedaan wordt. Het is zo hoogst noodzakelijk als predikant en ambtsdragers eenvoudig en oprecht te blijven, in de bediening. De profeet mocht uitkomen in eenvoudigheid en waarheid. Hij wist, dat het stuk van de bekering geen mensenwerk is, maar Gods vrijmachtig welbehagen. Daarom is het genade om de aanduiding "mensenkind" bij de voortduur te verstaan. Juist omdat hij zichzelf in zijn doodstaat als een mensenkind had leren kennen, kon Ezechiël dit antwoord geven.

"Zullen deze beenderen levend worden?" Die vraag komt ook op in de harten van Gods kinderen. De ouders kunnen hun kinderen niet bekeren. Maar de verantwoordelijkheid tegenover de kinderen is zo groot. Het is een weldaad als wij het onze kinderen gunnen. Helaas, ook het gunnen wordt zo veel gemist. Deze vraag komt gewis op in het hart van Gods kinderen, ziende hun kinderen gaan op het pad der wereld. Het is genade als wij het antwoord van Ezechiël mogen geven: "Heere, Heere, Gij weet het." Dit is een eindigen in. Gods soevereiniteit.

Er is veel

licht voor nodig om God in Zijn werken te verheerlijken. Om de Heere Gód te laten in Zijn Goddelijke weg met de mens. Maar dit neemt niet weg de verantwoordelijkheid van de ouders om steeds hun kinderen te wijzen op de noodzakelijkheid van de ware bekering, en op de algemene roeping, die nog tot ons komt. De Heere bewaart en vermeerderd Zijn kerk op de aarde nog door Woord en Geest.

Mochten er ook onder ons, onder onze jonge mensen nog gevonden worden, die zeiden: "Heere, mocht ik er eens bij zijn." Wat zou het groot zijn. Het kan nog! Wij leven nog in het heden der genade. Wij leven nog onder de roepstem tot bekering. Het kan nog, ook voor ouderen in ons midden. Al zijn dan de zonden nog zo vele, de genade is overvloediger.

En wat gaan wij nu nog meer horen? Wij gaan horen, waar ook onze tweede gedachte van spreekt, van

2. Een soevereine profetie.

De profeet moet gaan prediken: "Toen zei Hij tot mij: Profeteer over deze beenderen en zeg tot dezelve: Gij dorre doodsbeenderen, hoort des Heeren Woord."

Merkwaardig, dat er in onze tekst niet staat: "Uitverkorenen, hoort des Heeren Woord", maar dat er staat: "Dorre doodsbeenderen." Hier wordt gesproken van de roeping, om deze te prediken in de verheerlijking van Gods eeuwige soevereiniteit. Dat doet de kerk dan ook zingen: "Het is door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen."

Ezechiël moet gaan prediken tegen dorre doodsbeenderen. Wat is dat wonderlijk. Maar de Heere Jezus heeft ook tot Zijn discipelen gezegd: "Predikt het Evangelie aan alle creaturen", opdat zij door de dwaasheid der prediking zullen horen van genade en recht. Is dat nu niet groot, dat de Heere tot Ezechiël zegt, dat hij over dorre doodsbeenderen moet profeteren? Wat geeft ons dat rijke gedachten!

Er staat niet: "Profeteer over deze beenderen wat er zal geschieden", maar: "Zeg tot dezelve: Hoort des Heeren Woord." En door de kracht van dat Woord zal er een volk op aarde zijn, dat leert uitroepen: "Mijn zonden, mijn zonden! Ik kan voor God niet bestaan!" Door de kracht van dat Woord zal er een volk zijn, dat het bij de wereld niet meer kan houden, maar dat ziel zich ook bij Gods volk niet durft te scharen.

Kent u iets van die strijd? Van dat te moeten sterven en niet te kunnen sterven? Hebt u er een indruk van gekregen in uw ziel, dat u tegen een goeddoend God gezondigd hebt? Hebt u er iets van te zien gekregen, dat u een dor doodsbeen zijt? Dat is wat! Als een mens met al zijn vroomheid, met al zijn godsdienst en eigengerechtigheid er iets van gaat zien, dat hij een dor doodsbeen is, dan gaat hij proberen of dat dorre doodsbeen nog wat kan worden. Maar het is een walg, het is een stank! De Heere zegt dan ook: "Ik zal maken, dat zij een walg: aan zichzelf krijgen."

Juist in die weg van ontdekking, als zij zondaar voor God moeten worden, krijgen zij een indruk van het recht Gods, door de kracht van Zijn Woord, gepaard met Zijn Geest, en zullen zij het erkennen: "Ik ben een dor doodsbeen." Als een arme, doodschuldige moeten zij voor het recht leren invallen. Maar door de kracht van dat Woord

zullen zij ook iets mogen kennen van de rijkdom der genade in een weg van openbaring en ontsluiting van Christus. Dan gaan zij zingen, getuigen en roemen van de heerlijkheid Gods.

Maar geliefden, dan worden zij er ook weer bij bepaald, dat een geopenbaarde Jezus geen geschonken Jezus is. Zij zijn gelijk het volk van Israël nog op vijandelijk grondgebied. Achter hen kwam Farao met zijn uitgelezen krijgswagens, links de bergen en de rotsen en rechts en van voren de zee. Zij konden niet meer terug. Het was een weg van onmogelijkheid. Hoe noodzakelijk is het om afgesneden te worden in het Goddelijke recht, om als een goddeloze, als een dor doodsbeen, in een weg van recht, in een weg van afsnijding, behouden te worden en die wetenschap te verkrijgen: "Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, h ebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus" (Rom. 5: 1).

Hoe gelukkig is het dan als 's Heeren volk meer en meer in een weg van Evangelische vernedering en verootmoediging geleid wordt, om steeds armer te worden in zichzelf. Dan moet de ziel wel uitroepen, ook na ontvangen genade, als iets van die waarachtige bekering mag worden gekend, in de stand van het leven: "Hoe kom ik ooit tot God bekeerd? Zal ik er ooit komen?" Ja, dan zeggen dezulken wel: "O, dat ik eens één goede gedachte van de hemel mocht hebben; dat ik eens één ware zucht mocht zuchten." In zichzelf blijven zij een dor doodsbeen.

De profeet moest getuigen: "Hoort des Heeren Woord." En gebeurde er toen wat?

Ja! En dat is nu tot onze lering geschreven. Er kwam een grote beroering, een ontzaglijke beroering te midden van die dorre doodsbeenderen. Wat gebeurde er? De beenderen kwamen alle tot elkaar; er kwamen vlees en zenuwen op en het werden lichamen.

"Wat een wonder!" zo roepen wij uit.

Er was een groot geluid; de dorre doodsbeenderen kwamen tot elkaar en er kwamen vlees en zenuwen op. Alles was klaar, maar één ding, zegt ons teksthofdstuk, werd gemist. Er was geen geest in hen. Wat is het noodzakelijk om dat te zien!

Ik zeg u nogmaals: Ook dit woord is tot onze lering geschreven: Er was geen geest in hen. De lichamen waren er wel, maar de geest ontbrak. Er kan een algemene overtuiging zijn. Het kan zo ver gaan met de mens in de algemene verlichting, en er kan zo veel zijn, dat we een grote beroering waarnemen. Saul was toch ook onder de profeten? Wij lezen zelfs in Hebreeën 6 van een proeven en smaken van het goede Woord Gods en de krachten der toekomstige eeuw.

Er kwam beweging in die dorre doodsbeenderen en ze kwamen tot elkaar. Alles was er, *maar er was geen geest in*. Zo kunnen er algemene overtuigingen zijn en indrukken in de consciëntie. En helaas, in onze dagen ziet men bijna geen onderscheid meer. Het algemene overtuigingswerk wordt beschouwd voor het ware Godswerk. Nogmaals, in deze tijd van doervloeiing wordt men zo gauw de handen opgelegd en we horen zo weinig van een waarachtige ontdekking en een waarachtige ontgroning.

Het Woord des Heeren beschrijft ons, dat het voor de rechtvaardigen een nauwelijks zalig worden zal zijn.

In de algemene werking kan het zo ver gaan. En wie trekt dat nu naar zich toe? De ziel, die daar roepende en schreeuwende over de aarde gaat. Dezulken zeggen zo menigmaal: Zal het bij mij geen algemeen werk zijn?

Is dat niet uw beleving, dat u moet zeggen: Zou ik het niet gestolen hebben? Is het wel ooit van God geweest? Ben ik niet: over de muur geklommen? O zuchtend volk, is het bij tijden en ogenblikken niet uw klacht: 'Zal ik als een grote huichelaar nog openbaar

worden? Is er ooit wat van de Heere bij geweest?

Kent u die strijd, die aanvallen, die benauwdheden? Kent u de aanvechtingen van binnen en van buiten? Kent u die strijd, dat u moet zeggen: "Och Heere, dat ik het eens waarlijk mocht geloven; dat ik het eens waarlijk mocht zien; dat ik eens een teken van de hemel mocht krijgen, dat ik mij niet bedrieg!"

Wat kan er bij dat oprechte volk een strijd en benauwdheid zijn. Dan gaat het er niet om wat de mensen er van zeggen, of de mensen het goedkeuren. Dan gaat het er over: "Spreek Gij tot mijn ziel." Als zij horen van het algemene werk, dan zeggen ze zo dikwijls: "Ik zie geen tekenen meer." Hoort ze roepen in hun zielstrijd: "Is het wel ooit van God geweest? O, dat ik het nog eens mocht geloven en zien!" Dezen vragen zo dikwijls: "Heere, schenk ons iets van dat waarachtige leven, opdat wij ons niet bedriegen voor de eeuwigheid." Bunyan schreef: "Al de hemelklokken zullen luiden als ik binnenkom!" O, die strijd, die benauwdheid, die dat volk bij tijden en ogenblikken heeft, is zo groot.

En wat moest Ezechiël doen? Hij moest wederom gaan profeteren, want wij lezen: *"En Hij zei tot mij: Profeteer tot de geest; profeteer, mensenkind, en zeg tot de geest: Zo zegt de Heere Heere: Gij geest, kom aan van de vier winden en blaas in deze gedoden, opdat zij levend worden."*

Ezechiël moest eerst Gods Woord profeteren tot de dorre doodsbeenderen, maar hij moest ook profeteren tot de geest des levens, die uitgaat van God. Zo heeft ook het dode zondaarshart Woord en Geest van node. Het is een eeuwige onmogelijkheid in eigen kracht uit het zondegraf te breken. Gods Geest moet komen tot de mens, anders komen wij nooit tot het leven.

Wij vinden in ons teksthoofdstuk zo duidelijk afgebeeld de doodstaat des mensen, maar ook de geestelijke opstanding uit de ellendestaat. Dit is alleen in de harten der uitverkorenen. Het werk van de Heilige Geest blijft een mysterie, dat wij nooit kunnen begrijpen. Als wij het historisch tekstverband een ogenblik voor ogen houden, dan kunnen wij zo zien het wonder van het gebeuren.

Immers, Israël had zo zwaar tegen de Heere gezondigd. De heilige majesteit Gods hadden ze zo veracht. Het was enkel Gods vrijmachtige liefde, dat de Heere door de profeet Ezechiël deed bidden om de geest des levens. Was de Heere dan bewogen met het volk? Nee, geliefden, God was van eeuwigheid bewogen in Zichzelf. Dus geen grond in de ballingen, die onder de tuchtigingen des Heeren vertoefden te Babel. Alleen het welbehagen Gods van eeuwigheid in Christus. Dat is de troostleer voor Gods kerk van alle eeuwen. Die troostleer heeft haar grond in God Zelf, en dat welbehagen verzamelde de kerk van Israël, maar ook nu in het heden.

Ezechiël moest profeteren tot de Geest. Is het dan niet waar, dat het volk van Israël diep berouw had in Babel? Hebben ze niet veel klachten gehad? Waren hun harpen dan niet aan de wilgen? Het is noodzakelijk, dat wij u er op wijzen, dat ook het berouw en de tranen geen voorwaarden zijn om de Geest des Heeren te ontvangen. Het vrije Godswerk is onvoorwaardelijk tot verheerlijking van God. Houdt voor ogen, dat oprecht berouw en het ware zuchten voortkomen uit het welbehagen Gods. (De-wijl in God geen verandering is, noch schaduw van omkering, hoe kan hij zonder krenking Zijner deugden genadig zijn aan een Adamskind? Dat is alleen krachtens Gods eeuwig welbehagen in Christus. In de onbestendigheid van het leven de bestendigheid van het eeuwig welbehagen te ervaren, geeft een juichend roemen, dat Christus Zijn uitverkorenen gekocht heeft met Zijn dierbaar bloed en hun zaligheid ook zal toepassen. Maar hoe geschiedt dat nu?

Wel, daarop geeft ons tekstverband een duidelijk antwoord.

Luistert nu eens. Hier staat wéér tweemaal Heere. Wéér de Adonai, de God van het bezit, de God van de soevereiniteit, de God des gericht's voorop. Nu staat er wéér dat tweede woord HEERE met grote letters. Want Hij is de Jehovah, de Verbondsgod. En die van eeuwigheid verkoren zijn, zullen komen. God brengt hen toe.

Ezechiël moest wederom profeteren. En hij was getrouw in zijn bediening. Weer profeteerde hij en toen kwam de geest in de gedode lichamen. Het was, gelijk ook onze derde gedachte daarvan spreekt,

3. Een soevereine herleving.

Zij werden levend en stonden op hun voeten, een gans zeer groot heir. Hoe rijk en heerlijk wordt de prediking van de bediening van vrije genade ons hier beschreven. Daar stonden ze door de kracht van het Woord.

Maar ook lezen wij van een gans groot heir. Het is nu wel duidelijk, dat dit Schriftgedeelte niet alleen wijst op het herstel van het volk van Israël. Israël, dat wederkeerde uit Babel, was niet zo'n groot heir. Wij zien hier meer de geestelijke verlossing van Israël beschreven. Een beeld van de opstanding des vleses aan het eind der eeuwen. Het ziet op de heerlijke toekomst voor Gods volk. Het volk van God heeft reeds op aarde de geestelijke opstanding uit de doden ervaren. Wat een rijkdom: uit het graf der zonde tot een nieuw geestelijk leven, en dat door de verkiezing en het verbond van eeuwigheid en door de opstanding van Christus uit de doden, toegerekend en geschonken van de Vader door de Heilige Geest.

Welk een vertroosting ligt er dan in het feit van de opstanding van Christus. Het is in Hem, dat de Heere spreekt tot dat volk: "Zo zegt de Heere Heere: Ziet, Ik zal uw graven openen en zal ulieden uit uw graven doen opkomen, o Mijn volk! en Ik zal u brengen in het land Israëls!"

Hoe velen zijn er dan in de loop der tijden door Gods genade uit het zondegraf opgewekt.

Israël werd na zijn opwekking uit Babels graf naar zijn vaderland teruggevoerd. Wat was de blijdschap groot onder het moedeloze volk, dat ze onder Kores terug mochten naar het beloofde land. En die eenmaal zijn opgewekt, worden ook bij het leven behouden. En hoe gaat nu die opwekking?

Wij lezen in Ezechiël 16 van een volk, dat nederligt op de vlakte des velds, wentelend in hun bloed, en de Heere zegt tot hen in hun bloed: "Leef!" En dan lees ik in Romeinen 4: 25: "Overgeleverd om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking."

Christus, de Prediker in Zijn volheid, is uit het paleis van de Vader neergedaald in die vallei van dorre doodsheiden en. Hij heeft Zich doodgeliefd tot de verheerlijking van des Vaders deugden. Ja, Hij heeft aan het recht Gods volkomen voldaan en is ook opgevaren ten hemel en zittende ter rechterhand Gods. Christus heeft in de staat van Zijn vernedering gestaan om de schuld voor Zijn kerk plaatsbekledend te dragen. Maar Hij is ook in de staat van Zijn verhoging, als een Vrij gesprokene door de Vader, opgestaan uit de dood; en door Zijn gerechtigheid, door Zijn bediening zal er een volk staan voor het aangezicht van de Vader op grondslag van recht. Het zal zijn een gans zeer groot heir, een schare, die niemand tellen kan. Maar ook een schare, die de deugden Gods zal verheerlijken.

Als de Heere met een ziel begint, of een diepere doorleiding geeft in de oefeningen van het leven, gaan Gods kinderen die deugden. Gods prijzen. Dat geschiedt door de kracht van het Woord. Geen dromen of gezichten of visioenen, maar de kracht van het Woord, als middel in de hand des Geestes, doet dat volk God in Zijn deugden

verheerlijken. Wat is dat voor een volk? Het verband van onze tekst zegt er van: "Mensenkind, deze beenderen zijn het ganse huis Israëls; zie, zij zeggen: Onze beenderen zijn verdord en onze verwachting is verloren; wij zijn afgesneden." Het is een klagend en zuchtend volk.

Als God met een mens verbondsgewijze gaat handelen - ziet hoe Boston dat beschrijft in zijn "Viervoudige staat" - dan gaat hij treuren omdat hij God kwijt is, maar dan krijgt hij ook betrekking op het Wezen Gods; dan krijgt hij ook begeerte om die Paasvrucht te mogen beoefenen. Wij kunnen nooit de betekenis van de Paasvrucht ervaren hebben, als wij nooit recht de betekenis van Goede Vrijdag hebben leren verstaan; als wij niet hebben geleerd, dat Sion door recht verlost wordt.

Wat is dat voor een volk? Het zijn zulken, die klagende en treurende over de wereld gaan, omdat zij het nooit beter kunnen maken. Het is een volk, dat zo dikwijls moet zeggen:

*Ik wist niet, dat mijn tere ziel,
Zo veel van 't aardse overhield.*

Eerst mochten ze wel eens zeggen: "Wij gaan van kracht", tot kracht steeds voort", maar nu wordt het meer en meer: van klacht tot klacht, in eigen gewaarwording. De benauwdheden, de bestrijdingen van binnen en buiten kunnen zo groot zijn, dat ze moeten zeggen: "Al mijn beenderen zijn verdord."

Weet u wat ze dan krijgen? Dan krijgen ze zelfkennis. "Graaf dieper, mensenkind, en gij zult meer gruwelen vinden." Meer en meer krijgen zij kennis van hun doodstaat, van hun verdorvenheid. Ja, ook degenen, die de schuld mochten eigenen, en zij, die de wetenschap in hun ziel mogen hebben, dat hun schuld vergeven is, zoals er enkelen van dat volk zijn, moeten zeggen:

Want, o Heer', ik ben aan 't zinken En tot hinken
Ieder ogenblik gereed.

Zij krijgen het te ervaren wie zij zijn geworden; dat zij het nooit beter kunnen maken. Wat wordt dat wonder dan groot als zij hun nood nog eens voor God mogen brengen; als zij nog eens mogen uitroepen: "Heere, Gij weet toch waar het mij om te doen is."

Is dat uw ervaring? Zijn er nog in deze donkere dagen, die iets verstaan van dat arme zondaarsleven? Die wel eens uit de benauwdheid tot God mogen roepen en zeggen: "Heere, ik heb nooit geweten dat ik zó verdorven was"? Zij menen in de waarneming van hun ziel, dat het zo laag zal aflopen en moeten maar uitroepen: "Hoe kom ik ooit tot God bekeerd?"

Ja, Ezechiël mocht ook weten, mocht ook horen wat voor volk het is: "Onze beenderen zijn verdord; onze verwachting is verloren."

O volk, wat was het toch een heerlijke tijd, toen gij eens mocht geloven, dat God met u begonnen was. En weet u wat zo groot is? Als gij eens een ogenblik moogt geloven, dan is dat door het wezen des geloofs, dat God ingeplant heeft en dat Hij ook in de oefening stelt. En als u dan eens geloven mag dat het voor u waar is, wat wordt gij dan ook gunnend. Dan gaat u er ook van spreken en getuigen: "Houdt moed! Het kan nog! Er is zo'n volheid bij Hem."

Wat wordt het weinig gevonden. De mens van nature is meer bezig met de brandnetels, dan met de Roos van Saron, waarvan die gezegende Borg spreekt in het Hooglied: "Ik ben een Roos van Saron."

Wij zijn zo veel bezig met de brandnetels van ons verstand, om te trachten onszelf te handhaven en de bekeerde man of vrouw te zijn. Maar waar de liefde des Heeren in het hart wordt uitgestort, daar komt ten eerste een verbreking. Die waarachtige verbreking is niet te maken, is niet te kopen, die moet God schenken. Maar dan, komt er ook een gunning, zodat dat volk er van gaat spreken en getuigen. Dan komt er ten

derde ook weer een onmogelijkheid, want de Heere komt juist altijd in die weg, waar de Catechismus in zondag 33 van spreekt, *over de waarachtige bekering des mensen: in de afsterving van de oude mens en de opstanding van de nieuwe mens*. Het is een stervend leven, om meer en meer ontdekt en ontgrond te worden en onze vijandschap tegen vrije genade 'te ervaren. Dan is het niet meer onze buurman, maar dan is het ons eigen ik, ons eigen goddeloos bestaan. Ja, dan worden wij dorre doodsbeenderen in onszelf. En als wij daarop zien, dan is er geen verwachting meer van onze godsdienst. Eerst hadden wij verwacht, dat het slechts een verdrukking zou zijn van tien dagen; we hebben er van gesproken en er van getuigd, maar dan is er geen verwachting meer. Nu is het afgesneden.

Het is waar wat ik u reeds zei: er ligt in dit hoofdstuk een historische inslag. Maar gelukkig is degene, die het ook geestelijk mag leren kennen. In onze dagen is het zo, dat men daar niet meer over mag prediken. De mensen houden meer van teksten, van beloften, van voorkomende waarheden en van de kerk vol bekeerde mensen. En als men spreekt van de noodzakelijkheid van de waarachtige ontdekking en afsnijding, dan zegt men: Wat is dat scherp en hard!

Maar is er ook nog een volk, dat eerlijk behandeld wil worden op grond der waarheid? We moeten aan deze zijde van het graf een Borg leren kennen. Het is noodzakelijk, dat de mens voor het recht Gods leert invallen. Dan mag hij, door de traliën van Gods Woord, als een dor doodsbeen in zichzelf, ook wel eens iets van die liefde van Christus, die Roos van Saron, zien. Maar dan moet het nog toegepast worden. Gelukkig die dan maar op die plaats mag blijven liggen tot de beroering des waters komt. Daar getuigt de kerk van:

*De buit van 't overwonnen land
Viel zelfs de vrouwen in de hand,
Schoon niet mee uitgetogen.*

Wat wil een mens nu graag een dor doodsbeen oppoetsen; hij wil graag iets worden. Maar als God het geeft dat de ziel mag worden afgesneden, dat hij daar in een ogenblik geplaatst wordt voor de vierschaar van het recht Gods, dan wordt het geleerd, dat er geen opknappen aan mogelijk is. Dan mag er ook iets van ervaren worden wat de Psalmist getuigt: "Want een ogenblik is er in Zijn toorn, maar een leven in Zijn goedgunstigheid." En nochtans moeten dezulken klagen over zichzelf. Maar als God het geeft hun noden Hem te klagen, mogen zij te midden van alle strijd toch wel eens spreken van de liefde Gods. Hij blijft de getrouwe en onveranderlijke God, de Verbondsgod.

Dan mogen zij zich Hem wel eens overgeven en zingen op de puinhopen van hun leven, wat wij nu willen doen uit Psalm 138: 4:

*Als ik, omringd door tegenspoed,
Bezwijken moet,
Schenkt Gij mij leven;
Is 't dat mijns vijands gramschap brandt,
Uw rechterhand
Zal redding geven.
De Heer' is zo getrouw als sterk;
Hij zal Zijn werk
Voor mij volenden.
Verlaat niet wat Uw hand begon,*

*O Levensbron,
Wil bijstand zenden!*

Toepassing.

"Hoor des Heeren Woord." Dat was de prediking, mijn medereizigers naar de beslissende eeuwigheid, dat was de last, die Ezechiël moest prediken tot die dorre doodsbeenderen.

Och, dat is de last, die God aan al Zijn knechten geeft: "Hoor des Heeren Woord." Niet: "Hoor mijn woorden", niet: "Hoor mijn gedachten", maar: "Hoor des Heeren Woord."

Wij leven in een tijd, dat de mensen wel horen willen naar grote dingen, naar grote beroeringen. Maar er is zo weinig onderscheiden kennis. De mens kan met beroeringen, voortspruitende uit wettische bewegingen, heel wat doen, heel wat zeggen en heel wat napraten, maar het is niet in waarheid; het is niet van God. Kent u iets van dat ware leven, dan zult u wel eens moeten uitroepen: "Och Heere, openbaar het eens of het Uw werk is." Het waarachtige leven komt in de vruchten openbaar.

Er is een juichend christendom, dat altijd kan sterven en altijd kan roemen. Maar waar hoort men nu eens van die waarachtige klacht? Waar hoort men er van, dat iemand God kwijt is? En toch zal het daar moeten komen.

Wie u ook bent, mijn medereizigers, het zal niet minder kunnen Wij zullen een verloren mens voor God moeten worden aan deze zijde van het graf. Indien u meent, dat u zo maar de Heere Jezus kunt aannemen, bedriegt ge u zeker. Daar moet plaats voor gemaakt worden. Eerst de wet en dan het Evangelie. Eerst de gerechtigheid Gods en de wet als een tuchtmeester tot Christus. O, dat we toch die grondslag mochten vasthouden, opdat we niet meegevoerd zouden worden met de leer, waarbij de mens nog iets is. Want och, het moet er maar eens op aan komen; dat staat alles wat in ons is op tegen de leer van vrije genade. Maar weet u wat nu zo'n troost is?

Ik ben bijna tien jaar in Amerika geweest, en waar ik dan ook kwam in Amerika, in Canada, in Californië, in het gebergte of waar ook, als ik eens een persoon mocht ontmoeten van dat verachte en verdrukte volk des Heeren en we gingen spreken over het leven, dan was het één taal: "Is er nog een middel om die welverdiende straf te ontgaan en wederom tot genade te komen?" Dan was het waarvan ook Groenewegen getuigen mocht:

Zoete banden, die mij binden

Aan des Heeren lieve volk.

Wis zij zijn mijn.'hart vrinden

En hun taal mijns harten tolk.

Dan is het één taal: genade, soevereine, eenzijdige genade!! Daar komt niets van de mens bij. Maar weet u wat zo groot is?

Als wij iets van dat leven leren kennen, willen wij er ook -niets bij doen. Dan krijgt de mens God lief in Zijn eeuwige soevereiniteit, want daarin wordt God verheerlijkt. Daar zal dat volk eens van mogen getuigen: "Ik word zalig, niet omdat ik het wil, maar omdat God het wil."

Mijn onbekeerde medereizigers, de algemene roeping komt tot u:: En waarom is die algemene roeping? Die is tot verheerlijking van Gods deugden. God is vrij, maar God maakt Zich ook vrij. Die roeping legt de verantwoordelijkheid op ons. We horen Gods Woord.

Maar - zegt u - ik kan 'mijzelf toch niet bekeren?

Hoe weet u dat? Gods volk komt dat aan de weet. Voor ons ligt de eis; de roeping komt tot ons, ook nu. Dat u maar veel mocht zuchten om te leren zuchten en u maar veel mocht kermen om te leren kermen. Gij mocht maar veel vragen: "Heere, bekeer mij gelijk Gij al Uw volk bekeert." Het zal toch wat zijn om verloren te gaan!

O, als we daar aan denken, ... het zal wat zijn om eeuwig in de rampzaligheid geworpen te worden en God eeuwig te moeten vloeken.

Mijn medereizigers naar de allesbeslissende eeuwigheid, nu mogen we elkander nog waarschuwen. Het zal toch wat zijn, jongeren en ouderen tezamen, om ondanks de roepstemmen en ondanks de vermaningen, die in uw leven geweest zijn, geworpen te worden in de rampzaligheid, om dan eeuwig God te moeten vloeken. Eeuwig!

Nog een voorbeeld. Ik ben in Amerika in streken geweest, waar duizenden en duizenden als heidenen leven, die daar in goddeloosheid en zedeloosheid en allerlei verwildering, in dronkenschap en hoererij hun leven doorbrengen. Dan heb ik wel eens gedacht aan Nederland. O Nederland, Nederland, wat is het een voorrecht, dat u de waarheid nog kunt horen; dat u nog des Heeren Woord kunt horen.

O Nederland, wat doet u er mee? Wat zijn de vruchten van Gods bemoeienissen? Wat zijn de vruchten van de prediking van het Woord des Heeren en het lezen van het *overjarig koren*? Waar zijn de vruchten? Het mocht ons in de vernedering brengen, in de waarachtige verootmoediging. Dan zouden wij niet kwaad worden als tot ons gezegd werd: "Gij dorre doodsbeenderen."

Als men dat in het natuurlijke leven tot iemand zegt, dan zegt hij: "Maar dat ben ik niet, hoor."

Maar er is een volk, dat dit waard geworden is. Zulken moeten zichzelf als dorre doodsbeenderen voor. God leren kennen. Ja, dat is zo groot, en dat kan de mens nu alleen leren door de vrijmachtige genade Gods. Dit kan de mens nooit leren met allerlei vrome kunsten en aangename toestanden. Nee, waar genade valt, daar valt zij eeuwig vrij. En waar Gods genade wordt toegepast, is het een eenzijdig, soeverein Godswerk.

Wie zij ook zijn en waar zij op aarde ook gevonden mogen worden, die Gods lof mogen verkondigen en Gods deugden mogen prijzen, die zullen moeten zeggen: "Bij ons is het niet. Het is afgesneden. Aan onze kant is er geen verwachting meer. Onze beenderen zijn verdord." Maar bij ogenblikken gaan zij toch God groot maken en krijgen zij Gods deugden liever dan hun eigen zaligheid. O, dat is zo'n geheim!

Bekommerd volk, dat u er toch naar staan mocht om geborgen te mogen zijn in die Ark der behoudenis. Want al is het groot en al is het een weldaad om uit de vruchtelijke bediening te mogen leven, toch is het noodzakelijk om in Hem geborgen te zijn. Dat u daar naar mocht staan. God beware u ook voor doervloeien. U mocht maar zuchtende blijven, opdat u niet op de hoogten van de bekering gaat leven. Wat is het een weldaad, in Christus geborgen te zijn. De Heere mocht het ons leren.

Volk des Heeren, de tijden zijn bang. Maar nu lezen wij zo in het Woord des Heeren, in Numeri 11 29, dat Mozes getuigt: "Och, dat al het volk des Heeren profeten waren." Och, wat mocht er een gunning zijn. Dat die profetische roeping van Gods kerk eens verstaan werd, om getuigenis te geven in het midden van Gods kerk; om in deze dagen voor de zuiverheid van de leer en de hechte grondslag van Gods Woord pal te staan. En dat niet alleen in de belijdenis, maar ook in de beleving. De wereldgelijkvormigheid is zo groot. Wij gaan zo mee op de paden der zonde. Wij zijn geen afgezonderd volk meer. O, als wij op alles zien, op al het verval, dan mogen wij wel uitroepen: *De Heere heeft een twist met Zijn kerk!*

Maar wat een wonder, dat God nu voor Zijn eigen Woord en voor Zijn eigen werk

instaat. De Heere is de Vrijmachtige en Hij komt met slagen, zodat er een volk zal gaan schreien, opdat er een volk zal uitroepen: "Heere, dat Uw Woord moge triomferen!" En de kerk des Heeren met elkaar en voor elkaar mocht gaan zuchten. Ja, opdat er te midden van de oordelen en gerichten nog een overblijfsel zal zijn, dat in de vallei van ootmoed zal zuchten:

*Verzoen de zware schuld,
Die ons met schrik vervult,
Bewijs ons eens genade.*

Amen.

13. HISKIA'S WONDERLIJKE ZIELSBELEVING

Predicatie Jesaja 38: 17

Ds. A. HOOGERLAND

Zingen Psalm 38: 8 en 9

Lezen Jesaja 38: 9 - 22

Zingen Psalm 32: 3 en 4

Wat is dat voor David een wonderlijke zaak geweest, dat de Heere hem bij vernieuwing terug bracht op de plaats waar hij zijn moest, die hij door eigen schuld verlaten had. David had het niet verdiend, dat de Heere nog ooit op hem zou neerzien, maar hij had verdiend dat God hem voor altijd had laten varen. Maar als de Heere in ontferming en in genade wederkeert, dan wordt David schuldenaar voor God. En als David schuldenaar wordt voor God, dan krijgt hij ook vergeving en verzoening van zijn schuld en mag hij wederom opgaan in het huis des Heeren. Dan mag hij ervaren dat de Heere al zijn zonden achter Zijn rug werpt, opdat Zijn Naam verhoogd wordt door vrije genade. Wat David eenmaal heeft ervaren in de Psalm die wij hebben gezongen, heeft koning Hiskia later ook mogen ervaren. De Heere heeft ook zijn zonden achter Zijn rug geworpen. Naar aanleiding daarvan heeft hij ook het danklied gezongen tot eer en verheerlijking des Heeren.

Wij willen u met de hulp des Heeren daar een ogenblik bij bepalen naar aanleiding van hetgeen u is voorgelezen uit de profeet Jesaja, hoofdstuk 38 en daarvan het 17e vers; waar Gods Woord aldus luidt:

Ziet, in vrede is mij de bitterheid bitter geweest, maar Gij hebt mijn ziel lieflijk omhelsd, dat zij in de groeve der vertering niet kwame. Want Gij hebt al mijn zonden achter Uw rug geworpen.

Deze tekstwoorden spreken ons van: *Hiskia's wonderlijke zielsbeleving.*

Wij willen u met de hulp des Heeren bepalen bij een drietal hoofdgedachten

- *Ten eerste, in de beproeving die hij kreeg.*
- *Ten tweede, in de vergeving die hij ontving.*
- *Ten derde, in de omhelzing die hij smaakte.*

1. De beproeving die hij kreeg

Gemeente, Jesaja 38, vanaf vers 9 - 22 is een danklied van koning Hiskia na een wonderlijke genezing. Als wij dat danklied hebben horen lezen, dan komen daar duidelijk in openbaar de innerlijke zielsbeleving van koning Hiskia, voor, tijdens en na zijn genezing.

En dan is het of deze man van het Oude Testament ons toeroept, hetgeen de dichter van Psalm 66 ons toeroept: "Komt, hoort toe, allen gij die God vreest, en ik zal vertellen wat Hij aan mijn ziel gedaan heeft." Deze lofzang is een lofzang tot ere van God Drie-Enig. De Heere geve dat ook wij iets van deze lofzang bij aanvang en bij de verdere voortgang door genade zouden mogen leren verstaan.

Koning Hiskia was de zoon van de goddeloze koning Achaz. En wat zien wij nu duidelijk, gemeente? Enerzijds, dat genade geen erfgoed is, en anderzijds, dat al is het

dat wij goddeloze ouders hebben, de Heere Zijn genade nochtans kan verheerlijken in het hart van de kinderen.

Want Achaz was een bij uitstek zeer goddeloos vorst, zodat de Heere van hem zegt in Zijn Woord: *Dit was de koning Achaz*. Daartegenover was zijn zoon Hiskia een bij uitnemendheid Godvruchtig vorst. Het kwam uit in zijn handel en wandel dat hij de Heere vreesde, omdat hij ook in zijn land de hervorming ging toepassen, wat de Heere ook aan de koningen van Juda had bevolen.

En als wij dan denken aan hoofdstuk 37, en wat wij verder van deze koning van Juda vinden beschreven, dan zien wij duidelijk dat hij ook in zijn beproevingen de troon van Gods genade mocht aanlopen. Toen de koning van Assyrië Jeruzalem belegerde, ging hij niet om hulp te zoeken bij andere mogendheden, want dat was bij zijn handen afgebroken. Maar hij breidde de brieven, die hij van Sanherib had ontvangen, uit voor het aangezicht des Heeren. En wij lezen dat de Heere op een wonderlijke wijze Jeruzalem verlost. Want in één nacht sloeg een engel honderdtachtigduizend Assyrische soldaten dood. De koning van Assyrië is met schaamte in zijn land wedergekeerd.

Maar daarna, toen het vrede was in het rijk van koning Hiskia, en toen de bitterheid was geweken, en hij dacht dat hij verder in vrede zijn weg zou kunnen bewandelen, toen juist kwam de aller-zwaarste beproeving voor koning Hiskia, opdat de Heere zou betonen dat Hij door de weg van afsnijding en van onmogelijkheid Zijn Naam zou verheffen tot in der eeuwigheid. Want wij lezen dat koning Hiskia krank werd tot sterven toe. Deze krankheid was een ongeneeslijke ziekte naar menselijke berekening. De hervorming van Hiskia lag stil. En het allerergste voor hem was, dat de Heere hem apart nam en hem op zijn ziekbed in eenzaamheid neerlegde.

Geliefde toehoorders, heeft de Heere u ook al eens zo apart genomen? Toen u midden in uw werk, midden in uw plezier of in uw vermaak of andere werkzaamheden apart werd genomen en op een ziekbed neergeworpen? Dan pas weten wij hoe dicht dat wij bij de dood zijn. Het kan zo plotseling komen. En een ziekte of een ongeval is altijd een boodschap van God, dat wij ons huis bereiden zullen, want wij moeten sterven en God ontmoeten.

Wat gebeurde er op het ziekbed van koning Hiskia? Daar komt de eerbiedwaardige persoon van de profeet Jesaja binnen. Jesaja komt tot voor het ziekbed van de koning, hij komt met een harde boodschap. De woorden klinken als hamerslagen in de oren en weerklinken in het hart van Hiskia: *Geef bevel aan uw huis, want gij zult sterven en niet leven*.

Geliefde toehoorders, welke een ontroerende en opeisende boodschap was dat voor koning Hiskia. Wij leven tegenwoordig in een tijd waarin men zegt; spreek tot ons zachte dingen. Wij hebben het menigmaal ook in onze bediening meegemaakt in de jaren die achter ons liggen, dat men zei: "Die man of die vrouw heeft een ongeneeslijke ziekte en kan niet meer genezen." Dan probeerden de doktoren met alles wat in hun vermogen was om de zieke rustig te houden. In elk geval mocht de waarheid niet gezegd worden, opdat de zieke niet beroerd zou worden en in nog grotere benauwdheid zou komen. Spreek tot ons zachte dingen dat is de leuze in de tijd waarin wij leven. Maar als God ons eerlijk maakt voor Hem en voor de mensen, dan is het nodig dat wij de feiten bij de naam noemen. Wie weet, een ernstige zieke zou door de eerlijke behandeling nog kunnen worden uitgedreven naar de troon van Gods genade, en hij zou mogelijk nog het gebed van Hiskia leren bidden.

Want wanneer Jesaja deze boodschap brengt aan koning Hiskia, dan keert hij zich van alle mensen af. Hij keert zich om naar de wand, anders gezegd, hij keert zich naar

God. En wij lezen in het verband van onze tekst dat hij kirde als een duif, en dat hij piepte als een zwaluw. Want de boodschap die Jesaja bracht was voor hem bitterder dan bitter.

De dood herinnert ons aan Adams bondsbreuk. Wij zijn in Adam het vonnis van de drievoudige dood onderworpen. Lichamelijk, scheiding van ziel en lichaam, geestelijk, Gods gunst, Gods gemeenschap en Gods beeld kwijt, en als wij blijven zoals wij geboren zijn eeuwig gescheiden van Gods gunst, en in der eeuwigheid geen druppel water tot verkoeling van onze tong. Geliefden, als de Heere ons op een ziekbed neerlegt en wij worden bij de ernst van het leven bepaald en bij de zekerheid van de dood, en daarbij onbekeerd, dan gaat er menigmaal wat om in het hart van hen die onder de waarheid hebben geleefd en oud geworden zijn. Maar noodzakelijk is het dat de Heere door de Geest der genade en der gebeden ons leert kirren als een duif en leert piepen als een zwaluw, en ons leert uitroepen: "Wees Gij mijn Borg, want ik word onderdrukt."

U zegt misschien, Hiskia was toch een man die de Heere vreesde? En wij weten toch, dat zij die uit genade de Heere mogen vrezen zullen zalig worden, en zullen ingaan in de rust die er overblijft voor het volk van God?

Maar geliefden, al is het dat wij de Heere vrezen, en dat God ons heeft afgesneden van Adam en ingeplant heeft in Christus, daarom kunnen wij niet sterven als wij willen. Gods kinderen hebben levensgenade nodig, maar stervensgenade hebben zij ook nodig. Nee, Hiskia kon niet sterven. *De laatste vijand*, zegt Paulus, *die teniet gedaan moet worden, is de dood*. En daarbij komt nog, dat de satan ook een woord meesprekt in het hart van Hiskia. Waar blijft u nu met uw hervorming. Waar bent u nu met uw bevindingen? U zult in het midden van uw jaren worden afgesneden.

En geliefde toehoorders, al deze dingen dreven koning Hiskia uit naar de troon van Gods genade, kirrend als een duif en piepend als een zwaluw.

Er zijn vier dingen waar wij op letten moeten, en die wij zeker moeten onthouden bij de geschiedenis van koning Hiskia.

- (1) In de eerste plaats de leeftijd van koning Hiskia. Er staat in Gods Woord dat de goddelozen hun dagen niet ter helft zullen brengen. Welnu, Hiskia zal zo ongeveer vijf en veertig jaar zijn geweest. En als hij op vijfenveertigjarige leeftijd, nog vol idealen, en vol plannen om zijn land te regeren en te hervormen, wordt opgeroepen om voor God te verschijnen, dan is deze boodschap bitterder dan bitter; temeer daar hij dacht in vrede te verkeren.
- (2) In de tweede plaats was Jeruzalem in groot gevaar. Want de koning van Assyrië was wel weggetrokken, maar andere vreemde mogendheden lagen rondom Juda en Jeruzalem te wachten op een gunstig ogenblik om Juda en Jeruzalem met heirlegers te bespringen.
- (3) En als Hiskia er niet meer was, dan had Juda geen koning, want Hiskia had in de derde plaats nog geen zoon. Want dat was voor Hiskia een grote bitterheid, dat er dan geen opvolger zou zijn voor de troon. Maar het allerergste was dat er dan ook geen Borg tevoorschijn komen zou, want in de lendenen van het huis van David was de Borg en Middelaar besloten, die in de volheid des tijds komen zou om verloren zondaren en zondaressen zalig te maken.
- (4) En dan tenslotte zijn openstaande schuld. Want gemeente, al is het dat God bij de aanvang ons afsnijdt van Adam en inplant in Christus, al is het dat wij door genade mogen uitroepen:
Ik ben een vriend, ik ben een metgezel,

*Van allen die Uw Naam ootmoedig vrezen;
En leven naar Uw goddelijk bevel.*

Wij kunnen daarin niet blijven. Ik zou dat een ieder wel op het hart willen drukken, dat wij een Borg nodig hebben voor onze schuld, en een God voor ons hart, willen wij voor Gods aangezicht kunnen bestaan. En nu kon Hiskia niet ontkennen dat hij de liefde Gods had gesmaakt. Hij kon ook niet ontkennen dat de Heere soms wonderlijk tot zijn ziel had gesproken en dat God hem uit Adam had uitgerukt, en in Christus ingeplant, maar die openstaande schuld drukte hem bij de gedurigheid neder. Er was wel bedekking van de schuld, maar geen vergeving van de schuld. De vorige bevindingen konden hem in deze zaak niet helpen, zodat het zeer bitter voor hem was, en hij met zijn vader David moest uitroepen: "Banden des doods hadden mij omvangen, en angsten der hel hadden mij getroffen; ik vond benauwdheid en droefenis."

Maar geliefden, wat was nu het wonderlijke van deze zaak? Dat de bitterheid van Hiskia hem tot eeuwig gewin was. Welgelukzalig zijn zij die door genade op een ziekbed worden gelegd, en die op dat ziekbed voor God in het stof mogen leren buigen, maar die ook bij de voortgang door genade in de Allerhoogste Majesteit hun leven mogen vinden. Die kirrende als een duif en piepende als een zwaluw mogen leren uitschreeuwen naar de hemel: "Wees Gij mijn Borg, want ik word onderdrukt." Wij leven thans in een tijd waar velen met wat gemoedelijkheid, maar ook velen met een bedekte schuld tot rust zijn gekomen. Velen denken dat ze zonder Borg en Middelaar voor God kunnen bestaan. Maar geliefden, God zal alles uit onze handen rukken. Wij moeten sterven, en door het afgesneden heen gaat God betonen dat Hij alleen maar door Borggerechtigheid is verzoend. En dat wij door die Borg alleen maar voor God kunnen bestaan.

Ik hoop dat God dat in ons aller hart wil inwerken, opdat we toch niet over de wereld zouden gaan met wat gemoedelijkheid. Maar dat we in waarheid afgesneden mochten worden, niet alleen van Adam, maar ook van de wet en van ons eigen leven. Dat het kirren als een duif en dat piepen als een zwaluw in ons leven mocht gevonden worden. want dan wordt het bitterder dan bitter. En dan zal God betonen dat Hij die bitterheid gebruikt om uit genade zalig te maken.

Dat blijkt ook zo duidelijk in het leven van Hiskia, als wij onze tweede gedachte bezien

2. De vergeving die hij ontving.

Er staat in onze tekst: "ziet, in vrede is mij de bitterheid bitter geweest, maar Gij hebt mijn ziel lieflijk omhelsd, dat zij in de groeve der vertering niet kwame. Want Gij hebt al mijn zonden achter Uw rug geworpen." Dus, het laatste gedeelte van de tekst gaat hier voorop. Let op het woordje "want." Want Gij hebt mijn zonden achter Uwen rug geworpen. Dus letten wij op de vergeving die hij ontving.

Geliefden, de bitterheid van de boodschap die hij kreeg, en de bitterheid van zijn ziel was zijn onverzoende staat voor God, zijn onvergeven schuld. Daar lag Hiskia. O, wat heeft die man geworsteld. wat ging zijn stem op naar het hemelhof in benauwdheid en in vreze. Wat worstelde hij als een kraan en als een zwaluw. De oorzaak van zijn blijdschap was de vergeving die hij smaakte.

Geliefden, Gods oplossing nam de bitterheid weg, dat zien we duidelijk in onze tekst. En hoe nam God die weg? Laat ons proberen u vier zaken aan te wijzen die noodzakelijk zijn om welgetroost te leven en eenmaal zalig te kunnen sterven.

(1) Ten eerste, de zondeontdekking door genade. Geliefde toehoorders, duizenden in de tijd waarin wij leven, die denken niet over zondeontdekking, hebben geen last van hun schuld en ongerechtigheid. Zij nemen Jezus aan omdat zij het gelezen hebben in de Bijbel. Ze hebben ook gelezen dat ze zondaar of zondares zijn, en daarmee gaan zij gerust naar de eeuwigheid. Maar als God ons door genade leert in de overtuiging en ontdekking van onze schuld wat zonde is, dan leren wij kirren als een duif en piepen als een zwaluw voor God. want dan gaat God ons ontdekken aan de breuk in ons verbondshoofd Adam, en dan leren wij wat het zeggen wil dat wij God en Zijn gemeenschap kwijt zijn en voor Gods aangezicht niet kunnen bestaan. Dan leren wij in de tweede plaats belijdenis van onze zonden. Denk maar aan Psalm 32.

*'k Beleed voor U o God oprecht mijn zonden,
'k Verborg geen kwaad dat in mij werd gevonden.
Maar ik beleed na ernstig overleg,
Mijn boze daân ...*

Velen zeggen, 'verder kan ik niet mee. Ik kan niet ontkennen dat ik die boze daden voor God heb mogen belijden, voor God heb mogen bewenen. Maar ik kan niet zeggen dat ik vergeving van mijn schuld door genade heb mogen ontvangen. Ik lig in mijn bondsbreuk van Adam voor God in het stof gebogen en er is geen oplossing.'

(2) Geliefde toehoorders, die schuldbelijdenis is noodzakelijk. Ik zal proberen er iets van te zeggen. Er zijn veel mensen die aan het schuldbelijden zijn gegaan. Ik ben ze tegengekomen, die een tijd lang hun schuld hebben beleden, maar die nooit in waarheid alle schuld hebben beleden. *'k Beleed voor U o God oprecht mijn zonden, 'k verborg geen kwaad dat in mij werd gevonden.* Als God ons zondaar maakt, dan maakt Hij ons geheel en al zondaar. Dan leggen wij ons hart open en bloot voor het aangezicht des Heeren. Gelijk Hiskia dat deed, die kirde als een duif en piepte als een zwaluw. Hij zei: "Heere, wees Gij mijn Borg want ik word onderdrukt." Hiskia kon niet sterven zonder Borg, hij kon niet voor God bestaan zonder Borggerechtigheid. Hij had nodig de tussenbeding van Sions eeuwige Koning en Middelaar.

(3) In de derde plaats: zondebedekking. Als de Middelaar Zichzelf aan de ziel openbaart, dan zal ik proberen eens duidelijk te maken met een voorbeeld, dat ik wel eens heb gehoord van Ds. Fraanje, en wat zo waar is. Hij zei: 'Als de Middelaar geopenbaard wordt in de ziel, dan zwijgt de Rechter, dan zwijgt de wet, dan zwijgt de satan en dan ligt de zonde er onder.'

En inderdaad, als de Middelaar van achter het recht Zijns Vaders tevoorschijn treedt en de zielsomgangen van de zondaar mogen zijn met de Middelaar, dan ligt er vrede, heil en zaligheid. Maar dan hebben ze er geen erg in dat hun schuld nog niet vergeven is. Al is het dat zij de Vader hebben gezien, en al is het dat zij in Christus de zoetheit en de zaligheid hebben gesmaakt; een bedekte schuld, en dat houden wij toch vast, is geen vergeven schuld. Dat leert Gods kerk uit vrije genade. Daarom is het nodig dat de zondaar niet alleen de Borg ziet, maar dat de Borg ook tussentreedt bij de Vader en de schuld verzoend wordt uit vrije genade, en de Middelaar de kerk terugbrengt tot God en dat zij mogen ervaren dat God de zonden wegwerpt met een manlijke wegwerping.

Hoe bang is het, gemeente, als God de zondaar ontdekt. Ik zou u dat allen die hier zitten wel toewensen. David zei: "Ik vond benauwdheid en droefenis." Hebt u al eens ooit droefenis gehad over uw zonden en ongerechtigheden? Maar ook benauwdheid? Niet een slaafse benauwdheid, zoals er al duizenden zijn geweest, die voor een tijd een slaafse benauwdheid hadden en die daarin ook nog wel tot God hebben geroepen,

maar die toch weer met de gewassen zeug teruggekeerd zijn tot de wenteling in het slijk. Bij die benauwdheid was geen droefenis. Maar als God ons benauwdheid en droefenis schenkt, en als wij dan die boodschap krijgen midden in onze idealen, die hier koning Hiskia kreeg, en wij keren ons dan naar de wand, kirrende als een duif en piepende als een zwaluw, dan zal de Heere ook betonen dat Hij dezulken hoort, omdat Hij Zelf het gebed in het hart van dezulken werkt. Door de weg der ontdekking zal de Heere betonen dat de Middelaar dierbaarder wordt en uit vrije genade geschonken wordt. De bittere boodschap die Hiskia hier kreeg werkte in hem een diepere ontdekking, zodat hij uitging naar de troon van Gods genade. Want de dood wachtte hem.

Denk ook aan Paulus, die toen hij werd neergeveld op de weg naar Damascus, het niet meer wist. Gemeente, wij weten het menigmaal maar te goed.

Hiskia wist het ook in die tijd, hij had de brieven uitgebreid voor God, en de Heere had hem wonderlijk geholpen; en hij zou met dit alles groot geworden zijn, want later werd hij dat ook. Maar toen kwam de Heere, en legde hem neder op het ziekbed. Toen wist Hiskia het niet meer. Geliefden, er zijn er zovelen die met hun bevindingen of met een versje, een traan of een bemoediging uit Gods Woord tot rust zijn gekomen, en het o zo goed weten. Maar als God doortrekt met Zijn Goddelijke kracht, en ons afsnijdt van al onze werken, dan weten we het niet meer. Dan lopen onze wegen dood, en als dan de dood ons op de hielen zit en we weten geen uitkomst:

*'k Wou vluchten, maar kon nergens heen,
Zodat de dood voor handen scheen.*

Wanneer de bloedwreker ons op de hielen zit, en de wet ons bij de keel grijpt en zegt: "Betaal mij wat gij schuldig zijt", dan is het voor ons buiten hope geworden. Ik hoop dat wij dat toch uit genade mogen leren. Maar dat God ons ook geve ons te houden bij de waarheid die naar de Godzaligheid is. Huppelt er zo gemakkelijk niet overheen geliefden, zoals dat in deze tijden zo veel gedaan wordt, men gaat zo gemakkelijk naar de eeuwigheid.

Maar het is nodig dat wij die zielsbeleving van Hiskia uit genade leren kennen. Want als God Zijn aangezicht verbergt, dan worden wij verschrikt. De satan zegt tot Hiskia: "Al die bevindingen en die hervormingen, en alles wat u ervaren hebt, het zal allemaal niet baten, u zult nog als een huichelaar openbaar komen." De huichelaars hebben daar geen last van. Die valt de satan niet aan. Maar Gods kinderen zijn geen huichelaars, al hebben ze wel een huichelachtig bestaan. Maar huichelaars zijn het niet.

Waarom niet? Omdat ze hun hart voor God open scheuren, en zeggen: "Heere kijkt U er maar in, U weet waar het om te doen is. Ik heb een Borg nodig voor mijn schuld, en ik heb een God nodig voor mijn hart."

Maar menigmaal gaan ze met satan spreken en bieden hem een stoel aan. Ze hebben ook menigmaal geen wederwoord, denk maar aan Jozua. Hij stond daar, en de satan aan zijn rechterhand. Die beschuldigde hem en wees hem op zijn vuile klederen. En wat kon Jozua inbrengen? Niets geliefden. Maar de Heere nam het voor hem op.

Wie kan beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het die rechtvaardig maakt; wie is het die verdoemt? Christus is het die gestorven is, ja wat meer is, die ook opgewekt is, die ook ter rechterhand Gods is, die ook voor ons bidt. Bij het bestrijden van de satan en bij de ware ontdekking die Hiskia uitdreef naar God, ging het om een Borg voor zijn schuld. Let daar goed op geliefden. Ten eerste borgstelling. De Borgstelling is geschied in de stille eeuwigheid. God zal Zijn kerk toebrengen door middel van Borgstelling. De weg naar de Boom des Levens is voor eeuwig afgesloten. Dat is een afgesneden zaak.

Maar nu heeft de Heere betoond dat er Borgstelling heeft plaats gehad in de eeuwigheid, om de verkorenen toe te brengen. Borggerechtigheid. De Borg is gekomen op de aarde, Hij heeft gelegen in de kribbe van Bethlehem als een pasgeboren kind, hulpeloos, maar nochtans God uit God, en Licht uit Licht. Hij heeft de gerechtigheid volkomen volvoerd en een eeuwige zaligheid aangebracht, opdat de kerk van alle eeuwen door Hem tot God zou kunnen gaan, en de vergeving van de schuld uit genade zou ontvangen. Nu is er niet alleen nodig Borggerechtigheid, maar ook de tussentreding van de Borg.

Geliefden, dat is nu juist een wonderlijke zaak. Hiskia kon niet ontkennen dat hij door de schaduwen die Borggerechtigheid wel eens had gezien. Hij kon niet ontkennen dat hij wel eens neergebogen was voor Gods aangezicht met zijn geestelijke vader David, en had gezegd: "Eén ding heb ik van de Heere begeerd, dat zal ik zoeken, dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren, om de lieflijkheid des Heeren te aanschouwen en te onderzoeken in Zijn Tempel." Maar waar was nu de haper bij koning Hiskia? Ondanks het zien van de Borg, ondanks het smaken van Zijn goedertierenheid, was de tussentreding van de Borg, met medeweten van de ziel nog niet in zijn hart verklaard. Hij stond nog met een openstaande schuld voor God. Het is nodig dat die Borg tussentreedt en dat het door het geloof wordt gezien en omhelsd. O, die tussentredende Borg en Middelaar. Waar de zondaar wegzinkt en God rechtvaardigt, en zegt:

*Gij zijt ere, ik hellewaardig.
Zijt Gij met mijn doem gediend,
Zoek Uw eer; ik heb het verdiend.*

Daar, waar de zondaar niets meer heeft in te brengen omdat hij rechtvaardig veroordeeld wordt en ook rechtvaardig de oordelen Gods aanvaardt, en de eeuwige dood aanvaardt, omdat God Gód is, en hij het voor eeuwig heeft verbeurd en verzondigd, daar treedt de eeuwige Borg en Middelaar tussenbeide. Daar laat de Borg zien dat Hij in Zijn Borggerechtigheid de zaligheid heeft aangebracht. De volle zaligheid voor goddelozen en voor vijanden om die met God te verzoenen in een weg van recht en van gerechtigheid. En de Vader spreekt op grond van die gerechtigheid de zondaar vrij van schuld en straf, en geeft hem een recht ten eeuwigen leven.

O, als deze dingen door genade in het hart van de zondaar worden verklaard, dan zinkt de zondaar in ootmoedigheid des harten voor God in het stof. En is de bitterheid bitter geweest, maar de Heere heeft de zonden van Hiskia en van Zijn ganse kerk achter Zijn rug geworpen.

Wat betekent dat? Wel, dat betekent dat God de zonden van Hiskia niet meer gedenkt. Hij is weggegaan van de zonde. Ik zou het kunnen voorstellen als iemand die een zwaar pak wegwerpt in een ontzaglijke diepte, hij gaat weg en kijkt er niet meer naar om. Welnu, het is maar een eenvoudig voorbeeld, zo wordt hier bedoeld, dat achter de rug werpen van de zonden. God wierp de zonden van Hiskia achter Zijn rug en gedacht ze niet meer. Christus bloedgerechtigheid is groter dan de stroom van zonden en ongerechtigheden. De dichter van Psalm 65 zong:

*Een stroom van ongerechtigheden,
Had d'overhand op mij.
Maar ons weerspannig overtreden
Verzoent en zuivert Gij.*

Vandaar de lofzang van Hiskia, hij was vrolijk in de Heere, en hij is dan ook op eeuwige rechtsgronden zalig geworden, en smaakte de vergeving van zijn zonden.

Daarop wijst onze derde gedachte:

3. De omhelzing die hij smaakte

Zingen wij echter eerst van Psalm 138 het 2de vers.

Hiskia zegt: "Gij hebt mijn ziel lieflijk omhelsd."

Dat betekent aan het hart gedrukt. Anders kan ik het niet verklaren. Nu betekent dat niet altijd dat dan de zonden zijn vergeven met medeweten van de zondaar. Vanzelfsprekend wordt ook een bekommerde wel eens aan het hart van Sions eeuwige Koning gedrukt, terwijl zij toch niet kunnen zeggen dat hun ronden achter Gods rug zijn weggeworpen. Zij staan nog voor een openstaande schuld. Maar wanneer de Heere Zijn kerk aan het hart drukt dan ligt er niets tussen. Dan verkeren zij aan het hart van Sions eeuwige Koning als een gespeend kind bij de moeder. Gij hebt mijn ziel lieflijk omhelsd, zegt Hiskia. Merk dus het onderscheid goed, geliefden, in de standen van het genadeleven. Een omhelzing in de bekommering geeft een bedekking van de schuld. Maar een omhelzing in de verzekering geeft een vergeving van de schuld. Dan weten ze dat hun staat vast is voor de eeuwigheid. Dat ze nooit meer vallen kunnen uit de Drie-Enige Verbonds-Jehovah omdat het verbond vast is tot in der eeuwigheid, en God de zonden achter Zijn rug geworpen heeft en er nooit meer naar omziet. God gedenkt de zonden niet meer.

Wij zijn anders geliefden. Wij komen meestal nog terug op hetgeen soms jaren geleden is geschied en maken elkaar soms nog verwijten terwijl wij elkaar de hand van verzoening hebben gegeven. Als God zo deed als een mens dan was het voor eeuwig kwijt. Maar als God de zonden wegneemt, dan werpt Hij ze achter Zijn rug en ziet er niet meer naar om.

Ik gedenk, zegt Hij, *uw zonden niet meer*. O geliefden, wat een eeuwig wonder. Kent u de rechtvaardigmaking des zondaars voor God uit het geloof? *Want de rechtvaardige zal uit het geloof leven*. Daarom is het zo nodig om geoefend te worden in het geloof. Opdat we ondergaan in onszelf. Ja maar, ondergaan dat is sterven. Dat wist Hiskia ook. Vandaar dat hij kirde als een duif en piepte als een zwaluw, en hij het uitriep: "Wees Gij mijn Borg." Hij kon niet sterven. En als de Heere in de weg der bekommering de boodschap brengt: gij zult sterven en niet leven, dan keert de ziel zich naar de wand en kirt als een duif en piept als een zwaluw.

Maar ook de verzekerde kan niet sterven als hij wil. Geliefden, is uw ziel wel eens lieflijk omhelsd. Dan bedoel ik niet van een vader of een moeder die een kind lieflijk omhelst. Maar ik vraag u of u wel eens zijt omhelsd door de God aller genade.

Dan is er eerst wat aan vooraf gegaan gemeente. Denkt er om, slaat het stuk der ellende toch niet over. Want als God de zondaar door de wet de zondekennis geeft, dan kirren wij als Hiskia en roepen het uit: "Wees Gij mijn borg, want ik word onderdrukt." Dan kan het niet meer, maar is het verloren aan alle zijden.

Maar als God uit genade een weg openbaart in Christus en de ziel lieflijk komt omhelzen, dan is hun schuld bedekt, maar nog niet vergeven. Hiskia had niet alleen een bedekte schuld, maar ook een vergeven schuld. Vergeven, achter Zijn rug geworpen. O, dat zoete omhelzen van die gezegende Middelaar.

*Niemand gaf ooit te hoog van deze Koning op,
Verhef Hem dan maar vrij tot in de hoogste top.*

En vraagt u, hoe kom ik daar nu? Wel, u komt daar door alles te verliezen. Wij moeten er aan mensen, dat wil zeggen; wij moeten de dood sterven om het leven in Christus door genade te gewinnen. Velen zijn wel op het schavot geweest, maar zijn er weer levend afgekomen. Wij willen ons leven niet verliezen, en ons hoofd niet kwijt raken.

Maar als God ons door genade naar beneden drukt en ons laat zien dat alles wat van ons is er aan moet, dan zal Hij ook betonen dat Hij als Tussentreder de zondaar terug brengt tot de Vader en dan wordt de ziel lieflijk omhelsd.

Ik zou het zo kunnen zeggen: de Vader liet Hiskia in Zijn hart kijken. In het Vaderhart Gods. En als de kerk in het Vaderhart Gods kijkt, dan zien ze dat zij van eeuwigheid in dat Vaderhart Gods lagen, en dat de liefde Gods een eeuwige liefde is, maar ook dat de Zoon van God de deugden des Vaders heeft opgeluisterd om de liefde des Vaders doorgang te geven in het hart van een verloren zondaar of zondares. Dat is een blijvende liefde. *Ik, de Heere, word niet veranderd, daarom zijt gij, o kinderen Jacobs, niet verteed.*

En in de tweede plaats, dan laat de kerk God in hun hart kijken, en zeggen: *Ik zal U al mijn liefde waardig schatten, omdat Gij mijn rechterhand woudt vatten. Gij zult mij leiden door Uw raad, en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen.*

Dan is de kerk met God verenigd, geliefden, en God is met de kerk verenigd, en dat op grond van het Borgwerk van Sions eeuwige Koning. Dan is er een wegschenking van God aan de ziel, en de ziel schenkt zich als het ware weg aan God. Een geloofskennis van de Drie-Enige Verbonds-Jehovah, maar ook een zielsvervulling. Dan staan de snaren van de ziel sterk gespannen om God te loven en te prijzen omdat Hij het gedaan heeft.

De Heere bevrijdde Hiskia van het graf en van de dood. Vijftien jaren werden nog aan zijn leven toegevoegd. Dat wil zeggen, zijn zoon Manasse zou uit zijn lendenen geboren worden en op de troon van Israël zitten. God zou betonen dat Hij het verbondsgeslacht voortplante.

In de tweede plaats de Heere zou hem nog vijftien jaren laten in het Mesech der ellende, maar hij wist toch dat zijn zonden waren weggenomen door Christus' Borg-gerechtigheid.

Al is het dat hij het later weer verzondigde door zijn schatten te tonen aan de gezanten uit Babel, de Heere heeft ook deze zonden weggenomen en verzoend door het bloed des verbonds.

Tenslotte, Hiskia mocht op Gods tijd en op Gods wijze ingaan in de rust die er overblijft voor het volk van God. Daarom zegt hij: "Ik zal nu al zoetjes voorttreden al mijn jaren." Ik zal mijn lofzang in de tempel zingen tot ere Gods en tot zaligheid der ziel. En straks in de hemel de lofzang met de gezaligden aanheffen tot in der eeuwigheid, omdat God het heeft gedaan.

Welnu, geliefden, De Heere Zelf mocht ook deze woorden aan onze harten willen zegenen tot waarachtige bekering. Wordt u eens apart genomen? Bent u eens ernstig ziek, sla toch de roepstemmen en klopstemmen niet op de mond. Want de Heere komt met vele roepstemmen en klopstemmen, en zegt: "Keer weder, gij afkerige kinderen, en Ik zal uw afkeringen genezen."

Oude mensen in ons midden, hoe dikwijls heeft de Heere al aan de deur van uw hart geklopt? En hoe menigmaal heeft de Heere niet betoond dat hij u ook weer oprichtte. En bent u daar nog dezelfde bij gebleven? O, geliefden, dan zal de Heere ook betonen dat Hij Dezelfde is, die Zichzelf handhaaft.

'Ja maar zegt u, ik kan mezelf toch niet bekeren?'

Dat is waar, maar de Heere zegt ook in Zijn Woord dat we om eigen schuld verloren gaan. *Brengt ze hier, die niet gewild hebben dat Ik Koning over hen zou zijn, en slaat ze voor Mijn voeten dood.*

U zult zeggen, geef mij dan eens raad.

Welnu, als u nog indrukken hebt van dood en eeuwigheid, jong en oud, slaat toch die indrukken niet op de mond door u in de zonde te begeven, of door u af te trekken van God en van Zijn Woord. Maar vraagt of God die indrukken van dood en eeuwigheid wil geven in de zin der gedachten. Smeekt Hem:

*Och, schonkt Gij mij de hulp van Uwen Geest,
Mocht die mij op mijn paân ten Leidsman strekken.*

Mochten er zijn, die door God apart genomen zijn, en die misschien in slaafse vreze en in grote benauwdheid op hun ziekbed hebben gelegen en beloften hebben gedaan, waar is het gebleven? God komt er op terug. Wij kunnen niet sterven als God ons er niet voor inwint, en ons niet schenkt de verzoening van de schuld voor Zijn Goddelijk aangezicht.

Maar zijn er ook die hebben leren kirren als een duif en piepen als een zwaluw? Die uitroepen: "Wees Gij mijn Borg." Die zeggen: "Hoe komt het toch dat Hiskia dat kreeg, en ik kreeg het niet?"

Dat komt omdat u nog veel te veel van u zelf houdt en veel te veel van u zelf hebt. Dat komt omdat u niet door een afgesneden weg wil; we moeten alles verliezen.

'Ja maar, zegt u, dan ga ik onder.'

Welnu, hier hebt u een man die onderging. Hij kreeg de ervaring dat de Heere getrouw is, Die het ook doen zal.

Er is ook een volk, dat Hem gevonden heeft in de weg van vrije genade; in het teken van Zijn nederdaling op de aarde; in het teken van Zijn arm worden om hunnentwil, opdat zij rijk zouden zijn; in het teken van hun schuldvergevende genade door het dierbare bloed des Lams. Wanneer dit beleefd wordt, zinkt een mens in verwondering weg.

Weet u wat dan straks het teken in de hemel zal zijn? Geen mens zal dan meer vragen: Wie is het best bekeerd? Nee, maar daar zal de liefde doorgaan tot in eeuwigheid, want de meeste van deze drie; geloof, hoop en liefde, is de liefde. Maar aldaar zal geen nacht meer zijn! Daar zal geen inwoner zeggen: *ik ben ziek*.

Daar zal het eeuwig licht zijn en blijdschap zal op hun hoofden wezen. daar zullen zij eeuwig met elkaar mogen verkeren, ziende op dát Lam. Dat voor hen geslacht is; ziende op Hem, Die arm geworden is om hunnentwil; ziende op Hem, Die kwam op deze vervloekte wereld om zulke vloekwaardigen te brengen in Gods gemeenschap. Daar zullen de hemelzalen weerklinken van het loflied: *Het is door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen! Amen!*

14. DE WEDERKERENDE DISCIPELEN NAAR JERUZALEM

Predicatie over Lukas 24: 52 en 53

Ds. A. HOOGERLAND

Zingen: Psalm 119: 25

Lezen: Lukas 24: 36 - 53

Zingen Psalm 63: 2 en 2

De zondag tussen Hemelvaartsdag en Pinksteren wordt wel eens genoemd de *wezenzondag*. Nu zouden wij de vraag kunnen stellen of daar grond voor is in Gods Woord. Want om zoiets te zeggen moet daar toch grond voor zijn in het onbedrieglijk Getuigenis des Heeren.

Wij lezen in Johannes 14 dat Jezus heeft gezegd: "Ik zal u geen wezen laten, maar Ik kom weder tot u." Wanneer wij deze tekstwoorden lezen, dan zijn wij geneigd om te zeggen: inderdaad, nadat Jezus van de aarde ten hemel was opgeheven bleef er te Jeruzalem een wezenkerk achter.

Maar toch heeft dat wel enige verklaring nodig. Jong en oud, wij weten allen wat wezen zijn. Wezen zijn in de eerste plaats kinderen uit natuurlijke ouders.

In de tweede plaats zijn het kinderen wier ouders zijn gestorven.

En in de derde plaats zijn het minderjarige kinderen, die in grote droefheid en ellende neerzitten omdat hun ouders zijn gestorven. Kunnen wij dan de discipelen zulke wezen noemen, zoals wij u die hebben genoemd?

Nee, want hun Vader was niet gestorven, maar de Middelaar was verplaatst van beneden naar boven, en van boven naar beneden kwam de Geest om hun te troosten. Hoe moeten wij de discipelen dan zien in de tijd tussen Hemelvaart en Pinksteren? Wel, als wezen wier Vader niet gestorven was, maar wier Middelaar Zichzelf verplaatst had van beneden naar boven, en zij waren nu zonder Trooster. Dat wil zeggen: *de Trooster, de Heilige Geest zou hen alles leren en indachtig maken alles wat Christus tot hen gesproken had.*

Vandaar dat zij ook wezen worden genoemd wier ouders naar een verre plaats zijn verhuisd, zodat ze in de waarneming wezen zijn. Zo moeten wij de discipelen hier zien. In de eerste plaats hadden zij de wetenschap dat zij de vrijmaking door het bloed des eeuwigen Verbonds ontvangen hadden. En in de tweede plaats hadden zij een gemis in het hart, omdat ze misten de verklaring des Geestes in het hart waardoor zij roepen konden: *Abba, Vader*. Vandaar ook dat deze wezen teruggingen naar Jeruzalem met grote blijdschap. En dat kunnen wij niet zeggen van wezen welke ouders zijn gestorven. Want die hebben geen blijdschap, maar grote droefheid. U merkt dus geliefden, dat het wel wezen zijn, maar dan in die zin, omdat Christus van hen was weggegaan en zij wachtten op de verklaring des Geestes in het hart. Dat er maar veel van zulke wezen in ons midden mochten worden gevonden die uitgingen met een breuk in hun hart en een levendig gemis naar het getuigenis des Geestes in het hart. Laat ons bij die kerk, die terug ging naar Jeruzalem een ogenblik stilstaan, naar aanleiding van Lukas 24 en daarvan vers 52 en 53, waar Gods Woord en onze tekst aldus luidt:

En zij aanbaden Hem, en keerden weder naar Jeruzalem met grote blijdschap. En zij waren allen tijd in de tempel lovende en dankende God. Amen.

Deze tekst bepaalt ons bij: De wederkerende discipelen naar Jeruzalem.

1. *In hun wonderlijke blijdschap*
2. *In hun onvoorwaardelijke gehoorzaamheid*
3. *In hun Gode welgevallige werkzaamheid.*

1. Hun wonderlijke blijdschap

De Heere Zelf geve ons in spreken en in luisteren Zijn zegen ten leven uit Zijn heiligdom. Jezus is nadat Hij Zichzelf veertig dagen lang op deze aarde heeft vertoond aan Zijn discipelen, met vele gewisse kentekenen, zegenend opgevaren naar de hemel. Letten wij daar in de eerste plaats even op. Want Hij heeft geen *Amen* uitgesproken toen Hij Hogepriesterlijk voor Zijn kerk bad in Johannes 17. Maar dat *Amen* volgt pas op de jongste dag. En Hij heeft ook Zijn handen niet ingetrokken, toen Hij zegenend als Hogepriester is heengegaan naar de Vader. Want Hij zal de zegeningen Zijns Verbonds blijven schenken totdat Hij wederkomt om te oordelen de levenden en de doden.

De discipelen zien Hem door de wolken heen naar de Vader. En de engelen zeggen: "Gij Galilese mannen, wat staat gij en ziet op naar de hemel. Deze Jezus, die van u weggenomen is, zal also komen gelijkerwijs gij Hem naar de hemel hebt zien heenvaren."

Let goed op, geliefden, wat die engelen zeggen. De engelen zeggen niet: "Gij zeer gewenste mannen", zoals Daniël eens een zeer gewenst man genoemd werd. Maar de engelen wijzen hen op hun afkomst. Hoe noodzakelijk is het dat Gods kinderen gedurig worden teruggewezen naar hun afkomst. Want als zij hun afkomst gaan vergeten, dan gaat God Zichzelf terugtrekken in de bedeling Zijner genade. Dan worden zij grote en bekeerde mensen met hetgeen God gewerkt heeft. De Heere zou er door middel van engelen wel voor zorgen dat zij geen bekeerde en hooggeleerde mensen werden. Want ze werden aangesproken met de woorden: "Gij Galilese mannen." En de discipelen zelf? Wij lezen dat in onze tekst: Er staat: "En zij aanbaden Hem."

Gemeente, denk eens terug aan de Olijfberg. Wat is dat een wonderlijke zaak geweest. En welk een wonderlijke blijdschap hebben deze Galilese mannen in hun hart ontvangen. De dichter zingt ervan:

*Hun blijdschap zal dan onbepaald
Door 't licht dat van Zijn aanzicht straalt
Ten hoogsten toppunt stijgen.*

Zij zagen Hem na met heimwee en met verlangen. En dan lezen wij: "En zij aanbaden Hem." Er is groot verschil tussen bidden en aanbidden. Bidden, dat is onze noden voorstellen voor het aangezicht des Heeren, en uit de nood en de ellendigheid roepen tot God die Zich also in Zijn Woord heeft geopenbaard; onze geestelijke en lichamelijke nooddrift voor het aangezicht des Heeren openbaren. Dat deed Paulus, toen hij werd neergeveld op de weg naar Damaskus. Toen hij in het huis was, in de straat genaamd *De Rechte*, zei de Heere van hem - en de Heere zegt het van al Zijn volk als zij door genade wedergeboren worden - : "Zie hij bidt."

De vraag is, geliefde toehoorders, of u wel eens ooit in waarheid hebt gebeden. Ik vraag niet of u wel eens mooi gebeden hebt, ook niet of wel eens lang gebeden hebt, maar ik vraag u of u wel eens uit de nood der ziel, door de bediening van Gods Geest gebeden hebt: "*Gena, o God, gena, hoor hoe een boet'ling pleit.*" En Gods volk zal

een biddend volk blijven totdat zij uit het tijdelijke leven worden weggenomen om eeuwig te aanbidden.

Hier staat: "en zij aanbaden Hem." Let er op gemeente, zij aanbaden niet de menselijke natuur, zoals Rome dat doet. Maar zij aanbaden Hem in Zijn Godheid, gelijk Thomas Hem aanbad, en zei: "Mijn Heere en mijn God." Wat zagen de discipelen hier zo klaar en helder? Dat de Middelaar Gods en der mensen van de aarde naar de hemel werd opgeheven, en dat Hij was God en mens in Enigheid des Persoons, het aanbiddewaardige Voorwerp van al Gods lievelingen.

Als zij door genade, bij aanvang en voortgang Hem door het geloof mogen leren kennen en zien, dan aanbidden zij Hem; dat betekent dat zij Hem dan Goddelijke eer bewijzen. Het ganse heil des hemels aanbidde U. En als zij in aanbidding aan Zijn voeten terecht komen, dan is het: "zalig, niets te wezen, in het eigen oog voor God." De kleinste in de genade heeft iets van dat aanbidden aan de troon van Gods genade. Het aanbidden van God in heilige verwondering en in heilige blijdschap omdat God hen gehaald heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht en ze stelt in het licht van Zijn vriendelijk aangezicht uit genade.

Kent u dat aanbidden? Als Christus wordt geopenbaard door het Woord of in Zijn Persoon, dan is er een heilig aanbidden en roept de ziel uit: "Waarom was het op mij gemunt, daar er zo veel gaan verloren, die Gij geen ontferming gunt?" Als Hij bij voortgang wordt geopenbaard in Zijn vernederde gangen of in Zijn verhoogde gangen, dan is het een zalig verliezen in de oceaan van vrije genade, en een uitroepen: "Hier weidt mijn ziel met een verwonderend oog."

"En zij keerden weder naar Jeruzalem met grote blijdschap." Het gaat dus hier over de wonderlijke blijdschap van de discipelen. Gemeente, hier is een blijdschap die de wereld niet kent.

Ik zou willen zeggen: arme onbekeerde mensen als we nog leven voor eigen rekening en we de blijdschap en het vermaak van deze wereld voor ons heilgoed achten en daarin ons leven vinden. Wat zijn we dan toch dodelijk arm en ongelukkig, als we niet iets van die blijdschap hebben leren kennen. De blijdschap van de discipelen bestond niet in blijdschap van de wereld, maar was een blijdschap die God door genade in hun hart gewerkt had.

U zegt misschien, gaat er dan aan die blijdschap niets vooraf?

Ja zeker. Ik denk aan hetgeen de Heere zegt in Zijn Woord, bij monde van Zijn knecht Paulus: "Een droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid." Maar in die droefheid naar God ligt reeds veel meer vermaak dan in al de dingen van deze ondergaande wereld.

Gaat er dan aan die droefheid niets vooraf?

Ja zeker. Een diep ongelukkig zijn voor het aangezicht des Heeren. Maar, geliefden, als de Heere door genade die blijdschap des geloofs in het hart van Zijn gunstgenoten schenkt, in de standen van het genadeleven, dan is er ook grote blijdschap. *Ze waren vervuld met blijdschap.* Waarom? Zij hadden gemeenschap met de gezegende Middelaar. Kijk eens. Hij was wel weggegaan van deze aarde, maar met Zijn Godheid, Majesteit, genade en Geest week Hij nimmermeer van hen.

Hij nam hen mee en zette ze met Hem in de hemel. De verbindingslijn, die de Geest had gelegd, kon niet doorgesneden worden. vandaar ook dat zij de Middelaar zagen heengaan naar de Vader; en de blijdschap des geloofs bleef omdat de gemeenschap niet ophield. Want Hij ging wel weg naar Zijn menselijke natuur, maar met Zijn Godheid bleef Hij, en de gemeenschap hielden zij, vandaar de grote blijdschap. Ik

denk aan de blijdschap van Abraham in de gemeenschap met God. Toen de Heere Abraham wees op het Verbond der genade dat in de geslachten zou worden voortgezet, viel Abraham op zijn aangezicht ter aarde en aanbad de Heere. Ik denk niet alleen aan de blijdschap van Abraham, maar ook aan de blijdschap van Jacob, toen zijn ziel gered was bij Pniël. Wat was die man verblijd geworden. Hij was wel kreupel, en hij bleef ook kreupel tot aan het einde van zijn leven. Maar hij riep het uit: "Ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht, en mijn ziel is gered geweest." Er kan blijdschap zijn te midden van de diepste smarten.

Dat heeft Job ervaren. In Job 19 lezen we, terwijl hij op de ashoop zat en zich krabde met een potscherf, toen de Heere in Zijn gemeenschap Zichzelf openbaarde: "Ik weet mijn Verlosser leeft."

Welnu, in de gemeenschap met God is er blijdschap en verheuging. Dat is niet altijd zo geweest bij de discipelen. Toen Jezus in Zijn omwandeling op aarde gedurig met hen omging, hadden zij Zijn lichamelijke tegenwoordigheid en gevoelige genade. En dan waren zij verblijd als zij van dag tot dag de Middelaar mochten aanschouwen. En als Jezus sprak van Zijn weggaan, als hij sprak over Zijn lijden en sterven, was er droefheid in hun hart, maar was er ook ergernis in hun hart. Zij stonden hun zaligheid in de weg, vandaar ook dat zij moesten leren met Hem door de dood de blijdschap des geloofs te mogen ontvangen en ervaren. Want zij stelden heimelijk hun grond in de gevoelige genade. En die gevoelige genade moest nu overgaan in geloofsgenade, opdat alleen de grond der zaligheid zij, Christus en die gekruisigd. Christus alleen. En opdat de geloofsblijdschap dieper zou zijn dan de gevoelige genade. Welnu, toen Jezus was opgestaan uit de doden, moesten zij nog veel leren. Maar toch was er blijdschap in hun hart, en waren zij verblijd toen zij de Heere zagen. en nadat ze waren onderwezen in de weg der zaligheid, en Jezus had gezegd: "Het is u nut dat Ik wegga, want als Ik niet wegga, kan de Trooster niet komen", was er geloofsblijdschap in de ziel.

Die blijdschap gold drie dingen.

Ten eerste waren zij zeer verblijd omdat Christus had gezegd: "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde." Zij zagen duidelijk Zijn Goddelijke almacht, wijsheid en goedertierenheid. Wijsheid zonder eind of paal, zijn Gods wegen altemaal.

In de tweede plaats waren zij zeer verblijd met het bevel dat Jezus hen had gegeven: "Gaaf dan henen, onderwijst al de volken, dezelve dopen in de Naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes." Ze zouden met de banier van het Evangelie van vrije genade, Wet en Evangelie mogen verkondigen. En het Lam Gods aanwijzen als de Banier der volkeren Die de kerk toebrengen zal uit alle windstreken van de aarde. Opdat het zou worden één kudde en één Herder.

En in de derde plaats waren ze verblijd met de beloften die ze hadden ontvangen: "Ik kom weder tot u." Dus hoofdzakelijk ging hun blijdschap hierover dat zij de sleutel hadden ontvangen tot die blijdschap. En die sleutel was de Goddelijke belofte.

Laat ons daar even bij stilstaan, geliefden. Gods beloften zijn ja en amen, Gode tot heerlijkheid. Het zijn ook ware beloften. Wat is nu het onderscheid tussen een voorkomende waarheid en een Goddelijke belofte. Er zijn duizenden mensen, die met een voorkomende waarheid denken een belofte te hebben gehad, terwijl het enkel maar een voorkomende waarheid was. De discipelen hadden geen voorkomende waarheden gehad, maar ware beloften. De Heere maakt plaats voor Zijn beloften die Hij wil schenken aan Zijn ellendig en nooddruftig volk. Zij weten hoe zij voor de belofte waren gesteld, dat de Heere eerst plaats maakte om de belofte in de ziel te

schenken. In de tweede plaats zullen zij ook weten hoe zij gesteld waren onder het ontvangen van de belofte. Als God een ware belofte door genade indrukt in de ziel, dan aanbidt de zondaar en aanvaardt die belofte onvoorwaardelijk, omdat God is de Belover en Die beloften aan Zijn kerk ook door genade zal vervullen. Op die ogenblikken twijfelen ze niet aan de belofte en ook niet aan de Gever van de belofte. En daarna zal het een werkzaamheid geven op de belofte, omdat God niet alleen is de Belover, maar ook de Vervuller van hetgeen Hij uit genade heeft toegezegd. Welke belofte hadden de discipelen hier ontvangen? Wel, dit: "Ik kom weder tot u. Blijf gij te Jeruzalem, totdat gij zult zijn aangedaan met kracht uit de hoogte. Niet lang na deze dagen zal de Geest worden uitgestort."

Nu gaf deze belofte ten eerste blijdschap, en ten tweede werkzaamheid, want zij gingen uit naar de troon van Gods genade; omdat het ware en rijke beloften waren, hongergevende beloften en naar vervulling hijgende beloften. En nu is het zo waar, dat als God een ware belofte geeft, hoe nader men dan komt bij de vervulling, dat de barensnood in de ziel zal vermenigvuldigen.

Want de belofte moet baren, en zal op Gods tijd ook zeker baren. Maar God gaat menigmaal door de diepte Zijn beloften vervullen, opdat zij niet zouden zeggen: "Ik heb ook nog iets gedaan aan de belofte."

Nee, God vervult de belofte op Zijn tijd en op Zijn wijze. Hij zal betonen dat de beloften des Verbonds voor Zijn kerk zijn ja en amen, Gode tot heerlijkheid. Nu moet u niet denken geliefden, dat dit volk maar dag aan dag beloften krijgt, en met schorten vol beloften over de wereld gaat. Nee, het is een wonder als God nog eens plaats maakt voor de belofte en de belofte geeft. En het is ook een wonder dat ze niet gaan rusten op de beloften, maar met de beloften heilige werkzaamheid krijgen aan de troon van Gods genade. Maar ook dat ze in blijdschap met de beloften naar God toegaan.

Want de belofte is groot, maar let er op het is de vervulling niet. Het houdt de vervulling wel in, en God zal ook door genade Zijn beloften zeker vervullen. Deze belofte aan de discipelen hield in eeuwige, geestelijke en tijdelijke zegeningen, zodat ze als hijgende herten schreeuwden. Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U o God. Wat was er nog in die blijdschap begrepen? Wel, Jezus had op hen geblazen. Er staat in Johannes 20: 22: "Ontvangt de Heilige Geest; en hij blies op hen."

Merk goed op geliefden, dat was dus niet de Persoon des Heiligen Geestes, maar het werk van de Heilige Geest. De Persoon des H. Geestes moest nog worden uitgestort op de Pinksterdag. Maar wat kregen ze nu. Het is heel duidelijk, maar het moet geleerd worden.

- Zij kregen in de eerste plaats wachtingsgenade tot de vervulling der belofte.
- In de tweede plaats kregen zij gemeenschapsgenade; zij werden aan elkander gesnoerd en verbonden.
- En in de derde plaats kregen zij de genade van werkzaamheid. De Geest is nooit ledig in het hart van de zondaar. Nee, de Geest is werkzaam. En wanneer de Geest werkzaam is in het hart van de zondaar, dan zal Hij naar God voor de heiligen bidden De Heere schenkt die zondaar uit genade geloofsblijdschap, die de wereld niet kent. Een blijdschap die zo groot en zo wonderlijk is, dat zelfs in de toezegging geest en leven wordt gesmaakt.

Denk maar aan Jacob. Toen hij de belofte kreeg: "Ik zal u behoeden, overal waar gij henen trekken zult", toen kreeg Jacob vaardige voeten om te gaan naar het oosten. Hij ging met de belofte Gods die zijn ziel had getroost en geest en leven had gegeven.

Denk ook aan Kaleb, de zoon van Jefunne, vijf en veertig jaren lang heeft hij geleefd op de belofte, want God had hem beloofd dat hij in Kanaan komen en een erfdeel daarin ontvangen zou. Kaleb was sterk geworden op de belofte, pleitend op het woord en de toezegging des Heeren.

Denk ook aan David die de belofte had dat hij koning zou worden, het ging wel door de diepte, maar toch heeft David ervaren dat vertroosting, geest en leven aan zijn ziel was gegeven.

Zo was de blijdschap van de discipelen dan ten eerste aanbidding bij Zijn weggaan, ten tweede verwondering na Zijn weggaan, en het geeft ten derde aanvaarding van Zijn weggaan. Ze aanvaardden hetgeen Hij heeft gezegd en er was grote blijdschap in de ziel.

Gemeente, als u mij vraagt: Verklaar mij eens iets van die blijdschap? Dan antwoord ik: Dat moet ervaren worden. Het is een blijdschap die de wereld niet kent, maar die ze in stilte in de binnenkamer voor Gods aangezicht neerleggen. En ook geeft die blijdschap bij ogenblikken een huppelen van zielevreugd. Gelijk een jonge man, die jaren geleden de openbaring kreeg van de Middelaar, nadat hij er tijden lang buiten had gestaan en geen raad en geen uitkomst wist; daar openbaarde God hem de weg der zaligheid. Hij was zo verblijd dat hij huppelde over de straat en uitriep: *Ik kan nog zalig worden*. Dat was een blijdschap van zielevreugd. De blijdschap die God dus in het hart van de discipelen had gegeven was een wonderlijke blijdschap.

Onze tweede gedachte spreekt van: ***Een onvoorwaardelijke gehoorzaamheid.***

Onze tekst zegt: en zij aanbaden Hem en keerden weder naar Jeruzalem. Waarom keerden zij niet weder naar Galiléa? Dat is juist zo wonderlijk. Jezus had Zijn discipelen uit Galiléa geroepen. Daar lag hun afkomst. Ze waren gebracht naar Jeruzalem, daar was Hij hun verschenen, maar ze moesten eerst naar de berg in Galiléa, terug naar hun afkomst. En nadat zij in Galiléa waren geweest, moesten zij weer terug naar Jeruzalem. Zij moesten het bevel van Jezus gehoorzaam zijn. Hij had gezegd: "Maar blijf gij in de stad Jeruzalem, totdat gij zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte." En de profeet Jesaja heeft geprofeteerd in Jesaja 3: "En de wet zal uit Sion uitgaan en des Heeren Woord uit Jeruzalem." In Jeruzalem zou de Geest worden uitgestort, en daarom keerden zij weder naar Jeruzalem. Het wonderlijke was hun onvoorwaardelijke gehoorzaamheid. Het zaligmakende geloof gehoorzaamt onvoorwaardelijk; en het ongeloof redeneert. Nu woont er in het hart van Gods kinderen, geloof en ongeloof, vrees en blijdschap, licht en duisternis, haat en liefde. Als nu het geloof in oefening is, dan twijfelt de ziel niet en wordt er ook geen redeneren gevonden. Dan gelooft zij onvoorwaardelijk God en volgt ook onvoorwaardelijk God, al was het tot in de leeuwenkuil.

Denk aan Daniël, al had hij het vonnis des doods bij zich en al wist hij dat hij de dood sterven moest, de oefening des geloofs deed hem nochtans zijn opperzaal ingaan en drie tijden daags knielen voor Gods aangezicht. Hij is ook in de leeuwenkuil gerecht gekomen. Maar door het geloof zijn de muilen der leeuwen toegesloten.

Denk ook aan Luther. Men heeft hem afgeraden om naar de rijksdag te Worms te gaan, want daar zaten de groten van de aarde, de keizers en bisschoppen enz. Maar wat was het antwoord van Luther? *Al waren er in Worms zoveel duivels als pannen op de daken, ik zal nochtans naar de rijksdag gaan*. Het geloof is een overwinnend geloof. Het spreekt ook niet tegen. Zodra de ziel die door genade is ingewonnen gaat tegenspreken, heeft het ongeloof de overhand. Het ongeloof redeneert, verdenkt en is bevreesd en probeert altijd de ziel af te houden van de dingen die God geboden heeft.

Hier is geen ongeloof aanwezig, maar hier is een volle blijdschap des geloofs en een onvoorwaardelijk volgen van hetgeen Jezus heeft gezegd.

Ze gaan dus naar Jeruzalem. Maar, waren ze dan niet bang voor de Joden? Kort te voren zaten ze met gesloten deuren om de vreze der Joden. Toen hadden ze meer ongeloof dan geloof en hadden zij meer vuur dan geloof. Maar nu gaan ze naar Jeruzalem; ze redeneren niet, en vluchten ook niet naar Jeruzalem. Maar er staat, ze keerden weder, met grote blijdschap. Zij zagen niets van wat er rondom hen gebeurde, want ze waren vervuld met blijdschap, vervuld met de dingen Gods en ingewonnen door Goddelijke genade. Want God was hen een vurige muur rondom, in Galiléa en ook in Jeruzalem. Ze keerden weder naar Jeruzalem en waren niet bevreesd. Ze hadden op die ogenblikken geen last van dat ellendige onhebbelijke eigen ik, dat lag er geheel onder. Tijdens Jezus omwandeling op aarde hadden ze menigmaal woorden, wie van hen wel de meeste was. Petrus zei: Ik sta vooraan, want ik ben op de berg geweest. Johannes en Jacobus zeiden dat ook. De anderen zeiden: Wij zijn toch niet minder dan jullie? Ze wilden niet aan elkanders voeten zitten. Ze wilden liever elkanders oren wassen, dan elkanders voeten. Maar Jezus zei dat Hij een exempel had nagelaten om elkanders voeten te wassen. Ze keerden weder, niet twistend wie van hen de meeste zou zijn, maar ze keerden weder in gemeenschap met God en in gemeenschap met elkander. De kerk van heden zou hier wel een voorbeeld aan kunnen nemen.

O gemeente, als ik denk aan de verscheuring, aan de verbrokkeling en de verbrijzeling, dan moeten wij uitroepen: "Ach waar mag de genade des ouden tijds wezen?" En waar komt dat allemaal vandaan? Het komt allemaal uit ons eigenlievend, walgelijk, goddeloos bestaan. Wij mogen de kleinen in de genade niet wegslaan. En de groten zouden in ellende en in armoede de rijkdom uit Christus moeten halen. Een ellendig en een arm volk, die zullen op de Naam des Heeren betrouwen.

Ze keerden weder in gemeenschap met God en met elkander. Al zal de een misschien meer genade hebben gehad dan de ander, de een meer blijdschap dan de ander; zij keerden weder naar Jeruzalem met grote blijdschap. Ze gingen naar het hol van de leeuw. Denk er om, er was in Jeruzalem wat gebeurde. Jeruzalem was ten eerste de stad van de vaderen. En geliefden, ik hoop dat er in ons midden zijn, die zeggen met de dichter van Psalm 122:

*Jeruzalem dat ik bemin,
Wij treden uwe poorten in;
Daar staan, o Godsstad, onze voeten.*

Het Jeruzalem van de oude dag, daar woonde God, daar trokken de stammen op naar Jeruzalem en zagen door de schaduwen heen op de Middelaarbediening van Christus. Maar er was nog meer. Jeruzalem had de profeten gedood en gestenigd die tot hen gezonden waren. Zacharia de zoon van Jojada is gestenigd tussen het voorhuis en het altaar toen hij vermaande om de geboden des Heeren te onderhouden. Jeruzalem was ook de bloedstad, waar de bloedkreet had geklonken: "Kruist Hem, kruist Hem, weg met Dezen."

En zo is het nog. De wettische mens roept: *Kruist Hem*. Hij wil door de wet zalig worden. Moeten wij dan de wet niet leren kennen? Ja, door de wet is de kennis der zonde. Maar denk er om, als ik in de wet mijn leven vind, dan ga ik gewis ten onder. Want de wet moet ons uitdrijven tot Christus. Een overgang van wet naar Evangelie is nodig, en wet en Evangelie moeten gedurig samengaan, en houden gelijke tred. Wet en Evangelie botsten daar te Jeruzalem.

En dan nog iets: *zij keerden weder naar Jeruzalem*. Hoe? Wat zal Petrus beschaamd zijn geweest toen hij te Jeruzalem kwam. Daar had hij zijn Meester verloochend voor de blik van een dienstmaagd. wat zullen ook de andere discipelen beschaamd zijn geweest. Ze waren met ergernis vervuld geweest en weggevloden. Maar waren weggevlucht. Maar wat lagen er ook andere herinneringen. Ik denk aan de voetwassing, aan de Paasmaaltijd, waar Christus Zichzelf had gegeven als het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt. Hij had gezegd: "Doe dat tot Mijn gedachtenis."

Ik denk ook aan hetgeen ze hadden ervaren toen de deuren gesloten waren, en Jezus in hun midden stond, en zei: "Vrede zij ulieden."

Welnu, zij moesten te Jeruzalem blijven, al hadden zij er beschamende herinneringen, droeve herinneringen, zij hadden er ook blijde herinneringen. Jeruzalem was ook de stad die heenwees naar het hemelse Jeruzalem. Er is tweeërlei Jeruzalem. Jeruzalem beneden, waar Christus is gekruisigd. Maar er is ook een Jeruzalem boven, waar de kerk naar verlangt en eens komen zal, als zij hier geoefend door het leven der genade, God tot in alle eeuwigheid zullen loven en prijzen.

Zij keerden weder naar Jeruzalem. En zij keerden met blijdschap weder. Zij keerden in geloofsgemeenschap weder, en waren te allen tijd, lovende en dankende God in de tempel. Zingen we nu eerst van Psalm 116 het 11e vers.

TOEPASSING.

3. Nu rest ons nog ons derde punt: ***Een Gode welgevallige werkzaamheid.***

En zij waren te allen tijd in de tempel, lovende en dankende God. En dan volgt het woord *amen*. Ze zijn daar in een van de bijgebouwen van de tempel. Ze gaan op de gebedstijden naar de tempel te Jeruzalem. *En waren lovende en dankende God*. Ik zou het zo kunnen zeggen: ze worden geleid in de binnenkamers des Konings. En geliefden, daar is het goed. In de binnenkamers des Konings, en in het wijnhuis. Ik las eens in een schrijven: 'Als God Zijn kerk in de binnenkamer leidt en in het wijnhuis, dan mogen zij van de verschillende soorten wijn proeven, en smaken dat de Heere goed is.' De een misschien in het ziekenhuis, een ander op zijn zolderkamer, een derde in de kerk, weer anderen op hun werk of in hun gezin. als zij die wijn, die het hart vervrolijkt door genade mogen smaken, dan loven en danken ze God alle tijd in de tempel.

Misschien zegt u: het lijkt wel een juichend christendom, allen tijd lovende en dankende God. Maar let op, geliefden, dat ging gepaard met verootmoediging en vernedering. Ik zal u dat eens duidelijk proberen te maken.

Zij hadden ten eerste Kerstfeest meegemaakt, God *met* ons.

Ten tweede hadden zij Pasen meegemaakt, God *voor* ons.

Ten derde hadden zij Hemelvaart meegemaakt. De Middelaar ging terug naar de Vader. En waar wachtten ze nu op? Op Pinksteren, God *in* ons.

Was God dan niet in hen? Ja zeker. De Heilige Geest was op hen, want Christus had op hen geblazen. En krachtens die genade loofden en dankten ze God te aller tijd. Maar, met gebed en smekingen.

Luister nu eens goed, gemeente, Degenen die het leven der genade niet in waarheid hebben, die spreken altijd over dankbaarheid. Die kunnen altijd loven en danken. Maar die kennen niet de verootmoediging en de vernedering van de kinderen Gods. wat smaakten de discipelen hier?

Een volle beek van wellust maakt,

Hier elk in liefde dronken.

Zij loofden en dankten God, en toch was er nog een haper. Vandaar dat er staat in Handelingen 1: "En zij waren volhardende in bidden en smeken." Waar zat nu die haper. Die haper zat hierin: zij konden niet ontkennen dat hun ziel gerechtvaardigd was door de Rechter, en dat zij een Middelaar hadden die was teruggegaan tot de Vader. Maar zij misten de verklaring van de Heilige Geest in hun harten. *De Geest der aanneming tot kinderen, waardoor zij konden roepen: Abba, Vader.*

Nu hadden zij daar wel de belofte van, maar het ging nog om de vervulling van de belofte. Dus enerzijds lovende en dankende God voor alles wat God aan hun ziel gedaan had; hellewichten waren erfwachters der zaligheid geworden, en dat uit vrije genade. Hellewichten hersteld in Gods gunst en gemeenschap. En anderzijds dat levende gemis van de vervulling der belofte. Dat wil zeggen: zij hadden de Geest nog niet als Persoon in hun harten, die doet uitroepen: *Abba, Vader*. Dat moest nog gebeuren op de Pinksterdag. vandaar dat bidden en dat smeken, te allen tijd in de tempel, maar ook dat loven en danken.

En dan staat er achter, *Amen*. Amen, daarmee besluiten al de apostelen hun evangeliën en brieven. Het wijst ons op de zekerheid van het evangelie, en op de zekerheid van Christus' komst. Het wijst op het amen Gods op de ganse bedeling hier op deze aarde, en tot in der eeuwigheid. Het wijst ons op het amen des geloofs van de kerk, op het amen der hoop en op het amen der liefde van de kerk.

Het wijst ons daarop, dat biddend gevraagd wordt: "Ontwaak, noordenwind, en kom gij zuidenwind, doorwaai mijnen hof; opdat zijn specerijen uitvloeien, en mijn Liefste kwame en ate van Zijn edele vruchten."

Christus noemt Zichzelf de Amen. *Ik ben de Amen, de Onveranderlijke, de Almachtige, de Getrouwe. Ik heb de sleutels der hel en des doods.* En daarom zal het Amen van Christus weerklinken in het hart van de kerk en zal het Amen des geloofs, der hoop en der liefde uitgaan naar boven. Zij zullen gewis met heimwee van de ziel hebben uitgeroepen: "Ja, kom Heere Jezus."

Maar weer in een andere zin dan Johannes. Want Johannes stond achter de uitstorting van de Heilige Geest, toen hij op Padmos was. Zijn ziel en zijn lichaam hijgden, toen hij zijn pen neerlegde en zag op de komst van Christus op de wolken des hemels, en riep uit: "Ja, kom Heere Jezus."

En dan zegt hij er ook *amen* achter. Maar hier is een hijgen naar de komst van de Heilige Geest in het hart, Die het werk van Christus zou volmaken, Die Christus in al Zijn rijkdom en in Zijn rijke schakering zou openbaren als Middelaar Gods en der mensen. die deze Middelaar zou openbaren in Zijn ambten, naturen, staten en weldaden. Die Geest zou hen alles indachtig maken en leren wat Christus tot hen gezegd had. Die Geest zou hen leiden in de binnenkamers des heils, zodat zij God Drie-Enig, de Oorzaak, de Grond, de Bewerker en de Toepasser van de zaligheid zouden roemen en prijzen, omdat Hij het gedaan heeft.

Geliefden, dat is nu noodzakelijk. Jong en oud, ik hoop dat God u iets van die blijdschap in je hart schenkt. Daar gaat droefheid aan vooraf, en vreze en benauwdheid. Maar de Heere zal Zijn bedroefden om der bijeenkomsten wil uit genade het hoofd uit de gebreken doen omhoog heffen. En als de Heere in een kinderhart, of in het hart van een jongen of een meisje werkt, geliefden, dan zijn ze bedorven voor de wereld, en dat voor goed. Want hoe meer ik van Hem ondervind, hoe meer ik van Hem hebben wil. Wel genoeg *aan* God, maar nooit genoeg *van* God. De kerk is er menigmaal zover vandaan, en ook de geloofswerkzaamheid en

geloofsgemeenschap zijn zo ver zoek. Vandaar ook dat er zo weinig geloofsblijdschap is. Klagen is bij velen hun tweede natuur geworden, daar moeten we ook voor oppassen. Want denk er om als we nooit geen blijdschap hebben in God, kijk dan uw zaken maar eens na, want God is geen land van uiterste duisternis. Hij geeft niet alleen de droefheid, maar ook de blijdschap uit genade in het hart van Zijn gunstgenoten. Ze mogen soms in het holle van de nacht hun Psalmen wel eens opheffen naar de hemel.

*'k Zal Uw lof zelfs in de nacht,
Zingen daar ik Hem verwacht.
En mijn hart, wat mij moog treffen,
Tot de God mijns levens heffen.*

De kleinste in de genade kent iets van die blijdschap. Hoewel van korte duur, is het toch een bestendige blijdschap. Hoe meer zij Christus in Zijn Middelaarbediening mogen leren kennen en Hem door het geloof mogen aanschouwen, hoe bestendiger die blijdschap. Welnu, de Heere gedenken u, jong en oud, en geve voor Zijn aangezicht te leren bukken nu het nog is het heden der genade. De Heere Zelf mocht ons ten Leidsman Zijn, om Zijns roems en Zijn Verbonds wil. Amen.

Matthijs Heerschap, geb. 1911; Ger. Gem. Wageningen 1948; N.G.G. Lethbridge 1954; Borssele 1954; N.G.G. Paterson 1960; St. Catharines 1967; Lethbridge 1973; Emeritus 1989. Overl. 1993

15. EEN DIERBARE STAAT VAN VREDE

Preek over Eféze 2: 14

Ds. M. HEERSCHAP

Psalm 40: 8

Lezen Eféze 2

Psalm 72: 2 en 6

Psalm 73: 13

Psalm 119: 83

Toehoorders!

In Romeinen 5: 1 zegt de apostel Paulus: "Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus."

Wij mogen het betoog, dat de apostel hier voert, niet uit het oog verliezen, dewijl hij hier het pleit voert voor de veilige staat van Gods kerk. En die staat is een staat van vrede, wat ook een bestendige en vaste staat is, die alleen maar rust op het recht Gods en door de kerk omhelsd wordt door het geloof in Christus. Gods recht, dat door de zonde gekrenkt was, is verheerlijkt door de dood van Christus, Die de deugden Gods heeft opgeluisterd en de zaligheid en vrede voor Gods gunstgenoten verworven heeft, maar hen ook terugbrengt in de gemeenschap met de Vader. Omdat de verzoening teweeggebracht is door voldoening, wordt de vrede verkregen uit of door het geloof, in de 'gemeenschap met Christus. En die staat is een vredestaat, gebouwd op het voldane recht en het borgwerk van Christus. Een veilige staat is het, want niemand zal ooit de door de Vader Hem gegevenen, als loon op Zijn arbeid, uit Zijn hand rukken. *Daarom zal de hoop van Gods kerk niet beschaamd worden, omdat de liefde in hun hart uitgestort is door de Heilige Geest, Die hun gegeven is.*

Hoe menigmaal dat volk in zichzelf ook de dood onderworpen is en de verwerving waardig, in Christus is de verzoening met God voor dezulken, die ook de zaligheid in Hem hebben en de volle vrede in Hem verkrijgen. Wij willen dit met Gods zegen thans nader bezien.

De tekstwoorden kan uw gewijde aandacht opgetekend vinden in het u voorgelezen Schriftgedeelte, Eféze 2: 14, waar het Woord des Heeren aldus luidt:

Want Hij is onze vrede, Die deze beiden één gemaakt heeft, en de middelmuur des afscheidsels gebroken hebbende.

In deze tekstwoorden beluisteren wij een dierbare staat van vrede. Wij letten:

1. *Op het Voorwerp van die vrede.*
2. *Op het aanbrengen van die vrede.*
3. *Op het onderwerp van die vrede.*

1. Op het Voorwerp van die vrede.

In de eerste plaats bezien wij het Voorwerp van die vrede. Want de apostel Paulus zegt in onze tekstwoorden: "Hij is onze vrede." Waar wijst Paulus dan op? Wel, op die

dierbare Christus, in Wie alles te vinden is wat een verloren zondaar nodig heeft op reis naar de eeuwigheid.

In het eerste hoofdstuk van zijn brief aan die van Eféze heeft de apostel Paulus er met nadruk op gewezen, dat de grondslag van de zaligheid in Christus is; dat in Hem alleen de zaligheid verklaard ligt en de kerk Gods in Hem dat heil deelachtig wordt, dat zij niet missen kan.

In ons teksthoofdstuk, het tweede hoofdstuk dus, wijst de apostel op de grote weldaden en de dierbare zegeningen, die een kind van God verkrijgt. Hij getuigt reeds in het eerste vers: "En u heeft Hij mede levend gemaakt, daar gij dood waart door de misdaden en de zonden, in welke gij eertijds gewandeld hebt, naar de eeuw dezer wereld, naar de overste van de macht der lucht, van de geest, die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid."

Ziedaar, mijn toehoorders, welke rijke weldaden God Zijn kerk schonk in Christus, Die alles voor Zijn verbondsvolk verwierf.

En dan gaat Paulus spreken van die grote genade, als hij zegt: "Maar God, Die rijk is in barmhartigheid, door Zijn grote liefde, waarmede Hij ons liefgehad heeft, ook toen wij dood waren in zonden en misdaden heeft ons levendgemaakt met Christus; (uit genade zijt gij zalig geworden)." Ach, dat wonder is nooit uit te spreken, mijn geliefden, als wij in de tijd des welbehagens, in het uur der minne en der zaligheid, een onderwerp worden van de grote liefde Gods en van de rijke barmhartigheid Gods in Christus! Dat is nooit te zeggen, dat moet ingeleefd worden, wat de liefde Gods is!

Want de liefde Gods zal de harde en verharde zondaar verbreken en verbrijzelen, zodat hij een plaatsje krijgt in de schuld aan de troon der genade, om alzo door de liefde Gods ingewonnen te worden voor de weg en de wil des Heeren. Maar ook in het verdere van het leven van een kind van God zal die liefde Gods gedurig openbaar komen in de vruchten, om al het verkeerde te verlaten en prijs te geven wat God niet behaagt; om, door de liefde Gods bearbeid, zo klein, zo nietig, zo ootmoedig gemaakt te worden, om voor God in te vallen en grote gedachten te krijgen van het Goddelijke Wezen.

Wie zal ooit kunnen verhalen de rijke barmhartigheid, waarin God op Zijn kerk neerziet? Zijn barmhartigheid is het branden van Zijn Vaderhart in Christus van Goddelijke liefde, om op grond van recht een arme zondaar op te rapen van het vlakke des velds, uit de diepte van de val, uit de staat van ongeloof, uit de staat des doods, en hem te brengen in de staat der vereniging met Hem, om dan Hem te leren kennen als de Weg, de Waarheid en het Leven. Dan zal het blijven: voorkomende, bijblijvende en achtervolgende genade, naar die rijke barmhartigheid Gods. Dat zal het deel zijn van al Gods kinderen.

De apostel Paulus spreekt in ons teksthoofdstuk van de weldaden, die de kerk Gods deelachtig wordt. Hij schrijft zijn brief aan de heiligen, de gelovigen in. Christus.

En als Paulus dan zegt: "Want Hij is onze vrede", als hij wijst op die enige grond van zaligheid, op het Voorwerp van die vrede, dan gevoelt u wel, dat dus nooit een historieel geloof, nooit de historische kennis van de Schrift - hoe bevoorrecht wij te dien opzichte ook zijn mogen - dat ook nooit een tijdgeloof en nooit een wondergeloof ons met Christus verenigen kunnen. Weet u wat wij dan zo nodig hebben? Dat het geloof door Gods lieve Geest in ons hart gewerkt wordt, om door de inplanting des geloofs, in de waarachtige levendmaking, wat een werk is, dat God zonder ons in ons werkt door de bediening van. Zijn Geest, deel te krijgen aan de gemeenschap met Christus. Daarom, het Voorwerp des geloofs is Hij, van Wie Paulus zegt: "Hij is onze vrede." Want het geloof in de oefeningen zal zich nooit werpen op de bekering of op

de standen van het leven. Maar het geloof maakt de ziel arm, opdat zij, door het geloof, onder de leiding van Gods Geest gevoerd zal worden tot de Fontein, Die het Voorwerp des geloofs is. Wat wordt dan die Middelaar, Die verklaard wordt in het hart van Gods kerk, dierbaar. Reeds als Hij door de traliën van Zijn Woord verklaard wordt, wat wordt Hij dan beminnelijk, gepast en bovenal noodzakelijk voor dezulken. Ja, wanneer Hij geopenbaard wordt als de enige Weg van zaligheid, wordt de ware behoefte in het hart van Gods volk geboren om het eigendom van Hem te mogen zijn. Want toen Ruth betrekking kreeg op Boaz, en Boaz zich nader en meer ging verklaren, dat hij de lossen was, toen viel Naómi voor Ruth weg en ging het bij Ruth om Boaz. En naarmate ook Gods kinderen meer licht krijgen in de weg van ontdekking en ontleding van alles wat geen grond van zaligheid is, krijgen zij door het geloof Hem te benodigen, opdat zij door het geloof alles in Hem zullen vinden wat in Hem verklaard ligt tot hun zaligheid. Want al de volmaakheden en Goddelijke deugden zijn in Christus verheerlijkt. Gelijk zij in de Vader en in de Heilige Geest zijn, zijn zij ook in Hem. Hij is de Verordineerde des Vaders, de Gezalfde des Vaders met de Heilige Geest. Hij is de Middelaar Gods en der mensen, en Paulus zegt: "Hij is onze vrede."

Dus Christus wordt onze Vrede als wij door het geloof verenigd zijn met Hem, steunen op Zijn gerechtigheid en ons verlaten door het geloof op de verdiensten van Christus. Die vereniging met Hem door het geloof grijpt plaats in de afsnijding van Adam en de inlijving in Christus.

Nu gevoelt u wel, dat buiten Christus geen vrede is, wáár men het ook komt te zoeken. Want de mens staat van nature in zijn verbondshoofd Adam, in de diepte van zijn val, in oorlog met God, zodat God geen gemeenschap met hem hebben kan. Dat, is onze staat van nature. Paulus zegt er van: "Dat gij in die tijd waart zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende en zonder God in de wereld." Dat is de staat van elk mens van nature; dat is óók de staat van Gods kinderen in hun eertijds. Buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf. En op een andere plaats zegt Paulus weer: "Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God, want het onderwerpt zich de wet Gods niet, want het kan ook niet."

Ach, werden wij maar eens meer en veel bepaald bij de diepte van onze diepe val, die geen zalige val is, maar die gekend en ingeleefd wordt een rampzalige val te zijn. Want waren er geen zonden, er waren geen wonden. God heeft de mens goed en recht geschapen, in heiligheid, met dat kostelijke beeld van kennis, gerechtigheid en heiligheid. De mens was het maaksel van Gods hand, het pronkjuweel, het sluitstuk van Gods schepping, staande in de staat der rechtheid in de onmiddellijke gemeenschap Gods, in een staat van vrede, zodat hij wandelde met God als een vriend met zijn vriend. De zonde des mensen was een moedwillige ongehoorzaamheid. God moest van de troon af en de mens er op. Door de zonde is er een breuk geslagen, zodat de mens nu verklaard ligt, in de diepte van zijn val, onder de drievoudige dood. En God en zijn gunst te missen, is alles te missen. Wij zijn kinderen des toorns, en waar wij het ook komen te zoeken in de wereld, alles stelt ons teleur.

En zegt eens eerlijk: Wat is onze godsdienst zonder God? Wat is een christendom zonder Christus? Als het maar uitwendige letterkennis is, is het alles te kort voor de eeuwigheid, hoe bevoorrecht wij zijn, dat wij leven mogen onder de waarheid. Schaart u toch, zo menigmaal de gelegenheid er is, onder de waarheid. Het kon de tijd wel zijn, dat God uw ogen opende en u uw schuldbrief thuis kreeg en een arme zondaar voor God werd.

En als Paulus zegt: "Want Hij is onze vrede", dan heeft hij niet het oog op een gerust, stil en vredig leven, dat wij een afkeer hebben van twist en tweedracht. Nee, Paulus wijst ons hier op de enige grond van zaligheid, die nodig is gekend te worden. Dan moet ik u toeroepen, mijn medereizigers naar de eeuwigheid, als gij nog vervreemd van de genade zijt: Gij moet wedergeboren worden! Gij moet tot God bekeerd worden, zal het wel zijn! Onze schuld moet vergeven worden. Wij moeten met God verzoend worden en hersteld in de gemeenschap met Hem. Door Christus komt een zondaar weer in gemeenschap met God. O, hoe noodzakelijk is het dan, dat Christus als de grond van zaligheid van de Vader wordt geopenbaard en door de Heilige Geest in ons leven wordt verklaard, om door Hem vrede voor onze ziel, vrede voor onze consciëntie, vrede met God te mogen verkrijgen.

Het moet een persoonlijke zaak worden in ons leven. Genade is geen erfgoed en met helpende genade zal het niet kunnen. We moeten met God verenigd worden.

En als het een persoonlijke zaak wordt, als God het geloof in ons verheerlijkt en het geloof zich werpt op het grote Voorwerp des geloofs, in Wie de vrede verklaard ligt, dan zal zulk een ziel leren door ontdekkende genade, dat zij met God in oorlog staat, en dan wordt de noodzakelijkheid geboren met God bevredigd te worden. En als God de weg der zaligheid ontsluit, wat wordt Christus dan de gelovigen dierbaar, gelijk ook Petrus zegt: "U dan, die geloof, is Hij dierbaar"

Waarin wordt Hij dan dierbaar als onze vrede? In Zijn naturen, als God en mens. In Zijn Persoon, als de tweede Persoon in het Goddelijke Wezen. In Zijn wijsheid, in Zijn nederigheid, in Zijn liefde, in Zijn zachtmoedigheid, in Zijn nederigheid, in Zijn trouw. Wat wordt Hij dierbaar als onze vrede in Zijn gezegende Namen, waarvan Jesaja getuigde: "En men noemt Zijn Naam: Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredenvorst." Wat wordt Hij dierbaar als onze vrede in de Naam Jezus, dat Hij de Zaligmaker is; in Zijn Naam Christus, dat Hij de Gezalfde is; in Zijn Naam Immanuël: God met ons. Wat wordt Hij dierbaar in Zijn Namen van Borg en Middelaar, het Hoofd van de gemeente, de Herder der schapen, het Licht der wereld.

Hoeveel zijn Zijn Namen! Hij is de Opstanding en het Leven, Hij is de Eerste en de Laatste, ja Jehovah, onze gerechtigheid. Wat is het een voorrecht wanneer een zondaar verwaardigd mag worden met al zijn zonden, met al zijn verdorvenheid, met al zijn schuld daar een plaatsje te krijgen aan de voet van het kruis, om door het geloof Hem te mogen aanschouwen in Zijn gezegende Namen, zoals zij Hem gegeven zijn en zo zij betekenis krijgen voor Zijn volk. Door het geloof mogen zij dan getuigen: "Tot Uw Naam en tot Uw gedachtenis is de begeerte mijner ziel."

Ja, het zal nodig zijn, dat Hij onze vrede is in Zijn gezegende ambten, waaruit de kerk mag leven en bediend worden. Gods kerk kan niet zonder Zijn profetische, priesterlijke en koninklijke bediening. Elk ogenblik is het nodig voor Gods kinderen, in de standen van het leven, om geleerd te worden in de weg der zaligheid; om als arme dwazen in zichzelf te buigen aan de voeten van Hem en te smeken om licht, om wijsheid, om lering; om op Jezus' school maar gedurig geoefend te worden. Minder te worden in zichzelf, om op te wassen in de genade en kennis van Christus.

Zullen wij gaan spreken van Zijn priesterlijke bediening? Ach, de kracht van dat alles reinigende bloed moet in elke stand van het leven aan de ziel toegepast worden, tot vergeving van schuld en zonden.

Zijn koninklijke bediening kan de kerk ook nooit missen. Dan moet do kroon eens van ons hoofd af. Dan worden wij koning-af, om zo diep te buigen en zo laag te bukken aan de voeten van Hem, en te betuigen:

Maar eeuwig bloedt de gloriekroon,

Op 't hoofd van Davids grote Zoon.

Mijn toehoorders, Hij wordt dierbaar als onze vrede, niet alleen in Zijn ambten, maar ook in Zijn weldaden. Zijn weldaden voor de tijd en voor de eeuwigheid, die Hij voor Zijn kerk verworven en verdiend heeft. De tijd zou ons ontbreken om ze alle in orde te verhandelen! De Heere heeft gezegd in Zijn Woord: "Uw brood zal zeker zijn en uw water gewis." En op een andere plaats lezen wij weer: "Hij zorgt voor u." Gods kinderen zullen ervaren, dat zij met Hem door een bende kunnen dringen en springen over een muur. Hij zal betonen altijd Dezelfde te zijn. Zou ik gaan spreken van de geestelijke weldaden: de roeping, de wedergeboorte; van de inplanting des geloofs in de ziel, van de lijdelijke en dadelijke rechtvaardigmaking, de volharding en de heerlijkmaking? Al die privilegiën van het Koninkrijk der genade zal Hij Zijn kerk schenken. Er is geen einde aan!

Hij wordt dierbaar als Paulus zegt: "Hij is onze vrede", in Zijn staten. In de staat van Zijn vernedering, dat Hij met één offerande in eeuwigheid volmaakt heeft degenen, die geheiligd worden; dat Hij Zijn bloed gestort heeft aan het vloekhout des kruises; dat Hij door de dood het leven voor Zijn kerk verwierf, om de verloren zoon terug te brengen in de gemeenschap met God, Zijn Vader. Hij wordt dierbaar in de staat van Zijn verhoging, om de zaligheid, die Hij verwierf in de staat Zijner vernedering, in de staat Zijner verhoging toe te passen.

Hij wordt alles voor door schuldbesef verslagenen! *Hij heeft de ondeelbare toorn Gods tegen de zonde van het ganse menselijke geslacht gedragen*, om het recht des Vaders te voldoen; om voor de Zijnen het leven te verwerven; om de vrede voor Zijn kerk teweeg te brengen, gelijk wij zien in de tweede plaats, als wij letten op

2. Het aanbrengen van die vrede.

Want Paulus zegt: "Want Hij is onze vrede, Die deze beiden één gemaakt heeft, en de middelmuur des afscheidsels gebroken hebbende."

Christus' werk was en bleef dus vrede maken en vrede stichten. Daartoe heeft Hij de middelmuur des afscheidsels gebroken, om die beiden één te maken, namelijk die nabij waren en die ver waren. Die beiden één te maken, dat wil wat zeggen!

Die nabij waren, dat waren degenen, zoals Paulus dat letterlijk in ons teksthoofdstuk verklaart, *die de woorden Gods waren toevertrouwd*; het Jodendom; *en die ver waren*, daarmee wordt het heidendom bedoeld, dat in een afgodische blindheid verzonken was.

Christus moest die middelmuur des afscheidsels verbreken. Wat wil dat zeggen?

Dat wil zeggen, dat Hij alles, wat van het Oude Verbond en in de ceremoniële wet op Hem zag, vervullen moest, opdat de middelmuur des afscheidsels der oude bedeling zou wegvallen, opdat het voorhangsel zou scheuren van boven tot beneden en opdat Jood en heiden de zaligheid verkrijgen zouden.

Daartoe kwam Hij in de volheid des tijds in de menselijke natuur, waar Hij in de natuur, in welke de zonde bedreven was, de zonde moest betalen. Paulus zegt dan ook: "Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem." De Filistijn, de Tyriër, de Moor, de Parther, de Meder, de Elamiet en die van Mesopotamië zijn, ja uit alle geslachten, talen, volken en natiën zal God de Zijnen trekken en zij zullen met Hem verenigd worden.

Christus moest die middelmuur des afscheidsels verbreken, de ceremoniële wet moest Hij vervullen, opdat door het bloed des verbonds de zondaar zalig zou worden op grond van recht. Daartoe kwam Christus in de volheid des tijds, om de deugden Gods op te luisteren en de zaligheid voor zondaren uit te werken. O nee, Hij behoefde niet

voor Zichzelf te voldoen, want Hij was Gods welbeminde en geliefde Zoon, van Wie God de Vader tot tweemaal toe zei: "Deze is Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb."

Voor wie moest Hij die vrede dan aanbrengen, moest Hij het leven uit de dood verwerven?

Wel, dat zegt Paulus ook. Voor vijanden moest Hij die vrede verdienen en verwerven. Voor goddelozen, opdat zij gerechtvaardigd zouden worden. Voor zondaren, en niet anders. Hij is nooit het voorwerp van Gods toorn geweest. In het volbrengen van de zaligheid was Hij gewillig. Het was Zijn lust, dat grote werk, dat op Zijn hand gezet was, uit liefde tot Zijn Vader en uit liefde tot Zijn kerk ten einde toe te volbrengen en de laatste penning te betalen, om door Zijn dood en Zijn volkomen offerande voor Zijn kerk die dierbare vrede, die de zondaar ervaren mag door het geloof, te verwerven. Voor zulken, die verklaard liggen in hun verderf, in hun ondergang, zijnde geworpen op het vlakke des velds, naar bet Woord van God; voor zulken ging Hij de schuld betalen en voor de zonde boelen. Hij heeft de ondeelbare toorn Gods gedragen en onderwierp Zich aan het recht des Vaders.

O volk van God, als één ogenblik die dierbare Christus in ons leven verklaard werd in Zijn graveerselen, dan zou er geen geest in ons overblijven. Wij zouden met Johannes neervallen in het stof vanwege de grootheid, de dierbaarheid, die verklaard is in die Genadegift Gods, Die het eeuwige Leven is, namelijk Jezus Christus, onze Heere.

Voor zulken, die het leven in eigen hand niet meer vinden kunnen, die moeten leren in de weg van ontdekking, dat zij alles verbeurd en de dood verdiend hebben; voor zulken lag Hij te kruipen in het stof, lag Hij in de hof van Gethsémané bloed te zweten. Voor zulken ging Hij eenzaam over de wereld, zodat Hij getuigen moest: "De vossen hebben holen en de vogelen des hemels nesten, maar de Zoon des mensen heeft niet waar Hij het hoofd op neerlegge." De angsten der hel heeft Hij gedragen. Ja, wat de Zijnen eeuwig hadden moeten dragen, heeft Hij voor hen volbracht. "Want de bezoldiging der zonde - volk van God - is de dood, maar de genadegift Gods is het eeuwige leven, door Jezus Christus, onze Heere."

O, die dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid van die Borg in het doen van de wet en het lijden van de straf voor zulken, die de dood verdiend hadden, is nooit uit te spreken! Hij heeft de straf voor Zijn kerk weggenomen, om de vrede en gemeenschap des Vaders voor haar te verwerven. Hij stierf aan het vloekhout des kruises voor Zijn kerk een smadelijke, een smartelijke en vervloekte dood. Hij heeft uitgeroepen: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?" opdat zij nimmer van God verlaten zouden worden. Daarom riep Hij ook uit: "Het is volbracht!"

Hij heeft een vrede voor Zijn kerk teweeggebracht, waar de hemel over juicht. Ziet maar in Bethlehems velden, waar de engelen er van getuigden: "Ere zij God in de hoogste hemelen; vrede op aarde, in de mensen een welbehagen."

O, dan mag het volk van God door het geloof Hem wel eens aanschouwen in al Zijn graveerselen, ja in Zijn Borgtochtelijk bediening voor Zijn gunstgenoten, zodat het uitgeroepen wordt: "Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden" (Jes. 53: 5). Dan wordt Christus alles en wij niets. Dan mag het volk des Heeren door het geloof getuigen:

*Dit werk is door Gods alvermogen,
Door 's Heeren hand alleen geschied;
Het is een wonder in onz' ogen;
Wij zien het, maar doorgronden 't niet.*

Nee, er is geen doorgronden van de wijsheid Gods in het uitdenken van zulk een weg in zulk een Persoon.

Hij heeft voor Zijn kerk de middelmuur des afscheidsels verbroken, om die twee ongelijke partijen, de verloren zondaar en de vertoornde God, wederom bijeen te brengen.

En weet u wat nu plaats moet grijpen, zal Hij onze vrede worden en zullen wij Hem kennen als Degene, Die de vrede voor ons aangebracht heeft door Zijn Borgtochtelijk bediening, zodat wij de woorden van Paulus de onze mogen maken? Dan moet de middelmuur des afscheidsels van onze onbekeerlijkheid en van onze blindheid weggenomen worden. Dan moet de middelmuur des afscheidsels van ongerechtigheid, van twijfel, van ongelooft, van schuld, van eigen eer, van eigenliefde gedurig weggenomen worden. Als dat plaats grijpt, dat die Persoon ons verklaard wordt en wij door Hem met God verzoend kunnen worden, dan zinkt de ziel weg in zalige verwondering. Dan mag de zondaar zo laag bukken en buigen in het stof, omdat God op zulk één komt neer te zien in eeuwige, onveranderlijke liefde. En als de schuld dan bedekt mag zijn onder de bedekkende gerechtigheid van Christus, dan daalt een vrede in de ziel af en mag dat volk een ogenblik proeven en smaken Wie God in Christus is. Dan is Hij alles in leven en in sterven. En dat voor vijanden, die alles verbeurd en verzondigd hebben, maar die geen rust of vrede kunnen vinden buiten Christus met alles wat plaats greep.

En zullen wij spreken van hetgeen plaats grijpt in de vierschaar van Gods recht, waar wij met medeweten van onszelf vergeving ontvangen van schuld en straf en een recht ten eeuwigen leven? Dan mogen wij met bewustheid voor onszelf met Paulus zeggen: "Hij is onze vrede." Hij heeft de schuld weggenomen en het leven verworven. Dan leren wij die ware vrede kennen; die vrede der consciëntie, die vrede Gods in Christus. Dan mag het door het geloof worden uitgeroepen: "O liefde des Vaders, in zulk een Gift! O liefde des Zoons, Die zulk een vrede verwierf! O liefde des Geestes, Die zulk een vrede uitwerkt en toepast in de ziel!"

Waar dat plaats grijpt in het leven van Gods kinderen, zullen zij in de oefeningen der genade zo laag en arm van hun zijde komen te staan, opdat de eeuwige rijkdom van Christus, in die vrede, in hen verklaard en verheerlijkt wordt. Daarom zegt Paulus ook: "Want gij weet de genade van onze Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zou rijk worden." Zij zullen verwaardigd worden door het geloof alles in Hem te verkrijgen, wat zij nodig hebben in leven en in sterven, ook in de standen van het leven. Want denk er om, volk, dat de enige grondslag der zaligheid in Hem verklaard ligt. Uw hart mocht naar Hem uitgaan! O, dat u een uitzienend leven mocht hebben, om Hem te kennen en te bezitten als de Grond van zaligheid.

En weet u wat u dan nodig hebt, volk van God? U mocht er maar veel om vragen en smeken: om ontdekkend licht, opdat God door Zijn lieve Geest u brenge op die plaats, dat Christus voor u dierbaar, beminneijk en noodzakelijk wordt. Daar mocht u maar veel om vragen. Er kan geen rust zijn buiten Jezus. Uw hart mocht er maar veel naar uitgaan om in die geloofsgemeenschap met Hem te verkeren en gebruik te mogen maken door het geloof van die vrede, die Hij verwierf, en te mogen zeggen: "Hij is onze vrede."

Gelukkig hij, voor wie de middelmuur des afscheidsels verbroken is; die aan het einde der wet gekomen is. Want het einde der wet is Christus, een iegelijk die gelooft, tot

rechtvaardigheid. Dan wordt Christus verklaard en toegepast als de Grond van zaligheid, met medeweten voor onszelf.

God is vrij om het te geven, maar de uitgangen van uw hart mochten er naar zijn om Hem te kennen als Grond van zaligheid.

Wij gaan nu in de derde plaats nog een ogenblik bezien

3. Het onderwerp van die vrede.

Christus heeft die vrede aangebracht door Zijn volkomen gerechtigheid; Hij heeft de deugden Gods opgeluisterd, aan het recht Gods voldaan en voor de schuld Zijns volks betaald. Maar nu is het vanzelfsprekend, dat hetgeen de kerk voorwerpelijck heeft in Christus, ook onderwerpelijck in haar uitgewerkt moet worden. Wanneer geschiedt dat nu, mijn geliefden? Wanneer wordt Christus nu onze vrede? Geschiedt dat in de rechtvaardigmaking, zoals velen zeggen? Geschiedt het dus wanneer wij met bewustheid voor onszelf door het geloof overgaan in Christus, in de vierschaar van Gods recht? Welnee. Wanneer dat waar was, zou die zalige vrede afhangen van de geloofsbewustheid.

Weet u waar die zalige vrede, die de kerk Gods bij tijden ondervinden mag, verklaard ligt? Wel, in het in-zijn in Christus. En wanneer komt dan de zondaar in Christus? Niet bij de rechtvaardigmaking. De zondaar, waarmee God begint, die Hij de ogen opent, die komt in Christus in de daad der levendmaking. Want God de Vader kan nooit als Rechter gemeenschap hebben met een zondaar, een Adamskind, één die verklaard ligt in de diepte van zijn val, buiten Christus. God kan nooit de weldaad van de levendmaking toepassen en verheerlijken, dan op grond van Christus' verdiensten. Wat grijpt er plaats in de wedergeboorte?

Daar grijpt plaats de dadelijke rechtvaardigmaking van de zijde Gods. God komt zulk een mens volmaakt te aanschouwen in Christus en hem al de weldaden toe te rekenen, die Christus verwierf, op grond van Zijn verdiensten. Zulk een ziel, wier ogen geopend zijn, die de schuld moet leren kennen; zulk één, die een oprechte droefheid naar God heeft, die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid; in wiens hart de keus verklaard ligt en een liefde komt tot God, Zijn Woord, Zijn dag, Zijn instellingen enz., moet u echter eens vragen of hij met God bevredigd is. Kent hij die vrede? Welnee, daar kent hij niets van. En laten wij hierop toch letten. In onze dagen nemen velen zulke hoge vluchten en wil men het werk, dat God begonnen heeft, zo bespoedigen. Maar: "Niet door kracht, noch door geweld, maar, door Mijn Geest zal het geschieden." Er wordt in onze donkere dagen zo doorgevloed en zo veel aangenomen en gegrepen, waar wij geen recht op hebben.

Weet u wat plaats grijpt als God een zondaar levend maakt?

Dan komt de schuldbrief thuis. Dan worden wij door Gods lieve Geest overtuigd van zonde, gerechtigheid en oordeel. Dan gaat zulk een ziel leren, dat de boze vruchten in het hart verklaard liggen. Zulk één moet sterven en God ontmoeten. Hij moet ervaren, dat hij verklaard ligt onder de wet, onder de bediening van de wet gesteld zijnde onder voogden en verzorgers. Dan kan er wel eens een ogenblik verkwikking komen, dat God bemoedigingen geeft onder Zijn Woord en verborgen ondersteuning. Dat alles geschiedt onder de bedekkende gerechtigheid van Christus, Die zij niet kennen. Zij kennen geen Christus, geen Jezus.

En al worden zij bij ogenblikken wel eens bemoedigd en gesterkt, zij vallen zo in zichzelf terug. En al beloven zij God beterschap, er komt niets van terecht. Zij moeten leren, dat zij met God in oorlog staan; dat God met hen geen gemeenschap hebben kan. Hoe komt het dan, dat zulk een ziel bij tijden en ogenblikken, als zij overtuigd wordt van zonde, gerechtigheid en oordeel, niet omkomt, en ook wel eens geloven

mag, dat God met haar begonnen is, als de Heere haar bemoedigt uit Zijn Woord? Dat vloeit alles uit Christus. Want in elke geloofsoefening, die zich richt op het Voorwerp, Christus, Die hij niet kent, ligt een verzekerende en bevestigende kracht. Waarvan? Van het leven uit Jezus. Daaruit wordt hij bediend. En weet u waar geen oog voor is in zo'n tijd? Voor het recht en voor de eer Gods. Maar daarna gaat God door Zijn Geest zulk één ontdekken en komt hij te staan voor de eis van het recht der wet.

Dan behoef ik u slechts te bepalen bij zondag 5, waar de roepstem komt uit de diepte van zulk een ziel: "Aangezien wij dan naar het rechtvaardig oordeel Gods tijdelijke en eeuwige straf verdiend hebben, is er enig middel, waardoor wij deze straf zouden kunnen ontgaan en wederom tot genade komen?"

En is het antwoord dan: "In Jezus?"

Nee, de onderwijzer zegt: "God wil, dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede; daarom moeten wij aan dezelve óf door onszelf, óf door een ander volkomen betalen."

Weet u wat dan plaats grijpt?

Dan kan de ziel voor het heilig recht van God niet bestaan met alles wat gebeurd is. Dan wordt het gevoeld, dat God zulk een zondaar schuldig stellen moet voor Zijn onkreukbare deugden, voor Zijn heiligheid en rechtvaardigheid. God kan dan met hem geen gemeenschap hebben. Dan wordt de noodzakelijkheid geboren bij de verloren zondaar, die daar als wegzinkt voor het recht van God, maar die God toevalt en een plaatsje krijgt aan de zijde Gods, dat een weg van zaligheid geopenbaard en ontsloten wordt. Dan wil het God wel eens behagen om Christus, hetzij dan in het Woord, hetzij in Zijn Persoon, te openbaren. Want daar is ook nog onderscheid in, of Christus geopenbaard wordt in het Woord, of in Zijn Persoon. Want waar de Borg verklaard wordt in Zijn dierbaarheid, gepastheid en beminnelijkheid, in Zijn Persoon, komen er andere werkzaamheden en zal het geloof gericht zijn, in die werkzaamheden, op Hem, om Hem te mogen kennen als "onze vrede." Maar ook onder de bedekkende gerechtigheid kan die vrede in de ziel verklaard worden. Dan is de schuld bedekt en dan mag een kind van God wel eens een ogenblik getuigen van de wegen en de daden des Heeren, en mag het wel eens zeggen: "Komt, maakt God met mij groot." Maar vraagt eens waar zijn schuld gebleven is. Daar weet hij niets van.

Weet u wat het ergste is? Dit: velen van Gods kinderen is wel de weg der verlossing geopenbaard en een mogelijkheid ontsloten om zalig te worden, maar zij komen nooit een stap verder. Waar ligt de oorzaak? Die ligt hier, dat zij terstond gaan gronden in de weldaden, en de Weldoener niet nodig hebben. Het worden bekeerde mensen onder de bedekkende gerechtigheid, van Christus, maar zij missen de noodzakelijkheid om in Hem geborgen te worden en Hem te kennen als hun vrede.

En weet u wat nu zo nuttig is?

Ik weet, wij kunnen het werk Gods nooit verhaasten en God is vrij in Zijn werk, in het toepassen van de zaligheid. Maar toch, het is zo nodig als wij met al de weldaden, die zo goed en zalig zijn, met alles wat gebeurd is, de dood in moeten. Waarom?

Omdat wij het dan zullen leren met Hem begraven te worden door de doop in de dood, opdat gelijkerwijs Christus tot heerlijkheid des Vaders opgewekt is uit de dood, ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden; opdat de Borg in ons hart verklaard mocht worden en wij, met medeweten van onszelf, door het geloof met Paulus zouden kunnen zeggen: "Die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid, en heiligmaking, en verlossing" (1 Cor. 1: 30). Ja, opdat wij met Hiskia kunnen getuigen: "Zie, in vrede is mij de bitterheid bitter geweest; maar Gij hebt mijn ziel liefelijk omhelsd, dat zij in groeve der vertering niet kwame; want Gij hebt al mijn zonde achter uw rug geworpen" (Jes. 38: 17).

Maar daar mogen wij niet op leven en geen grote, bekeerde mensen mee worden in de

stand van het leven. Want rekent er op, dat vele zielen, die gerechtvaardigd zijn, op de weldaden gaan leven en als met hoog water vastgevaren zijn. Dat is geen goede stand. Waar het recht ligt in ons leven, zijn wij gelijk Jakob, die kreupel van Pniël kwam toen zijn ziel gered was. De kerk Gods komt er zo in en naakt uit in de beoefening van de heiligmaking. Dan gaan wij niet uit onze bekering en rechtvaardigmaking leven, maar hebben wij juist dagelijks nodig om zó arm gemaakt te worde dat we met ledige handen als een bedelaar komen te staan Verder kunnen we het nooit brengen, volk van God. Hoe groter we worden, hoe lager het afloopt. En waar wij niet verder kunnen komen dan zondaar voor God, is het nodig, dat Hij onze vrede is en blijft, om zo vrede te genieten met een Drieëinig God; om door het dierbare geloof Hem te kennen als de Grondslag van zaligheid. Dan wordt de kerk weer teruggebracht in Gods gemeenschap. Dan wordt God verheerlijkt en de zondaar vernederd. Dan zal Gods volk het getuigen tot de laatste ademsnik: "Hij is onze vrede!" Ja dagelijks en gedurig zullen Gods kinderen Hem moeten benodigen, uit Wie zij mogen leven. Zingen Psalm 73: 13.

Toepassing.

Mijn toehoorders, wat kent u er van? We moeten eindigen; de tijd roept. U zult er niet buiten kunnen. Nee, ik vraag naar geen grote zaken of grote dingen. Maar het zal toch nodig zijn, dat u tot God bekeerd wordt; dat u wederomgeboren wordt; dat Christus in ons verkaart wordt als de enige Grond van zaligheid en dat Hij onze vrede is.

Ach, neemt deze boodschap eens mee naar huis. Buigt uw knieën en vraagt of God u bekeren wil en of Hij u leren wil zoals Hij al Zijn kinderen leert.

Wij leven in een staat van onvrede van nature; wij staan met God in oorlog. De Heere opene uw ogen; opdat u aan uw schuld ontdekt mocht worden, opdat u Hem nog te voet mocht vallen en Hem recht nodig krijgen. Er is toch een leven buiten Jezus. Denkt eens in: als u sterft zoals u geboren zijt, is het eeuwig verloren! Nu leeft u nog in de welangename tijd, in de dag der zaligheid. Ach, ziet welk een grote zaligheid God bereid heeft voor Zijn verbondsvolk! Mocht u daar naar staan. O, dat u nog eens vragen mocht of God u dit wilde schenken! Dan bent u eeuwig gelukkig. Dat is het grote goed, dat God Zijn kerk schenkt en dat u ook niet missen kunt, zal het wel zijn op weg naar de eeuwigheid.

En volk van God, weet u wat wij nodig hebben in elke stand van het leven? Om gedurig terecht te komen in de ware behoefte; dat God de Heilige Geest ons ontledigt. Die middelmuur des afscheidsels van ongelooft, van eigen eer, van eigenliefde, mocht verbroken worden, opdat wij we uitzierend volk zouden zijn, om in Hem gevonden te worden, Wiens werk volkomen is.

Volk des Heeren, dat buiten Jezus niet kan: *Hij is onze vrede*. U mocht verwaardigd worden hier reeds in de tijd, door het geloof, Hem zó te kennen, en hierna als die eeuwige vrede, die nooit verstoord zal kunnen worde te genieten. Dat Hij dan maar mocht wassen, en wij minder worden.

God schenke het Zijn kinderen in de geloofsoefeningen, als onwaardige, arme zondaren, als bedelaren veel te kloppen aan de deur der genade en veel te verkeren aan de voet van het kruis, opdat Zijn gerechtigheid in ons verheerlijkt worde en opdat wij straks, hiernamaals, in onverstoorbare gemeenschap met God, van dat grote werk, dat Hij volbracht heeft, eeuwig zullen getuigen: "Het is door U, door U alléén om 't eeuwig welbehagen." En: "Gij hebt ons Gode gekocht met Uw dierbaar bloed."

Nu, daartoe zegene God de waarheid, om Zijns verbonds wil. Amen.

16. Een opwekking die de geestelijke wasdom beoogt in Christus

Predicatie over 2 Petrus 3: 18

Ds. M. HEERSCHAP - Borssele

Psalm 25: 7

Lezen 2 Petrus 3

Psalm 68: 5 en 6

Psalm 103: 3

Psalm 89: 7

Mijn Geliefden !

De dichter van de 68ste Psalm wijst ons terug naar het volk van Israël in de slavernij, toen de Heere gedacht aan Zijn eeuwige verbondstrouw en Zijn volk verlost door een sterke hand en een machtige arm. Dat volk, dat met weinige zielen gekomen was in Egypte en daar toegenomen was tot een groot en een sterk volk, was geraakt in de druk. Het had nooit naar de Heere geschreeuwd, nooit naar God gevraagd, als de Heere het dat volk niet bang gemaakt had in Egypte.

Wij lezen in Gods getuigenis, dat het geschrei van de kinderen Israëls kwam in de oren van de Heere Zebaoth. En God gedacht aan Zijn verbond en verheerlijkte Zijn weldaden. Hij legde een pad door de zee, dat nooit door iemand betreden was. Zelfs toen Farao het met Zijn heir beproefde, kwam hij om.

De Heere verheerlijkte Zijn trouw, waarvan Hij getuigt in Jer. 2: 2: "Ik gedenk de weldadigheid uwer jeugd, de liefde uwer ondertrouw, toen gij Mij nawandeldet in de woestijn, in onbezaaid land." God gedacht niet aan de liefde van Zijn volk, dat het God nodig kreeg, maar Hij gedacht aan Zijn eigen eeuwige liefde, omdat Hij het eerst liefgehad heeft.

Ziet, het is bewezen in de ganse geschiedenis van Israël, dat de Heere met hen was. Zij zijn zo weldadig gedekt onder de wolkkolom en onder de vuurkolom. God was hun tot beschutting. Was het wonder, dat Mozes van dat volk uitriep, toen hij het zag, gezegend van God: "Welgelukzalig zijt gij, o Israël, wie is u gelijk? Gij zijt een volk, verlost door de Heere, het Schild uwer hulp en Die een Zwaard is uwer hoogheid (Deut. 33: 29).

Maar wie was dat volk voor de Heere? De Heere moest getuigen: "Veertig jaar heb Ik verdriet gehad aan dit geslacht, en heb gezegd: Zij zijn een volk, dwalende van hart, en zij kennen Mijn wegen niet" (Psalm 95: 10).

Maar nochtans bleef God de Getrouwe en daarom ziet ook de dichter van de 68ste Psalm op die getrouwheid Gods. De jonkvrouwen, schoon niet mee uitgetogen, hebben de buit ontvangen. De dichter zingt er van, dat dit volk een beter lot bereid is. En dat heeft de Heere ook gegeven, hoewel niet aan allen, omdat het niet al Israël was dat Israël genaamd werd. God gedacht aan Zijn volk, dat Hij had in het midden van Israël. Hij gaf hun het land der belofte.

Maar die daarin nu niet meer zien dan de natuurlijke weldaden van Israël, doen aan de genade Gods te kort, want het volk van Israël was een typologisch volk. Daar blonken in uit de wonderen, die God door alle eeuwen heen betoont aan Zijn volk, dat Hij heeft op de aarde, dat Hij gekocht heeft met Zijn eigen hart bloed, dat Hij verlost heeft; waarvan de apostel ook getuigde, dat God Zijn eigen Zoon gegeven heeft tot wijsheid

en tot rechtvaardigheid, tot heiligmaking en tot volkomen verlossing.

Nu is er een volk op de aarde, dat leeft als in het land van Egypte; dat gebogen is onder de druk en onder de schuld van de zonde, zo erf- als dadelijke. Maar God wil dat volk gedenken. Hun is een beter lot bereid.

Wat is het een voorrecht als het geloof eens een weinig geoefend mag worden, dat zich richt op het grote Voorwerp des geloofs! Dan mag de kerk een blijdschap ontvangen en een vreugde smaken, die nooit geheel van haar zal weggenomen worden. Daar zegt de apostel van: "Dewelke gij niet gezien hebt, en nochtans liefhebt, in Dewelke gij nu, hoewel Hem niet ziende, maar gelovende, u verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde."

Dacht u dan, dat de kerk straks een vreemde God zal ontmoeten en vreemd werk zal gaan doen? Nee, ze vangen hier reeds aan mei hetgeen ze straks doen zullen. ze zullen blijde zijn en huppelen van zielevreugd, als ze straks hun wens verkrijgen. Dat volk is een beter lot bereid straks. Nu gebeurt het wel eens, dat de Zon der gerechtigheid een weinig in de ziel schijnt en de morgen doet dagen. Maar straks, niet alleen wanneer ze het lichaam der zonde afleggen, maar ook in de jongste dag, als ziel en lichaam weer verenigd zijn, zal die Zon der gerechtigheid opgaan aan de kim, om nooit meer onder te gaan. Dat zal al het bittere van dit leven verzoeten. Dan zullen ze eeuwig God de aanbidding en de lof mogen toebrengen.

Hoe zou Gods volk nu moeten leven bij zoveel geluk, bij zoveel weldaden en zoveel zegeningen, die God aan Zijn kerk bereid heeft? Zou er geen jagen moeten zijn om meer als vreemdelingen op aarde te leven, die een beter vaderland zoeken, namelijk het toekomende? Dan zouden ze ook meer en meer opwassen in het geloof en gebruik maken van hetgeen God in Christus voor Zijn volk heeft weggelegd.

Ik wens daartoe uw gewijde aandacht met de hulp des Heeren te bepalen bij hetgeen gij opgetekend vindt in het u voorgelezen Schriftgedeelte, 2 Petrus 3: 18, waar Gods Woord aldus luidt:

Maar wast op in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Hem ze de heerlijkheid, beide nu en in de dag der eeuwigheid. Amen.

Wij beluisteren in dit tekstwoord een opwekking, die de geestelijke wasdom beoogt in Christus.

1. *Wat die wasdom veronderstelt;*
2. *In Wie die wasdom verkregen wordt;*
3. *Wat die wasdom inhoudt;*
4. *Wat die wasdom beoogt.*

1. Wat die wasdom veronderstelt.

Is dat nu Petrus, die voor Christus borg wilde staan? Toen Christus Zich gaf in de handen van Zijn vijanden en Zich liet binden opdat Zijn volk ontbonden zou worden, kon Petrus met Christus de dood niet in. Op het geritsel van een blad sloeg hij op de vlucht, en het is bewezen, dat hij nog blind was voor de borggerechtigheid van Christus. Petrus verstond het niet, dat Hij gekomen was om te lijden en te sterven, opdat Hij het leven uit de dood wedergeven zou en opdat Hij loon op Zijn arbeid verkrijgen zou.

Diezelfde Petrus wekt nu de kerk op: "Wast op in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus." Weet u welk groot voorrecht Petrus had? Dat God hem niet weggeworpen had. Hij had het er naar gemaakt; hij had het zwaar

verzondigd, en als de Heere niet uit eeuwige ontferming op Petrus had neergezien, was het kwijt geweest. Maar zie, wij lezen in Gods Woord, nadat Christus van de doden was opgestaan, dat de boodschap ook tot Petrus kwam, door de opzoekende liefde Gods.

Gods kinderen hebben gedurig nodig, dat ze opgeraapt worden en dat de Heere uit eeuwige ontferming op hen neerziet; anders is het verloren. Wat deed de Heere Jezus bij Petrus? In plaats dat Hij Petrus ging vermanen, dat hij zijn Meester voor een zuur gezicht van een dienstmaagd verloochend had, ging Hij hem in zijn apostelambt herstellen. Hij vroeg hem of hij Hem liefhad. Toen getuigde Petrus: "Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb." Hij wilde daarmee zeggen: "Met daden heb ik het niet bewezen, ik heb het verzondigd; maar zie maar midden in mijn hart. Wat U er in gelegd hebt, kan er nooit uit. Gij weet alle dingen; Gij weet dat ik U liefheb." En wanneer hij zo voor- en toebereid was om de kudde Gods te weiden, kwam het bevel tot hem: "Hoed en weid Mijn lammeren en schapen", opdat hij dat volk, de kerk des Heeren, zou weiden in de grazige weiden van Gods getuigenis. Niet meer met het zwaard, in eigen kracht, maar door het zwaard des Woords, in de betoning van Geest en kracht, staande in de Naam en voor de zaak des Heeren.

O, dat woord, dat de Heere Jezus gesproken had, is wel aan 'Netrus vervuld: "Simon, Simon, de satan heeft u zeer begeerd te ziften gelijk de tarwe, maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude; en gij, als gij eens bekeerd zult zijn, zo versterk uw broeders" (Lukas 22: 31-32).

Hier hebt u een gebroken en verslagen man in zichzelf, afgeleid van alle gronden buiten Christus, de kerk des Heeren aansporende en vermanende om wasdom in Christus te verkrijgen, de enige grond der zaligheid. Nu zal hij niet meer spreken van zichzelf, nee, maar hij zal de rijkdom van Christus uitdragen en met Johannes de Doper wijzen op Hem: "Ziet het Lam Gods, dat de zouden der wereld wegneemt."

Deze tweede zendbrief, alsook de eerste, schrijft Petrus aan de broederen in Klein-Azië, die een even dierbaar geloof met hem hebben ontvangen en die in de verstrooiing zijn. In de eerste brief wijst hij inzonderheid op de gevaren, die buiten de gemeente zijn, maar in deze brief wijst hij meer op de gevaren, die binnen de poorten van de gemeente zijn. Inzonderheid spreekt hij in deze tweede zendbrief van dwaalleraars. En in dit hoofdstuk wijst hij op de spotters met de dag Zijner toekomst. "Dit eerst wetende, dat in het laatste der dagen spotters komen zullen, die naar hun eigen begeerlijkheid zullen wandelen en zeggen: Waar is de belofte Zijner toekomst?" (3 en 4). Petrus wil de gelovigen daartegen opwekken. Hij zegt: "Wat ook de goddeloze of vrome wereld moge zeggen: God vertraagt de belofte niet, maar is lankmoedig over ons, niet willende dat enigen verloren gaan." En zolang de wereld zal bestaan, is God lankmoedig, opdat degenen, die onder de belofte liggen, de zaligheid zullen verkrijgen.

Petrus getuigt tegen de broeders in Klein-Azië "Gij dan, geliefden, zulks tevoren wetende, wacht u, dat gij niet door de verleiding der gruwelijke mensen mede afgerukt wordt en uitvalt van uw vastigheid. Maar wast op in de genade en kennis."

Ik heb gezegd in de eerste plaats: *wat die wasdom veronderstelt*. Die veronderstelt een planting. Want het is in de natuur zo, dat niets tot wasdom kan komen en vruchten voortbrengen, of het moet geplant zijn. Zo is het ook in het leven der genade. Wij kunnen geen wasdom verkrijgen in de genade en kennis van Christus, of de wortel der zaak moet bij ons gevonden worden; dat is dat Goddelijke wonder: de wedergeboorte. Het is nodig, dat wij dat kennen in ons leven.

Het is bedroevend, wij moeten het eerlijk getuigen, in onze dagen zijn er zo velen, die met God gaan beginnen. Maar de Heere begint met Zijn volk. Er zijn wat bekeringen waar God niet van af weet. De Heere Jezus zei tot Nicodémus: "Tenzij iemand wederomgeboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien." Maar als Petrus hier zegt: "Wast op", dan veronderstelt dat meer. Dan veronderstelt dat ook, dat het begin nog gering is en dat het wasdom nodig heeft. Petrus spoort de kerk Gods aan, dat ze in de genade zal toenemen. Welke opwas verneemt u onder Gods volk in onze dagen? Wanneer er in de natuur een kind is geboren en dat kind leeft, maar het groeit niet, dat is onnatuurlijk. Maar als dat in het leven der genade gezien wordt, mag men het wel eens onderzoeken. Er is wasdom in het leven der genade door de oefening des geloofs. Er is toenemen in het leven der genade, opdat Gods kinderen daar zullen komen, dat ze een oog buiten zichzelf krijgen en iets mogen zien van de zaligheid die in Christus Jezus is.

Het oprechte kenmerk van het leven der genade, waarin die wasdom openbaar komt, is de droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid. Maar tevens, door de vruchtelijke bediening van Gods Geest, wordt er ook plaats gemaakt voor een verlangen geboren naar God en Zijn gemeenschap. Waar de oprechte keuze in de ziel gevallen is, al was er dan geen hemel tot beloning en geen hel tot straf, daar zou dat volk, door de ontdekkende genade van Gods Geest, de zonde met wortel en tak willen uitroeien. Meer en meer wordt er een lust geboren naar de gemeenschap Gods en om te mogen komen tot de vergeving der zonden in Christus Jezus.

En dacht u dat dit volk, als het zo verloren ligt en wasdom verkrijgt in de eerste gangen van het leven, dit voor wasdom kan houden? Nee, want het gaat niet van kracht tot kracht, maar van klacht tot klacht, opdat God hen juist verloren in zichzelf zou maken en opdat ze naakt voor God in het stof zouden komen. Het was voor Adam en Eva een pijnlijke les toen ze naakt voor God stonden, maar toen waren ze juist de gepaste voorwerpen om met dierenvelen bekleed te worden.

Het is een pijnlijke les voor Gods kerk als al de vijgenbladeren van eigengerechtigheid er af moeten, want huid voor huid, al wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn leven. Maar het is Goddelijke genade om het in te leven, om in de wasdom zichzelf te leren verliezen, opdat de eer Gods uit het stof zal klimmen en boven onze zaligheid zal komen te staan. Dan wordt de eer Gods ons dierbaar. Dan moet u er maar op rekenen, dat er een strijd aangebonden wordt tussen vlees en geest. En als God Zijn volk dan niet ondersteunde, kwamen ze om. Maar nu worden ze uit Hem bediend. ze worden door de bediening van Gods Geest schuldenaar voor God, opdat er plaats kome voor Christus. Christus is voor hen de meest verborgen Persoon. En al Gods kinderen, olie in Christus de eeuwige heerlijkheid, ruimte, zaligheid en rijkdom mogen zien, maken voordat ze met Christus in de staat van Zijn verhoging ingeleid worden, een hellevaart mede, opdat Gods Naam verheerlijkt worde en er plaats voor Christus kome in het hart en opdat het leven gezocht worde in Hem.

2. In Wie die wasdom verkregen wordt.

Petrus zegt: "Wast op in de genade en kennis." Van wie? "Van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus." Wat ligt daar veel in! Als God een mens bekeert, wat doet Hij dan? Dan snijdt Hij hem af van Adam en dan lijft Hij hem Christus in.

Ik heb gezegd, dat Christus de meest verborgen Persoon is voor zulk een ziel. Maar toch ligt in het oprechte geloof zulk een verzegelde kracht. Want het oprechte geloof eigent en omhelst. Als Christus een gestalte in het hart mag krijgen en als Hij als het enige Middel tot zaligheid wordt geopenbaard, o, dan mag dat volk Hem eigenen door

het geloof. Maar het is een grotere en nadere weldaad als we met bewustheid in de Goddelijke vierschaar de vrijspraak, op grond van het borgwerk van Christus, mogen ontvangen en Christus leren kennen als schuldovernemende Borg en Zaligmaker. Dan mag dat volk met Petrus zeggen: Onze Heere Jezus Christus, onze Verbondsgod, onze Jehovah, onze Zaligmaker. Hij is de Behouder van Zijn kerk. Dan krijgt Hij waarde, mijn toehoorders!

Hij heeft de bediening, die op Zijn hand gezet was, vervuld en Hij is getrouw geweest in die bediening, om Zijn volk te verlossen en vrij te kopen van het verderf. Hij heeft de toorn Gods en de angsten der hel voor Zijn volk gedragen toen Hij uitgeroepen heeft aan het vloekhout des kruises: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?" En dat opdat de Zijnen van God nimmer verlaten zouden worden. Ja, Hij heeft uitgeroepen: "Het is volbracht!" Als daar iets van gekend wordt, wat heeft Christus dan waarde voor de ziel!

We moeten het eerlijk zeggen, dat er in onze dagen zo weinig Christuskennis is. We zitten zo vast in gestalten en ervaringen, maar we hebben zo weinig kennis van Christus in Zijn borgtocht voor Zijn volk. O, dat we met de bruidskerk de volle gerechtigheid van Christus toch eens mochten roemen en uitroepen: "Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk!" Wat zou het een voorrecht zijn als wij Hem mochten kennen in Zijn dierbare Namen, Jezus en Christus, én als Zaligmaker, én in Zijn ambtelijke bediening, zodat we met Jesaja mochten instemmen, dat Hij om onze ongerechtigheden is verbrijzeld, de straf, die ons de vrede brengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden. Zulk een Jezus is ons nodig! Het is ons onmogelijk buiten Jezus zalig te worden, *want buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf*. O, welk een Middelaar, welk een Zaligmaker is toch onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus! Hij is de Gezalfde des Vaders, van de Vader gezalfd tot Profeet, Priester en Koning.

Als Gods volk onderscheidenlijk in de ambtelijke bediening van Christus wordt ingeleid, dan worden ze in Zijn profetische bediening dwazen, dan worden ze blind in zichzelf. Maar hij zal de dwazen leiden op de weg, waarop ze niet zullen dwalen. In Zijn priesterlijke bediening gaan ze met hun bid- en dankoffers er tussen uit, want brandofferen heeft God niet begeerd. Dan kunnen ze niet meer betalen met tranen, met gestalten, met alles wat ze bij elkander willen rapen. Op de weegschaal van Gods recht zal dat alles te licht bevonden worden. Maar Christus offerde Zichzelf, Zijn ziel heeft zich gesteld tot een schuldoffer voor de zonde. "Hij is overgeleverd om onze zonden." Hij is ook Koning over Zijn volk. Als Koning beschermt en leidt Hij Zijn volk. ze worden door de kracht Gods bewaard, door het geloof tot de zaligheid, die bereid is geopenbaard te worden in de laatste tijd.

Als wij zó Christus mogen kennen, dan gaat ons hoofd er af; dan kunnen we Hem laten regeren. Dan mogen wij Hem leren kennen als dierbaar, als gepast en als beminnelijk.

En nu wekt Petrus hier de kerk op tot wasdom in zulk een Persoon, Die kostelijk is in de staat van Zijn vernedering en in de staat van Zijn verhoging, gezeten aan de rechterhand Zijns Vaders ten goede voor Zijn kerk. Hij zegt: "Wast op in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus." Dat is geen blote kennis, geen historische kennis, geen beschouwende kennis, nee, het is die zielverzadigende, verenigende en levende kennis des geloofs, door Gods Geest in de ziel gewerkt, om met medeweten voor onszelf te komen tot de algenoegzaamheid van Jezus als Borg en Zaligmaker. Genade en kennis zijn twee weldaden, onderscheiden van elkander, maar niet gescheiden. Toch kan er genade in ons leven verheerlijkt zijn, dat er nog geen

kennis van Christus is.

Ik zei reeds, dat Christus de meest verborgen Persoon is voor zulke zielen. De bekommerde kerk in onze dagen is groter dan de bevestigde kerk. Maar nu is het zo'n weldaad als de ziel daar mag komen, dat ze een oog buiten zichzelf krijgt, door Goddelijke genade in de ziel verheerlijkt. Dan krijgt ze niet alleen kennis van zichzelf, maar ook kennis van Christus.

"Wast op in de genade en kennis" In de genade, zoals God die verheerlijkt in de wedergeboorte, is geen wasdom. Want wat doet God in de wedergeboorte? Dan vernieuwt God de mens; Hij maakt hem van dood levend, snijdt hem af van Adam en lijft hem Christus in, al geschiedt dat niet met ons medeweten. Dan doet God een volmaakte daad. Hij kan buiten Christus met de zondaar geen gemeenschap hebben. Hij moet Christus en Zijn volle gerechtigheid hem toerekenen en dan spreekt Hij de zondaar vrij in de lijdelijke rechtvaardigmaking aan de zijde Gods. Maar als de ziel dan later in de dadelijke rechtvaardigmaking wordt vrijgesproken, dan ervaart ze met medeweten voor zichzelf, dat ze in Christus volmaakt voor God is en dat God nooit meer op haar toornen of schelden zal. Als Mozes dat volk in Christus ziet, roemt hij het welgelukzalig.

Maar waar hebben wij nu aan te denken als Petrus zegt: "Wast op in de genade?" Dan hebben we te denken aan de *hebbelijke genade*. Gods lieve Geest, de derde Persoon in het Goddelijke Wezen, wordt het laatst geopenbaard in de bevestiging en verzegeling in het hart van Gods kinderen. Maar Hij is de eerste Persoon, Die verheerlijkt wordt in Zijn werkingen in de ziel. Die Geest leidt dat volk in zulke wegen, dat er een noodgeschrei geboren wordt in hun ziel. Die Geest is verworven door Christus, niet in Zijn Persoon, maar wel in Zijn genadewerk.

Als die Geest dat volk gaat leiden, krijgt u dus de onderscheiden gangen en leidingen in het leven van Gods kinderen. Laten we toch nooit het geestelijke leven in de stand van ons leven afmeten naar een ander kind van God, gelijk we dat menigmaal zo gewoon zijn. De één reist zo en de ander anders. Dat is óók het werk van Gods Geest. De één komt in die weg en de ander in die stand, maar op één punt komen ze allen terecht. De bekering van Paulus en van Timotheüs zijn onderscheiden, maar ze werden beiden zondaar voor God. Allen krijgen ze in de hebbelijke uitgangen des levens een honger en dorst naar de gemeenschap met God. ze liggen onder het recht en de eis van Gods heilige wet en smeken hun Rechter om genade, met de tollenaar de hand op de borst slaande en uitroepende: "O God, wees mij zondaar genadig."

Wanneer dat Goddelijke wonder in de ziel verheerlijkt is, komt dat openbaar. Dat volk zal zoeken vrede te verkrijgen op grond van de gerechtigheid van Christus. Dan komen ze de zonde te haten en te vlieden en de gemeenschap te zoeken van de God des eeds en des verbonds. Dan komt Gods werk openbaar in de oefeningen van het leven. Wanneer wij daar mogen komen, zullen wij het schadelijke van onze eigen werken komen in te zien en worden wij met al onze werken er buiten gezet. Al onze uitvluchten snijdt God af en al onze rekensommetjes schraapt Hij door, opdat de genade openbaar zal worden in haar kracht en opdat wij zouden komen tot de kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus, om in Hem wasdom te verkrijgen. En als het dan God behaagt dezulken vrij te spreken van schuld en straf en een recht te geven ten leven, wat is dat dan een zielverzadigende kennis voor dat volk!

O, die onuitsprekelijke rijkdom van Jezus, de Middelaar, is nooit uit te drukken! En als wij nu maar in ons dodelijk gemis en geestelijke armoede terecht komen, als wij nu maar kreupel worden in onszelf, dan zullen wij de gerechtigheid van Christus leren

benodigen.

3. Maar ik ga verder, in de derde plaats: ***Wat houdt die wasdom in?***

"Wast op in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus." Het is Paulus, die plant, en Apollos, die nat maakt, maar God moet de wasdom geven. In de natuur kunnen wij alles doen om een vruchtbare bodem te verkrijgen, maar God moet de wasdom geven. In het leven der genade is 'het niet anders. En daarom hebben de gelovigen een verplichting. Welke? Om naastig de middelen waar te nemen en die te onderzoeken. Want het geloof is uit het gehoor en het gehoor is uit het Woord Gods. De Heere komt het geloof te werken en te versterken door de bediening van Zijn Geest, door middel van het Woord.

Wij kunnen niet buiten het Woord, mijn toehoorders. Wat is het een bedroevende stand in het leven van Gods kinderen, wanneer ze zeggen: "Dan maar met een boekje in een hoekje", wanneer ze de bediening van Gods Woord kunnen missen. Gaat hen maar na in hun leven. Dorheid bedekt dat volk; ze zitten vastgevangen op hun bekering; ze kunnen God missen. En u ziet de vruchten. Het is der gelovigen plicht Gods Woord te gebruiken en te onderzoeken en te smeken om de genade des Heiligen Geestes, opdat ze door het dierbare geloof, bestaande in kennis, toestemmen en vertrouwen, zich zullen toebetrouwen aan Hem; opdat ook de vastigheid van het geloof in de vruchten openbaar kome en de tekenen van het nieuwe en geestelijke leven daarin gezien zouden worden en opdat ze krijgen zouden een levendige, bevattelijke en werkzame kennis van Christus. Het is altijd een eigenschap van het leven, dat het uitziet naar meer. Er is geen rust te vinden, dan alleen door het geloof in de vereniging met God in Christus. Vraagt het maar aan Gods kinderen. ze mogen eens verkwikt en eens versterkt zijn, maar als het voorbij is, vallen ze weer in zichzelf terug. Maar als ze maar één ogenblik verwaardigd worden een oog te krijgen buiten zichzelf op die enige Middelaar, welk een rijkdom ligt daarin! Dat is nooit uit te spreken. ze moeten gedurig ervaren, dat het leven in Hem ligt en dat het geloof afhankelijk is van de bediening des Geestes. Door de bediening des Geestes wordt het geloof in oefening gesteld en mag de ziel een gelovig gebruik maken van, de volheid van Christus.

Maar is er nu niet veel in ons leven, dat dit tegen staat? Is het menigmaal niet zo, dat we met de weldaden en de ontvangen genade zo ver van God af gaan? Volk des Heeren, als wij vandaag eens voor de Heere moesten verschijnen, zou het kunnen met al de ontvangen genade en weldaden? Nooit! Nooit kunnen we sterven met onze bekering en met onze rechtvaardigmaking; dat kan alleen met Christus, als de enige Grond in leven en sterven. Daarom is het zo nodig op te wassen in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus.

Wat zijn nu de vruchten van die opwassing in Christus? Die opwassing in de genade en kennis van Christus brengt ons in onze ledigheid en in onze nietigheid. Ja, die doet ons vervolgens komen in onze gedurige afhankelijkheid, opdat het nodig zou worden dat God de hemel ontsluit en ons opbeurt en opricht uit de diepte en bedient uit die volle Fontein Christus. Gods kinderen worden gebrokenen en verslagenen in zichzelf, opdat zij, met Jakob van Pniël komende, uit hun rechten gezet, gans verslagen in het stof zullen neerkomen, opdat de rijkdom van die gezegende Christus in hen verheerlijkt zal worden. Ziet, Hij is het, tot Wie ze gaan vluchten in hun armoede. De oprechte armoede voert ons tot Christus en doet ons gebruik maken van Hem, de Gezegende des Vaders.

O, wat zijn wij afhankelijk van de leiding en bediening en ontdekking van Gods Geest! De dorheid van de kerk in onze dagen getuigt, dat we die zo missen. Als wij

die ontdekking ontvangen, worden we bekend gemaakt wie wij zijn, maar ook Wie God in Christus is voor armen, die Hij met goederen vervult. En als we daar mogen komen door genade, als God die wasdom geeft, dan kan Gods volk niet zwijgen, dan komt het openbaar; dan zouden de straatstenen spreken.

4. We gaan nu in de vierde plaats bezien *wat die wasdom beoogt*.

Dan zegt Petrus: "Hem ze de heerlijkheid, beide nu en in de dag der eeuwigheid. Amen." God komt de eer toe van alles. De eer Gods is onze zaligheid. Dat doet de ziel getuigen: "Ik zal de Heere prijzen in mijn leven; ik zal mijn God Psalmzingen terwijl ik nog ben." Dan mogen ze zich verheugen in het volbrachte werk van Christus. Dat doet Gods volk buigen in het stof en met Petrus uitroepen: "Hem ze de heerlijkheid, beide nu en in de dag der eeuwigheid." En: "Niet ons, o Heere, niet ons, maar Uw Naam geef eer."

Als Gods kinderen maar eens een keer teruggeleid worden waar ze weggeraapt zijn, maar de oorzaak ligt, in hun diepe val in Adam; als ze maar een weinig ontdekking hebben, dan zijn ze op hun plaats; dan zullen ze zeggen, dat Gods trouw alle morgen nieuw is; dan zullen ze buigen in het stof, maar dan zal Gods gunst ook openbaar worden, die meer sterkt dan de uitgezochtste spijzen. Ja, dan mogen ze met Habakuk ervaren, al is het dat er geen rund meer in de stal zijn zal, dat ze zich zullen verheugen in de God huns heils. Ze zullen bekleed zijn met de klederen des heils en getuigen: "Hem ze de heerlijkheid, beide nu en in de dag der eeuwigheid." Nu reeds, door het geloof, geven ze God de eer. Gods eer is hun zaligheid. Dan gaat het niet meer om eigen behoud, niet meer om eigen eer, maar om . God en om de eer des Heeren. Om de Naam en zaak des Heeren kan Gods volk hoon en vijandschap verdragen, als Hij maar aan Zijn eer komt. Hem ze de heerlijkheid, nu, in het geloof, maar ook in de dag der eeuwigheid.

O die dag, die dag der eeuwigheid, wanneer straks dat volk opgenomen wordt in de eeuwige heerlijkheid, verlost van de zonde; waar God alle tranen van de ogen zal afwissen, waar de stok des drijvers ophoudt en ze opgelost worden in de verlost schare. O, die dag! Daar zingt de kerk van: "Het is mij goed nabij God te zijn." Dan is sterven geen sterven meer. Een nauw leven geeft een ruim sterven. O die dag, die een schrik moet zijn voor de goddelozen, is een dag, die Gods volk met blijdschap tegemoet mag zien, zodat ze wel uitroepen:

*O Heer', wanneer komt die dag,
Dat ik toch bij U mag wezen?*

Daar zien ze naar uit. De strijd zal niet eeuwig duren. De grote belofte is voor Zijn kerk: "Ziet, Ik ben met ulieden al de dagen, tot de voleinding der wereld." Hier moeten ze Gods raad uitdienen en de loopbaan, die hun is voorgesteld, moeten ze lopen. Maar aan het einde hangt de eeuwige kroon, die ze straks aan de voeten van Christus zullen neerwerpen.

"Hem ze de heerlijkheid, beide nu en in de dag der eeuwigheid. Amen." Het zal waar . en zeker zijn. In die dag heeft God het laatste woord. Dan zal Hij al de goddelozen van voor Zijn aangezicht verdoen, maar tot Zijn kerk zeggen: "Komt in, gij gezegenden des Vaders, en beërft het Koninkrijk, dat u bereid is van vóór de grondlegging der wereld." Dan zal gezegd worden: "Dezen zijn het, die uit de grote verdrukking komen, en ze hebben hun lange klederen gewassen en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams. Daarom zijn ze voor de troon Gods en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel" (Openb. 7).

"Hem ze de heerlijkheid, beide nu en in de dag der eeuwigheid. Amen."

Als Gods volk in het stof komt en ze mogen in de binnenkamer de deur achter zich toesluiten en hun noden aan God opdragen en een geopende toegang vinden, dan vinden ze geen "amen" op hun gebed; dan is Christus het eeuwige "Amen." Want Hij is het, Die Zijn volk gedachtig is en hen zal leiden tot de dood toe, ja tot in de eeuwige heerlijkheid waar geen inwoner meer zal zeggen: *ik ben ziek*.

O, die dag der eeuwigheid! De dichter zegt er van: "O, hoe groot is Uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen, die U vrezen." Als Gods volk daar iets van mag verstaan, dan zingen ze er van, wat ook wij willen doen, vóór we met een woord van toepassing eindigen, uit Psalm 103: 3:

*Loof Hem, Die u vergunt uw zielsverlangen,
En 't goede tot verzading doet ontvangen;
Uw jeugd vernieuwt, gelijk eens arends jeugd.
De Heer' doet recht, is heilig in Zijn richten;
Treft iemand druk, Hij wil de druk verlichten,
En hart en mond vervullen met Zijn vreugd.*

Toepassing.

Mijn onbekeerde medereizigers naar de ontzaggelijke eeuwigheid, hoe staat het nu met u? Het is zulk een ontzaggelijke eeuwigheid, die we tegemoet gaan indien wij straks, als we onbekeerd sterven, in eeuwige verwoesting zullen neerstorten. Zullen wij dan onze kostelijke ziel verpanden voor een handjevol wereld, tegenover zulk een ontzaggelijke eeuwigheid? Wat kent u van die wasdom, wat weet u van de genade en kennis van Christus? Niets, want de natuurlijke mens verstaat niet de dingen, die des Geestes Gods zijn; ze zijn hem een dwaasheid. Maar weet toch voorzeker, dat het niet mee zal vallen als u in Gods handen zult vallen, Die nooit van Zijn recht afstaat. Hebt u er nog nooit over nagedacht, dat we voor een eeuwigheid geschapen zijn?

Misschien zult u zeggen: "Ik ben onbekeerd en ik kan mezelf niet bekeren."

Dat is waar, u kunt uzelf niet bekeren. Maar dan moet u het aan het volk van God eens vragen wat het is onbekeerd te zijn. We zijn er zo blind voor van nature. En de dag onzes doods weten wij toch niet. Elk uur kan de tijd komen, dat God ons oproept. Hoe dikwijls wordt het bewezen, dat het leven een handbreed is en dat de dood ieder uur wenkt. Gods roepstemmen zijn zo vele in ons leven. De Heere spreekt tot ons door Zijn Woord, maar ook door daden: "Geef bevel aan uw huis, want gij zult sterven." En hoe zult u nu kunnen sterven zonder die genade? Moet u dan tegenover zulk een rijkdom, die Gods volk bezit en waarvan Gods Woord getuigt, dat Christus arm geworden is opdat ze door Zijn armoede rijk zouden worden, niet zeggen, dat gij arm zijt? En dan hebt u nog een groot voorrecht. U leeft nog en u zijt nog onder de bediening van Gods Woord. U kunt nog bekeerd worden. U leeft nog in de welaangename tijd, de dag der zaligheid. Wat ik u bidden mag, neemt dit woord mee naar huis en buigt uw knieën in het stof, vragende of God u bekeren wil, opdat u een smekeling mocht gemaakt worden aan de troon van Gods genade. O, dat het gewicht der eeuwigheid op uw ziel werd gebonden! Wij dan, wetende de schrik des Heeren, bewegen de mensen tot het geloof.

Jeugd en jonkheid, denkt toch aan uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap Kinderen, buigt uw knieën eens voor God in het verborgene. Wie weet, God mocht u nog gedachtig zijn. Vroeg tot God bekeerd, is bewaard voor vele zonden. God binde het op uw hart. Dit woord mocht nog vallen in weltoebereide aarde. Gods Woord keert niet ledig weer, maar het doet al wat Hem behaagt.

En u, die genade mocht ontvangen, God geve u, dat u Hem geen paal en perk zou stellen en Hem verdacht houden. Er zijn er zoveel die het werk Gods bekritisieren en verdacht maken. U mocht doorbrekende genade ontvangen om te komen tot de kennis van Christus. Zijn weldaden en toezeggingen zijn zo dierbaar. Gods volk krijgt zo'n vermaak in het bewenen van de zonde en de schuld, instemmende met David:

*'k Bekend', o Heer', aan U oprecht mijn zonden;
'k Verborg geen kwaad, dat in mij werd gevonden;
Maar ik beleed, na ernstig overleg,
Mijn boze daán ...*

Maar dan missen ze dit nog: *"Gij naamt die gunstig weg."*

God mocht u die genade geven om bedelaar gemaakt te worden aan de troon der genade; aan de voeten van Christus. Hij geve ook dat volk, dat bedelaar gemaakt is, om bedelaar te blijven. Het is grote genade als God ons vernedert, maar het is ook grote genade als we mogen blijven die wij zijn, om de gepaste onderwerpen en voorwerpen van de bediening van Gods Geest te mogen worden, opdat Christus ons geopenbaard worde en Hij een gestalte in ons hart moge verkrijgen.

En volk van God, dat weet dat uw schuld geworpen is in de zee van eeuwige vergetelheid en dat u een geheiligd recht verkregen hebt te leven in Christus, o uw leven ze Christus en uw sterven gewin. God spreekt, dat Hij Zich over Lo-Ammi en over Lo-Ruchama, die niet ontfermden, ontfermen zal, en dat ze zullen getuigen door het geloof: "O mijn God!"

Hier reeds in het geloof geven ze Hem de eer. *Klein en groot worden ze van dat heil, die weldaán, deelgenoot.* Hij geve ons die gemeenschap met Christus, om wasdom te verkrijgen in Hem. Want Hem ze de heerlijkheid, beide nu en in de dag der eeuwigheid. Amen.

17. EEN VERMANING TOT ERKENNING VAN DE WEGEN GODS

Biddagpreek Leviticus 26: 41 en 42

Ds. M. HEERSCHAP

Psalm 102: 1 en 10

Lezen: Leviticus 26: 19 - einde

Psalm 60: 2 en 3

Psalm 89: 14

Psalm 119:69

Het is, mijn geliefden, niet buiten de voorzienigheid Gods, dat we in dit uur een ogenblik mogen samen zijn rondom de kandelaar van Gods getuigenis. We zijn samengekomen, om vanwege de nood der tijden en de beroeringen die op de aarde zijn, het aangezicht des Heeren te zoeken.

Hoe zullen wij dit echter kunnen? Hoe zullen we ooit Gods aangezicht kunnen zoeken en ons plaatsen in het licht van een heilig en rechtvaardig God, als er in de eerste plaats geen verlaten is van de zonde? Eerlijk gezegd, het wordt bij hoog en laag in deze tijd bemerkt, dat we met sprekende daden zeggen, dat we met God afgerekend hebben. In de vruchten wordt het gezien wie de mens geworden is in zijn verbondshoofd, dat van God is afgegaan in zijn diepe val. En als er een voortgaan is in deze weg, zal het einde zijn als God het niet verhoedt een eeuwigdurende afkering van God. Mijn toehoorders, welke verwachting is er dan? Mogen we dan het aangezicht des Heeren niet zoeken vanwege de nood der tijden? Zeer zeker; het is naar het Woord van God: "Bidt zonder ophouden." Maar een ware bidder, die in waarheid met zijn noden komt, voor het aangezicht des Heeren, die heeft het heilige besef in zich tot Wié hij spreekt. Hij komt in de verootmoediging voor Gods aangezicht, met de smart in zijn ziel over het kwaad, dat hij bedreven heeft.

Wat baat het ons dan, als we Gods aangezicht gaan zoeken, als er geen behoefte is, om Hem te benodigen, in het verlaten van de zonde, in het achterlaten van al hetgeen God mishaat? Dan zegt de Heere heel eenvoudig in Zijn Woord: "Doet dat getier van voor Mijn aangezicht weg." Dan kan het God niet behagen.

We zijn samengekomen vanwege de nood der tijden. als we onze ogen slaan in de wereld, dan zien we overal de beroering. Op de ene plaats is het nog niet afgelopen, of op de andere plaats breekt het weer uit. We zijn nog bewaard gebleven voor een oorlog, maar als God Zijn hand terugtrekt, wat is de mens? Als God één ogenblik betoont, dat Hij heilig en rechtvaardig is in het straffen van de zonde, wat zal er dan gebeuren? We staan op het ogenblik als het ware op een vuurbal, die elk ogenblik uit elkaar kan spatten. Zo is het gesteld, als we maar ogen hebben om het te zien.

Vanwege de nood der tijden ... Zou dan Gods bedehuis niet vol moeten zijn, zodat er geen plaats meer te vinden was? Zouden we dan zo de hemel niet moeten gaan bestormen? Maar er is geen behoefte meer en het schijnt of we met God hebben afgerekend.

We leven in een tijd, waarin het zo donker en bang wordt op de aarde, dat er, naar het Woord des Heeren, geen vreze Gods meer is. Daarop ziende, zou de vrijmoedigheid ons ontbreken om Gods aangezicht te zoeken. Maar ziende op de getrouwheid en de onveranderlijkheid Gods hebben wij tóch nog vrijmoedigheid om God te benodigen, gelijk David in de 60ste Psalm, waarin hij getuigt, *dat het land gespleten is vanwege*

de oordelen Gods. David zag, dat het volk in nood en ellende was vanwege zijn eigen schuld. Dat land werd geschud, gespleten en geslagen en het wankelde op zijn grondvesten. En toch heeft David dan nog de vrijmoedigheid om met de noden te gaan tot de Heere, opdat Hij betonen zal, vanwege Zijn getrouwheid en onveranderlijkheid, Zichzelf te verheerlijken. Dan mag Gods Kerk mét David in zulke bange en zware tijden weten, dat God niet verandert. We hebben het gezongen, dan mag Gods Kerk in al de beroeringen, in al de schuddingen die op de aarde zijn, te midden van de geruchten van oorlogen, toch nog met David instemmen:

*Maar nu hebt Gij een heilbanier,
Tot roem van Uw geducht bestier,
Hen, die U vrezen, op doen steken;
Zo is Uw waarheid ons gebleken.*

Dan mag Gods Kerk in de strijd haar sterkte vinden in God. Vanwege de getrouwheid en onveranderlijkheid des Heeren mag dat volk die heilbanier in de strijd omhoog heffen, in de wetenschap, dat de strijd van Gods Kerk niet eeuwig duren zal, maar dat God met Zijn Kerk zal zijn. Hij zal er voor instaan en straks alles onder de voet brengen wat zich tegen hen verheft. Dan zullen Gods kinderen Hem eeuwig gaan prijzen en loven. De Kerk krijgt de overwinning in God. Maar dan zullen ze ook hier, ondanks de vele tegenheden, de Heere ootmoedig erkennen voor al het goede van Zijn hand.

Komt, mijn geliefden, ik wens uw gewijde aandacht te bepalen bij hetgeen u kunt opgetekend vinden in het u voorgelezen Schriftgedeelte, Leviticus 26: 41 en 42, waar het Woord des Heeren aldus luidt:

Dat Ik ook met hen in tegenheid gewandeld en hen in het land hunner vijanden gebracht zal hebben. Zo dan hun onbesneden hart gebogen wordt, en zij dan aan de straf hunner ongerechtigheid een welgevallen hebben, dan zal Ik gedenken aan Mijn verbond met Jakob, en ook aan Mijn verbond met Izak, en ook aan Mijn verbond met Abraham zal Ik gedenken; en aan het land zal Ik gedenken.

Wij beluisteren in deze tekstwoorden een vermaning tot erkenning van de wegen Gods. Wij bezien

- *Ten eerste, de wegen, welke worden bewandeld;*
- *ten tweede, de wegen des Heeren en het doel;*
- *ten derde, die wegen en de vrucht,*
- *ten vierde, die wegen en de verheerlijking van Gods trouw.*

1. In de eerste plaats bezien wij de wegen, welke worden bewandeld.

De Heere is hier, naar Zijn eeuwige verbondstrouw, gekomen met het verbondsvolk, aan het einde van de wetgeving. Die wet is door God aan dat volk gegeven ónder het bloed des verbonds. Die wet is aan het volk van Israël in al haar delen voorgehouden en verklaard. Waar komt het nu op aan?

Nu heeft God zoveel weldaden aan dat volk gegeven; Hij schonk Zijn heilige wet, waarin Zijn heilig en volmaakt beeld uitgedrukt is! Nu komt het er op aan, of Israël in de wegen Gods, naar Zijn heilige wet, zal wandelen. dat kan God eisen van dat volk van Israël. Waarom? Omdat het een afgezonderd volk is, dat God gehaald heeft uit Egypte, dat Hij afgezonderd heeft van al de volkeren rondom en dat Hij Zijn wetten gegeven heeft. En boven die wet staat geschreven: "Ik ben de Heere, uw God, Die u

uit Egypteland, uit het diensthuis uitgeleid heb." Dus nu mag God van dat volk vragen, dat het naar de wetten, die Hij gegeven heeft, namelijk de ceremoniële wet, de burgerlijke wet en de zedelijke wet, zal leven en wandelen en handelen.

Weet de Heere dan niet, hoe het gesteld is met dat volk, aan hetwelk Hij Zijn weldaden en wetten en zegeningen gegeven heeft?

Zeker, mijn geliefden. Gode zijn alle dingen van eeuwigheid bekend; ook hoe het leven van dat volk zou zijn ten opzichte van Zijn wet. Wij kunnen in God, Die alwetend is, nooit een middelkennis stellen, gelijk het is bij een mens. als we een boom gaan planten, dan moeten we maar afwachten of hij vruchten voortbrengt. We weten pas óf die boom vruchten voortbrengt, als de vruchten er zijn. Eerder niet. Als de vruchten gezien worden, weten wij pas of de boom goed is. Maar zo is het in God niet. In God is geen middelkennis. God maakt uit het leven van het volk van Israël geen gevolgtrekkingen, of dat volk kan leven naar Zijn wet. Nee, dan weet God van eeuwigheid hoe het gesteld is met het Verbondsvolk.

Maar waarom dan die eis? Wel die eis blijft er, omdat God Zich vrijmaakt naar de eis van Zijn wet, die personeel komt tot Gods Kerk; omdat God wil, overeenkomstig Zijn Woord en wet, dat dit volk in de weg van heiligmaking ijverig zal zijn in het doen van goede werken.

Als het volk van Israël uiterlijk naar die wet zou leven, dan mochten ze zegen verwachten. Maar dat verbondsvolk, dat wezenlijk in het verbond was, de gekenden des Heeren dus, die hadden inwendig naar dat verbond te leven, steunend op de getrouwheid en genade Gods; om in kinderlijke afhankelijkheid en diepe ootmoed met hun God te wandelen, in het kinderlijke geloofsvertrouwen, om zich volkomen aan God over te geven, Die betonen zal, dat Hij Dezelfde is en blijft voor Zijn Kerk.

Die wet, die God dus gegeven heeft, die heeft een tweeërlei doel. Ze wordt aan de hand van de Heidelbergse Catechismus verklaard in het stuk der ellende, met het doel om de zondaar tot Christus te leiden; dan wordt de wet dus als een tuchtmeester gebruikt om de zondaar tot Christus te brengen.

Maar tevens is die wet ook gegeven als een regel des levens. Bij overtreding zegt die wet: "Des doods schuldig", want: "Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen." Als het verbondsvolk Israël leefde overeenkomstig hetgeen God van hen vroeg, zou God niet nalaten hun wèl te doen. Dat had God beloofd. Dat heeft de Heere ook betoond, naar Zijn eeuwige verbondstrouw. Hij verheerlijkt Zijn eeuwig soeverein welbehagen aan zulk een volk, dat Hij geleid heeft door de zee, dat Hij afgezonderd heeft van de vijanden van de volkeren rondom; een volk, dat door God bewelddadigd en gezegend is. God heeft dat volk welgedaan. Maar als ze niet naar die wet zullen leven, dan heeft God ook het recht, om ze te straffen op de overtreding van de wet.

God eiste, dat ze die wet zouden houden, en als ze dat niet deden, zou Hij ze niet straffeloos laten gaan. Daarom staat er in ons tekstwoord: "Dat Ik ook met hen in tegenheid gewandeld heb." Ziet ge, dan komt God dat volk tegen.

Tegenheden; och, wie kent ze niet in zijn leven? Het leven is vol tegenheden. Wat is nu de oorzaak, dat dit alles ons overkomt? Wat is de oorzaak van al de beroeringen, die in de wereld zijn? Wat is de oorzaak, dat God blaast in de vergaderingen, die door de overheid belegd worden en waar als het ware niets van terecht komt? Het komt bij de gedurigheid openbaar, dat er beroering op beroering in de wereld is. De oorzaak daarvan is de zonde! Daarom moeten wij onderworpen zijn, ook persoonlijk in ons leven, als we in tegenheden komen. Wat een weldaad is het, als we mogen opmerken waar de oorzaak ligt van de tegenheden. We hebben God verlaten.

Dan geldt het niet alleen uitwendig, wat de dichter zegt: "Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen", maar dat geldt ook voor Gods Kerk. Een kind van God ervaart ook persoonlijk tegenheid op tegenheid. En de oorzaak ligt daar, dat we God verlaten hebben in onze diepe val. Dat gaan we zoveel voorbij. Dat merken we niet op, dat daar de oorzaak ligt.

En weet u, wat dan 't ergste is? In de tegenheden, waarmee God komt vanwege onze zonden, zijn we zo geneigd om met de hond, die door de stok geslagen wordt, in de stok te bijten. Dat is het ergste, dat we onverenigd zijn met de weg; dat we de slagen niet aanvaarden. Dat de tegenheden ons niet brengen onder God en voor God. Dan is er wat anders nodig. Als God er niet aan te pas komt, gaan we met al de tegenheden nog verder van God af. Het komt in de vrucht van ons leven wel openbaar, dat we niet willen buigen voor God en dat we de oorzaak van de tegenheden niet persoonlijk over willen nemen. De wereld zegt: "Och, 't is niet anders. Dat overkomt ons en we moeten er onszelf maar doorheen slaan."

Maar och, als het anders niet is, wat zit daar dan voor troost in? Als er geen buigen, geen verootmoediging, geen vallen voor God komt, onder de tegenheden, wat is dat erg! Dan merken we het ook niet op, dat God betoont, dat Hij een heilig God is, Die geen gemeenschap kan hebben met de zonde en met de zondaar buiten Christus.

Zijn Gods kinderen dan geen bevoorrecht volk in zulke bange dagen? Daar zegt de dichter van Psalm 34 van:

*"Veel wederwaardigheên,
Veel rampen zijn des vromen lot,
Maar uit die alle redt hem God,
Hij is zijn heil alleen."*

Dan kan het in zulke bange tijden openbaar worden, dat Gods Woord overal verworpen wordt, dat Gods dag ontheilgd wordt en dat er met God niet meer gerekend wordt. Maar dan mogen Gods kinderen in die bange dagen weten waar ze hun noden kunnen en mogen brengen. Ze hebben de getrouwheid en onveranderlijkheid Gods wel eens ondervonden in hun leven. Als God in tegenheden met hen handelde, mochten ze zichzelf wel eens in God kwijtraken en ondervinden, dat God voor alles instaat.

De satan zoekt de ondergang van Gods Kerk. Maar de Heere gaat met Zijn volk mee in de tegenheden, omdat Hij voor Zijn eigen werk instaat, naar Zijn soeverein welbehagen. In het vuur van de beproeving zal Hij de hoop van Zijn ellendigen niet vergeten noch verlaten. God zal voor Zijn Kerk instaan!

Wat is het dan een troost voor een kind van God, wanneer het hem gegeven wordt in tegenspoed geduldig te zijn! Dan mag Gods volk ervaren tot hun troost, dat nu al de tegenheden moeten medewerken ten goede, tot zaligheid van Gods Kerk, tot hun eeuwig behoud, tot de eer Gods. Daardoor worden ze gespeend aan de zonde en aan de wereld. Dan krijgen ze het stof onder de voeten en de hemel in het oog en is hun verwachting gericht op een beter vaderland, dat God voor hen bereid heeft, naar Zijn eeuwig welbehagen.

Denkt niet, mijn geliefden, dat God Zijn Kerk in tegenheden hulpeloos laat varen, al straft Hij ze ook om haar zonden. Gods kinderen zullen de bitterheid van de zonde inleven en de smart over de zonde kennen. Ja, ze zullen het overnemen en erkennen: "Heere, Gij zijt eeuwig rechtvaardig en ik ben schuldig. Die erfenis heb ik meegenomen van Adam in het paradijs."

We zullen van nature nooit buigen voor God en vallen voor God. we kunnen ook nooit geestelijk goed meer voortbrengen van onszelf. Dat weet dat volk.

Maar toch mogen ze in tegenheden, vanwege de getrouwheid Gods, met David zeggen:

*"Ik Zal Zijn lof zelfs in de nacht,
Zingen, waar ik Hem verwacht."*

In de nacht mogen ze Gods lof verheffen vanwege de getrouwheid des Heeren. Ze ondervinden het, dat God voor hen strijdt, dat de Heere met hen is, dat Hij getuigt, dat Hij met hen in tegenheden wandelt. God zal het betonen, dat Hij dat volk in die tegenheden genadig zal zijn. Hij zal hen niet overgeven in de klauwen van de vorst der duisternis. Dan moet dat volk in de tegenheden getuigen, dat God hen vanwege hun eigen schuld, rechtvaardig kan laten varen. Dat hebben ze ondervonden.

Toen David zijn schuld bedekte, was het benauwd. En als Gods Kerk de schuld niet over wil nemen en voor God niet in wil vallen, dan zal God haar een ijzeren juk opleggen en in tegenheden met haar wandelen, opdat ze zal bukken voor Hem. Die verdrukkingen en die tegenheden zullen zo pijnlijk zijn voor het vlees! God weet Zijn volk wel klein te krijgen, om hen te brengen op de plaats, waar Hij ze hebben wil, opdat ze in de verootmoediging voor Zijn aangezicht, verwaardigd zullen worden Hem te benodigen, op Wie ze steunen.

Wat een troost is het, als ze dan door het dierbare geloof mogen zien op de getrouwheid Gods. Dan mag het te midden van de oordelen en van de gerichten Gods op aarde wel eens gezien worden, dat Gods kinderen nog een afgezonderd volk zijn. Wordt dat nog gezien in onze dagen?

Welnee, dat is zeer ver weg! Het is geen wonder, dat God komt met tegenheden in hun leven, opdat ze verwaardigd mogen worden gezuiverd te worden van het ondermaanse en meer in kinderlijke afhankelijkheid in de vreze Gods, door het geloof te leven, om gebonden te zijn aan de troon der genade. God gaat met Zijn volk door tegenheden, ja, Hij wandelt met Zijn Kerk in tegenheden, opdat Hij ze zal brengen op de rechte plaats, in de rechte gestalte voor Zijn aangezicht. Dan kan God weer wat aan dat volk kwijt en kan Hij Zichzelf weer aan hen openbaren, naar Zijn soeverein welbehagen in Christus, in de vergiffenis van hun schuld. Gelukkig als Gods kinderen in die wegen van tegenheid mogen zien het doel des Heeren, gelijk we bezien in de tweede plaats.

2. Het doel des Heeren

De Heere zegt: "Dat Ik ook met hen in tegenheid gewandeld en hen in het land hunner vijanden gebracht zal hebben." Dat is bewaarheid aan het verbondsvolk. Ze zijn gevankelijk door de vijanden weggevoerd naar Babel. Daar hebben ze gezeten in een vreemd land. Daar zijn ze het voorwerp geweest van spot, van smaad. Daar konden ze geen lied des Heeren zingen, want de harpen hingen aan de wilgen. Ze zaten gevangen in Babel. En wie zou hen dan verlossen, als God hen in het land hunner vijanden gebracht zou hebben? De vijand zegevierde, de vijand juichte en bekommerde zich niet om de ellende van het verbondsvolk. En dat alles ondervonden ze om hun eigen schuld en zonde, omdat ze de wet des Heeren verlaten en Zijn inzettingen ontheiligd hadden. Dat was de droeve openbaring van het verbondsvolk, dat God gezegend had en dat Zijn wetten ontvangen had.

Gaat dat nu maar overzetten in onze dagen. Ziet maar in de wereld, ziet naar de naties, naar hoog en laag, naar koning en onderdaan. Wordt het niet bewaarheid, dat men God verlaat, Zijn Woord verwerpt en als het ware met God afgerekend heeft? Maar er zal een tijd komen, dat het openbaar zal worden, dat God niet met Zich laat spotten. Dan zal Hij Zijn almacht tonen; dan zal Hij betonen, dat Hij regeert.

God heeft de vijanden gebruikt als middel in Zijn hand om het verbondsvolk te tuchtigen en gevankelijk weg te voeren naar het gevangenhuis van Babel. Ze ondervonden tegenheden op tegenheden.

"Dat Ik ook met hen in tegenheid gewandeld en hen in het land hunner vijanden gebracht zal hebben." Het volk ondervond ellende op ellende. Het ene was nog niet weg, of het andere kwam weer, omdat ze voortleefden naar het goeddunken van hun eigen boos en verdorven hart.

Wat is er dan van een land, van een volk en van een natie te verwachten, die om Gods wetten niet meer geven en die Gods dag schromelijk ontheiligen, die de God van hemel en aarde tergen door de ongerechtigheden, die ten top stijgen? Wat is er van zulk een natie te verwachten?

We hebben een bidstond. Dan is er van onze zijde geen verwachting meer. Het is rechtvaardig als God de vijanden, als middel in Zijn hand gaat gebruiken om ons te tuchtigen. We zitten nu nog gerust neder in Gods bedehuis; gerust onder Zijn Woord. Maar zal er geen tijd komen, dat er naar Gods eigen getuigenis een honger zal zijn, niet naar brood, maar naar het levende Woord van God? Die tijd komt, dat we verjaagd zullen worden uit Gods bedehuis. Ziet het maar wat er geschiedt in de communistische landen ten opzichte van de Kerk. Zal God ook ons overgeven in de handen van de vijand? Als we om God niet meer geven, komt God met Zijn oordelen. Want denkt er om, dat Hij de zonde haat en er komt een keer, dat de Heere af gaat rekenen met zulk een volk, dat met God afgedaan heeft. Laten we maar eerlijk zijn en de vinger op de wond leggen; bij hoog en bij laag, het is zó gesteld, dat we om God en Zijn wetten niet meer geven. God haat de zonde en bezoekt die met straffen.

O, wat zou het een weldaad zijn, al was het maar uiterlijk, dat er een vragen kwam naar God en een wandelen overeenkomstig Zijn Woord en getuigenis; dat er een bukken kwam voor de God van hemel en van aarde. Dat is ook zo nodig voor Gods Kerk, waar een grauwigheid over verspreid ligt. O, dat ook dat volk mocht komen met smeking en met geweene voor Gods aangezicht. Dat ons hoofd water ware en ons oog een springader van tranen, om de schuld van hoog en laag, van land en volk, van overheid en onderdanen, van Kerk en staat te bewenen voor God.

Wat zou het een weldaad zijn, als we eens diep mochten buigen voor God en uitroepen: "O God, keer weder tot ons en doe niet naar onze zonden en ongerechtigheden, want dan is het een verloren zaak." O, dat we zo als een biddend, een schuldig volk voor God mochten invallen, om die wegen Gods goed te keuren en te zeggen: "Heere, het is rechtvaardig vanwege onze zonden, als Gij ons over zoudt geven in de hand van onze vijanden."

Dan zijn we er en dan zal God betonen, naar Zijn soeverein welbehagen, dat Hij Dezelfde is en blijft voor een schuldig volk, dat biddend en kermend voor Hem neervalt in het stof; dat God vrijverklaart en zichzelf schuldig leert kennen. Daar moet het heen. We moeten Hem leren benodigen, Die voor Zijn Kerk zulke wegen gegaan is, Die de toorn Gods gedragen heeft. Nu kan God in Hem Zijn ontfermingen openbaren aan een schuldig volk, dat in die Middelaar alles mag vinden. Hij is voor de Zijnen afgedaald in de diepste diepten, om Zijn volk uit de diepte op te rapen, uit de drek van schuld en zonden, en hen terug te brengen in de gemeenschap met Zijn Vader.

God zal Zichzelf, naar Zijn eeuwig welbehagen, in zulk een weg, die Hij Zelf ontsloot in die genadegift Gods, namelijk in Jezus Christus onze Heere, verheerlijken in arme zondaren. Maar het is of de Kerk Gods in onze dagen er boven uit gegroeid is. Met al de weldaden zijn we een bekeerd mens geworden. Er is zo weinig behoefte om door

het geloof die Borg te benodigen, Die alles is, ook in tegenheid, en Die betonen zal, dat Hij de vijanden van Zijn Kerk van voor haar aangezicht verdrijven zal, als de God des eeds en des verbonds.

De Heere wil, dat we niet alleen onze klederen scheuren en stof op ons hoofd werpen. Maar dat we ons hart scheuren en met een doorwond, met een verbroken hart, met een verslagen geest dat plaatsje zouden innemen in de schuld voor God. Dat we zouden staan in de breuk en pleiten op de gerechtigheid en getrouwheid Gods, opdat God nog tot een schuldig volk moge wederkeren. O, dat Hij ons niet mocht overgeven en overlaten aan onszelf! Dat de weg des Heeren, naar Zijn Woord en wet weer bewandeld mocht worden. Als God dat geven mag, dan zullen we de vrucht daarvan zien. En daar letten we op in de derde plaats.

3. De vrucht

Dan zegt de Waarheid: "Zo dan hun onbesneden hart gebogen wordt, en zij dan aan de straf hunner ongerechtigheid een welgevallen hebben." Ziet ge, dat is de vrucht.

En nu kan er wel een wenen zijn over de slagen, over de gevolgen der zonde. Er kan een vleselijk medelijden zijn en toch geen buigen voor God. Maar dat kan God niet behagen.

We kunnen ook nog uit een vroegere gestalte gaan spreken en doen alsof we een verbijzeld hart hebben en alsof we het menen. Maar God ziet ons hart aan. Wat zou het een weldaad zijn, als er in het algemeen een buigen kwam voor God in de eerste plaats. Maar wat zou het groot zijn, als in de tweede plaats ons onbesneden hart gebogen werd en wij aan de straf onzer ongerechtigheid een welgevallen hebben zouden. Dan zouden we goedkeuren wat God doet; dan zouden we Gods weg toevallen en zeggen: "Het is eeuwig rechtvaardig, Heere, al zoudt u ons voorbij gaan met alle zegeningen, a zoudt u ons overgeven in de hand van onze vijanden." Zie, dat onbesneden hart moet gebogen worden! Het boetekleed moet aangetrokken worden, om in dankerkentenis dat plaatsje in te nemen aan de zijde Gods.

Als dat gezien werd bij het oude verbondsvolk, als er weer gewandeld werd naar de inzettingen Gods, wat heeft de Heere dan gedaan? Och, dan hebben de vijanden gebeefd. Als het volk van Israël door de woestijn ging, sidderden de vijanden. God heeft Zijn grote daden verheerlijkt aan Zijn verbondsvolk, En ik verzeker u, mijn toehoorders, op grond van Gods eigen getuigenis, als ons onbesneden hart eens gebogen wordt voor God, als we eens over gaan nemen, dat wij de man zijn, dat zal meer zijn dan al onze wapenen.

Dan zullen we erkennen, dat al die tegenheden ons overkomen om onze ongerechtigheden. Dan zullen we een welgevallen krijgen aan de straf onzer ongerechtigheid en getuigen, dat God heilig en rechtvaardig is om die ongerechtigheid te straffen. Maar dan zal God niet achterblijven, dat verzeker ik u.

Het is geweest in de mobilisatie van 1914 - 1918 in Holland, dat de vijand geen stap over de grens kon doen. Waarom niet? Omdat het volk van Nederland zo goed gewapend was? Welnee, vanwege het gebed van Gods volk. Dat hield de vijand tegen. Wat zou het gelukkig zijn, als er eens een verootmoediging kwam voor Gods aangezicht, als ons onbesneden hart eens gebogen werd en we een welgevallen zouden krijgen aan de straf onzer ongerechtigheid! Dan zou God betonen, dat Hij met zulk een volk wil zijn, dat aan de zijde Gods gevallen is en zegt met David:

*'k Bekend', o Heer, aan U oprecht mijn zonden,
'k Verborg geen kwaad, dat in mij werd gevonden,*

*Maar ik beleet, na ernstig overleg,
Mijn boze daan, Gij naamt die gunstig weg.*

Daar komt dat volk terecht in de schuld voor Gods aangezicht. Dan gaan ze de straf billijken en God rechtvaardigen. De zonde gaat hen smarten, de afwijkingen van God gaan ze met bittere tranen bewenen, want ze hebben God op 't hoogst misdaan.

Het wordt gezien bij hoog en bij laag, dat Gods wet vertreden, Gods Woord vertrappt en Gods dag ontheiligd wordt. Het is de waarheid. Nee, volk van God, dan moeten we geen propaganda gaan maken met ons schuldgevoel.

Weet u waar de Kerk moet zijn in zulke tijden als we nu beleven? In de binnenkamer; niet op de hoeken van de straat, gelijk de farizeeër. Ga in uw binnenkamer, sluit de deur eens dicht en breng de nood van land en volk, van Kerk en staat eens voor God. Daar wil God Zijn volk hebben. Niet om propaganda te voeren, maar om in 't verborgen te kruipen voor God, de troon der genade te bestormen, geweld te doen op het hart Gods. Dan zal God, naar Zijn eigen getuigenis, Zich laten verbidden, om die snode zondaar, die alles verbeurd en die alles verzondigd heeft, weldadigheid te bewijzen. Dan houdt de toorn Gods op, want de Heere zegt Zelf: "Wanneer Mijn volk zich zal schuldig kennen, dan zal Ik aan Mijn verbond gedenken."

4. In de vierde plaats letten wij op die wegen en de verheerlijking van Gods trouw.

"Dan zal Ik gedenken aan Mijn verbond met Jakob, en ook aan Mijn verbond met Izak, en ook aan Mijn verbond met Abraham zal Ik gedenken." Dan is er verwachting! "En aan het land zal Ik gedenken."

Ziet u, dat zegt God Zelf. Wanneer dat volk daar mag komen, dat hun onbesneden hart gebogen wordt in de schuld voor Gods aangezicht, dan belooft God, dat Hij aan Zijn verbond gedenken zal.

We zullen dat nu niet allemaal in orde gaan verhalen, maar waar spreekt de Heere hier van? Hij spreekt van het verbond met Jakob, het verbond met Izak, het verbond met Abraham. Wat wil dat zeggen? Wel, dan zal God gaan tonen aan dat verbondsvolk, dat Hij hun zal doen als Abraham, Izak en Jakob. Dat volk wilde zo verkeerd en deed altoos verkeerd; ze wilden niet leven naar Gods Woord en wet. Maar wanneer ze dan gedrukt zijn door de vijand en God hen gestraft heeft, werd hun onbesneden hart gebogen voor Gods aangezicht, en dan wilde God betonen, dat Hij aan dat volk wilde doen, gelijk Hij aan Abraham, Izak en Jakob gedaan heeft. Dat is het, mijn toehoorders.

Dan zal God uit eeuwige zondaarsliefde, in Zijn soevereine genade, in Zijn onwankelbare trouw en in zijn eeuwigdurende goedheid Zich openbaren en verklaren aan een schuldig volk, dat alles verbeurd heeft. Daarom zegt de Heere: "Dan zal Ik gedenken aan Mijn verbond met Jakob, en ook aan Mijn verbond met Izak en ook aan Mijn verbond met Abraham." God wil zeggen: "Ik heb die vaderen, o volk van Israël, getrokken uit de macht der duisternis, gehaald van achter de afgoden en hen met Mij verenigd. Ik heb hun zulke grote weldaden geschonken, hen bij de gedurigheid gered en te allen stonden verlost uit hun ellende. Ik heb steeds betoond, dat Ik ben de God des eeds en des verbonds. Ik heb hen gezegend en beweldadigd."

Dan wil God ook het volk van Israël zegenen met de zegeningen des verbonds, gelijk Hij het bewezen heeft aan Jakob, Izak en Abraham. Hij wil Zijn goedheid, Zijn onveranderlijke trouw en Zijn gunst aan zulk een volk betonen. Hij wil ook aan het land gedenken. waarom dan? Omdat God vervullen zal wat Hij beloofd heeft, dat ze het land erfelijk in bezit zullen nemen. God heeft hun dat land, vloeiende van melk en honing, Zelf toegezegd. Daarom heeft Hij dat volk weer teruggebracht uit Babel naar

hun eigen land en hen verlost uit de hand van hun haters. In dat land wil de Heere weer in gunst en genade onder hen wonen.

De Heere zegt: "Dan zal Ik aan Mijn verbond gedenken." Het is alsof God zeggen wil: "Ge hebt het niet verdiend, volk van Israël. Gij zijt het niet waardig, maar om Mijnentwil zal Ik het doen. Ik zal aan Mijn verbond gedenken. Om Mijnentwil, om Mijnentwil zal Ik het doen, dat zij u bekend, o huis Israëls; om Mijns groten Naams wil, opdat die verheerlijkt worde. Om Mijns verbonds wil." Daar ligt het!

V

Volk van God, er was geen verwachting, als God niet om Zijns verbonds wil Zijn eeuwige getrouwheid aan Zijn Kerk openbaarde. Uit dat verbondskabinet komt de liefde, de trouw en de onveranderlijkheid Gods tot Zijn Kerk.

Dat volk van Israël is een typologisch volk van de Kerk Gods in de eerste plaats. Maar in de tweede plaats, als een volk en natie mag leven overeenkomstig Gods getuigenis, is die Verbondsgod machtig, om aan het land te gedenken en het land te beweldadigen. Dan zal Hij betonen, dat Hij de God is, Die regeert en Die alle macht heeft in hemel en op aarde, om Zijn volk te beweldadigen, in het verstrooien van de vijand en alzo aan een schuldig en ellendig volk Zijn getrouwheid te openbaren.

Dat verbond is voor Gods Kerk een bevestigd verbond door de zoendood van Christus. Daarin ligt de verlossing van dood, van verderf, van schuld en zonde. Ja, daarin ligt de terugbrenging van Gods Kerk in de gemeenschap met God.

Kortom, daarin ligt alles voor Gods volk voor de tijd en voor de eeuwigheid. Laat dat volk er maar van getuigen. Wanneer ze door genade dat plaatsje eens mochten innemen, dat hun onbesneden hart eens voor God gebogen werd en zij het recht van God liefgekreken en een welgevallen kregen aan de straf van hun ongerechtigheid, dan heeft God de zegeningen des verbonds hun geschonken, naar Zijn soeverein welbehagen. In dat verbond ligt verklaard de behoudenis van Gods Kerk, de verlossing van hun schuld en zonden en ga zo maar door, mijn geliefden.

In al de verdrukkingen en tegenheden, die ze onderworpen zijn, hebben ze mogen ervaren, dat God Zijn verbondstrouw niet te niet deed; dat Hij getuigde: "Ik, de Heere, word niet veranderd, daarom zijt gij, o kinderen Jakobs, niet verteerd." Daar ligt alleen het heil en de zaligheid voor een schuldig en ter dood veroordeeld volk!

Als het nu zo mag zijn bij hoog en laag, dan is er verwachting voor de toekomst. Maar dan ook alleen; anders niet. Er is voor de Kerk Gods in het algemeen verwachting.

Ja, er is voor Gods kinderen persoonlijk verwachting, dat God ze leiden zal door het midden van de strijd naar de eeuwige overwinning. Maar u moet niet denken, dat God vlees en bloed van Zijn Kerk sparen zal. want God is het, Die de zonde haat en Hij kan geen gemeenschap hebben met de ongerechtigheid. Dan kan het er wel eens op aan komen. Zie maar in de tijden van vervolging. Maar Hij haalt Zijn kinderen er uit, want Hij staat in voor Zijn eigen werk. Hij heeft Zijn volk echter niet lief omdat het bekeerde mensen zijn, maar Hij heeft ze lief om Zijn eigen werk. Daarom spaart Hij geen vlees en bloed.

Als er dan bij hoog en laag een doorgaan is in de eigen gekozen wegen, wat zijn we dan te wachten? Als er geen bukken komt voor God, als ons onbesneden hart niet gebogen wordt, als de Kerk niet in de binnenkamer komt, dan is er geen verwachting. We mochten er maar veel om vragen, dat het ons gaan mocht naar het Woord van onze tekst, want dan zou God ons schenken de verbondszegen, naar Zijn eeuwig welbehagen. Dat is vast, want hetgeen God belooft, dat is vast en onverbroken; wat uit Zijn mond gaat, dat zal God bevestigen. Hij is een God, Die niet liegen kan, Die in zijn eigen getuigenis zulk een schuldig volk toeroept:

*Opent uwe mond;
Eist van Mij vrijmoedig,
Op Mijn trouwverbond;
Al wat u ontbreekt,
Schenk Ik, zo gij 't smeekt,
Mild en overvloedig.*

Dan mogen degenen, die wel eens iets van die verbondstrouw ervaren hebben, bij tijden de lof des Heeren aanheffen, al is het soms in tegenheden, gelijk wij ook zingen uit Psalm 89: 14:

*Dan zal Ik hen, die dwaas en wreev'lig overtreên,
Bezoeken met de roe en bitt're tegenheên;
Doch over hem Mijn gunst en goedheid nooit doen enden,
Niet feilen in Mijn trouw, noch Mijn verbond ooit schenden;
'k Zal nooit herroepen 't geen Ik eenmaal heb gesproken,
't Geen uit Mijn lippen ging, blijft vast en onverbroken.*

Toepassing

En nu, mijn geliefden, we hebben gezien waarde oorzaak ligt, dat God met het verbondsvolk in tegenheden heeft gewandeld. Dat was om hun eigen schuld. we moeten altijd maar de oorzaak bij onszelf zoeken. Wat is het een weldaad, als we in de tegenheden eens een keer bij die oorzaak worden bepaald en als dan ook ons onbesneden hart gebogen wordt voor God in het stof; als we een plaatsje vinden in de schuld voor Zijn aangezicht, om dan ook een onderwerp te worden van de verbondsweldaden, die God aan dezulken toezegt. Dat onbesneden hart moet besneden worden met de besnijdenis des harten door de Heilige Geest.

Waar ziet dat nu op, mijn medereizigers? Op de waarachtige bekering.

Want och, als we onbekeerd zijn, hebben we nog een onbesneden hart. En nu staat hier: "Zo dan hun onbesneden hart gebogen wordt." Wat is het noodzakelijk, dat we dat beleven voordat het eeuwigheid wordt; dat we hier de besnijdenis des harten, de waarachtige bekering tot God mogen ontvangen.

Straks zult u het zien. De tekenen der tijden wijzen ons er op, dat de wereld zich rijp maakt voor het eindgericht, dat gewis en zeker komen zal. De tekenen der tijden wijzen ons er op, dat Hij komt, Hij komt om de wereld te richten. O, het zal wat zijn als we dan nooit gebogen hebben voor God! Als we nooit een onderwerp geweest zijn van de zegeningen des verbonds, staan we voor eigen rekening! Wat zal het dan erg zijn om God te moeten ontmoeten. We zullen nooit voor God kunnen bestaan in onszelf in de dag der dagen. Wie zal God zien en leven?

Is het dan niet noodzakelijk, dat we hier invallen voor die hoge God, eer het voor eeuwig te laat is? Is het niet nodig, dat we eens acht gaan geven op hetgeen God in Zijn Woord zegt: "Bekeert u, bekeert u, want waarom zoudt gij sterven?"

We leven nog in de tijd der genade. We kunnen nog bekeerd worden. Dat we dan eens acht mochten slaan op die grote zaligheid, die God bereid heeft voor een arme zondaar. Dat is noodzakelijk in tijden van beroering, wanneer God komt met Zijn gerichten op de wereld en met Zijn oordelen op de aarde, dat we een toevlucht hebben, dat we een schuilplaats kennen. *Want die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen.* Die zal geen kwaad wedervaren.

Zullen we dan straks met de onrechtvaardige wereld en met al hetgeen God niet

gedogen kan, om moeten komen? Alles zal ons dan in de steek laten. We moeten persoonlijk voor God verschijnen en dan? Dan wordt het eeuwigheid!

Nu leeft u nog. O, dat u toch niet in deze tijden met vele anderen zoudt getuigen: "Vrede, vrede en geen gevaar." Want dan zal ons straks een haastig en een gewis verderf overkomen. Dat het toch zo met ons niet gesteld mag zijn! Dat we hier eens met ons onbesneden hart een plaatsje mochten krijgen voor God. Zie eens terug in uw leven. De lankmoedigheid, de verdraagzaamheid, het taai geduld des Heeren, de goedheid Gods zijn zo groot geweest! Hij heeft geen lust gehad in uw dood. Dat u nog leeft, dat zegt al genoeg.

En moet u dan zo de toekomst in? De toekomst is zo onheilspellend, zo bang, zo donker. Het wordt steeds banger en donkerder op de aarde. Straks zullen de elementen branden en de wereld vergaan. Het zal wat zijn om dan zonder God te wezen! Haast u, haast en spoedt u om uws levens wil! Valt Hem nog te voet, schreit nog naar de hemel, roept God nog aan, wie weet, Hij mocht Zich nog wenden en Zich openbaren aan dezulken, zeggende, dat Hij gedenken zal aan Zijn verbond met Jakob en ook aan Zijn verbond met Izak en aan Zijn verbond met Abraham, en dat Hij aan het land zal gedenken. O, dat de weldaden Gods u van de hemel nog geschonken mochten worden!

Is het niet waar volk? Dat is toch maar de beste plaats geweest in uw leven! En nu weet ik wel, we kunnen onszelf er nooit brengen, maar daar mogen we niet achter wegkruipen. Het wordt ook door Gods kinderen zo gauw uitgedrukt. En het is waar, we hebben de bediening van Gods Geest nodig en God moet ons in de schuld brengen. anders zijn we nooit een ware schuldenaar. Dan kunnen we het wel belijden, maar dan is ons hart nog niet gebogen voor God. Maar daar mogen we nooit achter wegkruipen. Want als God Zijn Kerk er brengt, wordt het haar schuld, dat ze er niet komen kán. Er blijft niets anders dan schuld bij de Kerk over.

En zijn het niet de beste plaatsen in uw leven geweest, toen u gebogen voor God in uw binnenkamer lag? Dan had u Hem nodig, ook in tegenheden, hetzij uit- of inwendig. Al hebben ook Gods kinderen niet altijd uitwendig tegenheden, dan kan het van binnen nog overhoop liggen en dan kan inwendig alles tegen zijn. Het is tegenspoed op tegenspoed bij de Kerk. "In de wereld zult gij verdrukking hebben." Dat is het deel van de Kerk des Heeren.

Maar zegt het eens eerlijk, toen u daar lag en u kon uw schuld eens kwijt bij God, hebt u toen ook uw huisgenoten niet meegenomen, hebt u niet meegenomen de noden van de kerk, hebt u niet meegenomen de noden van land en volk? Dat is de praktijk van de Kerk. Dat zijnde ware bidders, die met de nood van land en volk, van Kerk en staat, van huis en hart bij God terecht komen.

Dan wil God Zijn volk nog wel eens bemoedigen in tegenheden en in de strijd. Al neemt Hij dan het oordeel niet weg, dan wordt dat volk met God verenigd en dan gaan ze zeggen: "Heere, we hebben U verwacht in de weg Uwer gerichten." Dan gaan ze het oordeel Gods niet meer afbidden. Dan worden ze er mee verenigd. Wat gaan ze dan doen? Dan gaan ze de oordelen Gods en de beroeringen, waar ze Gods hand in merken billijken en God erin aanbidden.

Ze zien daarin de komst van hun Koning, Die Zijn raad uitvoert en Die Zijn Kerk leidt door de bange wereldweeën heen tot de grote overwinning, waar geen verdrukking, geen tegenheden, geen tegenspoeden meer zullen zijn. Daar zullen ze geen onbesneden hart meer hebben. Nee, daar zullen ze eeuwig en altoos voor God mogen bukken. Dat zal een zalig, een heerlijk bukken voor God mogen zijn, om Hem eeuwig en altoos te prijzen, te loven en te aanbidden. Dan zullen ze altoos de kroon voor Zijn

voeten neerwerpen, verlost van zonde en ellende en eeuwig getuigen: "Het is door U, door U alléén, om het eeuwig welbehagen."
Daartoe zegene God de Waarheid, om Zijns verbonds wil. Amen.

Nazang: 119: 69

*Gij zijt volmaakt, Gij zijt rechtvaardig, Heer,
Uw oordeel rust op d'allerbeste wetten;
Uw loon, Uw straf beantwoordt aan Uw eer,
Gij eist van ons, dat w'op Uw waarheid letten;
Dat wij altoos op hoge prijs Uw leer
en 't heilig recht van Uw getuig'nis zetten.*

A. Bac, geb. 1940; Boskoop 1972; Oostkapelle 1977; Bodegraven 1981; Emeritus 2003; Overl. 2010

18. DE BELIJDENIS VAN PAULUS IN DE LEVENDE CHRISTUS!

Predicatie over Galaten 2: 20

Ds. A. BAC

Zingen: Psalm 1: 1 en 4

Lezen: Galaten 2

Zingen: Psalm 40: 4 en 5

Zingen: Psalm 25: 4

Zingen: Psalm 136: 26

Gemeente, de woorden van onze tekst, waar we met de hulp des Heeren bij wensen stil te staan, kunt u vinden in het u voorgelezen Schriftgedeelte, Galaten 2 en daarvan het 20e vers. Galaten 2 vers 20.

"Ik ben met Christus gekruist, en ik leef maar niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons van God, Die mij liefgehad heeft, en Zichzelf voor mij overgegeven heeft."

Deze woorden spreken ons van de belijdenis van Paulus in de levende Christus. En dan zien we

1. In de eerste plaats: *Dat dit spreekt van een diepe vernedering.*
2. Ten tweede: *Van een levende gemeenschap.*
3. En in de derde plaats: *Van een genaderijke verlossing.*

1. Dit spreekt van een diepe vernedering.

Gemeente, de apostel Paulus, van God geroepen zijnde, heeft in de Heere veel arbeid mogen verrichten. In grote ijver voor zijn Koning, voor zijn Meester, voor zijn Opdrachtgever heeft Paulus mogen arbeiden, tot welzijn van zielen op doorreis naar de eeuwigheid. Deze apostel wordt wel genoemd de apostel der heidenen. Immers een drietal zendingsreizen heeft deze apostel mogen afleggen, waardoor op vele plaatsen te midden van de heidenvolken het woord van God niet alleen gehoord is, maar ook in de levenswandel van hen die naar dat Woord gingen leven, gezien mocht worden. De gemeenten die daar gebouwd waren hadden steeds toezicht en leiding nodig, wat bestond in het afleggen van bezoeken door de verschillende apostelen.

Ook Titus en Timotheüs hebben daarin veel arbeid mogen verrichten. Zelfs heeft de apostel Paulus de gemeenten niet alleen met zijn woorden onderwijs gegeven, maar ook nog door de verschillende brieven die hij tot hen gericht heeft. Zo hebben wij ook, door de sparende en zegenende handen des Heeren daar nog zegen bij, daardoor mogen we ook vandaag nog letten op een brief aan de Galaten. Dit was een gemeente in de provincie Galatië welke lag in Klein-Azië.

Hier woonden mensen, jongens en meisjes, die uit Gallië afkomstig waren, dat is het tegenwoordige Frankrijk. Deze mensen hadden zich daar een bestaan opgebouwd, vandaar de gemeente te Galatië.

Welnu, de gemeente die hier door de prediking van de apostel was ontstaan, en aanvankelijk was gebouwd, dreigde weg te zinken in een dor wetticisme. Enkele valse apostelen uit Jeruzalem, vanuit de Joden waren uitgegaan om overal hun stellingen te gaan verkondigen, de inhoud van hun woorden was wel in het bijzonder, het nadruk leggen op de onderhouding van de wet, dat de mens dus niet alleen voor God door het waarachtige geloof gerechtvaardigd wordt, maar dat de mens ook nog mede gerechtvaardigd wordt door de werken der wet, dat wil zeggen, door de onderhouding van de vormen en de uitleggingen van die wetten.

Dit heeft de apostel gehoord en vandaar dat hij in deze brief aan de gemeente te Galatië in hoofdstuk 3 vers 1 uitroept: "Gij uitzinnige Galaten!" Ernstig worden zij bestraft door de apostel over hun levenswandel, hij legt hier zeer sterk de nadruk op de levende verhouding, de levende gemeenschap met de Heere Jezus Christus.

In dat licht gemeente, worden de werken der wet, zo ze gedaan worden om daarmee de zaligheid te verdienen en Gode te behagen scherp door de apostel veroordeeld. Dat de apostel in deze brief zo scherp op de geloofsgemeenschap van Jezus Christus wijst, is dus omdat in deze gemeente zich deze dwalingen voordeden. Daarom gaat de apostel zeggen tot die gemeente: "Ik ben met Christus gekruist."

Wat wil dat nu eigenlijk zeggen? Wel, de apostel die zegt onder andere in vers 16 dat de mens niet uit de werken der wet gerechtvaardigd wordt, dat wil zeggen, daarin behouden wordt voor de Heere, maar alleen door het waarachtige geloof in Jezus Christus.

Hij gaat nu die gemeente nog eens in zijn brief wijzen op de arbeid van Christus. Hij laat het hun dan ook weten, met alle nadruk, dat in het kruis van Christus alleen het leven, dat ware leven ligt begrepen en dat alleen daarin de zaligheid ontsloten is. Zoals hij op een andere plaats zegt: *ik wens niet anders onder u te weten, dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd*. In die gekruiste maar ook in die opgestane Koning, die door God tot Koning gezalfd is over de berg Zijner Heiligheid, ligt het leven van een diepgevalen zondaar of zondares.

Met Christus gekruist te zijn, dat wil zeggen, dat Zijn kruisdood onze dood geworden is, dat wij mogen weten, door onze zonden die plaats die Hij heeft ingenomen waardig te zijn. Daar spreekt de apostel ook over, hij heeft in hoofdstuk 1, de zaligheid trachten te vinden in de werken der wet, heeft als geen ander daarin geijverd, met alles wat in zijn vermogen was, hij heeft gezocht datgene te doen waarmee hij Gode meende te behagen.

Maar gemeente, wat zegt hij nu? *Het heeft God niet behaagd*. Maar de Heere heeft hem halt willen houden, Hij heeft zijn ogen willen openen en vervolgens *Zijn Zoon, de Heere Jezus Christus in zijn leven willen openbaren*. Ja, tot zaligheid in het hart van Paulus willen verklaren, en door het licht der genade, wat Paulus ogen en hart heeft geopend, heeft hij het gezien, dat hij met zijn afkomst, dat wil zeggen, zijn geboorte uit een farizeeën geslacht, met de onderhouding van al de inzettingen en vormen, met al zijn ijver die hij aan de dag legde, dood was in de zonde en misdaden. Vijand van God en van vrije genade, ja steeds tegen de Naam en de zaak des Heeren, zonder dat hij het zelf verstaan heeft, heeft gestreden.

Met al zijn goede bedoelingen zich tegen God heeft gehandhaafd en dat laat hij de Galaten weten, door een zaak uit zijn eigen leven aan hen voor te leggen. Dat nu alleen in die gekruiste Christus, van God tot zaligheid gegeven, het leven ligt voor de grootste der zondaren, niet alleen dus voor anderen, maar nu mag hij het ook zeggen voor zichzelf; hij is met Christus gekruist, dat wil zeggen, met Hem is hij in de dood terecht gekomen, hij heeft moeten leren sterven aan al datgene wat hij meende te

bezitten. Zoals Christus is gestorven onder de wet, zo heeft Paulus moeten verstaan dood te liggen onder het oordeel van diezelfde wet. En nu heeft hij die straf, die eis van die Goddelijke wet zich waardig moeten keuren. Het kruishout waar zijn Meester aan genageld was, was de plaats geweest die Paulus waard was, in de wetenschap dat hij niet iets, maar dat hij alles verbeurd had, dat hij zelf dat oordeel der zonde zich had waardig gemaakt. En nu van daar uit zou het zo eeuwig groot zijn, dat God nog in genade zou willen gedenken.

Met Christus gekruist gemeente, dat wijst op een diepe vernedering. De smaad die aan het kruishout verbonden was, wordt Paulus' smaad, wordt de smaad van de zondaar. Zie hoe Christus is gekruist, ze hebben Hem, die alle macht had in hemel en op aarde genomen, en Hem met de misdadigers gerekend, genageld aan het hout en gehangen tussen twee moordenaars. Daartoe heeft Hij Zich gewillig over willen geven. Waarom? Opdat nu diepgevalen zondaren, gans verlorenen in zichzelf, zouden kunnen worden behouden, en mogen worden behouden. want alleen in dat kruis van de Heere Jezus ligt het leven voor Adams zonen en dochteren, daarin is de toegang geopend tot de troon van Gods genade.

Ja, gemeente, wil het wel zijn op doorreis naar de eeuwigheid, dan zal het voor u en voor mij, met onze kinderen, noodzakelijk zijn om in die gekruiste Christus ingelijfd te worden, deelgenoot te worden van Zijn gerechtigheid en genade, opdat we in Hem behouden mogen worden. En dan is het voor ons zo nodig, boven alles nodig met Paulus door de Heere halt gehouden te worden, opdat wij met hem mogen zien wat ons leven, in het licht van de eeuwigheid, geworden is. Dat ons leven van geboorte, of het nu naar buiten uitkomt ja of nee, vol is van onszelf en van eigen bedoelingen en dat we daarin onszelf zoeken te handhaven.

Met al onze onderhoudingen enzovoorts zoeken de Heere tegen te komen, het daarin niet te verstaan dat nu al onze gerechtigheid voor de Heere als een wegwerpelijk kleed zijn. Vandaar ook, dat daaruit zulk een hevige strijd ontstaat. Als God onze ogen opent voor hetgeen wij geworden zijn, en voor al hetgeen wat we menen te bezitten, zo de Heere ons laat zien dat nu niet iets, maar alles van ons tekort is om daarmede voor God te kunnen bestaan, o daar weten wij niet waar wij het zoeken moeten.

Maar met de apostel zullen daar ook de klachten voor de Heere worden uitgestort, gelijk de Heere tot Ananias sprak "zie hij bidt." Daar wordt de levende klacht voor de Heere neergelegd: o God, kan ik nog zalig worden? Jongens en meisjes, het wordt dan uitgeroepen: Heere, zou U nog willen horen, met de blinde Bartimeüs geroepen; mag ik nog ziende worden, met de Kanaänese vrouw: *Heere, ontferm U mijner!* En nu, in die afbrekende weg, waarin wij onszelf voor de Heere moeten afkeuren, wordt nu onze wil, onze goddeloze wil gekruist, dat wil zeggen, verbroken, zoals de apostel daar ook van spreekt in Romeinen 6, maar daar gaan we nu aan voorbij. Zo wordt eigen krachten te verachten gemeente, wordt op Jezus' school geleerd; en dat is voor ons hoogmoedige hart een diepe vernedering.

Immers door de zonde zijn we zo met onszelf ingenomen, en rijk in onszelf, dat het de taal van ons hart is; *wij zijn heren en wij zullen tot U niet komen*. Gelukkig echter nu diegene die zichzelf bij Geesteslicht mag leren kennen en voor het aangezicht des Heeren ziet, wie en wat hij geworden is, zodat hij de straf zich waardig moet keuren, die zal het met de apostel in zijn leven gaan belijden; die plaats aan het kruis die door Hem als een onschuldige is ingenomen, dat was mijn plaats, dat was mijn oordeel. In de dood van Hem ligt de dood van Zijn Kerk, daar ligt de dood van een verloren zondaar, daar ligt de dood zoals we die in het paradijs over ons leven hebben uitgeroepen, verklaard en bevestigd.

En gemeente, die mag Paulus belijden waardig te zijn, zoals Christus in de kruisdood en vervloekte was in het "vervloekt is een ieder die aan het hout hangt" zo moet de apostel het getuigen, dat hij de vloek van deze heilige wet waardig is, hij moet het belijden dat hij die rechtvaardig had moeten ondergaan en dat vanwege de handhaving van zichzelf, dat hij het oordeel en die straf had moeten ondergaan.

De apostel mag zich in deze, met de kerk des Heeren één weten met de gekruiste Christus, met een gekruiste Koning, met een gekruiste Immanuël. In Hem heeft hij zichzelf voor de Heere leren verootmoedigen en vernederen, het zou eeuwig groot zijn zo God nog zou willen gedenken.

En gemeente, van geboorte zoals wij leven, als dan het uur van onze dood komt, dan sterven wij die dood die wij ons hebben waard gemaakt, dat wil zeggen, als wij onbekeerd sterven dan zullen wij dat eeuwige oordeel moeten ondergaan omdat wij dat zelf over ons leven hebben uitgeroepen. En wanneer dat in het leven mag worden verstaan, hij die in dit leven mag leren sterven aan zichzelf, om in een stervend leven de Heere te gaan benodigen als de enige Toevlucht en de enige Rotssteen der behoudenis, die zal ook daarin het waarachtige leven mogen ontvangen. Dan is dat wel een leven tegen ons eigen bestaan in, maar het is toch een leven wat rijk mag zijn in de Heere en wat dan ook bij de dood niet zal eindigen in dat eeuwige oordeel, maar wat dan zal mogen overgaan in het eeuwige leven. Dan is het sterven zoals we het hier in het leven leren straks geen sterven meer, maar dan is het een afleggen van een lichaam der zonde en een doorgaan naar het eeuwig zalig leven.

Met Christus gekruist, met Hem hier in dit leven de dood ingegaan, dat wil zeggen, met al het onze omgekomen. Maar zie, in dat sterven en in dat afstand doen van onszelf, daarin ligt nu juist het leven. Zo het tarwegraan in de aarde niet sterft zo zal het geen vrucht geven, daarin ligt het leven, het leven tot in der eeuwigheid, jongens en meisjes, die zijn leven zal mogen verliezen die zal het in Hem mogen behouden. Dat is onze tweede gedachte: De belijdenis van Paulus in een levende Christus, wat spreekt van een levende gemeenschap.

De apostel blijft niet alleen stilstaan bij de kruisdood van zijn Meester, bij de kruisdood van de Heere Jezus Christus, nee, hij is met Hem gestorven maar hij heeft voor zijn eigen hart goede Vrijdag mogen leren houden. En hij heeft ook voor zijn eigen hart Paasfeest leren houden, dat wil zeggen, doorleefd wat daarin heeft plaats gehad, hij mag weten dat in de dood van Christus de kwitantie van zijn schuld voor de Heere is betaald, en dat in de opstanding van Jezus Christus zijn leven ligt begrepen, een leven tot in eeuwigheid.

Paulus mag het weten dat Jezus Christus, als de van God gegeven Zaligmaker, voor hem niet alleen is gestorven, maar ook is opgestaan en altijd leeft om voor Zijn volk te bidden. Hij mag weten dat Jezus leeft, gemeente!

Wat is dat groot als dat het deel van ons hart, als dat de belijdenis van ons leven mag zijn. Dat we mogen weten dat Hij die uit de doden is opgewekt, dat Hij nu opgestaan is ook tot onze rechtvaardigmaking, tot onze eeuwige zaligheid, tot ons eeuwig behoud, dat Hij nu leeft ten goede van Zijn Kerk en dat Hij nu nooit zal laten varen de werken van Zijn Goddelijke handen.

O, dat zegt de apostel: "en ik leef", maar dan gaat hij verder: "doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij." Zijn leven, het leven van Christus dus, dat was Paulus' leven geworden. Met een voorbeeld voor de jongens en meisjes, zoals de ademhaling nodig

is voor ons lichaam want wanneer we geen adem halen is er ook geen leven meer, zo was Christus het leven geworden voor de apostel. Zoals het water het leven is voor een vis, buiten water kan hij niet leven, zo was Christus het leven geworden voor Paulus. Hij was hem het één en het al, zoals de bruid het zegt: Hij is al mijn liefde waardig. Zodat ook zijn gehele leven een erkentenis, een blijk is van de Goddelijke goedertierenheid en van Zijn genade, want wat de apostel nu leefde in het vlees, dat wil zeggen, zoals hij als mens nu nog op de aarde leefde dat leefde hij door het geloof in de Zoon van God.

Zo zegt hij, al zijn arbeid, al zijn gedachten en zijn gehele levenswandel waren gericht op Hem die leeft tot in de eindeloze eeuwigheid. Eenvoudig gezegd, de apostel begon de dag met zijn Meester en hij eindigde de dag met zijn Meester, het was dag in dag uit een verkeren in de zalige gemeenschap van zijn Koning en zijn Heere.

De apostel kon het in dat oude leven niet meer uithouden, hij kon het daar helemaal niet meer in vinden, ja, dat was hem immers de dood geworden. En nu, dan ook ziende wat het leven werkelijk is, dat alleen het leven in de Heere Jezus Christus is, dan roept hij het uit: nu leef ik pas echt, nu leef ik in de Heere en in Zijn vrede.

Het wordt nog wel eens gezegd op een verjaardag als we iemand feliciteren, hoe oud bent u nu geworden? Dan zegt de een 70 en een ander 65 enz. Maar als we het nu eens op een andere wijze mogen vragen, hoe oud bent u nu *in de Heere* geworden? Dan was het antwoord wel eens, ik ben eigenlijk nog maar 10 en 15 jaar, de jaren die wij noemen zijn slechts voorbeelden. Als iemand 70 jaar is kan het toch zijn dat hij zeggen moet, nu ben ik nog maar 5 of 10 jaar oud, wat wordt daar nu mee bedoeld? Wel, vanaf dat ogenblik dat hij bewust kennis ontvangen heeft in de Heere en Zijn zalige gemeenschap, leeft hij pas werkelijk. Die eerste 40 of 50 jaar heeft hij wel geleefd, maar dat was het ware leven niet. Maar toen de Heere in zijn leven is gekomen en die genade en Geest heeft willen geven, toen leefde Hij pas werkelijk, leven in de Heere en in Zijn vrede en gemeenschap.

Dat bedoelt ook hier de apostel, nu leeft hij pas echt, immers in de gemeenschap met zijn God is dat ware leven en wordt die ware vrede gevonden en al het andere dat is de dood. Zo zegt ook het doopsformulier, *ons leven, hetwelk toch niet anders is dan een gestadige dood*, dat is ons leven van geboorte.

Nu zegt u wat wordt daar mee bedoeld?

Wel gemeente, een gestadige dood dat is een voortgaand proces, waarin de mens wordt geboren, dat is ons aller leven, daarin liggen wij dood in de geestelijke dood, dat wil zeggen dat wij van geboorte gescheiden van God en Zijn vrede zijn, zonder God in deze wereld en dat leven we ook uit. Nu komt die gestadige dood op tweeërlei wijze openbaar.

Ten eerste, hoe ouder de mens wordt hoe kouder hij wordt voor de eeuwigheid, hoe kouder hij wordt voor de dood en het oordeel en alles wat wachtende is. Zo wordt ook wel eens gezegd, hoe ouder hoe kouder.

Vandaar ook gemeente, dat de Heere door Zijn woord met zoveel ernst in het jonge leven tot de mens komt te spreken, in het bijzonder roept Hij het de jeugd toe; zoek Mij in de dagen van uw jeugd, eer dat de kwade dagen komen en de jaren naderen waarin gij zeggen zult, ik heb geen lust meer in dezelve.

Ja, jongens en meisjes, dan verbindt de Heere er een belofte aan: "Die Mij vroeg zoeken, zullen Mij vinden." In de jeugd is de mens ontvankelijk, met een teer gemoed, nog niet zo toegeschroeid en afgestompt door de hardheid van het leven, dan is hij nog ontvankelijk voor Gods Woord. Dan spreekt ons dat meer aan, dan kunnen we als

jongens en meisjes daar hevig door getroffen zijn, echter hoe ouder de mens wordt, hoe harder. Dan moet het wel eens gezegd worden, vroeger was ik nog wel eens bewogen of ontroerd, maar dat komt nu niet meer voor. Dat is nu de vrucht van de gestadige dood, van die voortgaande scheiding tussen God en ons leven. En maar al te veel komt een tijd dat de dood niet meer verschrikt en Gods woord niet meer verkwikt, de beginselen van het eeuwig oordeel zijn in dit leven al aangevangen, al ingetreden, zodat die gestadige dood straks, als God het niet verhoedt, in de eeuwige dood zal eindigen. de andere betekenis van het woord *gestadige dood* is deze, dat de tekenen van de dood in het leven openbaar komen, bijvoorbeeld, in ziekte, in zwakte, in teleurstellingen, in zorgen, in gebreken, in noden en behoeften. Het zijn alle de bewijzen dat wij in onszelf geen kracht hebben, niet en ijdelheid zijn. Dat heeft Paulus verstaan, en dat niet alleen, hij heeft daar ook het gevaar van mogen zien. Vandaar dat hij met zoveel nadruk en met zoveel ernst de medereiziger naar de eeuwigheid op datgene komt te wijzen, wat nodig is om in dit leven gekend te worden. Dat hij zijn medereiziger komt te waarschuwen, niet te vertrouwen op hooi, stro of stoppelen, niet te vertrouwen op eigen kracht, op eigen werken, want dat alles zal geen waarde voor de eeuwigheid bieden.

Maar gemeente, alleen in Hem, Die dood was en Die leeft tot in alle eeuwigheid ligt het leven. Zodat hij het de gemeente toeroept: "Wij dan, wetende de schrik des Heeren, bewegen de mensen tot het geloof." Paulus heeft er iets van verstaan wat het zeggen zal, straks zonder God te moeten sterven, en in het eeuwige oordeel om te moeten komen. Van daaruit roept hij het de andere toe, dat ze zich toch heden zouden bekeren en de zonde verlaten, want alleen daarin ligt het leven, jongens en meisjes, dat alleen is pas echt leven en leven met God, dat was ook de tweede gedachte, dat zal ook de vruchten geven en die vruchten die zullen openbaar komen.

2. Van een levende gemeenschap.

(1) Ten eerste is een der meest kenmerkende vruchten der genade, *liefde*. Door de zonde is de mens een liefhebber van zichzelf geworden, maar door Gods genade gaan wij van onszelf afwijzen en gaan we zoeken het behoud van de medereizigers naar de eeuwigheid. Dan krijgen we liefde tot God, maar ook liefde tot onze naaste, opdat zij behouden zouden worden van dat schrikkelijke gevaar. Zie dit in de opgestane Christus, hoe is Hij uitgegaan, niet alleen om Zijn overwinning te tonen, maar uitgegaan om de zondaar te vertroosten, om Zijn erfenis wanneer ze mat geworden was te bemoedigen in de strijd van het leven, en om ze te behouden voor het gevaar en ze te redden van het kwade.

Zie toch eens hoe Hij, die alle macht heeft in de hemel en op de aarde, zich in de vroege morgen der opstanding met dat zwervende volk wil inlaten om het te zoeken en te vertroosten, om een Maria Magdalena te bemoedigen, om de zwaar beproefde Thomas op te richten, om de vrezende discipelen te bevrijden, opdat ze in Hem gesterkt zouden worden. En met die opzoekende liefde, zo ze in Hem is, wordt ook de nieuwe mens bezet, dat zijn de vruchten der genade. Als die liefde in het leven van Gods kerk niet openbaar komt dan moeten we het voor de Heere maar eens nauwkeurig onderzoeken.

Het is een vrucht van genade als we onze naaste zo gemakkelijk naar dat eeuwige verderf kunnen laten voortreizen. Waar een kruimeltje van de zoen- en kruisverdienste van het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt, in ons leven mag worden beoefend, daar hebben we zelfs onze vijand voor dat oordeel niet over, en dan zoeken we waar dit mogelijk is door Gods woord te onderwijzen en te vertroosten.

(2) Wij ontvangen niet alleen liefde, maar ook een vrucht is *blijdschap*; blijdschap in Zijn gemeenschap. Zo het Zijn lust was, de wil Zijns Vaders te doen, zo is het ook een lust van de nieuwe mens om Gode gehoorzaam te leven en Zijn geboden te onderhouden, om Zijn wil te gaan betrachten. Ja, daar is de dienst des Heeren een liefdedienst die meer blijdschap geeft dan de wereld ons zou kunnen geven. En dat zal ook in het leven openbaar komen, dan wordt het onze lust en blijdschap om in de wegen des Heeren te mogen wandelen, om daarin ook vermaak te vinden. Die blijdschap kan zoveel kracht geven in het hart, dat de dichter zingt:

*"In de grootste smarten
Blijven onze harten,
In de Heere gerust."*

Rijk in de Heere, ook al wordt alles bij de handen afgebroken. Dan zoekt de wereldling zijn troost en blijdschap in de wereld wat nog grotere nood geeft, maar waar die blijdschap des Heeren mag worden gesmaakt, daar wordt ook kracht ontvangen. In Zijn gemeenschap, en dat is nog een vrucht, mag ook vrede ontvangen worden, zodat te midden van de veroordelingen en van de vele valse beschuldigingen, vanuit het hart of van buitenaf, in Zijn tegenwoordigheid vrede mag worden ontvangen. Dan kan de mens met een gesloten mond en met een verblijd gemoed vrede in God ontvangen, en beoefenen dat hij waardig geacht wordt smaadheid om Jezus Christus te mogen dragen, om Hem nu onvoorwaardelijk te belijden. Wat er dan ook tegenkomt:

*"Ik lag en sliep gerust,
Van 's Heeren trouw bewust,
Tot ik verfrist ontwaakte."*

In diezelfde gemeenschap wordt ook geduld ontvangen of lankmoedigheid. Zouden wij vroeger onder de minste beschuldiging of aanklacht in boosheid zijn uitgebroken, nu mag in Zijn kracht worden gezwegen en kan men zelfs in Zijn kracht de veroordelingen ondergaan en dragen, zoals de grote kruisdrager Jezus Christus, die onder de felste bespottingen heeft gezwegen, zelfs heeft gebeden: "Vader, vergeef het hun, want ze weten niet, wat ze doen."

In die gemeenschap met de levende Christus krijgt ons leven een andere inhoud maar ook een ander doel en een ander oogmerk. Is door geboorte ons hart op onszelf gericht en op alles wat van deze wereld is, door Zijn genade gaan we zoeken de dingen die boven zijn, waar Jezus Christus is, en gaan we ook vragen: "Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal."

Ja, gemeente, en van daaruit gaan we nu zoeken onze naaste voor de eeuwigheid te behouden. Dan gaan we onze kinderen wijzen op de ernst van het leven, dan gaan we ze waarschuwen, in alle ernst en oprechtheid, voor het kwade. Dan zoeken we ook zelf daarnaar te leven, om onze woorden in onze levenswandel te bevestigen en waar te maken, opdat ze samen worden behouden en in Zijn vrede mogen delen. Gemeenten, dan krijgen de zaken voor de eeuwigheid de allerhoogste waarde, opdat Hij de eer en wij de zaligheid zouden verkrijgen.

En hebben wij ons nu zo in de afgelopen weken in de levende gemeenschap van de opgestane Christus mogen verblijden? Dat is een vraag die niet is voor één of twee, maar die voor ons ieder persoonlijk geldt, want die Koning leeft, en we hebben Hem in Zijn naam mogen horen en die tekenen vanuit Zijn woord mogen zien. En was het nu voor ons tot blijdschap, hebben we ons in Hem als die opgestane Levensvorst

mogen verblijden, dan zal ook onze wandel zijn in de vreze des Heeren en zullen we het alleen van Hem verwachten. Hebben wij in hem dat hoogste goed al ontvangen? Immers ook nu mogen wij toch gedenken dat Hij leeft! En gemeente, is dat tot onze blijdschap, was dat nu de Paasboodschap van een goede tijding uit een vergelegen land, dat de Heere leeft en dat Hij ten goede waakt over Zijn gemeente?

Of is die boodschap aan ons voorbij gegaan, heeft ze ons geen vrucht gegeven, heeft ze ons geen waarde geschonken, heeft ze ons niet bemoedigd en niet vertroost, hebben we dan nog genoeg aan onszelf en ons doen en nalaten?

Dan is ook te vrezen dat we voor onszelf gesteld zijnde, straks zelf rekenschap moeten afleggen ten kwade, dat we nog leven zonder God en dat we nog zijn zonder Zijn genade. En als dat ons leven is, dat we dus nog buiten die levende gemeenschap van de Heere staan en Zijn zegen waardoor alles verkregen wordt missen, dan moet het ook en zijn we de ongelukkigste mensen van allen, dan is het allerellendigst met ons, op weg en reis naar de eeuwigheid, gesteld. Dan zal ook datgene wat de Heere ons heeft doen verkondigen, straks tegen ons getuigen. Want wat we ook hebben, en wat we ook bezitten en wat ook ons leven is en onze gedachten zijn, zo die verhouding tussen God en onze ziel niet levend en krachtig is, zo die niet wordt gevonden, dan is het allertreurigst met ons gesteld.

Daaruit doe de Heere ons dan ook roepen, vanuit het gemis, vanuit de armoede van ons hart en ons bestaan, of we nog heden zalig zouden mogen worden, dat we Hem nog zouden kennen en de kracht Zijner opstanding, opdat we daarin ook zouden mogen delen en de rijke verlossing deelachtig worden. Wij zien daar nog iets van in de derde gedachte, maar eerst willen we zingen, van Psalm 25 het 4e vers.

3. Onze derde gedachte: Een genaderijke verlossing.

De apostel, zo hebben we gezien, mocht getuigen te leven, en dan te leven vanuit Christus sterven en Zijn opstanding, ja vanuit de arbeid die in Hem begrepen ligt. God heeft door genade dat geloof wat de wereld overwint in het hart van hem willen werken en door dat geloof is er ook een band met de eeuwigheid gelegd, ja een band met de eeuwigheid geboren. Welnu, in dat geloof mag dan ook de gemeenschap met God ontvangen worden en doorleefd worden. Nu zegt de apostel ook waarin die gemeenschap ontvangen wordt, namelijk: "Die mij liefgehad heeft, en Zichzelf voor mij overgegeven heeft."

Ja, de apostel mag leven! Waarom?

Omdat Hij voor hem gestorven is, omdat Hij voor hem de dood wilde ingaan, omdat Hij voor hem de weg wilde bewandelen die hij had moeten gaan, omdat Hij zich onder dat oordeel wilde stellen, dat oordeel wat hij zich heeft waardig gemaakt. En nu mag de apostel leven omdat Hij ook leeft en Zichzelf voor hem heeft overgegeven. Arm wilde worden, omdat hij als een arme verloren zondaar in Zijn rijkdom zou mogen delen. Er staat: *Die mij liefgehad heeft*, en daarin ligt alles begrepen. Daarin ligt nu begrepen, de eeuwige zaligheid, de eeuwige verlossing, de eeuwige behoudenis, het ligt in God en de arbeid Zijner handen. Omdat God van eeuwigheid gedachte des vredes gehad heeft en niet des kwaads, daarom mocht de apostel zalig worden, maar daarom kan ook een verloren zondaar behouden, daarom kan een zondares in de Heere eindigen. Ja, gemeente, daarom wordt een mens zalig!

Wij hebben naar God en Zijn zaligheid niet gezocht en gevraagd, maar Zelf heeft de Heere aan een weg tot genade willen denken, die genade komt nu openbaar in de Heere Jezus Christus, Gods Zoon, waarin Hij al Zijn welbehagen heeft, daarin ligt die genade nu begrepen voor al diegenen die Hem mogen vrezen. van die genade, van die vrede daar hebben de engelen van gezongen in de velden van Efratha, daar heeft de

dichter van gezongen in de Psalmen en van die genade mag de Kerk zingen: "Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht." Van die genade mag een zondaar getuigen: Heere, waarom was het op mij gemunt, Heere, wat behaagde U om Uw vleugelen over mij te willen uitbreiden. En van diezelfde genade en vrede zal straks tot in alle eeuwigheid getuigd worden: "Gij, Heere, zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid, en de eer, en de kracht." Deze genade is hierom zo groot, omdat Hij Zichzelf voor mij heeft overgegeven.

Dat is dat grote en nooit te verklaren maar ook nooit te bevatten wonder van genade, dat Hij die geen zonde gekend heeft, als de smetteloos Reine en Heilige, zich heeft overgegeven om zich tot zonde en schuld te laten rekenen, opdat zij die in het verderf moeten omkomen in Hem behouden zouden mogen worden. Zodat het voor ons waar wordt wat Hij eertijds sprak: *Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven*. Juist in die gestorven en die opgestane Immanuël mag nu een verloren zondaar het leven ontvangen. En dan zijn de weken der verschijningen bij deze zondag weer voorbij, het ene na het andere gaat zo voort, de weken en de dagen rijgen zich aaneen, maar straks zal het einde zijn. Straks zal het laatste ogenblik zijn aangebroken, dan zullen we voor de Rechter van hemel en aarde gesteld worden om rekenschap af te leggen van onze daden.

Dan zullen wij het moeten doen, maar ook u zal rekenschap moeten afleggen. En dan gemeente, jongens en meisjes, ziende op datgene waarin we leven, en de dingen van dit tijdelijke leven, o dan geve die God daar toch eens ernst mee te maken, want we gaan naar ons eeuwig huis. Het einde aller dingen kan zo kort bij zijn en dan is het eeuwigheid. Sterven dat is God ontmoeten, vergeet u dat toch nooit, en weet het toch dat het elk ogenblik te laat kan zijn. Dan zullen we daar staan jong en oud, voor de troon van Hem, die de Rechter is van de hemel en de aarde, en die de zonde niet zal voorbij gaan. Daarom geve God ons dat waarachtige gebed, in het bijzonder van hen die de Heere in dit leven bidden geleerd heeft, Gods ware volk, om te mogen worstelen voor de nood van ons land, van ons volk, van onze gemeente. Te mogen worstelen aan de troon der genade, of Hij de hemelen wilde scheuren en nederdalen opdat we in Hem behouden zouden mogen worden.

Want o gemeente, de tijden ze zijn bang en donker. En nu, dwars door die tijd heen, wil God nog een Gemeente tot Zijn lof geformeerd, vergaderen, daar zal God zijn alles en in allen, Gode tot heerlijkheid en hunne zielen tot de zaligheid. O dan geve de Heere daarmee in Hem te eindigen. Daarom moeten we het u heden nog aanzeggen: zoekt de Heere voor het voor eeuwig te laat is, want in die opgestane Koning, of u het geloven wilt of niet, daar is zulk een ruimte van zaligheid dat de grootste der zondaren uit ons midden, dat de diepst gevallen en verloren zondaar in Hem behouden kan worden. Omdat Hij gesproken heeft de Getrouwe te willen zijn, die leeft tot in alle eeuwigheid. Amen.

Zingen: Psalm 136: 26.

J. M. Kleppe, geb. 1930; Woerden 1971; Apeldoorn, 1981; Rijssen-Noord 1985;
Emeritus 2000

19. HET VERHOORDE SMEEKGEBED VAN JAÏRUS

Predicatie Markus 5: 41

Ds. J.M. KLEPPE

Zingen: Psalm 116: 1
Schriftlezing: Markus 5: 21 - einde
Zingen: Psalm 138: 2 en 4
Zingen: Psalm 126: 3
Zingen: Psalm 56: 6

Het Schriftgedeelte dat wij met de hulp des Heeren met u willen overdenken, kunt u vinden in het u voorgelezen hoofdstuk, Markus 5: 41, waar wij Gods Woord aldus lezen:

En Hij vatte de hand des kinds en zei tot haar: Talitha kumi! hetwelk is, zijnde overgezet: Gij dochtertje, Ik zeg u, sta op.

Wij luisteren in deze tekstwoorden naar

HET VERHOORDE SMEEKGEBED VAN JAIRUS

Een drietal gedachten:

1. *De nood in dit gebed;*
2. *De beproeving van dit gebed;*
3. *De uitkomst op dit gebed.*

1. De nood in dit gebed

Wanneer Christus in de volheid des tijds onder Israël in het openbaar gaat optreden, vertoont Hij Zich onder het volk in de eerste plaats als de grote Profeet en Leraar der gerechtigheid, van de Vader gezonden.

Gezonden met een bijzondere, Goddelijke zending. Gezonden van de Vader om armen het evangelie te verkondigen, om de zachtmoedigen een blijde boodschap te brengen, om te verbinden de gebrokenen van hart, om de treurende Sionskinderen te troosten.

Zoals al de profeten onder het Oude Verbond door het doen van grote tekenen en wonderen hun woord en hun Goddelijke zending bevestigden, zo had ook Christus de opdracht van de Vader ontvangen om door grote tekenen en wonderen Zijn woorden en Zijn Goddelijke zending te bevestigen. Onlosmakelijk daaraan verbonden zou Hij daardoor ook het volk van Israël alle onschuld benemen, zodat Hij met recht kon getuigen: "Gijlieden wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven hebt."

Vóórdat wij hier van Jaïrus lezen in Gods Woord, had de Heere reeds vele tekenen en wonderen gedaan. Ook in het hoofdstuk waarvan u zo-even een gedeelte gelezen werd. Markus spreekt hier van Zijn Goddelijke macht en heerlijkheid, die zelfs zó verheven was, dat Christus bleek te heersen over de duivelen.

Thans is Hij weer gekomen aan de overzijde van het land der Gadarenen. Opnieuw heeft een grote schare zich rondom Hem verzameld, waaronder ook die éne vrouw, die bloedvloeiende, die straks door een wonder van de hemel, genezen naar huis mag gaan.

Dan zegt Markus: *"En ziet ..."* Hij wil het als het ware met de vinger voor ons aanwijzen. En ziet: Geeft er uw bijzondere aandacht toch aan. En ziet: Ik heb iets bijzondere mede te delen. Zo spreekt de Heere door de mond van Markus in deze enkele woorden: *"En ziet, er kwam één van de oversten der synagoge, met name Jäirus."*

Was dat nu zo iets bijzonders, dat er een mens tot Jezus kwam?

Nee, het bijzondere was, dat één van de oversten der synagoge tot Jezus naderde. De synagogen waren onder Israël, zoals u weet, de plaatsen waar de Joden plachten samen te komen. Letterlijk betekent het woord synagoge dan ook niet anders dan: samenkomen, bij elkander samen zijn. De Joden kwamen daar met elkaar samen om de wet van Mozes te lezen en om steeds op een bepaalde sabbatdag een gedeelte van de wet van Mozes te horen verklaren. In elke stad van enige betekenis werd onder Israël zulk een samenkomst van Joden, dus zulk een synagoge, gevonden.

De overste van zo'n synagoge had vanzelfsprekend een bijzondere taak en een bijzondere roeping. Hij had als het ware de opperste leiding. Hij verzocht bijvoorbeeld één van de aanwezigen om het gebed te doen. Of het gebeurde ook wel, dat hij één van de aanwezigen verzocht om het voor elke sabbatdag vastgestelde gedeelte van de heilige wet of van de profeten te lezen.

Onder Israël - zo lezen wij in Gods Woord - stonden zulke oversten van synagogen bij de Joden in hoog aanzien. Er was echter toch een "maar" aan verbonden. Het was precies als bij de farizeeërs en bij de schriftgeleerden: Ze waren over het algemeen bittere vijanden van vrije genade.

Ze waren net als u en ik van nature, gemeente: ons hart staat vijandig tegen de bediening van de Heere der Heeren. Zó zelfs, dat Christus door Zijn eigen volk uit de synagoge van Nazareth werd geworpen.

Daarom zeiden we, dat het een bijzondere inhoud heeft, wat Markus begint te zeggen met de woorden: *"En ziet ..."* Het treft ons hier, dat we zo'n voornaam persoon onder Israël aantreffen, die met de nood en de smart van zijn leven tot Christus komt en Hem dus erkent als een wonderdoende Profeet. Een Profeet, van God gezonden. De apostel zegt: "Die tot God komt, moet geloven dat Hij is, en een Beloner is dergenen, die Hem zoeken."

We zien deze overste hier als een smekeling tot de Heere naderen. Markus zegt het met deze woorden: *"...en Hem ziende, viel hij aan Zijn voeten, en bad Hem zeer, zeggende: "Mijn dochttertje is in haar uiterste; ik bid U, dat Gij komt en de handen op haar legt, opdat zij behouden worde, en zij zal leven."*

U begrijpt wel, gemeente, deze overste, deze Jäirus, komt niet zó maar tot Christus, maar hij wordt gedreven met de nood van zijn leven tot Hem uit te gaan. Het gaat over één die hem bijzonder lief en dierbaar is; het gaat bij hem over zijn kind. Het gaat over zijn dochttertje van twaalf jaar oud. Lukas zegt zelfs, dat het zijn enige dochttertje was. Dit enige dochttertje van Jäirus is zeer ernstig ziek. Zó zelfs, dat ze ligt in de poorten van de dood. "Ze is in haar uiterste."

Jäirus is met recht zeer bevreesd, dat spoedig zijn jonge kind de dood zal moeten sterven. En sterven jongens en meisjes - dat houdt toch wat in! We weten het: sterven

is God ontmoeten.

We zien hier in Gods Woord zo duidelijk verklaard, dat niet alleen oude mensen worden weggenomen, maar dat ook jonge mensen sterven, zelfs in hun prille jeugd, in de lente van het leven. Wat komt dat dikwijls voor! Elke week worden we erbij bepaald en worden we opgeschrikt door de vele jonge levens, die als een tere bloem van het veld worden afgesneden. De Heere bevestigt Zijn Woord:

*Gelijk het gras is ons kortstondig leven,
Gelijk een bloem, die op het veld verheven,
Wel sierlijk pronkt, maar kracht'loos is en teer.*

Wat is ons leven? Het is een opgaan, het is een ogenblik blinken, maar aanstonds een verzinken, want de dichter zegt verder:

*Wanneer de wind zich over 't land laat horen,
Dan knakt haar steel, haar schoonheid gaat verloren;
Men kent en vindt haar standplaats zelfs niet meer.*

Ook als we jong zijn geldt het woord van Salomo ons: "De mens gaat naar zijn eeuwig huis en de rouwklagers zullen in de straat omgaan." Sterven is God ontmoeten! En zijn we dan bereid, jongens en meisjes, kinderen? Als het sterven wordt, hebben we dan een God voor ons hart en een Borg voor onze arme, onsterfelijke ziel?

O, buigt toch in je prille jeugd veel je jonge knieën en zegt toch: "O God, wil U mij bekeren, dan zal ik bekeerd zijn. Wil U mij trekken, dan zal ik U nalopen." Hoe gelukkig is het, als de nood ons naar de Heere uitdrijft in alle omstandigheden. Net als bij Jäirus. De Heere zegt immers: "Ken Mij in àl uw wegen, en Ik zal uw paden recht maken."

Dit betreft onze stoffelijke en lichamelijke noden, maar bovenal betreft dit het éne nodige: *Hoe zal ik rechtvaardig verschijnen voor God?* Dan strekt het ons niet tot eer, dat er wel eens gezegd wordt: "Nood leert bidden." De Heere als onze Schepper en Onderhouder heeft er recht op, dat wij Hem in alles wat het tijdelijke leven betreft, maar ook wat onze geestelijke noden aangaat, zullen kennen en erkennen. Maar weet u wat dikwijls de praktijk van ons leven is? De ouden zeiden het wel met deze woorden; "God is best, maar wij houden Hem voor 't lest."

En als de Heere eens op een bijzondere wijze Zijn doorhelpende of uitreddende genade deed ervaren in ons leven, dan is het ons hart: "Heeren, dank u wel, en tot een volgende keer." Dàt is ons van God vervreemde bestaan!

En toch is er een volk op aarde, dat door genade iets mag leren verstaan en iets heeft leren kennen van de nood en de grote benauwdheid van het hart. Het is een volk, dat in naamloze ellende gaat inleven, dat het God kwijt is; dat het een schuld bij God heeft; een schuld, die van de aarde tot de hemel reikt. Het is een volk dat God kwijt is, en dat door eigen schuld.

Weet u daarvan, gemeente? Kent u iets van die allergrootste nood en ellende in uw leven? Dan is het: "Heere, U te moeten missen is alles te moeten missen." Zulken leren het, dat ze moeten sterven en God ontmoeten. En dan niet te kunnen sterven en God niet te kunnen ontmoeten! Ze hebben geen God voor hun hart en geen Borg voor hun schuld! Dit doet hen met David menigmaal de nachten doorbrengen met klagen. Ze verstaan het, als hij er in bange vrees van uitroept: *'k Liet niet af mijn hand en oog op te heffen naar omhoog.'*

Het is een wonderlijk volk. Enerzijds is er een hartelijke betrekking op een onbekende God. Het is een liefdebetrekking op een God, Die zij niet kennen, en Die zij nochtans

vanwege de liefdedrang van de ziel gaan nawenen en naschreien. Het is een volk, dat met zoveel raadselen en zoveel bange zielsvragen over de wereld gaat; dat wel duizend maal tot de hemel zucht: "Hoe kom ik ooit met God verzoend? Hoe kom ik ooit tot God bekeerd? Hoe raak ik ooit mijn schuld eens kwijt, om Jezus voor een eeuwigheid te winnen?"

Kunt u zich ook bij dat volk scharen? Het is een volk, dat buiten de Heere niet meer leven kan. Ze worden, net als Jairus, door de nood gedreven. Wat is de weg, die de Heere met Zijn kinderen houdt, toch altijd een wonderlijke weg; een weg, waarin Hij het vervult: "Wat Ik doe, weet gij nu niet, maar gij zult het na dezen verstaan."

Hoe dikwijls immers heeft de Heere in het leven van Zijn kinderen smartelijke wegen willen gebruiken als een gezegend middel in Zijn Goddelijke handen, om hen nader te ontdekken aan hun zielenoden, maar ook om Zich nader te openbaren en Zich nader weg te schenken aan hun ziel. Laat Gods kinderen hun weg eens terugzien. Laat hen eens letten op de bijzondere leidingen des Heeren in hun leven en op de bijzondere wegen die het God behaagde met hen te houden, om hun ziel nader te brengen tot de kennis van die gezegende Koningen Hogepriester, Wiens werk volkomen is.

Ziet eens naar een Hiskia. Wanneer de Heere Hiskia nader gaat onderwijzen aangaande de priesterlijke bediening van de Heere Jezus Christus, dan wordt het eerst nood in zijn leven.

Begrijpt u het, gemeente? De Heere maakt steeds weer plaats voor een nadere weldaad, die Hij wegschenkt in het hart van Zijn volk. Dan wil de Heere dikwijls, zoals bij Jairus, een bijzondere weg gaan met Zijn kinderen, om deze als een middel in Zijn hand te gebruiken tot een eeuwige zegen. Er zijn er geweest de eeuwen door, die met de profeet mochten zeggen: "Ik dank U, Heere, dat Gij toornig op mij geweest zijt, maar Uw toorn is afgekeerd en Gij troost mij."

Ziet eens naar de Kanaänese vrouw. We hebben de voorbeelden uit Gods Woord zo maar voor het grijpen. Ze roept in haar bange zielsnood Christus aan. Zij zegt: "Heere, Gij Zone Davids, ontferm U mijner! Mijn dochter is deerlijk van de duivel bezeten." Hoe kon ze dat nu zó roepen? Ze zegt: "Ontferm U mijner."

En daarna zegt ze: "Mijn dochter is deerlijk van de duivel bezeten." Waarom doet ze dat? Wel, de nood van haar kind, is háár nood geworden. Ja, het wil zeggen: De nood van haar kind, is haar schuld geworden. Zij heeft het door genade leren verstaan: "Wie zal een reine geven uit een onreine? Begrijpt u, ze heeft de nood van haar kind, als schuld voor God leren eigenen.

Geliefden, de weg des Heeren is altijd in het heiligdom. Het is een weg, die slechts "na dezen" verstaan zal worden. De Heere laat Zich nooit vóór rekenen; Hij laat Zich aanbidden. De Heere leert Zijn kerk Hem bewonderen; hier reeds in beginsel en straks eeuwig. Dan zal er een volk zijn, dat elk uit eigen weg en ieder uit eigen kruis gaat roemen: "Heilig zijn, o God, Uw wegen; niemand spreek' Uw hoogheid tegen. Wie, wie is een God als Gij? Groot van macht en heerschappij?"

Zo drijft de nood van zijn kind ook Jairus uit tot Christus.

Ouders, hebben de noden van onze kinderen ons ook wel eens zó uitgedreven? Hebben we de nood van onze kinderen reeds als schuld voor God leren kennen? Ze zijn van nature kinderen des toorns, gelijk alle anderen en kunnen in het rijk van God niet komen, tenzij zij van nieuws geboren worden ...

Wéten we van die plaatsen, waar we bedelen aan de troon der genade: "Heere, wilt Gij ze bekeren, dan zullen ze bekeerd zijn"?

Jairus moet zich een weg banen door de schare, die zich rondom Christus bevindt. Hij is vervuld met angst over het lot van zijn enige lieveling; van zijn enige dochtertje. Hij wendt zich tot de Heere, met het doel zijn noden aan de Heere bekend te maken.

Weet u een andere weg? Weet u een betere weg dan de weg, die de Heere aanwijst in Zijn Woord? De discipelen zeiden: "Heere, tot wie zullen wij heengaan?" En de Heere zegt Zelf, dat Hij de moeite en het verdriet aanschouwt, opdat we het in Zijn handen zouden geven.

Van Jairus leven we: *"En Hem ziende, viel hij aan Zijn voeten."* Uit dit vallen aan Zijn voeten blijkt, dat Jairus zijn nood kende.

Kennen wij onze grootste nood? Zijn we door genade bekend gemaakt met onze grootste ellende, dat we zonder God in de wereld zijn en de vreemdelingen van de verbonden der belofte? Zijn we al, net als Jairus, aan Gods voeten, in de schuld neergevallen en hebben wij ooit het tollenaarsgebed leren bidden: "O God, wees mij, de zondaar, genadig?" Zijn we ooit aan de voeten van de Heere neergevallen als een arme, ellendige zondaar, die het getuigt: "Tegen U, U alléén heb ik gezondigd en gedaan, dat kwaad is in Uw ogen?"

Of, gemeente, jongens en meisjes, leven we nog gerust voort? Kunnen we het nog zo goed stellen in de wereld en al haar genietingen, alsof we straks niet zullen staan voor de rechterstoel van de Heere Jezus Christus; alsof straks, als we gaan sterven, het oordeel niet volgen zal? Vrijwillig verkozen wij de dood boven het leven. En God moet de zonden straffen met tijdelijke en eeuwige straffen!

Maar weet u wat nu het Goddelijke wonder is? Wel, wanneer de Heere het hart van de zondaar gaat trekken met de trekkingen van Zijn eeuwige liefde, wanneer de Heere gaat trekken met de koorden van goedertierenheid, gaat Hij door Zijn lieve Geest het hart overtuigen van zonde, van gerechtigheid en van oordeel. Genade maakt vijanden tot vrienden. Genade doet uitroepen: "Heere, ik ben Uw gramschap dubbel waardig!" Genade leert zeggen: "Wee mij, dat ik zó gezondigd heb!" "De kroon onzes hoofds is afgefallen; o wee nu onzer, dat wij zó gezondigd hebben!"

Genade doet bukken en buigen voor God. En wat wordt dat een gewillig buigen! Er zijn zelfs ogenblikken, dat de Heere het maakt tot een zalig buigen. Eerst was er een bukken en een buigen voor de afgoden van deze wereld, maar dan wordt het een vallen - net als bij Jairus - aan Zijn voeten; als een gebrokene van hart en verslagene van geest.

Weten we van zulk een buigen, als een ellendige, veroordeelde, verdoemlijke zondaar, die de tijdelijke en eeuwige straffen zich heeft waardig gemaakt? En alleen in de diepte van onze schuld en verlorenheid, ja, wanneer wij als een verloren zondaar buigen voor God, gaat de Heere plaats maken voor de bediening van de Heere Jezus Christus. O, wat is het groot als het de Heere behaagt in de openingen van Zijn Woord en door de ontsluitingen van Zijn evangelie iets te laten zien van de alles overtreffende liefde van Zijn Zoon Christus Jezus; ja, wanneer Hij de mogelijkheid van zalig worden gaat ontsluiten in Hèm, in de Gezondene van de Vader. Dan gaat de ziel uit vanwege Zijn spreken en wordt het uitgeroepen met de bruid: "Zulk Eén is mijn Liefste, zulk Eén is mijn vriend, gij dochters van Jeruzalem."

Wanneer het oog een weinig door het dierbare geloof op Hem mag staren, doet dit zó op Hèm zien, dat afgezien mag worden van alle omstandigheden. Want de Geest der ontdekking en de Geest der overtuiging werkt aan op de verheerlijking van Christus in het hart. Die Geest, Die de zondaar bekend maakt met zichzelf, is dezelfde Geest, die het hart vervult met een onuitsprekelijk heimwee en verlangen, ja, met een heilige begeerte, om door die gezegende Christus alléén gezaligd te worden. Dit doet Hèm

nawenen bij dagen en bij nachten: "Gij Zone Davids, ontferm U mijner!" Dan wordt het als bij David: "U zoekt mijn hart, mijn oog blijft op U staren." Dan doet de Heere het bevindelijk verstaan, dat alléén in Hem God aan Zijn eer komt, en dat alléén dóór Hem een verloren zondaar de eeuwige zaligheid verkrijgt.

Jairus bidt de Heere zeer, namelijk *dat Hij komt en de handen op haar legt*, opdat zij behouden wordt. En dan zegt hij: *"En zij zal leven."*

Hoort u, hoe uit deze enkele woorden zijn geloof in Christus spreekt? Hij gelooft vast en zeker, dat de Heere machtig, maar óók gewillig is zijn kind te genezen. Ja, hij gelooft, dat Christus de enige Redder is, Die zijn kind kan behouden van de dood.

Nu moeten wij dit erbij aantekenen: Of dit geloof van Jairus het waar zaligmakend geloof geweest is, dat ons allen nodig is tot zaligheid, óf dat het slechts een wondergeloof geweest is, dat kunnen we zo uit deze enkele regels van Gods Woord niet opmaken. Wat een wondergeloof is, weten we. Dat leren we reeds op de catechisatie, jongens en meisjes. Een wondergeloof is, dat er áán ons of dóór ons een wonder zal geschieden. Maar wanneer we niet meer dan een wondergeloof bezitten, schiet het toch te kort in ons stervensuur. Het mist de wortel, die het zaligmakend geloof eigen is. Het mist de verborgen geloofsvereniging met Christus.

Alléén met het zaligmakend geloof zullen we straks behouden worden van de toekomstige toorn. Het zaligmakend geloof onderscheidt zich van alle andere geloven. Het is een krachtig Godswerk in het hart van de zondaar. Het is een planting van de Heilige Geest in de wedergeboorte. Het is een werk van God, het is een bovennatuurlijk werk, waardoor we op een verborgen wijze verenigd worden met het Voorwerp van het geloof, met de Heere Jezus Christus. Nu is het aan de andere kant ook weer niet zó, dat we zalig kunnen worden zonder het vaste geloof en vertrouwen, dat de Heere wonderen kan doen.

Want u begrijpt, dit houdt ook het zaligmakend geloof in zich. Maar het wondergeloof op zich is ongenoegzaam tot de zaligheid.

Er zijn wel eens mensen - en ik mag dat in dit verband wel toelichten - die het onderscheid niet kennen tussen een God voor de tijd en een God voor de eeuwigheid. Dan denken we aan bijzondere uitredingen, die de Heere soms geven wil op een ziekbed en die nadien gehouden worden voor zaligmakend. Maar u begrijpt toch wel, wanneer de Heere ons op wondere wijze als van de dood deed verrijzen, is dat nog niet zaligmakend voor onze ziel, die een schuld bij God heeft? Dan heeft de Heere op een bijzondere wijze geklopt aan de poort van ons hart en ons daarmee uitgedreven om Hem nu óók te zoeken en óók te begeren om behouden te worden voor de grote dag der eeuwigheid.

Maar waar het zaligmakend geloof geplant is door Gods lieve Geest, daar wordt het ook bestreden. Dit is één van de eigenschappen van het zaligmakend geloof. Comrie zegt in één van zijn werken: "Het oprechte geloof is een genade die beproefd wordt." En Johannes zegt: "En dit is de overwinning, die de wereld overwint, namelijk ons geloof". Het geloof is als levend water in de natuur. U weet, dood water staat stil. Het dode water gaat op de duur zelfs een stank verspreiden. Maar levend water kent op- en neergetij. Zo is nu ook het leven door het waar zaligmakend geloof. Dat geloof komt op Gods tijd in de Goddelijke smeltkroes. Dan wordt het vuur zó heet gestookt, dat Gods kinderen menigmaal vrezende te zullen omkomen. Daar riep de dichter van uit: "Zouden Zijn beloftenissen verder haar vervulling missen?"

Zou het dan niet benauwd geweest zijn in zijn geprangde ziel? Maar de Heere zal Zelf uitkomst schenken en het doen ervaren: "Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft,

zal het voleindigen tot op de dag van Jezus Christus." Het is onze tweede gedachte:

2. De beproeving van dit gebed

Terwijl Christus Zich gereed houdt om met Jäirus mee te gaan, gaat er iets gebeuren wat voor Jäirus een zware beproeving betekent. Marcus zegt het: Onder de schare die Jezus volgt en zich rondom Hem verdringt, is ook een vrouw. Een vrouw die twaalf jaar lang geleden heeft aan een bijzondere ziekte. Markus noemt het: "De vloed des bloeds." Door het geloof mag ze nu doordringen en de zoom van Jezus' kleed aanraken; en ze mag gezond naar huis terugkeren.

Maar u begrijpt, voor Jäirus wordt dit oponthoud een bijzondere beproeving op de weg, die hij vóórgaat, in het wijzen van Jezus naar Zijn huis.

Plotseling staat Christus nu stil op de weg en gaat Hij onderzoeken wie Hem heeft aangeraakt. O, welk een bange twijfel zal het hart van Jäirus bezet hebben. Want terwijl de Heere met deze vrouw gaat spreken, schijnt het of de Heere de bijzondere nood van Jäirus - dus de bijzondere nood van zijn stervend dochttertje - geheel heeft vergeten.

Zo is óók zo dikwijls de weg, die de Heere in Zijn eeuwige wijsheid en in Zijn ondoorgrondelijke liefde met Zijn kinderen gaat. Dan doet Hij soms ten opzichte van Zijn kinderen, die in hun nood tot Hem vluchten, alsof Hij hen vergeten is ... Hoe werd de Kanaänese vrouw beproefd. Er staat zo, na al haar bange zuchten en al haar bange klachten: "Doch Hij antwoordde haar niet één woord." Nee, er staat niet, dat de Heere haar niet hoorde. Dat wordt wel eens geméénd, maar dat staat er niet. De Heere hoorde wèl, maar Hij antwoordde niet. Hij zou het doen ervaren: "Op uw noodgeschrei deed Ik grote wonderen."

Maar alléén op Gods tijd. Zo was het ook bij Jäirus. En zo is het nóg in de weg, die de Heere gaat met Zijn kinderen. Ze verstaan het wat Job zegt: "Ik schrei tot U, maar Gij antwoordt mij niet." We lezen ook Asaf in het hart. En als we Asaf in het hart lezen, dan lezen we al Gods kinderen in het hart. Asaf heeft óók uitgeroepen: "Hoe zou het God weten en zou er wetenschap zijn bij de Allerhoogste?"

Maar toch zal de Heere op Zijn tijd - hoort u het? Op Gods tijd! – doen ervaren, waar de dichter van zong:

*De Heer' betoont Zijn welbehagen,
Aan hen, die need'rig naar Hem vragen;
Hem vrezen, Zijne hulp verbeiden
en door Zijn hand zich laten leiden.*

En dan komt het. Want dan zingt de dichter verder en de Heere maakt het zo waar:

*Die, hoe het ook moog' tegenlopen,
Gestadig op Zijn goedheid hopen.*

Dan kan het water wel eens komen tot aan de lippen, maar hoe hoog het water ook mag rijzen en hoe hoog de nood mag dringen, het water zal nooit over de lippen gaan. Ook Jäirus heeft het mogen ervaren:

*Hoe donker ooit Gods weg moog' wezen,
Hij ziet in gunst op die Hem vrezen.*

Grote vrees vervult zijn hart, dat de Heere, van Wie hij álles verwachtte, tenslotte bij zijn stervend kind te laat zal komen!

Maar geliefden, Gods weg is in het heiligdom; wie is een God gelijk Hij? De Heere komt altijd op Zijn tijd. Hebt u dat wel eens leren verstaan in uw leven? Als we dat mogen verstaan, dan verstaan we óók dat de Heere nooit te vroeg komt in ons leven.

Maar dan komt Hij ook nooit één ogenblik te laat.

Weet u wat Jäirus moet leren? Jäirus moet een les leren, die wij allen in ons leven, zal het wel zijn, zullen moeten leren, namelijk deze: Jäirus ging tot dusver de Heere vóór naar zijn woning, maar hij moet leren achter de Heere aan te komen.

Dat is een les, gemeente, die u en ik moeten leren tot de laatste stervenssnik toe.

Hoort nu eens hoe de Heere bovenmate schijnt te beproeven. Terwijl Hij nog met die vrouw spreekt, komen er reeds enkele boodschappers uit het huis van Jäirus, met de verpletterende boodschap: "Uw dochter is gestorven." En daar blijft het niet bij. Ze zeggen ook dit nog: "Wat zijt u de Meester nog moeilijk?"

Het wordt voor Jäirus een afgesneden zaak. Het vervullen van Gods beloften gaat dwars door de dood heen; ook nu nog in het leven van Zijn kinderen. 't Is voor Jäirus kwijt. Het is nu te laat; zijn kind is gestorven. O, wat zal het in het hart van Jäirus gestormd hebben! Wat zal zijn ziel geschud zijn!

En wie van Gods kinderen is deze weg vreemd? De Heere doet een afgesneden zaak op aarde en neemt op Zijn tijd uit alle vroegere ervaringen en Gods ontmoetingen de troost weg. Ja, Hij neemt er ook de grond uit weg, om de enige Grond, Jezus Christus en Die gekruisigd, te verklaren en te openbaren. De Heere zal het doen ervaren:

*Als mij geen hulp of uitkomst bleek,
Wanneer mijn geest in mij bezweek,
En overstelpt was door ellend',
Hebt Gij, o Heer', mijn pad gekend.*

Hoe menigmaal houdt de Heere Zich dan, zoals hier bij Jäirus, als doof voor Zijn kinderen, wanneer ze tot Hem roepen. Hoe dikwijls laat de Heere Zijn kinderen zó lang wachten in hun zielsnood, dat ze vrezen dat Hij ten laatste niet meer van hen weet. Dàt is de praktijk in het leven van Gods kinderen!

Het kan zijn dat onder het lezen van de predicaties of onder de prediking, in de levende bediening van Gods Woord, geen openingen en geen ontsluitingen meer gevonden worden. O, wat zijn dat bange tijden! Maar toch zijn het tijden vol oefeningen. Nee, dat zijn geen tijden dat de Heere Zijn kinderen gaat ontdekken aan hun bezit, maar dat Hij hen in een weg van armmakende genade bekend gaat maken met hetgeen zij missen en niet kunnen missen.

In die tijden schijnt het alsof het gebed in hun boezem terugkeert. De tranen schijnen opgedroogd te zijn. Het is niet meer zoals in vroeger tijden, in de tijd van hun eerste liefde, toen ze onder de prediking van het Woord of onder het lezen daarvan, de aren bij handvullen achter de maaiers, op de akker van Boaz mochten rapen. Wat kunnen ze met weemoed en met heimwee en verlangen terugdenken aan die tijden van vroeger. Toen waren er zulke rijke bemoeienissen des Heeren in hun leven. Toen werden ze haast van zondag tot zondag verkwikt, vertroost, onderwezen en bemoedigd in Zijn bedehuis. Ja, toen ontvingen ze haast bij elke kerkgang teerkost op de weg des levens.

En wat hun dagelijks leven betreft, de goedertierenheden des Heeren verbraken iedere morgen hun hart. De verborgen omgang met God bracht hen dagelijks in de eenzaamheid. Wat hebben ze toen dikwijls gezongen:

*"Lout're goedheid, liefdekoorden,
Waarheid zijn des Heeren paan."*

Maar als de Heere afsteekt naar de diepte, dan moeten ze het ervaren: "Uw weg was in de zee, en Uw pad in grote wateren." Dan klimmen de klachten uit de diepte der ellende op tot de hemel: "Gun leven aan mijn ziel, dan looft mijn mond Uw trouwe

hulp."

Dan kunt u ze horen zuchten: "Och, werd ik derwaarts weer geleid, dan zou mijn mond U d'ere geven."

En als de Heere hen wat nader gaat ontdekken door de ontdekkende bediening van de Heilige Geest, wat kunnen er dan een ongelovige gedachten, ja, wat kunnen er dan zelfs een godonterende gedachten in het hart zijn! En we durven het haast niet uit te spreken, wat kunnen er een godslasterlijke gedachten in het hart oprijzen, zodat ze de hand wel op de mond willen leggen, uit vrees dat de woorden hen over de lippen zouden komen. De Heere zegt het en Hij maakt het zo waar: "Zie, wat Ik gebouwd heb, breek Ik af, en wat Ik geplant heb, ruk Ik uit, zelfs dit ganse land."

Ze zullen het ervaren, dat vijanden met God verzoend worden; dat goddelozen gezaligd worden. Ja, niets uit ons en alles uit Hem, zo reist dat volk naar Jeruzalem!

Dan gaat de schuld drukken. Dan is er een eisend God, Die om Zijn recht komt. En daarbij zit satan niet stil. Nee, satan port zulke zielen juist te meer aan met zijn felle bestrijdingen.

Ziet het maar bij Jäirus. We zeiden er reeds iets van: Hij ontvangt niet alleen de boodschap dat zijn dochtertje gestorven is, maar die boodschappers zeggen óók nog: "Wat zijt u de Meester nog moeilijk?" Hoort u het? Dit is een dubbele beproeving! De vorst der duisternis zal alle geweld aanwenden om de ziel van Gods tortelduif tot uiterste vertwijfeling te brengen; kon het zijn om Gods kinderen in wanhoop te doen omkomen! En dat juist in tijden zoals hier, als de uitgestelde hoop het hart krenkt en de Heere zo ver schijnt.

Maar er is er Eén, Die het gezegd heeft, dat niemand ze uit Zijn handen zal rukken, Want God zorgt voor Zijn eigen werk. De Heere zorgt voor Zijn eigen eer. Ja, dan kan Hij Zich wel verbergen, zodat bange vrees het hart vervult. Maar Hij verbergt Zich in Zijn liefde, om Zich straks des te heerlijker en nader aan Zijn benauwde volk te openbaren. Ze zullen het ervaren: *Wie in 't stof lag neergebogen, wordt door Hem weer opgericht.*

Ook Jäirus ontvangt nu zulk een liefdevolle bemoediging uit de mond des Heeren. Want de Heere blijft niet achter wanneer er ware nood is. Er staat hier: *"En Jezus terstond ..."*

Hoort u het? Hij zal Zijn kinderen wel beproeven, maar niet boven vermogen. Want de Heere zegt terstond: "Vreest niet, geloof alleenlijk." O, wat maakt de Heere het toch altijd waar: "Maar op dezen zal Ik zien, op de arme en verslagene van geest en die voor Mijn woord beeft."

"Vreest niet, geloof alleenlijk." Maar wat hebben Gods kinderen in de beoefening daarvan nodig "armen des geloofs"! Ze moeten het zo ervaren met de vader van de maanzieke jongen: "Heere, ik geloof; kom mijn ongelovigheid te hulp." "O God, mocht U toch eens geloof geven! Armen om te omhelzen en voeten om tot U te gaan! Ik ben een kreupele Mefibóseth. Heere, geef toch alles wat ik nodig heb."

"Vreest niet", zegt de Heere tot zulke vreesachtigen. Nee, laat Hij die diepbedroefde en diepbeproefde Jäirus niet aan zichzelf over.

En zó handelt de Heere nóg in het leven van een vreesachtig volk. Hij betoont op Zijn tijd volmaakt te weten wat in hun hart omgaat. Hij kent de smaadrezenen van hun vijanden wel. Hij is Zelf verzocht geweest, om Zijn kinderen in alle bange strijd en verzoeking te kunnen te hulp komen. Hij roept het Zijn kinderen, Zijn vreesachtig volk nóg weleens toe, te midden van alle bange vrees: "Vreest niet", want Ik ben met u; wees niet verbaasd, want Ik ben uw God; Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun

Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid."

We lezen bij Lukas: "Jezus antwoordde hem." O, wat wordt het een wonder in het leven van een ellendig en arm volk, als dat eens mag ervaren worden, dat de Heere als een verrassend God, dwars door alle moeiten en zorgen heen, van hen afweet, ja, dat Hij hen antwoordt. Dan is het zoals de dichter zong:

*"Hij zag van Sion neer,
De woonplaats van Zijn eer,
En hoorde mijn gebeden."*

Nee, dan gaat het in het leven van een vreesachtig volk niet om grote dingen. Het gaat hun om een straaltje van Zijn liefde, om een kruimel van Zijn gemeenschap. Het gaat hun om een blijkje van Zijn gunst. Dan is het minste en het geringste reeds zo zalig en zo zoet, want het zijn hier reeds de beginselen van de eeuwige vreugde.

Wat is het wonderlijk: Jaïrus heeft niets gezegd; er is alleen vrees in zijn hart. Maar de Heere betoont volmaakt te weten wat er in zijn bestreden hart omgaat. Zo doet de Heere dat nóg wel eens ervaren, óók in Zijn bedehuis.

Er is een volk, dat zichzelf niet meer kan verklaren: dat moet zeggen: "Hoe ben ik dus?" Maar het mag in de prediking wel eens verklaard worden. Ze. horen hun naam wel eens noemen en dan doet de Heere het ervaren: "Eer zij roepen, zal Ik antwoorden." Hun hartsgeheimen zijn alle in de hemel bekend. Dat kan ook niet anders. Want al kan er niets van gezien worden, het is toch Gods werk alléén! Dan is dit het wonderlijke: Dan kan er alles in het hart zijn: en geloof, en hoop, en vrees. Dan zijn ze zichzelf een raadsel. Maar die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen. Dat zal Hij op Zijn tijd vervullen.

Maar we willen eerst zingen, vóórdat we onze derde gedachte overdenken Psalm 126: 3:

*Die hier bedrukt met tranen zaait,
Zal juichen als hij vruchten maait;
Die 't zaad draagt, dat men zaaien zal,
Gaat wenend voort, en zaait het al;
Maar hij zal, zonder ramp te schromen,
Eerlang met blijdschap wederkomen,
En met gejuich te goeder uur,
Zijn schoven dragen in de schuur.*

3. De uitkomst op dit gebed.

Na de bemoedigende woorden, gaat de Heere met Jaïrus mee. Want de Heere is een Waarmaker van Zijn Woord. De Heere bevestigt het woord dat Hij spreekt: "Zou Ik het zeggen en niet doen? spreken en niet bestendig maken?" "Hetgeen uit Mijn lippen ging, blijft vast en onverbroken!"

Maar vóór de Heere het huis van Jaïrus binnengaat, gebiedt Hij de schare en zelfs het grootste deel van Zijn uitverkoren discipelen, buiten te blijven. Want wij lezen: "En Hij liet niemand toe Hem te volgen dan Petrus en Jakobus en Johannes, de broeder van Jakobus."

U bemerkt het wel: Niet alle discipelen en ook niet àl Gods kinderen worden even diep ingeleid. Alleen deze drie: Petrus, Jakobus en Johannes mogen getuigen zijn van het wonder dat de Heere hier in dit huis gaat verheerlijken. Ook hier schittert Gods vrijmacht. Deze drie, Petrus, Jakobus en Johannes mochten op de berg der

verheerlijking ook het meeste van Zijn heerlijkheid aanschouwen, toen Zijn aangezicht blonk als de zon en Zijn kleding wit was als sneeuw. Deze zelfde drie, Petrus, Jakobus en Johannes, moesten ook straks met Hem de diepte in, om getuige te zijn van Zijn vernedering en van Zijn bitter lijden, als Christus straks de smarten van Gethsémané moet doorworstelen, en Zijn ziel verteerd wordt door de brandende toorn van God tegen de zonde, dan zijn zij méér dan de anderen aanschouwers van Zijn bitter lijden, dan worden zij méér dan de anderen ingeleid in de diepte van Gethsémané.

Zo leidt de Heere ook nu nog Zijn kinderen naar Zijn Goddelijke vrijmacht, in alle onderscheidingen. Want er zijn standen in het genadeleven. Dat zegt de Heere Zelf in Zijn Woord. Hij spreekt van de zuigelingen in de genade, maar ook van jongelingen, mannen en vaders. Zover leidt de Heere, door de bediening van Zijn lieve Geest, in trap en in mate, in de oefeningen aangaande het Borgwerk en de priesterlijke bediening van de Heere Jezus Christus. De Heere is zo Goddelijk vrij in de leiding met Zijn kinderen. Maar ieder krijgt dikwijls een leiding en een kruis, zoals de Heere weet dat zij nodig hebben en dat nuttig is in hun leven.

Het wordt wel eens zó uitgedrukt door onze oudvaders: "De Heere heeft voor ieder van Zijn kinderen, van eeuwigheid reeds, een eigen weg uitgedacht, en voor velen van Zijn kinderen heeft Hij in die weg een eigen kruis uitgewogen."

Straks, in de dag der eeuwigheid, wanneer alle raadselen zullen ontraadseld zijn, zullen ze allen de Heere grootmaken, een ieder uit eigen weg en uit eigen kruis. Het einde van hun weg zal in de dag der eeuwigheid zijn: "Heere, het was door U, door U alléén, om het eeuwig' welbehagen."

Wanneer Jäirus daar binnenkomt, is er groot misbaar. We treffen er klaagvrouwen aan, en zogenaamde pijpers. Dat waren mensen, die men voor zulke bijzondere gelegenheden huurde. Onder Israël openbaarde zich namelijk de droefheid ook veel door de uitwendige tekenen, namelijk door het scheuren van de klederen, door het werpen van as op het hoofd en door het laten groeien van de baard. Daar kwamen dan ook de klaagvrouwen en de zogenaamde pijpers nog bij. Er werd luid geklaagd en geweend, vooral door de gehuurde klaagvrouwen.

Maar wat gebeurt er? Als Christus de woning van Jäirus binnenkomt, dan zegt Hij: "Wat maakt gij beroerte en wat weent gij?"

Nee, dat is niet dezelfde vraag, die de Heere stelde aan de bitter bedroefde Maria Magdalena op de morgen van Zijn opstanding, toen zij weende bij het lege graf en moest zeggen: "Ze hebben mijn Heere weggenomen, en ik weet niet waar zij Hem gelegd hebben." Toen sprak de Heere zo liefdevol naar het hart van Zijn kind: "Wat weent gij?" De Heere stelt Zijn volk wel eens vragen om hun hartsgeheimen uit hun mond te horen, zoals bij de Emmaüsgangers, toen Hij vroeg: "Wat ziet gij droevig?"

Nu is het veel meer een bestraffende vraag, want de Heere vraagt naar waarheid in ons binnenste. De Heere zegt: "Scheur uw hart en niet uw klederen." Het is altijd zo waar wat de dichter zegt: "De offeranden Gods zijn een gebroken geest; een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God! niet verachten." Maar al het onwaarachtige en uitwendige vertoon is de Heere een gruwel. Sta maar nooit naar zwaarheid, maar sta maar naar klaarheid en naar waarheid in uw leven. Het gaat er in ons leven om wat God doet.

Vandaar die bestraffing. De Heere zegt: "Wat maakt gij beroerte?" Mag ik het eens in mijn eigen woorden zeggen? De Heere zegt niet alleen: "Wat maakt u misbaar?" Maar Hij bedoelt ook te zeggen: "Wat stelt ge u toch bespottelijk aan? Wat maakt u beroerte

en wat weent gij?" "Het kind is niet gestorven, maar het slaapt."

Wat komt het hier duidelijk in openbaar, dat de dood naar het oordeel van Christus geheel anders is, dan voor ons. Voor ons - en ik hoop toch dat we daar allen van doordrongen zijn, ook als we jong zijn, jongens en meisjes is de dood het einde van alle leven. Want de Heere heeft de dood op ons mensenleven moeten stellen als een straf op onze zonde tegen God. Voor ons is de dood de bezoldiging der zonde. Hier moeten wij beschaamd het hoofd buigen. Alle mensen moeten sterven. Het was de dreiging die de Heere sprak in het verbond der werken: "Ten dage als u daarvan eet, zult u de dood sterven." Maar voor Christus, de Levensvorst, is het slechts een slapen. Hij is de Gebieder over dood, over leven, over hel en over graf.

Nu staat er zo opmerkelijk bij: "En zij belachten Hem."

Hoort u het? Het ongeloofspot en lacht altijd met het werk van God in het hart van Zijn kinderen. Daar moet u maar op rekenen, volk van God! De Heere zegt het Zelf: "In de wereld zult gij verdrukking hebben." "Zij hebben Mij gehaat, ze zullen ook u haten; ze hebben Mij vervolgd, ze zullen ook u vervolgen." Het ongeloof bespot en hoont altijd Gods almacht. Maar in het vervolg van Jezus' handelen, zien we hier wat eenmaal het deel zal zijn van het ongeloof en van het spottend hart. de Heere neemt Petrus en Jakobus en Johannes met Zich. Hij gaat hen als het ware in het binnenste heiligdom Zijn Goddelijke almacht tonen. dan drijft Hij alle spotters en allen die hier misbaar maken en zich ongoddelijk aanstellen, van voor Zijn aangezicht uit.

Weet u wat we hierin opmerken? Wanneer Christus deze klaagvrouwen en allen die misbaar maken, voor Zijn aangezicht uitdrijft, toont Hij daarin als het ware een voorspel van hetgeen eenmaal zal plaatsgrijpen in de grote dag der eeuwigheid, wanneer Hij zal wederkomen om te oordelen de levenden en de doden.

O gemeente, wat zal dat een ontzettende dag zijn! Dan zullen de hemelen met een groot gedruis voorbijgaan. En de aarde met alles wat van de wereld is, de elementen, zullen brandende versmelten. Op die dag zal Christus komen op de wolken des hemels, om te oordelen de levenden en de doden. Dan zal Hij al Zijn lieve kinderen eeuwig tot Zich nemen in het binnenste heiligdom. Daar zal Hij hun eeuwig Zijn heerlijkheid en Zijn Goddelijke macht openbaren. dan zal Hij al degenen, die Zijn verschijning hebben liefgehad, eeuwig troosten. Dan zal God Zelf eeuwig de tranen van de ogen wissen.

Maar wat zal het oordeel vreselijk zijn voor allen die Hem bespot hebben, voor allen die Zijn kinderen benauwd hebben, voor allen die geweigerd hebben hun knie te buigen voor Koning Jezus. Hij zal ze voor eeuwig uitdrijven van voor Zijn aangezicht. Hij zal ze drijven naar het eeuwige jammeren en wenen, in de plaats waar zal zijn wening en knersing der tanden; waar een eeuwige wroeging de tong zal doen kauwen van de pijn. Dan zal het eeuwig uitgeroepen worden: "O God, had ik maar, had ik maar"

Daarom, luistert naar het woord dat de Heere aan uw hart legt. Jonge mensen, ouden van dagen, ouders, het is nóg de welaangename tijd. De Heere zegt: "Ziet, nu is het de welaangename tijd, ziet, nu is het de dag der zaligheid." O, kust dan de Zoon, opdat Hij niet toorne, en gij op de weg vergaat, wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden! Welgelukzalig zijn allen, die op Hem betrouwen.

Christus gaat Zijn Goddelijke almacht openbaren. Hij gaat de dood Zijn prooi ontrukken. Hoe doet de Heere dat?

Wel, met een enkel woord! Hadden we maar méér ontzag en eerbied, ook in het rijk der natuur, voor hetgeen de Heere doet. We moeten de hand des Heeren zo menigmaal

opmerken, maar leven er zo argeloos langs heen. De Heere spreekt hier slechts met een enkel woord.

Markus schrijft hier het oorspronkelijke Aramees of Syrisch, zoals de Heere dat gesproken heeft, namelijk: "Talitha kumi! Dat wil zeggen: "Gij dochttertje (Ik zeg u), sta op."

En terwijl Hij haar bij de hand grijpt, roept Hij haar in het leven terug. Welk een wondere, troostvolle macht voor allen, die Zijn verschijning hebben liefgehad! Zou er voor de Heere iets te wonderlijk zijn? Bij God zijn alle dingen mogelijk! Hij roept zelfs doden tot het leven. De Heere roept zelfs een dode zondaar tot Zijn levende gemeenschap! Doden zullen horen de stem van de Zoon van God, en die ze gehoord hebben, zullen leven. Wat ligt hier een troostvolle bemoediging in voor al Gods kinderen. We bedoelen er dit mee te zeggen: In de opwekking van deze dode wijst de Heere heen naar de dag, waarop Hij al Zijn kinderen uit hun graf zal opwekken tot eeuwige heerlijkheid.

Daarom, volk van God, laat dan hier uw weg soms zwaar en moeilijk zijn. Het is een verdrukking van slechts tien dagen. Laat hier uw weg dan gaan door het hete woestijnzand van dit leven. Laat satan u dan ook menigmaal toeroepen: "Gij hebt geen heil bij God." Laat de vertwijfelingen dan hoog rijzen in uw hart. Laat de vijanden u benauwen, dat u nog eeuwig voor de poorten van de eeuwige Godsstad zult omkomen. Ja, laat uw reis dan straks gaan door dood en door graf, eens zult u verrijzen door Zijn kracht, in eeuwige heerlijkheid. Hij heeft Zichzelf doodgeliefd voor Zijn volk. Maar daarin heeft Hij de dood verslonden tot overwinning. Hij getuigt en maakt het waar: "Ik leef en gij zult leven."

Tenslotte dit: het is wonderlijk dat de Heere de ouders hier verbiedt dit wonder bekend te maken. Hoewel de reden daarvan ons door de Heere niet wordt meegedeeld, is deze waarschijnlijk toch geweest - zoals ook op andere plaatsen - om de geestdrift wat te beteugelen. Het oosterse volk had een licht ontvlambaar hart. De Heere wist, dat de nationale hartstochten in lichterlaaie zouden geraken en dat ze Hem Koning wilden maken, waardoor de voortgang van het Godsrijk zou worden tegengestaan.

Nu gaat de Heere tevens in dit huis nog een blijk van de waarheid van Zijn wonder geven. Het is maar geen verbeelding wat Hij gedaan heeft; nee, de Heere gaat de waarheid van Zijn eigen daden nog bevestigen, zoals Hij dat ook doet in het leven van Zijn kinderen. Want Gods werk, het nieuwe leven, kan lang verborgen blijven. Maar toch zal Hij op Zijn tijd, Zijn werk voor aller oog openbaren. "Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen."

En er ligt nog méér in. Hierin ligt óók opgesloten, dat de Heere zorg draagt voor het leven, dat Hij Zelf éérst schonk. Want nu gebiedt de Heere, dat men het kind te eten zal geven. Wat kan het een zalige wetenschap zijn voor Gods kinderen en wat kan het tot troost zijn te midden van alle beproevingen, dat de Heere het door Hem geschonken leven aan de ziel nooit zal doen verhongeren en verkommeren, maar dat Hij het zal staande houden. Hij zal het ook onderhouden, zowel dat van de zuigelingen in de genade, als dat van de moeders in Israël. dat doet de Heere in het bijzonder in Zijn huis. Door de bediening van Woord en de sacramenten. O, hoe mochten zij soms aan de Dis des Verbonds als uit Zijn Handen de onderpanden van Zijn eeuwige liefde ontvangen, in de tekenen van brood en wijn.

Hoe menigmaal wilde de Heere daar Zijn gunst betonen! Gaat uw leven eens terug, volk van God, hoe menigmaal wilde de Heere het bevestigen onder het lezen van Zijn dierbaar Woord of onder de prediking: "Ik zal ze verheugen en verblijden in Mijn

bedehuis." Hoe menigmaal hebt u misschien thuis wel gezongen:

*"Hoe zoet zijn mij Uw redenen geweest;
Geen honing kon 't gehemelt' beter smaken."*

Dan laat Hij Zijn knechten spreken naar het hart van Jeruzalem. Dan laat Hij Zijn knechten roepen: "Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen: Spreekt naar het hart van Jeruzalem." Dan wil Hij uw hartsgeheimen verklaren en Zichzelf nader bekend maken. Dan verging het u wel als de koningin van Scheba, dat er geen geest meer in u overbleef. Dan moest u wel uitroepen: "De helft is mij niet aangezegd." Hij doet het ervaren: "'k Zal Sion, 'k zal der armen spijs hier zeeg'nen op de ruimste wijs." Hij verkwikt de ziel en Hij troost het hart, dat schreiend tot Hem vlucht. Hij roept het Zijn kinderen toe: "En Ik geef Mijn schapen het eeuwige leven." Amen.

Slotzang: Psalm 56: 6:

*Gij hebt mijn ziel beveiligd voor de dood;
Gij richt mijn voet, dat hij zich nimmer stoot';
Gij zijt voor mij een schild in alle nood;
Gij hebt mijn smart verdreven;
Uw dierb're gunst is m'altoos bijgebleven;
'k Zal voor Gods oog, naar Zijn bevelen leven;
Zo word' door mij Zijn Naam altoos verheven;
Zo word' Zijn lof vergroot.*